

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΙΟΥΝΙΟΣ / ΙΟΥΛΙΟΣ 2024

ΘΕΜΑΤΑ

- Συνοπτική Παρουσίαση Νόμων - Αποφάσεων - Εγκυκλίων
- Απαντήσεις Φορολογικής Επιτροπής
- Εγκύκλιοι Υπουργείου Οικονομικών: ΚΦΕ / ΚΦΔ / ΦΠΑ / ΕΛΠ
- Εργατικά - Ασφαλιστικά
- Γνωμοδοτήσεις ΣΛΟΤ

Τα πνευματικά δικαιώματα της παρούσας δημοσίευσης του Ενημερωτικού Δελτίου της «ΣΟΛ Α.Ε.», ανήκουν αποκλειστικά στην εταιρεία αυτή. Σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2121/93, όπως ισχύει, η εταιρεία δεν παρέχει την άδεια σε οποιονδήποτε να αναπαράγει το σύνολο, μέρος ή αποσπάσματα της έκδοσης, χωρίς γραπτή άδεια των αρμοδίων οργάνων της. Η χρήση των κειμένων χωρίς άδεια, επισύρει τις ποινές που προβλέπονται από το νόμο και ιδρύει υποχρέωση αποζημίωσης της εταιρείας.

Οι απόψεις που περιέχονται, είναι απόψεις της συντακτικής επιτροπής ή των αρθρογράφων, δεν είναι δεσμευτικές για τις Ελληνικές Φορολογικές Αρχές, οποιαδήποτε άλλη Αρχή ή οποιοδήποτε Δικαστήριο και δεν δίδεται διασφάλιση σε οποιονδήποτε χρήστη ότι οι παραπάνω Αρχές δεν θα αποφασίσουν διαφορετικά από τις απόψεις που εκφράζονται στο παρόν.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

A. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΝΟΜΩΝ - ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ - ΕΓΚΥΚΛΙΩΝ 5	
- ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΙΟΥΝΙΟΣ – ΙΟΥΛΙΟΣ 2024.....5	
B. ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ.....6	
- Η ΔΙΑΦΟΡΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗΣ ΑΞΙΑΣ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΟΜΟΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΞΙΑΣ ΚΤΗΣΕΩΣ ΤΟΥ, ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΕΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΟΥ, ΔΕΝ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΕΣΟΔΟ, ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΟΥ 6	
- ΟΙ ΔΗΜΟΙ ΥΠΑΓΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΦΠΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΠΟΥ ΑΣΚΟΥΝ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΑΠΑΡΙΘΜΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΦΠΑ 8	
Γ. ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ.....13	
I. ΚΦΕ (Ν. 4172/2013) 13	
- Α.1092/2024 Παράταση της προθεσμίας υποβολής των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2023 νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων του άρθρου 45 του ν. 4172/2013 13	
- Ε.2046/2024 Φορολογική μεταχείριση της προμήθειας αδράνειας ως αντάλλαγμα για την παροχή πίστωσης 14	
- Ε.2048/2024 Φορολογική μεταχείριση ειδικού τύπου συναλλαγών επί εισηγμένων μετοχών με βάση τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 9 του ν. 2579/1998 (Α' 31).....15	
II. ΚΦΔ (Ν. 4987/2022) 22	
- Α.1093/2024 Τροποποίηση της υπό στοιχεία Α.1169/21.7.2021 απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) «Καθορισμός του τρόπου, των διαδικασιών και των οργάνων για την εφαρμογή του άρθρου 13Α του ν. 2523/1997, για την αναστολή λειτουργίας επαγγελματικής εγκατάστασης, την επιβολή της ειδικής χρηματικής κύρωσης και του ειδικού προστίμου από τα όργανα της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων» (Β' 3294).....22	
- Α.1108/2024 Τροποποίηση της υπό στοιχεία Α.1020/6.2.2024 απόφασης του Υφυπουργού Οικονομικών «Εναρξη εφαρμογής και τρόπος λειτουργίας των οριζόμενων στην παρ. 2 του άρθρου 15Α του ν. 4987/2022 (Α' 206) για την υποβολή δηλώσεων και τον προσδιορισμό του φόρου από τη διαβίβαση δεδομένων που διενεργούν οι υπόχρεες οντότητες της παρ. 1 του άρθρου 15Α του ν. 4987/2022 (Α' 206) στην ψηφιακή πλατφόρμα myDATA.....29	
- Α.1116/2024 Τροποποίηση της υπό στοιχεία Α.1157/12.10.2023 απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) «Καθορισμός του χρόνου και της διαδικασίας αναβάθμισης των Μέσων Πληρωμών, που χρησιμοποιούν οι οντότητες του άρθρου 1 του ν. 4308/2014 (Α' 251), από τους Παρόχους Μέσων Πληρωμών (NSPs), για την ολοκλήρωση της διαδικασίας διασύνδεσης αυτών με τα Ταμειακά Συστήματα, καθώς και κάθε άλλου ειδικότερου θέματος για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 15B του ν. 4987/2022 (ΚΦΔ). Τροποποίηση της υπό στοιχεία Α.1021/2023 (Β' 1826) απόφασης του Διοικητή της ΑΑΔΕ.» (Β' 5994) 31	
- Ε.2044/2024 Παροχή διευκρινίσεων περί της υποχρεωτικής διασύνδεσης των τερματικών Ηλεκτρονικής Μεταφοράς Κεφαλαίων στο Σημείο Πώλησης (Electronic Funds Transfer at the point of sale, EFT/POS) των οντοτήτων με τα ταμειακά τους συστήματα και την ΑΑΔΕ.....33	

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΙΟΥΝΙΟΣ / ΙΟΥΛΙΟΣ 2024

ΕΚΔΟΤΗΣ
ΣΟΛ Α.Ε.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΤΗΣ ΣΟΛ Α.Ε.

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ
ΟΡΚΩΤΟΙ ΛΟΓΙΣΤΕΣ α.ε.
Φωκίωνος Νέγρη 3
112 57 Αθήνα
Τηλ.: 210 8691100
Fax: 210 8618016
solcrowe@solcrowe.gr

www.solcrowe.gr

III. ΦΠΑ (Ν. 2859/2000)	40
- Ε.2036/2024 Κοινοποίηση διοικητικής κωδικοποίησης του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ν. 2859/2000, Α' 248)	40
- Ε.2047/2024 Εφαρμοστέος συντελεστής ΦΠΑ, από 1.7.2024, στην διάθεση για επιτόπια κατανάλωση καφέ, κακάο, τσαγιού, χαμομηλιού και λοιπών αφεψημάτων από επιχειρήσεις εστίασης	40
- Ε.2049/2024 Κοινοποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 2020/283 του Συμβουλίου της 18ης Φεβρουαρίου 2020 για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 904/2010, όσον αφορά μέτρα ενίσχυσης της διοικητικής συνεργασίας για την καταπολέμηση της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ, και του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2022/1504 της Επιτροπής της 6ης Απριλίου 2022 για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) αρ. 904/2010 του Συμβουλίου όσον αφορά τη δημιουργία κεντρικού ηλεκτρονικού συστήματος πληροφοριών για τις πληρωμές (CESOP) για την καταπολέμηση της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ.....	42
IV. ΕΛΠ (Ν. 4308/2014)	46
- Α.1100/2024 Τροποποίηση της υπό στοιχεία Α.1073/2023 απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) «Απόσυρση από τη χρήση και οριστική παύση Ειδικών Ασφαλών Φορολογικών Διατάξεων Σήμανσης Στοιχείων (ΕΑΦΔΣΣ) για το σύνολο των οντοτήτων. Παύση χρήσης απλών Φορολογικών Ηλεκτρονικών Μηχανισμών (ΦΗΜ) για τις οντότητες εστίασης που λειτουργούν με σερβίρισμα σε τραπεζοκαθίσματα και ορισμός υποχρέωσης χρήσης, ΦΗ-ΜΑΣ Εστιατορίου ή ΦΤΜ Εστιατορίου ή ΑΔΗΜΕ Εστιατορίου» (Β' 4516 και Β'4606).....	46
- Α.1101/2024 Τροποποίηση της υπό στοιχεία Α.1157/12.10.2023 απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) «Καθορισμός του χρόνου και της διαδικασίας αναβάθμισης των Μέσων Πληρωμών, που χρησιμοποιούν οι οντότητες του άρθρου 1 του ν. 4308/2014 (Α' 251), από τους Παρόχους Μέσων Πληρωμών (NSPs), για την ολοκλήρωση της διαδικασίας διασύνδεσης αυτών με τα Ταμειακά Συστήματα, καθώς και κάθε άλλου ειδικότερου θέματος για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 15B του ν. 4987/2022 (ΚΦΔ). Τροποποίηση της υπό στοιχεία Α.1021/2023 (Β' 1826) απόφασης του Διοικητή της ΑΑΔΕ» (Β' 5994)	48
- Α.1102/2024 Τροποποίηση της υπό στοιχεία Α.1155/9.10.2023 απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) «Καθορισμός της έκτασης εφαρμογής, του χρόνου, του τρόπου και της διαδικασίας διασύνδεσης των Μέσων Πληρωμών ηλεκτρονικής μεταφοράς κεφαλαίων στο σημείο πώλησης (Electronic Funds Transfer at the point of sale, EFT/POS), που χρησιμοποιούν οι οντότητες του άρθρου 1 του ν. 4308/2014 (Α' 251) με τα Ταμειακά τους Συστήματα, τους Παρόχους Υπηρεσιών Πληρωμών και την ΑΑΔΕ, καθώς και κάθε άλλου ειδικότερου θέματος για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 15B του ν. 4987/2022 (Κ.Φ.Δ.)». Υλοποίηση επί της αρχής «είσπραξη μέσω κάρτας - υποχρεωτική έκδοση παραστατικού από Ταμειακό Σύστημα» (Β'5992 και Β' 6514)	50
Δ. ΕΡΓΑΤΙΚΑ - ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ	54
- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ Α.Π. 37271/21-06-2024 Οδηγίες για την Εφαρμογή της Ψηφιακής Κάρτας Εργασίας	54
- ΥΠΟΥΡΓΟΙ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ -ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΟΙΝΗ ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ (Κ.Υ.Α.) 39686/10-07-2024 (ΦΕΚ Β' 4099/12-07-2024) Ειδική άδεια και παροχή προστασίας της μητρότητας για όλες τις μισθωτές του e-ΕΦΚΑ ή άλλου φορέα ασφάλισης ασθένειας μισθωτών	65
Ε. ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ Σ.Λ.Ο.Τ.	75
- ΣΛΟΤ 223/2024 Ερώτημα εάν εισαγόμενα αγαθά σε καθεστώς τελωνειακής αποταμίευσης προσμετρώνται στα αποθέματα	75
- ΣΛΟΤ 859/2024 Λογιστικός Χειρισμός Οικονομικής Ενίσχυσης	76
- ΣΛΟΤ 905/2024 Ερώτημα για εμφάνιση εσόδων από επιχορηγήσεις έργων / σχεδίων δράσης (action grants) έρευνας, εκπαίδευσης, ανάπτυξης τεχνολογικών εφαρμογών κλπ. στον κύκλο εργασιών.....	77
- ΣΛΟΤ 1302/2024 Άδειες χρηστών πρόσβασης σε πρόγραμμα Η/Υ.....	78
- ΣΛΟΤ 1476/2024 Λογιστική αντιμετώπιση κενών υλικών συσκευασίας	79

A. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΝΟΜΩΝ - ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ - ΕΓΚΥΚΛΙΩΝ

ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΙΟΥΝΙΟΣ – ΙΟΥΛΙΟΣ 2024

A. ΚΩΔΙΚΑΣ ΦΟΡΟΥ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ (Ν.2859/2000)

Μόνιμη υπαγωγή στον μειωμένο συντελεστή Φόρου Προστιθέμενης Αξίας των υπηρεσιών μεταφοράς από TAXI

Ανάλυση

Με το άρθρο 61 του Ν.5116/3.7.2024 τροποποιείται το Παράρτημα ΙΙΙ του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας, έτσι ώστε να διατηρηθεί και μετά την 30ή/6/2024 η υπαγωγή των υπηρεσιών μεταφοράς προσώπων και των αποσκευών τους που παρέχονται από τα Επιβατηγό Οχήματα Δημόσιας Χρήσης (ΤΑΞΙ), στον μειωμένο συντελεστή Φόρου Προστιθέμενης Αξίας δεκατρία τοις εκατό (13%).

Ισχύς

Η τροποποίηση ισχύει από την 30ή Ιουνίου 2024.

B. ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Χρήση του κινήτρου φορολογικής απαλλαγής σε επενδυτικά σχέδια που υπάγονται στα καθεστώτα ενισχύσεων των ν. 4399/2016 και ν. 3908/2011

Ανάλυση

Με το άρθρο 11 του Ν.5122/2024 δίνεται η δυνατότητα στις επιχειρήσεις τα επενδυτικά σχέδια των οποίων έχουν υπαχθεί στους ν.3908/2011 και 4399/2026, να κάνουν χρήση του κινήτρου φορολογικής απαλλαγής για τα εισοδήματα που απέκτησαν εντός του φορολογικού έτους στο οποίο εκδόθηκε η απόφαση πιστοποίησης, εφόσον αυτή εκδοθεί έως την ημερομηνία υποβολής των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος.

Ισχύς

Ισχύει από την 18η Ιουλίου 2024.

Υποχρέωση ασφάλισης των μεγάλων επιχειρήσεων έναντι των φυσικών καταστροφών

Ανάλυση

Με το άρθρο 5 του Ν.5116/2024 επιβάλλεται η υποχρέωση ασφάλισης των στοιχείων του ενεργητικού τους, για ποσοστό τουλάχιστον 70% έναντι φυσικών καταστροφών, στις επιχειρήσεις με ακαθάριστα έσοδα κατά το προηγούμενο φορολογικό έτος, άνω των δύο εκατομμυρίων ευρώ.

Σε περίπτωση μη τήρησης των ανωτέρω επιβάλλεται αυτοτελές διοικητικό πρόστιμο 10.000 ευρώ και σε περίπτωση μη συμμόρφωσης μετά την επιβολή του, το πρόστιμο διπλασιάζεται.

Ισχύς

Ισχύει από την 3η Ιουλίου 2024.

B. ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η ΔΙΑΦΟΡΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗΣ ΑΞΙΑΣ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΟΜΟΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΞΙΑΣ ΚΤΗΣΕΩΣ ΤΟΥ, ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΕΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΟΥ, ΔΕΝ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΕΣΟΔΟ, ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΟΥ

ΕΡΩΤΗΜΑ

Ανώνυμη εταιρεία συμμετοχών που τηρεί τα λογιστικά της βιβλία βάσει των ΔΛΠ, εντός του έτους 2024, αγόρασε, από ομολογιούχο δανειστή, εταιρικό ομόλογο που κατείχε, ονομαστικής αξίας ευρώ 3.000.000,00 αντί του ποσού ευρώ 2.500.000,00.

Ερωτάται, εάν η διαφορά, μεταξύ της ονομαστικής αξίας του εταιρικού ομολόγου και της αξίας απόκτησής του, ποσού ευρώ 500.000,00 αποτελεί φορολογητέο εισόδημα του φορολογικού έτους 2024.

ΓΝΩΜΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Στο άρθρο 42 του Ν. 4172/2013 ορίζεται:

«1. Κάθε εισόδημα που προκύπτει από υπεραξία μεταβίβασης των ακόλουθων τίτλων, καθώς και μεταβίβασης ολόκληρης επιχείρησης, υπόκειται σε φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων:

α) μετοχές σε εταιρεία μη εισηγμένη σε χρηματιστηριακή αγορά,

β) μετοχές και άλλες κινητές αξίες εισηγμένες σε χρηματιστηριακή αγορά, εφόσον ο μεταβιβάζων συμμετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας με ποσοστό τουλάχιστον μισό τοις εκατό (0,5%),

γ) μερίδια ή μερίδες σε προσωπικές εταιρείες,

δ) κρατικά ομόλογα και έντοκα γραμμάτια ή εταιρικά ομόλογα,

ε) παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα.
(...)

3. Ως υπεραξία νοείται η διαφορά μεταξύ της τιμής κτήσης που κατέβαλε ο φορολογούμενος και της τιμής πώλησης που εισέπραξε. Τυχόν δαπάνες που συνδέονται άμεσα με την αγορά ή την πώληση των

τίτλων συμπεριλαμβάνονται στην τιμή κτήσης και την τιμή πώλησης.

4. Σε περίπτωση που οι μεταβιβαζόμενοι τίτλοι είναι εισηγμένοι σε χρηματιστηριακή αγορά, η τιμή κτήσης και η τιμή πώλησης καθορίζονται από τα δικαιολογητικά έγγραφα συναλλαγών, τα οποία εκδίδει η χρηματιστηριακή εταιρεία ή το πιστωτικό ίδρυμα ή οιοσδήποτε φορέας που διενεργεί συναλλαγές.
(...)

Στο άρθρο 21 του Ν. 4172/2013 ορίζεται ότι:

«1.(...)Στα έσοδα από τις επιχειρηματικές συναλλαγές περιλαμβάνονται και τα έσοδα από την πώληση των στοιχείων του ενεργητικού της επιχείρησης, καθώς και το προϊόν της εκκαθάρισής της, όπως αυτά προκύπτουν στη διάρκεια του φορολογικού έτους.(...)»

Στην παρ. 2 του άρθρου 47 του Ν. 4172/2013 ορίζεται ότι:

«Όλα τα έσοδα που αποκτούν τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που αναφέρονται στις περιπτώσεις του άρθρου 45 θεωρούνται έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα».

Στην ΠΟΛ.1032/26.1.2015 με την οποία εδόθησαν οδηγίες για τη φορολογική μεταχείριση του εισοδήματος από μεταβίβαση τίτλων και ολόκληρης επιχείρησης μετά την έναρξη ισχύος των διατάξεων του νέου Κ.Φ.Ε. (ν. 4172/2013) μεταξύ άλλων αναφέρεται:

«1. Σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 42 του ν.4172/2013, κάθε εισόδημα που προκύπτει από υπεραξία μεταβίβασης των ακόλουθων τίτλων, καθώς και μεταβίβασης ολόκληρης επιχείρησης, υπόκειται σε φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων,
...

δ) κρατικά ομόλογα και έντοκα γραμμάτια ή εταιρικά ομόλογα,
...

2. Από τα ανωτέρω προκύπτουν τα ακόλουθα:
...

iii) Ως υπεραξία από μεταβίβαση ομολόγων της περίπτωσης δ' δεν νοείται η τυχόν διαφορά που προκύπτει μεταξύ της ονομαστικής αξίας και της αξίας κτήσης των τίτλων αυτών κατά την ημερομηνία λήξης τους, λόγω απόκτησής τους στη δευτερογενή αγορά.

Επισημαίνεται ότι από το φόρο εισοδήματος απαλλάσσεται και η υπεραξία που προκύπτει από τη μεταβίβαση ημεδαπών εταιρικών ομολόγων, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ.1 του άρθρου 14 του ν.3156/2003, καθόσον οι διατάξεις αυτές ως ειδικότερες κατισχύουν του άρθρου 42 του ν.4172/2013. Για λόγους ίσης μεταχείρισης και σύμφωνα με την πάγια νομολογία ΔΕΕ, της ίδιας απαλλαγής τυγχάνουν και τα εταιρικά ομόλογα που έχουν εκδοθεί από εταιρείες ΕΕ και ΕΟΧ/ΕΖΕΣ. Ωστόσο, σε περίπτωση διανομής ή κεφαλαιοποίησης της υπόψη υπεραξίας, αυτή φορολογείται με βάση τις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 47 του Ν.4172/2013.

...

Ειδικότερα, για τον προσδιορισμό της υπεραξίας από τα ως άνω νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες που τηρούν διπλογραφικά βιβλία, από την συμφωνηθείσα αξία πώλησης αφαιρείται η τιμή κτήσης. (...) Επισημαίνεται ότι για τίτλους που αποκτώνται από την 1.1.2014 και μετά, ως τιμή κτήσης για τον προσδιορισμό της υπεραξίας κατά τη μεταβίβασή τους λαμβάνεται υπόψη η αρχική τιμή κτήσης τους χωρίς τις μεταγενέστερες αποτιμήσεις τους.

...»

Με την ΠΟΛ.1059/18.3.2015 διευκρινίστηκε ότι, στα έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα δεν περιλαμβάνονται αυτά που προκύπτουν από την επιμέτρηση περιουσιακών στοιχείων των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων του άρθρου 45 του ν. 4172/2013 στην εύλογη αξία (ν. 4308/2014), δεδομένου ότι κατά τον ως άνω χρόνο δεν προκύπτει κανένα έσοδο από επιχειρηματική συναλλαγή για το νομικό πρόσωπο ή τη νομική οντότητα, αλλά το όποιο έσοδο εισόδημα θα προκύψει κατά τη ρευστοποίηση των υπόψη στοιχείων.

Στην ΠΟΛ.1094/30.6.2016 «Συμπλήρωση της ΠΟΛ.1113/2015 εγκυκλίου μας, σχετικά με τις εκπιπτόμενες και μη δαπάνες» ορίζονται τα εξής:

«Γ. Ζημία από τη μεταβίβαση εταιρικών ομολόγων του ν.3156/2003

1. Με την ΠΟΛ.1032/26.1.2015 εγκύκλιό μας διευκρινίστηκε ότι από τον φόρο εισοδήματος απαλλάσσεται και η υπεραξία που προκύπτει από τη μεταβίβαση ημεδαπών εταιρικών ομολόγων, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ.1 του άρθρου 14 του ν.3156/2003, καθόσον οι διατάξεις αυτές ως ειδικότερες κατισχύουν του άρθρου 42 του ν.4172/2013. Για λόγους ίσης μεταχείρισης και σύμφωνα με την πάγια νομολογία ΔΕΕ, της ίδιας απαλλαγής τυγχάνουν και τα εταιρικά ομόλογα που έχουν εκδοθεί από εταιρείες ΕΕ και ΕΟΧ/ΕΖΕΣ. **Ωστόσο, σε περίπτωση διανομής ή κεφαλαιοποίησης της υπόψη υπεραξίας, αυτή φορολογείται με βάση τις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 47 του ν.4172/2013.**

2. Κατά συνέπεια, η τυχόν ζημία που προκύπτει από τη μεταβίβαση των ως άνω εταιρικών ομολόγων αναγνωρίζεται προς έκπτωση κατά τον χρόνο πραγματοποίησής της, καθόσον, όπως διευκρινίσθηκε πιο πάνω η υπεραξία από την ίδια αιτία φορολογείται κατά την κεφαλαιοποίηση ή τη διανομή της με βάση τις διατάξεις του άρθρου 47 του ν.4172/2013».

Από τον συνδυασμό των ανωτέρω προκύπτει ότι:

Με την ΠΟΛ.1059/18.3.2015 διευκρινίστηκε ότι, στα έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα δεν περιλαμβάνονται αυτά που προκύπτουν από την επιμέτρηση περιουσιακών στοιχείων των νομικών προσώπων του άρθρου 45 του Ν. 4172/2013 στην εύλογη αξία, δεδομένου ότι κατά τον ως άνω χρόνο δεν προκύπτει κανένα έσοδο από επιχειρηματική συναλλαγή για το νομικό πρόσωπο, αλλά το όποιο έσοδο θα προκύψει κατά τη ρευστοποίηση των υπόψη στοιχείων.

Στην ΠΟΛ.1032/2015 αναφέρεται ότι ως υπεραξία από μεταβίβαση εταιρικών ομολόγων δεν νοείται η τυχόν διαφορά που προκύπτει μεταξύ της ονομαστικής αξίας και της αξίας κτήσης των τίτλων αυτών κατά την ημερομηνία λήξης τους.

Επίσης με την ΠΟΛ.1032/2015 διευκρινίστηκε ότι από τον φόρο εισοδήματος απαλλάσσεται η υπεραξία που προκύπτει από τη μεταβίβαση ημεδαπών εταιρικών ομολόγων, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ.1 του άρθρου 14 του Ν.3156/2003, καθόσον οι διατάξεις αυτές ως ειδικότερες κατισχύουν του άρθρου 42 του Ν.4172/2013. Ωστόσο, σε περίπτωση διανομής ή κεφαλαιοποίησης της υπόψη υπεραξίας, αυτή φορολογείται με βάση τις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 47 του Ν.4172/2013.

Συνεπώς η διαφορά μεταξύ της ονομαστικής αξίας του εταιρικού ομολόγου και της αξίας κτήσεώς του, που προέκυψε κατά την αγορά του στο φορολογικό έτος 2024, δεν αποτελεί φορολογικό έσοδο του φορολογικού έτους 2024.

Νομοθεσία-Νομολογία

- Άρθρα 21, 42 και 47 του Ν. 4172/2013
- ΠΟΛ.1032/26.1.2015
- ΠΟΛ.1059/18.3.2015
- ΠΟΛ.1094/30.6.2016

**ΟΙ ΔΗΜΟΙ ΥΠΑΓΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΦΠΑ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΠΟΥ ΑΣΚΟΥΝ
ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΑΠΑΡΙΘΜΟΥΝΤΑΙ
ΣΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΦΠΑ**

ΕΡΩΤΗΜΑ

Υπάγονται σε Φ.Π.Α. τα τέλη πρυμνοδέτησης, που εισπράττονται από Δήμο μέσω του Λιμενικού Γραφείου του, από τα ιδιωτικά πλοία αναψυχής καθώς και από τα επαγγελματικά πλοία αναψυχής;

ΓΝΩΜΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Γνώμη της Φορολογικής Επιτροπής σχετικά με το παραπάνω ερώτημά σας είναι η εξής:

Στο Ν. 4926/2022 «Εκσυγχρονισμός του θεσμικού πλαισίου για τη δραστηριοποίηση των πλοίων αναψυχής και των τουριστικών ημερόπλοιων, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του κλάδου των επαγγελματικών πλοίων αναψυχής και άλλες διατάξεις» ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 1 Ορισμοί

1. Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, οι όροι που χρησιμοποιούνται έχουν την ακόλουθη έννοια:

α. «Πλοίο αναψυχής»: Το σκάφος ολικού μήκους άνω των επτά (7) μέτρων, ιστιοφόρο ή μηχανοκίνητο, με κύρια κατά προορισμό χρήση την εκτέλεση ταξιδιών αναψυχής, βάσει της γενικής κατασκευής του.

β. «Ιδιωτικό πλοίο αναψυχής»: Το πλοίο αναψυχής, το οποίο είναι χαρακτηρισμένο ως ιδιωτικό, σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους της σημαίας που φέρει και χρησιμοποιείται για ιδιωτικούς σκοπούς, και όχι για οποιαδήποτε εμπορική ή κερδοσκοπική δραστηριότητα, υπό την επιφύλαξη της παρ. 6 του άρθρου 3.

γ. «Επαγγελματικό πλοίο αναψυχής»: Το πλοίο αναψυχής, το οποίο είναι χαρακτηρισμένο ως επαγγελματικό, σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους της σημαίας που φέρει, για την εκμετάλλευση του οποίου συνάπτεται σύμβαση ολικής ναύλωσης, υπό την επιφύλαξη της παρ. 6 του άρθρου 3. Το επαγγελματικό πλοίο αναψυχής είναι μεταφορικής ικανότητας έως και σαράντα εννέα (49) επιβατών και διαθέτει επαρκείς και κατάλληλους χώρους ενδιαίτησης, ειδικά για τους επιβάτες.

δ. «Επαγγελματικό Τουριστικό Ημερόπλοιο»: Το επαγγελματικό μικρό σκάφος μεταφοράς επιβατών, κατά την έννοια του Γενικού Κανονισμού Λιμένα υπ' αριθμ. 23, όπως εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. 2122/01/2000/ 11.2.2000 απόφαση του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας (Β' 231), ή το πλοίο αναψυχής ή το επιβατηγό τουριστικό πλοίο το οποίο εκτελεί περιηγητικούς πλόες, περιορισμένης χρονικής διάρκειας, με σκοπό τη θαλάσσια περιήγηση ή τη λήψη θαλασσίου λουτρού, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του άρθρου 10. (...).

Άρθρο 2.

Μητρώο πλοίων αναψυχής και τουριστικών ημερόπλοιων

1. α. Δημιουργείται και τηρείται στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) ηλεκτρονικό Μητρώο πλοίων αναψυχής και τουριστικών ημερόπλοιων, με τίτλο «e-Μητρώο Πλοίων», το οποίο είναι προσβάσιμο μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr ΕΨΠ) και στο οποίο καταχωρίζονται τα στοιχεία των πλοίων αναψυχής και των επαγγελματικών τουριστικών ημερόπλοιων της παρ. 2, που απαιτούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών και του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής για φορολογικούς, τελωνειακούς και ελεγκτικούς σκοπούς. Η πρόσβαση των χρηστών στο e-Μητρώο Πλοίων πραγματοποιείται κατόπιν αυθεντικοποίησης, με τη χρήση των κωδικών διαπιστευτηρίων της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ.) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης (TAXISnet) και η είσοδος πραγματοποιείται μέσω του διαδικτυακού τόπου της Α.Α.Δ.Ε. (www.aade.gr).

β. Κάθε διαλειτουργικότητα, μέσω διαδικτυακών υπηρεσιών του e-Μητρώου Πλοίων με συστήματα τρίτων φορέων του δημοσίου τομέα, όπως αυτός ορίζεται στην παρ. 57 του άρθρου 2 του ν.4727/2020 (Α' 184), πραγματοποιείται μέσω του Κέντρου Διαλειτουργικότητας της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, σύμφωνα με το άρθρο 84 του ν. 4727/2020.

2. Στο e-Μητρώο Πλοίων καταχωρίζονται:

α. τα ιδιωτικά πλοία αναψυχής υπό ελληνική σημαία,
β. τα πλοία αναψυχής υπό ελληνική σημαία, εκτός αυτών της περ. (α), προκειμένου για τον χαρακτηρισμό τους ως επαγγελματικών και τη δραστηριοποίησή τους, σύμφωνα με το άρθρο 3,

γ. τα επαγγελματικά πλοία αναψυχής (i) υπό σημαία άλλου κράτους μέλους της ΕΕ ή του ΕΟΧ και (ii) υπό σημαία κράτους, εκτός της ΕΕ ή του ΕΟΧ, με ολικό μήκος άνω των τριάντα πέντε (35) μέτρων και υλικό

κατασκευής: χάλυβα ή πλαστικό ή αλουμίνιο, προκειμένου για την δραστηριοποίησή τους, σύμφωνα με το άρθρο 3 και

δ. τα πλοία και μικρά σκάφη της περ. (δ) της παρ. 1 του άρθρου 1, υπό σημαία ελληνική ή άλλου κράτους μέλους της ΕΕ ή του ΕΟΧ, προκειμένου για τον χαρακτηρισμό τους ως επαγγελματικών τουριστικών ημερόπλοιων και τη δραστηριοποίησή τους, σύμφωνα με το άρθρο 10.

Άρθρο 3

Όροι και προϋποθέσεις για τη δραστηριοποίηση επαγγελματικών πλοίων αναψυχής

(...) 6.α. Επιτρέπεται η μίσθωση άνευ απόπλου σε: (i) επαγγελματικά πλοία αναψυχής της περ. (α) της παρ. 2 και (ii) ιδιωτικά πλοία αναψυχής της περ. (α) της παρ. 2 του άρθρου 2, εφόσον πληρούνται, σωρευτικά, οι εξής προϋποθέσεις:

αα. το πλοίο διαθέτει τα προβλεπόμενα για την κατηγορία του, ναυτιλιακά έγγραφα και πιστοποιητικά σε ισχύ,

αβ. το πλοίο διαθέτει ασφάλιση σε ισχύ,

αγ. το πλοίο δεν τελεί σε καθεστώς αναστολής ή κατάσχεσης ή απαγόρευσης απόπλου για οιονδήποτε λόγο ή αργίας ή ακινησίας, κατά περίπτωση,

αδ. όταν πρόκειται για ιδιωτικό πλοίο αναψυχής, επιπλέον των προϋποθέσεων των υποπερ. αα' έως και αγ' τηρούνται και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από την εθνική φορολογική νομοθεσία. (...).

Στο άρθρο 3 «Υποκείμενοι στο φόρο» του ν. 2859/2000 ορίζονται τα εξής:

« (...) 2. Το ελληνικό Δημόσιο, οι δήμοι, οι κοινότητες και τα άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου δε θεωρούνται υποκείμενοι στο φόρο για τις πράξεις παράδοσης αγαθών και παροχής υπηρεσιών που ενεργούν κατά την εκπλήρωση της αποστολής τους, ακόμη και αν εισπράττουν τέλη, δικαιώματα ή εισφορές. Εν τούτοις τα πρόσωπα αυτά θεωρούνται ως υποκείμενοι στο φόρο κατά το μέτρο που η μη υπαγωγή στο φόρο των δραστηριοτήτων τους οδηγεί σε στρέβλωση των όρων του ανταγωνισμού. Τα πρόσωπα αυτά έχουν οπωσδήποτε την ιδιότητα του υποκειμένου στο φόρο, εφόσον ασκούν τις δραστηριότητες που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι του παρόντος νόμου, εκτός αν αυτές είναι ασήμαντες.

3. Η αληθής έννοια της παραγράφου 2 είναι ότι, τα πρόσωπα που αναφέρονται στις διατάξεις της παραγράφου αυτής, εξαιρούνται μόνο για τις πράξεις που ενεργούν ως δημόσια εξουσία.».

Στην παρ. 1 του άρθρου 27 «Ειδικές Απαλλαγές» του ν. 2859/2000 ορίζονται τα εξής:

1. Απαλλάσσονται από το φόρο:

α) Η παράδοση και η εισαγωγή πλοίων που εμπίπτουν στις ακόλουθες κατηγορίες:

αα) πλοία που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν στη ναυσιπλοΐα ανοικτής θαλάσσης και τα οποία εκτελούν μεταφορά επιβατών με κόμιστρο ή με τα οποία ασκείται εμπορική, βιομηχανική ή αλιευτική δραστηριότητα,

ββ) πλοία παράκτιας αλιείας,

γγ) πλοία που προορίζονται για διάλυση,

δδ) πολεμικά πλοία και πλοία του Δημοσίου,

εε) ναυαγοσωστικά και άλλα πλοία επιθαλάσσιας αρωγής.

Εξαιρούνται τα πλοία ιδιωτικής χρήσης που προορίζονται για αναψυχή ή αθλητισμό.

Απαλλάσσονται επίσης η παράδοση και εισαγωγή αντικειμένων και υλικών, εφόσον προορίζονται να ενσωματωθούν ή να χρησιμοποιηθούν στα πλοία και πλωτά μέσα της περίπτωσης αυτής.

Για την εφαρμογή της απαλλαγής της υποπερίπτωσης αα', ως πλοία που προορίζονται για τη ναυσιπλοΐα ανοικτής θαλάσσης θεωρούνται τα πλοία που πληρούν σωρευτικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

(i) έχουν ναυπηγηθεί για την ανοικτή θάλασσα, ήτοι στα οποία το μέγιστο εξωτερικό μήκος του κύτους είναι ίσο ή ανώτερο των 12 μέτρων και τα οποία υπάγονται στις δασμολογικές διακρίσεις 8901 10 10, 8901 20 10, 8901 30 10, 8901 90 10, 8902 00 10, 8903 91 10, 8903 92 10, 8904 00 91 και 8906 90 10 του Κοινού Δασμολογίου της Ε.Ε. [Καν. (ΕΟΚ) αριθμ. 2658/87 του Συμβουλίου, όπως ισχύει] και

(ii) διενεργούν δραστηριότητα κυρίως στην ανοικτή θάλασσα.

Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής ορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων της ανωτέρω υποπερίπτωσης (ii).

(...)

ε) η παροχή υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση των άμεσων αναγκών των πλοίων, πλωτών μέσων και αεροσκαφών, για τα οποία προβλέπεται απαλλαγή στις περιπτώσεις α' και β' της παραγράφου αυτής, όπως η ρυμούλκηση, η πλοήγηση, η πρόσδεση, η

διάσωση, η πραγματογνωμοσύνη, η χρήση λιμανιών και αεροδρομίων. Η απαλλαγή επεκτείνεται και στην παροχή υπηρεσιών εξυπηρέτησης του φορτίου των μεταφορικών αυτών μέσων.».

Στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι του άρθρου 66 του Ν. 2859/2000 καθορίζονται οι Δραστηριότητες που προβλέπονται στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 3:

(...)

4. Παροχή λιμενικών και αερολιμενικών υπηρεσιών. (...).».

Στην ΠΟΛ. 1119/11.6.2015 «Εφαρμογή της απαλλακτικής διάταξης του άρθρου 27.1.δ' και ε' του Κώδικα ΦΠΑ σε σχέση με το άρθρο 14 του ίδιου Κώδικα για τον τόπο παροχής των υπηρεσιών» αναφέρονται τα εξής:

«Κατόπιν υποβολής γραπτών και προφορικών ερωτημάτων σε σχέση με το ανωτέρω ζήτημα και με σκοπό την ομοιόμορφη εφαρμογή, παρέχουμε τις παρακάτω διευκρινίσεις:

ΕΦΑΡΜΟΖΟΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ:

- Το άρθρο 14 του Κώδικα ΦΠΑ (ν.2859/2000), όπως ισχύει για τον τόπο παροχής των υπηρεσιών και ειδικότερα η περίπτωση α' της παραγράφου 2 αυτού για παροχές προς υποκείμενους στο φόρο.

- Το άρθρο 27 παρ. 1 περίπτωση δ' και ε' του ίδιου Κώδικα για υπηρεσίες που απαλλάσσονται εφόσον πρόκειται για εργασίες κατασκευής, μετατροπής, επισκευής και συντήρησης πλοίων των οποίων η παράδοση ή η εισαγωγή απαλλάσσεται σύμφωνα με τις διατάξεις της περίπτωσης α' της παρ. 1 του ίδιου άρθρου ή προορίζονται για τις άμεσες ανάγκες τους.

- Η Απόφαση Π.8271/4897/ΠΟΛ 366/18.12.1987 (ΦΕΚ 3Β'/8.1.1988) και συγκεκριμένα τα άρθρα 31, 37 και 38 με τα οποία καθορίζεται η διαδικασία για την χορήγηση των απαλλαγών που προβλέπονται στις περιπτώσεις 27.1.δ' και ε'.

- Ο Εκτελεστικός Κανονισμός 282/2011 του Συμβουλίου για την εφαρμογή της Οδηγίας ΦΠΑ, όπως τροποποιείται από 01.01.2015 με τον Εκτελεστικό Κανονισμό 1042/2013.

1. Γενική αρχή για την εφαρμογή των απαλλαγών που προβλέπονται στην Οδηγία ΦΠΑ είναι ότι, αρμόδια για την χορήγησή τους (εξέταση των προϋποθέσεων, καθορισμός διαδικασίας κλπ) είναι η φορολογική αρχή της χώρας εκείνης στο εσωτερικό της οποίας βρίσκεται ο τόπος παροχής της πράξης για την οποία ζητείται απαλλαγή. Ο καθορισμός του τόπου παροχής δηλαδή, σύμφωνα με τους εκάστοτε εφαρμοζόμενους κανόνες, προηγείται της εξέτασης των προϋποθέσεων για την χορήγηση απαλλαγής.

Ο τόπος παροχής και, κατ' επέκταση, φορολογίας των υπηρεσιών καθορίζεται από τις διατάξεις του άρθρου 14 του Κώδικα ΦΠΑ, όπως ισχύει από 01.01.2010 και εξής. Σύμφωνα με τον Γενικό Κανόνα της περίπτωσης α' της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού, ο οποίος εφαρμόζεται εφόσον το είδος των παρεχόμενων υπηρεσιών δεν εμπίπτει σε κάποιον ειδικότερο κανόνα που αναφέρεται στις λοιπές παραγράφους του εν λόγω άρθρου, όταν ο λήπτης των υπηρεσιών είναι υποκείμενος στο φόρο, η παροχή υπηρεσιών υπάγεται σε ΦΠΑ στη χώρα εγκατάστασής του.

Στην έννοια του «υποκείμενου στο φόρο λήπτη» για τις ανάγκες εφαρμογής του Γενικού Κανόνα της παραγράφου 2.α', περιλαμβάνονται όσοι:

- είναι εγκατεστημένοι στο εσωτερικό της Ε.Ε. και διαθέτουν ΑΦΜ/ΦΠΑ σε κράτος μέλος, ο οποίος επαληθεύεται στο σύστημα V.I.E.S.,

- είναι εγκατεστημένοι σε χώρες εκτός Ε.Ε. και ασκούν οικονομική δραστηριότητα κατά την έννοια των διατάξεων του ΦΠΑ, ανεξάρτητα εάν το φορολογικό σύστημα της χώρας τους προβλέπει και κάποιου τύπου Φόρο Προστιθέμενης Αξίας ή όχι (στις περιπτώσεις που κάτι τέτοιο προβλέπεται δεν πρόκειται για τον κοινοτικό ΦΠΑ),

- ενεργούν υπό την ιδιότητά τους ως υποκείμενοι στο φόρο, από την άποψη ότι λαμβάνουν υπηρεσίες που προορίζονται για τους σκοπούς της οικονομικής τους δραστηριότητας (επαγγελματική χρήση) κι όχι για ιδιωτική χρήση ή για χρήση από το προσωπικό τους. Για τον προσδιορισμό της ιδιότητας του λήπτη ισχύουν οι διατάξεις των άρθρων 17 έως και 19 του Εκτελεστικού Κανονισμού 282/2011 του Συμβουλίου, όπως τροποποιούνται από 01.01.2015 με τον Εκτελεστικό Κανονισμό 1042/2013.

2. Με την περίπτωση α' της παραγράφου 1 του άρθρου 27 του Κώδικα ΦΠΑ καθορίζονται τα πλοία των οποίων η παράδοση ή η εισαγωγή στο εσωτερικό της χώρας δύναται να απαλλάσσεται, ενώ εξαιρούνται ρητά τα πλοία ιδιωτικής χρήσης που προορίζονται για αναψυχή ή αθλητισμό.

Με την περίπτωση δ' απαλλάσσονται οι εργασίες κατασκευής, μετατροπής επισκευής και συντήρησης των παραπάνω μεταφορικών μέσων, ενώ με την περίπτωση ε', απαριθμούνται - ενδεικτικά - υπηρεσίες που θεωρούνται απαραίτητες για την εξυπηρέτηση των άμεσων αναγκών τους, για την παροχή των οποίων προβλέπεται επίσης απαλλαγή από τον φόρο.

Είναι προφανές ότι οι απαλλαγές των παραπάνω περιπτώσεων χορηγούνται μόνο σε επιχειρήσεις πλοιοκτήτριες, εκμεταλλεύτριες ή διαχειρίστριες των συγκεκριμένων πλοίων.

κριμένων πλοίων, οι οποίες εμπίπτουν σε κάθε περίπτωση στην έννοια του «υποκείμενου» όπως αναλύθηκε παραπάνω.

3. Οι ανωτέρω υπηρεσίες επισκευής, συντήρησης, ρυμούλκησης, πραγματογνωμοσύνης κλπ που αναφέρονται - ενδεικτικά – στο άρθρο 27.1.δ' και ε' του Κώδικα ΦΠΑ, όταν παρέχονται προς υποκείμενους στο φόρο λήπτες, εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 14.2.α' του Κώδικα ΦΠΑ (τόπος παροχής η χώρα του λήπτη), ενώ όταν παρέχονται προς μη υποκείμενους λήπτες φορολογούνται κυρίως βάσει του άρθρου 14.9 του Κώδικα αυτού στον τόπο της υλικής εκτέλεσής τους ως εργασίες επί κινητών ενσώματων αγαθών ή, σε άλλες περιπτώσεις, βάσει του άρθρου 14.2.β' στον τόπο εγκατάστασης του παρέχοντος. Εξαιρούνται οι υπηρεσίες που αφορούν στη χρήση λιμανιών (π.χ. υπηρεσίες ελλιμενισμού σκαφών), ο τόπος παροχής των οποίων καθορίζεται από τις διατάξεις του άρθρου 14.4 λόγω του ότι αποτελούν υπηρεσίες συναφείς με ακίνητο.»

Στο άρθρο 14 «Τόπος παροχής υπηρεσιών» του Ν.2859/2000 ορίζεται ότι:

« 4. Παροχή υπηρεσιών σχετικών με ακίνητα

Ο τόπος παροχής υπηρεσιών σχετικών με ακίνητα, περιλαμβανομένων των υπηρεσιών εμπειρογνομόνων και κτηματομεσιτών, της παροχής καταλύματος στον ξενοδοχειακό τομέα ή σε τομείς παρεμφερούς χαρακτήρα, όπως σε κατασκηνώσεις διακοπών ή σε τοποθεσίες που έχουν διαμορφωθεί για να χρησιμοποιηθούν ως κατασκήνωση, της παροχής του δικαιώματος χρήσης ακινήτου και της παροχής υπηρεσιών για την προετοιμασία και συντονισμό κατασκευαστικών εργασιών, όπως οι υπηρεσίες αρχιτεκτόνων ή επιχειρήσεων επίβλεψης:

α) Είναι το εσωτερικό της χώρας, εφόσον αφορούν ακίνητο το οποίο βρίσκεται στο εσωτερικό της χώρας.

β) Δεν είναι το εσωτερικό της χώρας, εφόσον αφορούν ακίνητο το οποίο δεν βρίσκεται στο εσωτερικό της χώρας.»

Στην Κ.Υ.Α. με αριθμ. 8122.1/29/16.7.2014 «Αναπροσδιορισμός δικαιωμάτων Λιμενικών Ταμείων και Δημοτικών Λιμενικών Ταμείων» αναφέρονται τα εξής:

«1. Τροποποιούμε την υπ' αριθμ. 8122.1/14/06/2.3.2006 (Β'330) απόφασή μας, όπως αυτή έχει τροποποιηθεί με την υπ' αριθμ. 8122.1/35/2006/23.06.2006 απόφαση (Β'926) και επανακαθορίζουμε τα υπέρ των Λιμενικών Ταμείων και Δημοτικών Λιμενικών Ταμείων, ανταποδοτικά δικαιώματα προσόρμισης, παραβολής, πρυμνοδέτησης και τα ειδικά τέλη ελλιμενισμού, των επαγγελματικών πλοίων αναψυχής, των ιδιωτικών πλοίων αναψυχής, των μικρών

σκαφών, των επαγγελματικών τουριστικών ημερόπλοιων, καθώς και των παραδοσιακών πλοίων, όπως ορίζονται στο ν. 4256/2014 "Τουριστικά πλοία και άλλες διατάξεις"(Α'92), ως ακολούθως:
(...)

Β. ΤΕΛΗ ΠΡΥΜΝΟΔΕΤΗΣΗΣ

Χρέωση ετήσιων τελών ελλιμενισμού με πρυμνοδέτηση:

- Μικρών σκαφών (του ν.4256/2014):
Μήκος Ευρώ
0 – 7μ. 11,00 € ανά μέτρο
- Επαγγελματικών τουριστικών ημερόπλοιων (του ν.4256/2014), ανεξαρτήτως μήκους:
Μήκος Ευρώ
Ανεξαρτήτως μήκους 30,00 € ανά μέτρο
- Επαγγελματικών πλοίων αναψυχής (του ν.4256/2014)
Μήκος Ευρώ
7,01 και άνω 73,00 € ανά μέτρο
- Ιδιωτικών πλοίων αναψυχής (του ν.4256/2014)
Μήκος Ευρώ
7,01–10 μ. 150,00 € ανά μέτρο
10,01–15 μ. 170,00 € ανά μέτρο
15,01 και άνω 200,00 € ανά μέτρο
- Παραδοσιακά πλοία (του ν. 4256/2014)
Μήκος Ευρώ
Ανεξαρτήτως μήκους 30,00 € ανά μέτρο

Το ημερήσιο τέλος του ελλιμενισμού με πρυμνοδέτηση, προκύπτει από τις τιμές των ανωτέρω πινάκων πολλαπλασιαζόμενες επί το μήκος του πλοίου και διαιρούμενες με τον ετήσιο αριθμό ημερών 365. Ο αριθμός που προκύπτει στρογγυλοποιείται στο πλησιέστερο δεύτερο δεκαδικό ψηφίο.
(...)

Ε. ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΤΕΛΩΝ ΕΛΛΙΜΕΝΙΣΜΟΥ

α. Τα τέλη πρυμνοδέτησης και τα τέλη παραβολής, εάν καταβληθούν προκαταβολικά, παρέχεται έκπτωση:

- α) 20% εάν προκαταβληθούν για ένα μήνα
- β) 30% εάν προκαταβληθούν για ένα εξάμηνο και
- γ) 40% εάν προκαταβληθούν για ένα έτος

β. Ναυαθλητικά σκάφη, καθώς και τα σκάφη/πλοία της παρούσας απόφασης, που συμμετέχουν σε ναυαθλητικούς αγώνες, απαλλάσσονται των καθοριζόμενων με την παρούσα απόφαση τελών προσόρμισης, παραβολής και πρυμνοδέτησης, κατά τη διάρκεια των αγώνων αυτών, σύμφωνα με βεβαίωση

του οικείου Λιμενικού Ταμείου/ Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου, η οποία κοινοποιείται στην οικεία Λιμενική Αρχή.

γ. Τα παραδοσιακά πλοία, τα οποία χρησιμοποιούνται ως μουσειακοί χώροι ελεύθερης πρόσβασης για το κοινό, απαλλάσσονται πληρωμής τελών προσόρμισης, πρυμνοδέτησης - παραβολής.

ΣΤ. Τα τέλη που προκύπτουν σύμφωνα με τα ανωτέρω, δεν περιλαμβάνουν ΦΠΑ ή άλλες νόμιμες επιβαρύνσεις.

(...)

4. Η βεβαίωση και είσπραξη των τελών ελλιμενισμού της παρούσης, διενεργείται από τους οικείους φορείς διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα.

5. Τα τέλη της παρούσης απόφασης, είναι ανταποδοτικά και αναλώνονται αποκλειστικά από τους φορείς διοίκησης και εκμετάλλευσης των λιμένων, για την εκτέλεση, συντήρηση και βελτίωση των λιμενικών έργων, εγκαταστάσεων και των παρεχομένων λιμενικών υπηρεσιών προς τους χρήστες.

6. Από την έναρξη ισχύος της παρούσης, καταργούνται η 8122.1/14/06/2.3.2006 (Β' 330) κοινή υπουργική απόφαση ΥΠΟΙ-ΥΕΝ και η 8122.1/35/2006/23.06.2006 (Β' 926) κοινή απόφαση ΥΠΟΙ-ΥΕΝ.».

Από το συνδυασμό των παραπάνω διατάξεων προκύπτουν τα εξής:

Δεν θεωρούνται υποκείμενοι στο φόρο οι Δήμοι για τις πράξεις παράδοσης αγαθών και παροχής υπηρεσιών που ενεργούν κατά την εκπλήρωση της αποστολής τους ως δημόσια εξουσία, ακόμη και αν εισπράττουν τέλη, δικαιώματα ή εισφορές, υπό την προϋπόθεση ότι η μη υπαγωγή στο ΦΠΑ των δραστηριοτήτων τους δεν οδηγεί σε στρέβλωση των όρων του ανταγωνισμού. Σε κάθε περίπτωση υπάγονται στο ΦΠΑ οι Δήμοι στην περίπτωση που ασκούν τις δραστηριότητες που απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι του Κώδικα ΦΠΑ, στο οποίο περιλαμβάνεται η παροχή λιμενικών υπηρεσιών.

Στο άρθρο 27 παρ. 1 περ. ε του Κώδικα Φ.Π.Α. προβλέπονται ειδικές απαλλαγές από το Φ.Π.Α. για την παροχή υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση των άμεσων αναγκών των πλοίων, εφόσον πληρούνται σωρευτικά οι προϋποθέσεις της περίπτωσης α' της παρ. 1 του ίδιου άρθρου.

Γενική αρχή για την εφαρμογή των απαλλαγών που προβλέπονται στην Οδηγία ΦΠΑ είναι ότι, αρμόδια για την χορήγησή τους (εξέταση των προϋποθέσεων, καθορισμός διαδικασίας κλπ) είναι η φορολογική αρχή της χώρας εκείνης στο εσωτερικό της οποίας

βρίσκεται ο τόπος παροχής της πράξης για την οποία ζητείται απαλλαγή. Ο καθορισμός του τόπου παροχής, προηγείται της εξέτασης των προϋποθέσεων για την χορήγηση απαλλαγής. Προκειμένου να κριθεί η υπαγωγή στο ΦΠΑ των υπηρεσιών της περ. ε' της παρ. 1 του άρθρου 27 του Κώδικα ΦΠΑ, καθώς και η απαλλαγή τους, **θα πρέπει πρώτα να κριθεί ο τόπος φορολογίας σύμφωνα με το άρθρο 14 του Κώδικα Φ.Π.Α.**

Οι υπηρεσίες του άρθρου 27.1.ε' του Κώδικα ΦΠΑ, όταν παρέχονται προς υποκείμενους στο φόρο λήπτες, εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 14.2.α' του Κώδικα ΦΠΑ (τόπος παροχής η χώρα του λήπτη), ενώ όταν παρέχονται προς μη υποκείμενους λήπτες φορολογούνται βάσει του άρθρου 14.2.β' στον τόπο εγκατάστασης του παρέχοντος. Εξαιρούνται οι υπηρεσίες που αφορούν στη χρήση λιμανιών (π.χ. υπηρεσίες ελλιμενισμού σκαφών), ο τόπος παροχής των οποίων καθορίζεται από τις διατάξεις του άρθρου 14.4, λόγω του ότι αποτελούν υπηρεσίες συναφείς με ακίνητο και τόπος παροχής είναι το εσωτερικό της χώρας, εφόσον αφορούν ακίνητο το οποίο βρίσκεται στο εσωτερικό της χώρας.

Εξαιρούνται από τις ειδικές απαλλαγές του άρθρου 27 του Κώδικα Φ.Π.Α. τα πλοία ιδιωτικής χρήσης που προορίζονται για αναψυχή ή αθλητισμό, τα οποία υπόκεινται σε Φ.Π.Α.

Συνεπώς τα τέλη πρυμνοδέτησης που εισπράττει ο Δήμος από τα ιδιωτικά πλοία αναψυχής, δεν εμπίπτουν στις ειδικές απαλλαγές του άρθρου 27 του Κώδικα Φ.Π.Α. και υπάγονται σε ΦΠΑ.

Αντίθετα απαλλάσσονται από το Φ.Π.Α., σύμφωνα με την περ. ε' της παρ. 1 του άρθρου 27 του Κώδικα ΦΠΑ, τα τέλη πρυμνοδέτησης που εισπράττει ο Δήμος από τα επαγγελματικά πλοία αναψυχής, εφόσον πληρούνται σωρευτικά οι προϋποθέσεις, που ορίζονται στο άρθρο 27 παρ. 1 περ. α του Κώδικα ΦΠΑ.

Νομοθεσία-Νομολογία

- Ν. 4926/2022

- Άρθρα 3, 14 και 27 του ν. 2859/2000

- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι του άρθρου 66 του Ν. 2859/2000

- ΠΟΛ. 1119/11.6.2015

- Κ.Υ.Α. αριθμ. 8122.1/29/16.7.2014

Γ. ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Ι. ΚΦΕ (Ν. 4172/2013)

A.1092/2024

Παράταση της προθεσμίας υποβολής των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2023 νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων του άρθρου 45 του ν. 4172/2013

Αθήνα, 13/06/2024

(ΦΕΚ Β' 3408/13-06-2024)

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α) Της παρ. 5 του άρθρου 22 του ν. 2020/1992 «Διαρρυθμίσεις στον ενιαίο ειδικό φόρο κατανάλωσης των πετρελαιοειδών προϊόντων και άλλες διατάξεις» (Α' 34),
β) των άρθρων 44, 45, 68 και 72 του ν. 4172/2013 «Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του ν. 4046/2012, του ν. 4093/2012 και του ν. 4127/2013 και άλλες διατάξεις» (Α' 167),
γ) του ν. 5104/2024 «Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» (Α' 58) και
δ) του Κεφαλαίου Α' «Σύσταση Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων» του ν. 4389/2016 «Επείγουσες διατάξεις για την εφαρμογή της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και άλλες διατάξεις» (Α' 94) και ειδικότερα της περ. δ) της παρ. 2 του άρθρου 2, του άρθρου 7, των παρ. 1 και 5 του άρθρου 14 και του άρθρου 41.

2. Την υπό στοιχεία Δ6Α 1015213 ΕΞ2013/28.1.2013 κοινή απόφαση του Υπουργού και του Υφυπουργού Οικονομικών «Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στον Γενικό Γραμματέα της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών» (Β' 130, διόρθωση σφάλματος Β' 372), σε συνδυασμό με τις διατάξεις της υποπαρ. α) της παρ. 3 του άρθρου 41 του ν. 4389/2016.

3. Την υπ' αρ. 1/20.1.2016 Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου «Επιλογή και διορισμός Γενικού Γραμματέα της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών» (Υ.Ο.Δ.Δ. 18), σε συνδυασμό με τις διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 10 του άρθρου 41 του ν. 4389/2016 και τις αποφάσεις: υπ' αρ. 39/3/30.11.2017 (Υ.Ο.Δ.Δ. 689) του Συμβουλίου Διοίκησης της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) και υπό στοιχεία 5294 ΕΞ 17-01-2020 (Υ.Ο.Δ.Δ. 27) του Υπουργού Οικονομικών, με θέμα «Ανανέωση της θητείας του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων».

4. Την υπό στοιχεία Δ.ΟΡΓ.Α 1125859 ΕΞ 2020/23.10.2020 απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων «Οργανισμός της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων» (Β'4738).

5. Την ανάγκη διευκόλυνσης των φορολογουμένων και επιχειρήσεων και την ομαλή ολοκλήρωση της διαδικασίας υποβολής των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος.

6. Το γεγονός ότι με την απόφαση αυτή δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού,

αποφασίζουμε:

Άρθρο Μόνο

Η προθεσμία υποβολής των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων του άρθρου 45 του ν. 4172/2013, των οποίων το φορολογικό έτος λήγει την 31.12.2023, παρατείνεται μέχρι και την 26η Ιουλίου 2024.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΙΤΣΙΛΗΣ

Ε.2046/2024**Φορολογική μεταχείριση της προμήθειας αδράνειας ως αντάλλαγμα για την παροχή πίστωσης**

Αθήνα, 27/06/2024

ΠΕΡΙΛΗΨΗ**Α) ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ**

Εγκύκλιος που αφορά στην έκπτωση της δαπάνης προμηθειών αδράνειας σε τραπεζικές συμβάσεις παροχής πίστωσης.

Β) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Περιεχόμενο της εγκυκλίου είναι η φορολογική αντιμετώπιση του κόστους προμηθειών αδράνειας σε τραπεζικές συμβάσεις παροχής πίστωσης.

Γ) ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Η εγκύκλιος αφορά επιχειρήσεις που συνάπτουν συμβάσεις παροχής πίστωσης με πιστωτικά ιδρύματα με τον όρο της προσυμφωνημένης δέσμευσης για την ετοιμότητα παροχής κεφαλαίων έναντι καταβολής προμήθειας αδράνειας.

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

1. Με τις διατάξεις του άρθρου 22 του ν.4172/2013 (ΚΦΕ), μεταξύ άλλων, ορίζεται ότι κατά τον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα, επιτρέπεται η έκπτωση όλων των δαπανών, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 23 του ΚΦΕ οι οποίες: α) πραγματοποιούνται προς το συμφέρον της επιχείρησης ή κατά τις συνήθειες εμπορικές συναλλαγές της, συμπεριλαμβανομένων και δράσεων εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, β) αντιστοιχούν σε πραγματική συναλλαγή και η αξία της συναλλαγής δεν κρίνεται κατώτερη ή ανώτερη της αγοραίας, στη βάση των στοιχείων που διαθέτει η Φορολογική Διοίκηση, γ) εγγράφονται στα τηρούμενα βιβλία απεικόνισης των συναλλαγών της περιόδου κατά την οποία πραγματοποιούνται και αποδεικνύονται με κατάλληλα δικαιολογητικά.

2. Με την ΠΟΛ.1113/2015 εγκύκλιο, με την οποία δόθηκαν διευκρινίσεις αναφορικά με την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 22, 22Α και 23 του ΚΦΕ, διευκρινίστηκε, μεταξύ άλλων, ότι με τις διατάξεις του άρθρου 22 τίθεται ο γενικός κανόνας για την έκπτωση των επιχειρηματικών δαπανών με την έννοια ότι κατ' αρχήν εκπίπτουν όλες οι δαπάνες που πραγματοποιούνται προς το συμφέρον της επιχείρησης και επιπροσθέτως πληρούν τα λοιπά κριτήρια που τίθενται στο άρθρο αυτό. Το εν λόγω άρθρο πρέπει να εξετάζεται συστηματικά με το άρθρο 23 που αφορά τις μη εκπιπόμενες επιχειρηματικές δαπάνες και την παράγραφο 4 του άρθρου 48 σχετικά με τις μη εκπιπόμενες επιχειρηματικές δαπάνες που αφορούν τα ενδοομιλικά μερίσματα που απαλλάσσονται από το φόρο. Επίσης, ως προς την προϋπόθεση της περ. α) του άρθρου 22 του ΚΦΕ διευκρινίστηκε ότι στις δαπάνες της περίπτωσης αυτής εμπίπτει κάθε δαπάνη, που κρίνεται απαραίτητη από τον επιχειρηματία ή τη διοίκηση της επιχείρησης, ανεξάρτητα εάν αυτή πραγματοποιείται δυνάμει νόμιμης ή συμβατικής υποχρέωσης, για την επίτευξη του επιχειρηματικού σκοπού, την ανάπτυξη των εργασιών, τη βελτίωση της θέσης της στην αγορά, εφόσον αυτή ενεργείται στο πλαίσιο της οικονομικής αποστολής της ή κατά τις συνήθειες εμπορικές συναλλαγές της και μπορεί να συμβάλλει στη δημιουργία εισοδήματος ή άλλως αποβλέπει στη διεύρυνση των εργασιών της και στην αύξηση του εισοδήματος της (ΣτΕ 2033/2012) ή στην υλοποίηση δράσεων στο πλαίσιο της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης. Δεν επιτρέπεται, δε, στη φορολογική αρχή να ελέγχει τη σκοπιμότητα και το προσήκον μέτρο των δαπανών αυτών (ΣτΕ 2963/2013, ΣτΕ 1729/2013, ΣτΕ 1604/2011, κ.ά.), εκτός αν τούτο ορίζεται ρητά και ειδικά στο νόμο (π.χ. ενδοομιλικές συναλλαγές)».

3. Η υπηρεσία μας έχει γίνει αποδέκτης ερωτημάτων σχετικά με τις προϋποθέσεις έκπτωσης δαπανών για προμήθειες αδράνειας (commitment fees) που αφορούν σε δανειακές συμβάσεις οι οποίες περιλαμβάνουν σχετικό όρο, με τον οποίο η τράπεζα αναλαμβάνει τη δέσμευση πέρα από την άμεση δανειοδότηση των ποσών που θα ζητηθούν με το συμφωνηθέν επιτόκιο, για την ετοιμότητα παροχής πρόσθετων κεφαλαίων στον αντισυμβαλλόμενο έναντι μιας προσυμφωνημένης προμήθειας (προμήθεια αδράνειας). Η προμήθεια αδράνειας συνιστά ουσιαστικά το αντιστάθμισμα του χρηματοοικονομικού κόστους για μια ξεχωριστή

υπηρεσία που ανέλαβε η τράπεζα προκειμένου να θέτει στη διάθεση του πιστολήπτη πιστώσεις υπό καθορισμένους όρους, κατά τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης, υποχρέωση η οποία υφίσταται ακόμη και στην περίπτωση που ο πιστολήπτης δεν χρειαστεί τα διαθέσιμα από την τράπεζα κεφάλαια. Περαιτέρω, ο πιστολήπτης δεν επιβαρύνεται εξαρχής με το σύνολο του επιτοκίου για τα πρόσθετα αυτά εγκεκριμένα κεφάλαια, το οποίο, κατά κανόνα, είναι υψηλότερο της προμήθειας, αλλά μόνο από το χρονικό σημείο που θα τα χρειαστεί και θα του καταβληθούν από την τράπεζα. Επιπλέον, η καταβολή της προμήθειας αδράνειας εξασφαλίζει στις επιχειρήσεις, όχι μόνο την απολύτως αναγκαία χρηματοδότηση, αλλά, κατά κανόνα, και συγκεκριμένο και εξαρχής συμφωνημένο επιτόκιο.

Τα πιστωτικά ιδρύματα γνωστοποιούν τους όρους συναλλαγών καθώς και το κόστος της ανωτέρω υπηρεσίας για τις περιπτώσεις δανειακών συμβάσεων που περιλαμβάνουν σχετικό όρο.

4. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι με τις σχετικές συμβάσεις τραπεζικού δανεισμού, η τράπεζα αναλαμβάνει την υποχρέωση να θέτει στη διάθεση του πιστολήπτη πιστώσεις υπό ορισμένους όρους και μέχρι ενός ορισμένου ύψους, τις οποίες ο πιστολήπτης μπορεί οποτεδήποτε κατά τη διάρκεια της σύμβασης να λάβει. Ο πιστολήπτης οφείλει να καταβάλει στην τράπεζα την ως άνω αναφερόμενη προμήθεια, η οποία αποτελεί το αντάλλαγμα για την ετοιμότητα της τράπεζας προς παροχή της συμφωνηθείσας πίστωσης. Επιπλέον, η ανωτέρω προμήθεια, όπως προκύπτει και από τους όρους συναλλαγών, δεν συνιστά τόκο αλλά παρεπόμενο και αναγκαίο κόστος χρηματοδότησης, το οποίο καταβάλλεται ως αντιστάθμισμα του χρηματοοικονομικού κόστους που αναλαμβάνει η τράπεζα προκειμένου αυτή να διατηρεί ανά πάσα στιγμή διαθέσιμο το συμφωνηθέν κεφάλαιο της πίστωσης.

5. Μετά από όλα όσα αναφέρθηκαν παραπάνω, προκειμένου να διαπιστωθεί αν για την έκπτωση των προμηθειών αδράνειας πληρείται η προϋπόθεση της περ. α' του άρθρου 22 του ΚΦΕ, θα πρέπει να εξετάζεται αν η υπόψη δαπάνη πραγματοποιείται προς το συμφέρον της επιχείρησης ή κατά τις συνήθεις εμπορικές συναλλαγές της, ήτοι, ενδεικτικά:

α) αν το κόστος της προμήθειας αδράνειας επί εγκεκριμένων αλλά αχρησιμοποίητων κεφαλαίων είναι χαμηλότερο του κόστους με το οποίο θα επιβαρυνόταν η δανειολήπτρια

εάν κατέφευγε σε άμεση εκταμίευση του συνολικού ποσού της πίστωσης, ή

β) αν ο σχετικός όρος περί χρέωσης προμήθειας αδράνειας εν γένει περιέχεται σε αντίστοιχες συμβάσεις τραπεζικού δανεισμού (όπως π.χ. με ανοιχτό αλληλόχρεο λογαριασμό) προκειμένου να διαπιστωθεί αν οι σχετικές συμβάσεις αποτελούν συνήθεις εμπορικές συναλλαγές.

Επισημαίνεται ότι όπως έχει διευκρινιστεί με την ΠΟΛ.1113/2015 εγκύκλιο, η έκπτωση έκαστης σχετικής δαπάνης στο πλαίσιο εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 22 του ΚΦΕ εξετάζεται ως ξεχωριστή περίπτωση από την αρμόδια ελεγκτική αρχή, με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά αυτής.

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΑΑΔΕ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΙΤΣΙΛΗΣ

E.2048/2024

Φορολογική μεταχείριση ειδικού τύπου συναλλαγών επί εισηγμένων μετοχών με βάση τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 9 του ν. 2579/1998 (Α' 31)

Αθήνα, 01/07/2024

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

A) ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Εγκύκλιος που αφορά στην παροχή οδηγιών σχετικά με τη φορολογική μεταχείριση ειδικού τύπου συναλλαγών επί εισηγμένων μετοχών με βάση τις διατάξεις της παρ.2 του άρθρου 9 του ν.2579/1998.

B) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Περιεχόμενο της εγκυκλίου είναι η παροχή οδηγιών επί ειδικότερων περιπτώσεων συναλλαγών επί εισηγμένων μετοχών σε ρυθμιζόμενη αγορά ή πολυμερή μηχανισμό διαπραγμάτευσης τόσο ενδο-χρηματιστηριακά όσο και εξω-χρηματιστηριακά.

Γ) ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Συναλλαγές ειδικού τύπου που πραγματοποιούνται επί εισηγμένων μετοχών.

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

A. Εισαγωγή

1. Με τις διατάξεις του άρθρου 112 του ν. 4799/2021 (Α'78) αντικαταστάθηκαν οι διατάξεις της παρ.2 του άρθρου 9 του ν. 2579/1998 (Α'31) προκειμένου να αποσαφηνιστεί ο προσδιορισμός των προσώπων εκείνων που φέρουν την υποχρέωση καταβολής και απόδοσης του φόρου πώλησης, οι κυρώσεις που θα επιβάλλονται στους συμμετέχοντες ή στο κεντρικό αποθετήριο τίτλων σε περίπτωση μη υποβολής, εκπρόθεσμης ή ανακριβούς υποβολής των δηλώσεων καταβολής και απόδοσης του φόρου πώλησης, κατά περίπτωση. Ειδικότερα, μεταξύ άλλων, ορίζεται η επιβολή φόρου επί των συναλλαγών που διακανονίζονται από το Κεντρικό Αποθετήριο Τίτλων (ΚΑΤ) (περ.γ'), καθώς και των συναλλαγών μετοχών που τηρούνται από εγγεγραμμένο διαμεσολαβητή σε συλλογικό λογαριασμό αξιών και διακανονίζονται εκτός του ΚΑΤ (περ. δ'). Τέλος με την περ. ε' της ίδιας παραγράφου φόρος επιβάλλεται και στις πωλήσεις μετοχών εισηγμένων σε ρυθμιζόμενη αγορά ή πολυμερή μηχανισμό διαπραγμάτευσης που λειτουργούν στην αλλοδαπή ή σε άλλους διεθνώς αναγνωρισμένους θεσμούς, ανεξάρτητα από το αν οι σχετικές συναλλαγές διακανονίζονται εντός ή εκτός των ως άνω αναφερόμενων τόπων διαπραγμάτευσης, εφόσον οι πωλητές είναι φυσικά πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στην Ελλάδα ή ημεδαπές ή αλλοδαπές επιχειρήσεις που έχουν μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα.

2. Με την περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 9 του ν. 2579/1998 ορίζεται, ότι επιβάλλεται φόρος πώλησης με συντελεστή ένα τοις χιλίοις (1%) (άρθρο 50 του ν. 5073/2023, Α'204) στις πωλήσεις μετοχών εισηγμένων σε ρυθμιζόμενη αγορά ή πολυμερή μηχανισμό διαπραγμάτευσης που λειτουργεί στην Ελλάδα σύμφωνα με τον ν. 4514/2018 (Α'14), ανεξάρτητα από το αν οι σχετικές συναλλαγές διενεργούνται εντός ή εκτός των ως άνω αναφερόμενων τόπων διαπραγμάτευσης. Ο φόρος πώλησης δεν επιβάλλεται, κατά περίπτωση, εφόσον προβλέπεται εξαίρεση σύμφωνα με ειδικές διατάξεις. Με την περ. β' της ίδιας παραγράφου ορίζεται ότι ο φόρος πώλησης υπολογίζεται επί της αξίας πώλησης των μετοχών και βαρύνει τον πωλητή, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, νομική οντότητα, ενώσεις προσώπων ή ομάδες περιουσίας, χωρίς να εξετάζονται η ιθαγένεια και ο τόπος που διαμένουν ή κατοικούν ή έχουν την έδρα τους. Αν δεν καταχωρίζεται τιμή, ο φόρος υπολογίζεται επί της τιμής κλεισίματος του τίτλου, την ημέρα που διενεργήθηκε η συναλλαγή.

3. Επιπλέον, με τις διατάξεις του άρθρου 513 του Αστικού Κώδικα (ΑΚ) ορίζεται ότι με τη σύμβαση της πώλησης ο πωλητής έχει την υποχρέωση να μεταβιβάσει την κυριότητα του πράγματος ή το δικαίωμα, που αποτελούν το αντικείμενο της πώλησης και να παραδώσει το πράγμα και ο αγοραστής έχει την υποχρέωση να πληρώσει το τίμημα που συμφωνήθηκε.

Οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται ανάλογα και στην ανταλλαγή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 573 του Α.Κ. όπου ο καθένας από τους συμβαλλομένους κρίνεται ως πωλητής για την παροχή που τον βαρύνει και ως αγοραστής για την παροχή που απαιτεί.

4. Περαιτέρω, με τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 4 του ν. 4038/2012 (Α'14), όπως αυτές ίσχυαν πριν την τροποποίησή τους με τις διατάξεις του άρθρου 92 του ν. 5104/2024 (Α'58), επιβάλλετο φόρος με συντελεστή δύο τοις χιλίοις (2%) στο δανεισμό μετοχών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών που πραγματοποιείται εξωχρηματιστηριακά, μη υπαγόμενης της σχετικής σύμβασης και κάθε συναφούς πράξης σε τέλος χαρτοσήμου. Ο φόρος αυτός υπολογίζεται επί της αξίας των μετοχών που δανείζονται και βαρύνει τον δανειστή, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ενώσεις προσώπων ή ομάδες περιουσίας, χωρίς να εξετάζεται η ιθαγένεια και ο τόπος που διαμένουν ή κατοικούν ή έχουν την έδρα τους και ανεξάρτητα αν έχουν απαλλαγή από οποιονδήποτε φόρο ή τέλος από διατάξεις άλλων νόμων. Για την απόδοση του φόρου αυτού έχουν εφαρμογή τα οριζόμενα από τις διατάξεις της παρ.2 του άρθρου 9 του ν. 2579/1998. Με τις διατάξεις της παρ.4 του άρθρου 4 του ν.4038/2012, όπως αυτές ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με τις διατάξεις του άρθρου 92 του ν. 5104/2024 δεν επιβάλλεται φόρος στο δανεισμό μετοχών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών που πραγματοποιείται εξωχρηματιστηριακά προκειμένου για συναλλαγές που πραγματοποιούνται από τις 20.04.2024 (παρ.2 του άρθρου 92 του ν. 5104/2024).

5. Κατόπιν των ανωτέρω, οι διατάξεις των περ. γ' και δ' της παρ. 2 του άρθρου 9 του ν. 2579/1998 οι οποίες αναφέρονται σε μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών εφαρμόζονται σε περίπτωση πώλησης των μετοχών αυτών και επομένως δεν αφορούν συναλλαγές στις οποίες δεν υφίσταται τίμημα σε χρήμα ή σε παροχή άλλου αντικειμένου, αλλά απόκτηση δικαιώματος συμμετοχής στα κέρδη, στη διοίκηση της εταιρείας και στο προϊόν της εκκαθάρισης.

Β. Κινήσεις/Συναλλαγές επί μετοχών που πραγματοποιούνται μέσω διαμεσολαβητικού επενδυτικού οίκου (broker dealer)/εκκαθαριστικού μέλους

6. Όπως έχει γίνει δεκτό από τη Διοίκηση η προσωρινή μεταφορά ή ενδοημερήσια μεταβίβαση αξιών (εισηγμένων μετοχών) στο λογαριασμό του ίδιου διαμεσολαβητικού επενδυτικού οίκου, στο πλαίσιο υλοποίησης συναλλαγών πελατών τους (εντός και εκτός ρυθμιζόμενης αγοράς), δεν αποτελεί πώληση ή δανεισμό, κατά περίπτωση, αλλά προσωρινή συγκέντρωση των υπόψη αξιών με σκοπό την περαιτέρω μεταφορά τους στους λογαριασμούς των πελατών τους, ώστε να πραγματοποιηθεί η πώληση ή ο δανεισμός των μετοχών, αντίστοιχα. Κατά συνέπεια, κατά την πιο πάνω μεταφορά δεν οφείλεται ο προβλεπόμενος φόρος 1%ο με βάση τις διατάξεις της παρ.2 του άρθρου 9 του ν. 2579/1998.

7. Στο πλαίσιο των συναλλαγών επί μετοχών που πραγματοποιούνται μέσω διαμεσολαβητικού επενδυτικού οίκου (broker dealer/εκκαθαριστικού μέλους) δύναται να λαμβάνουν χώρα εξωχρηματιστηριακές συναλλαγές πώλησης ή δανεισμού για τις οποίες προηγείται ένα στάδιο διακανονισμού των συναλλαγών αυτών εντός του ΚΑΤ.

Ειδικότερα στην περίπτωση εξωχρηματιστηριακών συναλλαγών δύναται οι διαμεσολαβητές/συμμετέχοντες που μεσολαβούν στο διακανονισμό να διατηρούν Προσωρινούς Λογαριασμούς Διακανονισμού (Λογαριασμός Ειδικού Διαμεσολαβητή - ΛΕΔ), τους οποίους ο διαμεσολαβητής συνδέει με τον Λογαριασμό Διακανονισμού Αξιογράφων που διατηρεί σε ίδια μερίδα του στο Σύστημα Άυλων Τίτλων (ΣΑΤ) της εταιρείας «Ελληνικό Κεντρικό Αποθετήριο Τίτλων Α.Ε.» (ATHEXCSD). Ο ΛΕΔ απεικονίζεται στο ΣΑΤ ως μεταβατικός λογαριασμός που εξυπηρετεί την εκτέλεση μέσω αυτού των πράξεων του διαμεσολαβητή στους τελικούς δικαιούχους. Συγκεκριμένα, οι διαμεσολαβητές/διαμεσολαβητικοί Επενδυτικοί Οίκοι προς εκτέλεση υποχρεώσεων παράδοσης μετοχών στους δικαιούχους, είτε προς συμπλήρωση της οφειλόμενης ποσότητας μετοχών είτε προς εκτέλεση εκπρόθεσμης υποχρέωσης παράδοσης προς αυτούς, μεταβιβάζουν προσωρινά αξίες στους δικούς τους λογαριασμούς αξιών και στη συνέχεια τακτοποιούν με τους πελάτες τους τις συναλλαγές. Σημειώνεται ότι ο ανωτέρω διακανονισμός των συναλλαγών μπορεί να διενεργείται και με διαδοχική μεταφορά μεταξύ περισσότερων του ενός ΛΕΔ.

Περαιτέρω, υφίστανται περιπτώσεις συναλλαγών πώλησης μετοχών, όπου δημιουργείται απαίτηση τακτοποίησης εκπρόθεσμης εκπλήρωσης διακανονισμού (fail rectification). Η ανωτέρω απαίτηση δημιουργείται είτε λόγω έλλειψης χρηματικών διαθεσίμων για τον διακανονισμό της συναλλαγής αγοράς μετοχών, είτε λόγω έλλειψης ποσότητας τίτλων για τον διακανονισμό συναλλαγής πώλησης μετοχών. Στις περιπτώσεις αυτές απαιτείται παρέμβαση από εκκαθαριστικό μέλος προκειμένου να εκκαθαρισθούν οι εν λόγω συναλλαγές με διάθεση ίδιων τίτλων στον υπερήμερο επενδυτή.

8. Τα ανωτέρω δεν συνιστούν πώληση (ή εξωχρηματιστηριακό δανεισμό) μετοχών αλλά απλή τεχνική μεταφορά τίτλων προκειμένου να καταστεί δυνατή η συναλλαγή πώλησης (ή εξωχρηματιστηριακού δανεισμού) καθόσον ελλείπει το στοιχείο της συμφωνίας των μερών για μεταβίβαση των μετοχών έναντι σχετικού τιμήματος. Η πραγματική πώληση (ή δανεισμός) των μετοχών λαμβάνει χώρα μεταξύ του πωλητή (ή δανειστή) και του αγοραστή (ή δανειολήπτη) και αποτελεί την συναλλαγή που στην περίπτωση της πώλησης λαμβάνεται υπόψη για σκοπούς υπολογισμού και επιβολής του φόρου πώλησης. Κατά συνέπεια οι ανωτέρω περιπτώσεις δεν υπόκεινται σε φόρο πώλησης μετοχών κατ' εφαρμογή της παρ.2 του άρθρου 9 του ν.2579/1998.

Γ. Εξωχρηματιστηριακές Συναλλαγές (Over the Counter - OTC) σε συλλογικούς λογαριασμούς.**α. Συναλλαγές που σχετίζονται με την πώληση ή δανεισμό μετοχών**

9. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του ν. 4141/2013 (Α'81) ένα χαρτοφυλάκιο ασφαλείας αποτελείται από τις κινητές αξίες, οι οποίες αγοράζονται με πίστωση, μετρητά, και από άλλες κινητές αξίες, οι οποίες είναι καταχωρημένες ή παρακολουθούνται σε σύστημα καταχώρησης και παρακολούθησης τίτλων σε λογιστική μορφή που λειτουργεί στην Ελλάδα, τις οποίες παρέχει ο επενδυτής ως ασφάλεια για την οφειλή που γεννάται ύστερα από τη χορήγηση κάθε πίστωσης.

10. Με βάση το άρθρο 1.3 του μέρους 1 της ενότητας VII του κανονισμού λειτουργίας της ATHEXCSD, η παροχή ασφάλειας επί αξιογράφων στο πλαίσιο της υπηρεσίας διαχείρισης ασφαλειών, που παρέχεται σε συμμετέχοντες ως γενική υπηρεσία για τη διευκόλυνση της σύστασης ασφαλειών των πελατών τους στο ΣΑΤ, μπορεί να διενεργείται μέσω λογαριασμών αξιογράφων, μεταξύ άλλων, με την διαδικασία καταχώρισης από τον συμμετέχοντα της ασφάλειας σε λογαριασμό αξιογράφων, όπως αυτή ειδικότερα περιγράφεται στην ίδια παράγραφο.

11. Περαιτέρω με τις διατάξεις της περ. β' της παρ.1 του άρθρου 2 του ν. 3301/2004 (Α'263), ως συμφωνία παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας με μεταβίβαση τίτλου ορίζεται η συμφωνία, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών επαναγοράς, βάσει της οποίας ο ασφαλειοδότης μεταβιβάζει την πλήρη κυριότητα ή το πλήρες δικαίωμα επί της παρεχόμενης χρηματοοικονομικής ασφάλειας με σκοπό την εξασφάλιση ή την κάλυψη της εκτέλεσης των σχετικών χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων.

12. Στην περίπτωση εξωχρηματιστηριακών συναλλαγών επί μετοχών που τηρούνται σε συλλογικούς λογαριασμούς, πραγματοποιούνται συναλλαγές παροχής εξασφάλισης με μεταβίβαση τίτλου (collateral) οι οποίες αφορούν τη μεταφορά αξιογράφων μεταξύ λογαριασμών αξιογράφων βάσει εντολών διακανονισμού των συμμετεχόντων συνεπεία συναλλαγής σε «Ασφάλεια με Μεταβίβαση Τίτλου» καθώς και την επιστροφή αξιογράφων από ασφάλεια με μεταβίβαση τίτλου (collateral return) η οποία αφορά στη μεταφορά αξιογράφων μεταξύ λογαριασμών αξιογράφων βάσει εντολών διακανονισμού των συμμετεχόντων συνεπεία επιστροφής αξιογράφων από συναλλαγή σε «Ασφάλεια με Μεταβίβαση Τίτλου».

13. Κατόπιν των ανωτέρω, τόσο η παροχή εξασφάλισης με μεταβίβαση τίτλου (collateral) όσο και η επιστροφή αξιογράφων από ασφάλεια με μεταβίβαση τίτλου (collateral return) δεν πληρούν τα εννοιολογικά στοιχεία της πώλησης κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 513 του Α.Κ., και ως εκ τούτου δεν επιβάλλεται ο φόρος της παρ. 2 του άρθρου 9 του ν. 2579/1998. Σε κάθε περίπτωση εάν μετά τις ως άνω συναλλαγές λάβει χώρα πώληση των μετοχών, επιβάλλεται φόρος πώλησης στην συναλλαγή πώλησης των μετοχών. Επισημαίνεται ότι σε περίπτωση οριστικής μεταβίβασης των τίτλων που χρησιμοποιήθηκαν αρχικά στο πλαίσιο συναλλαγής παροχής εξασφάλισης με μεταβίβαση τίτλου λόγω αδυναμίας κάλυψης της σχετικής χρηματοοικονομικής υποχρέωσης, τότε επί της συναλλαγής αυτής επιβάλλεται ο φόρος 1% της παρ.2 του άρθρου 9 του ν. 2579/1998.

14. Επίσης, κατά τη σύναψη σύμβασης δανεισμού εισηγμένων τίτλων (Σύμβαση Χρηματοδότησης Τίτλων), υπολογιζόταν φόρος στη μερίδα του δανειστή με βάση τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 4 του ν. 4038/2012, όπως ίσχυαν πριν την τροποποίησή τους με τις διατάξεις του άρθρου 92 του ν. 5104/2024 (Α' 58). Υπό το προίσχυσαν αυτό καθεστώς, η επιστροφή των εισηγμένων τίτλων δεν επιβαρυνόταν με φόρο πώλησης με βάση τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 9 του ν. 2579/1998 δεδομένου ότι είχε υπολογιστεί φόρος κατά την αρχική μεταφορά των αξιογράφων από τον δανειστή στον δανειζόμενο, ήτοι κατά τη σύναψη του δανεισμού. Πλέον, μετά την τροποποίηση των διατάξεων της παρ.4 του άρθρου 4 του ν. 4038/2012, κατά τη σύναψη σύμβασης δανεισμού εισηγμένων τίτλων (Σύμβαση Χρηματοδότησης Τίτλων), δεν υπολογίζεται φόρος στη μερίδα του δανειστή.

15. Τα αναφερόμενα στην παρ.13, περί μη πλήρωσης των εννοιολογικών στοιχείων της πώλησης, ισχύουν και σε περίπτωση δανεισμού μετοχών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών που πραγματοποιείται εξωχρηματιστηριακά με τη χρήση ενεχύρου όπως επίσης και στην περίπτωση κατά την οποία πέραν από το δανειστή και το δανειζόμενο εμπλέκεται ένας διαμεσολαβητής (tri-party agent) προκειμένου να διευκολύνει εργασίες επιλογής ενεχύρου, διακανονισμού κλπ. Ειδικότερα, ο ενεχυριασμός δανεισμένων εισηγμένων μετοχών και η επιστροφή του ενεχύρου δεν υπόκειται σε φόρο με βάση τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 9 του ν. 2579/1998, καθόσον οι πράξεις αυτές δεν συνιστούν πώληση.

β. Συναλλαγές που αφορούν αποθετήρια έγγραφα (πιστοποιητικά θεματοφυλακής και μερίδια κεφαλαίων)

16. Με τις διατάξεις της παρ. 45 του άρθρου 4 του ν. 4514/2018 με τον οποίο ενσωματώθηκαν οι διατάξεις της Οδηγίας 2014/65/ΕΕ ορίζεται ότι αποθετήρια έγγραφα (depository receipts) είναι οι κινητές αξίες οι οποίες επιδέχονται διαπραγμάτευση στην κεφαλαιαγορά και οι οποίες αντιπροσωπεύουν κυριότητα επί των κινητών αξιών αλλοδαπού εκδότη, ενώ μπορεί να εισαχθούν προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά και η διαπραγμάτευσή τους να γίνεται ανεξάρτητα από τις κινητές αξίες του αλλοδαπού εκδότη.

17. Με τις διατάξεις του άρθρου 59 του ν. 4099/2012, με τον οποίο ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία η Οδηγία 2009/65/ΕΚ, και αναμορφώθηκε το νομοθετικό και λειτουργικό πλαίσιο για τις Ανώνυμες Εταιρείες Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων (ΑΕΔΑΚ) και τους Οργανισμούς Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες (ΟΣΕΚΑ), ορίζονται οι επιτρεπόμενες επενδύσεις του ΟΣΕΚΑ και, μεταξύ άλλων, ότι αυτές επιτρέπεται να πραγματοποιούνται, σε κινητές αξίες και μέσα χρηματαγοράς που γίνονται δεκτά ή αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε ρυθμιζόμενη αγορά κατά την έννοια της περ.21 του άρθρου 4 του ν.4514/2018 καθώς και των αντίστοιχων διατάξεων των εθνικών νομοθεσιών των κρατών- μελών, με τις οποίες αυτά εναρμονίστηκαν προς τη διάταξη της περ.21 της παρ.1 του άρθρου 4 της Οδηγίας 2014/65/ΕΕ, σε κινητές αξίες και μέσα χρηματαγοράς που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε άλλη εποπτευόμενη αγορά

κράτους - μέλους, η οποία λειτουργεί κανονικά, είναι αναγνωρισμένη και ανοικτή στο κοινό, κινητές αξίες και μέσα χρηματαγοράς, που γίνονται δεκτά σε χρηματιστήριο αξιών τρίτου κράτους ή που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε άλλη εποπτευόμενη αγορά τρίτου κράτους, η οποία λειτουργεί κανονικά, είναι αναγνωρισμένη και ανοικτή στο κοινό, σε νεοεκδιδόμενες κινητές αξίες, με τις προϋποθέσεις που ορίζονται με ίδιες διατάξεις.

18. Στο πλαίσιο συναλλαγών που αφορούν αποθετήρια έγγραφα πραγματοποιούνται συναλλαγές με πιστοποιητικά θεματοφυλακής (Depository Receipts - DRs ή Depository Interests - DIs) και μερίδια Κεφαλαίων (units ή μερίδια).

Ειδικότερα, πραγματοποιούνται μεταβιβάσεις μετοχών με σκοπό τη δημιουργία ή την εξαγορά πιστοποιητικών θεματοφυλακής ή μεριδίων Κεφαλαίων τόσο εντός όσο και εκτός ΣΑΤ. Οι μεταβιβάσεις μετοχών που πραγματοποιούνται μέσω του ΣΑΤ για την εξυπηρέτηση αυτών των δύο περιπτώσεων είναι οι εξής:

(i) Δημιουργία (creation), δηλαδή μεταβίβαση μετοχών από λογαριασμούς αξιογράφων επενδυτών προς τον λογαριασμό αξιογράφων που ανήκει:

α) στον θεματοφύλακα με σκοπό την έκδοση πιστοποιητικών θεματοφυλακής είτε εκτός του ΣΑΤ (σε περίπτωση αλλοδαπών DRs) είτε εντός ΣΑΤ (Ελληνικά πιστοποιητικά - ΕΛ. ΠΙΣ. του άρθρου 59 του ν.2396/1996) προς τους επενδυτές έναντι των μετοχών που μεταβιβάστηκαν καθώς και

β) στο αμοιβαίο κεφάλαιο με σκοπό την έκδοση των μεριδίων Κεφαλαίου προς τους επενδυτές έναντι των μετοχών που μεταβιβάστηκαν, και

(ii) εξαγορά (redemption), δηλαδή η αντίστροφη κίνηση, ήτοι η μεταβίβαση/επιστροφή μετοχών από τον λογαριασμό αξιογράφων του θεματοφύλακα/αμοιβαίου κεφαλαίου προς τους λογαριασμούς αξιογράφων των επενδυτών ως συνέπεια εξαγοράς των πιστοποιητικών θεματοφυλακής /μεριδίων από τους επενδυτές. Στην περίπτωση αμοιβαίων κεφαλαίων τα μερίδια Κεφαλαίων που εξαγοράζονται αντιστοιχούν σε συγκεκριμένους τίτλους αξιογράφων με την αναλογία που προβλέπεται από τον Κανονισμό του Αμοιβαίου Κεφαλαίου. Στην περίπτωση των ΕΛ.ΠΙΣ. η ακύρωσή τους επιφέρει την επιστροφή της κυριότητας των υποκείμενων μετοχών.

19. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι στην περίπτωση δημιουργίας, Πιστοποιητικών Θεματοφυλακής και μεριδίων Κεφαλαίου, αντικείμενο της συναλλαγής είναι οι μετοχές, ενώ στην περίπτωση εξαγοράς είναι το πιστοποιητικό θεματοφυλακής ή το μερίδιο. Κατά συνέπεια, η μεταφορά αξιογράφων για τη δημιουργία πιστοποιητικών θεματοφυλακής ή μεριδίων Κεφαλαίου, η οποία αφορά είτε α) την παράδοση αξιογράφων με σκοπό τη δημιουργία πιστοποιητικών θεματοφυλακής εντός ή εκτός ΣΑΤ είτε β) την παράδοση αξιογράφων στην μερίδα Κεφαλαίου για τη δημιουργία μεριδίων εντός ή εκτός του ΣΑΤ, θεωρείται πώληση και συνεπώς υπολογίζεται φόρος πώλησης στη μερίδα του επενδυτή που παραδίδει τις μετοχές. Αντιθέτως, η μεταφορά αξιογράφων για την εξαγορά πιστοποιητικών θεματοφυλακής ή μεριδίων, η οποία αφορά παράδοση αξιογράφων είτε α) μεταξύ λογαριασμών αξιογράφων για την εξαγορά πιστοποιητικών θεματοφυλακής εντός ή εκτός του ΣΑΤ είτε β) από την Μερίδα Κεφαλαίου προς λογαριασμούς αξιογράφων συμμετεχόντων για την εξαγορά μεριδίων εντός ή εκτός του ΣΑΤ, δεν θεωρείται πώληση, διότι ως αντικείμενο συναλλαγής νοείται το πιστοποιητικό κατάθεσης ή το μερίδιο, αντίστοιχα, και ως εκ τούτου δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του φόρου πώλησης της παρ.2 του άρθρου 9 του ν. 2579/1998.

γ. Συναλλαγές που αφορούν στον ίδιο δικαιούχο ή/και το ίδιο Κεφάλαιο

20. Κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 5.2 του Μέρους 5 της Ενότητας V του Κανονισμού και του άρθρου 4.2 της Απόφασης 5 της ATHEXCSD, παρέχεται στους συμμετέχοντες η δυνατότητα μεταφοράς αξιογράφων μεταξύ λογαριασμών αξιογράφων, βάσει εντολών διακανονισμού των συμμετεχόντων, όταν πρόκειται για λογαριασμό του ίδιου δικαιούχου (Beneficial Owner). Οι κινήσεις εκτελούνται εφόσον ο συμμετέχων δηλώνει ως ΚΑΤ διακανονισμού την ATHEXCSD και εκτελούνται ημερησίως με ταυτόχρονη υποχρεωτική καταχώριση του δικαιούχου πελάτη. Ο ίδιος μηχανισμός εξυπηρετεί αντίστοιχα και τη μεταφορά αξιογράφων μεταξύ μεριδίων κεφαλαίου του ίδιου κεφαλαίου, δηλαδή τη μεταφορά αξιογράφων μεταξύ λογαριασμών αξιογράφων πελάτη της κάθε μερίδας που έχει ανοίξει το ίδιο Κεφάλαιο. Σε αυτές τις περιπτώσεις, το πρόσωπο του δικαιούχου προσδιορίζεται με ευθύνη του συμμετέχοντα.

21. Κατά αντιστοιχία με τα αναφερόμενα στις προηγούμενες ενότητες της παρούσας, η μεταφορά αξιογράφων του ίδιου δικαιούχου από ένα συμμετέχοντα σε έναν άλλο δεν πληροί τα εννοιολογικά στοιχεία της πώλησης βάσει του άρθρου 513 του Α.Κ., αφού πρόκειται για μεταφορά τίτλων χωρίς μεταβολή στο πρόσωπο του δικαιούχου. Ομοίως, η μεταφορά αξιογράφων μεταξύ μεριδίων Κεφαλαίου του ίδιου Κεφαλαίου, ήτοι μεταφορά αξιογράφων μεταξύ αξιογράφων πελάτη της κάθε μερίδας που έχει ανοίξει το ίδιο Κεφάλαιο δεν πληροί τα

ενοικιολογικά στοιχεία της πώλησης. Ως εκ τούτου, οι συναλλαγές αυτές είναι εκτός του πεδίου εφαρμογής της παρ.2 του άρθρου 9 του ν. 2579/1998.

δ. Λοιπές συναλλαγές

22. Παρόμοιες με τις ανωτέρω αναφερόμενες περιπτώσεις είναι και οι ακόλουθες συναλλαγές που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο των εξωχρηματιστηριακών συναλλαγών (Παράρτημα II - αιτίες κίνησης εντολών διακανονισμού - Απόφαση 5 της ATHEXCSD):

(i) Μεταφορά αξιογράφων μεταξύ Λογαριασμών Αξιογράφων Πελάτη διαφορετικών Μεριδών χωρίς υπολογισμό φόρου από την ATHEXCSD. Η κίνηση αυτή αναφέρεται μεταξύ άλλων σε δωρεές/γονικές παροχές (εφόσον έχει εκπληρωθεί η φορολογική υποχρέωση), μεταβιβάσεις αξιογράφων από τον επικαρπωτή στον ψιλό κύριο για την σύσταση επικαρπίας και μεταφορές από/σε Κοινές Επενδυτικές Μερίδες (ΚΕΜ). Στην περίπτωση Μεταφοράς Αξιογράφων μεταξύ Λογαριασμών Αξιογράφων Πελάτη διαφορετικών Μεριδών χωρίς υπολογισμό φόρου από την ATHEXCSD, περιλαμβάνεται και η περίπτωση εισφοράς σε είδος που καταλαμβάνεται από την παράγραφο 5 της ενότητας Α της παρούσας,

(ii) Μεταφορά αξιογράφων μεταξύ λογαριασμών αξιογράφων ίδιας μερίδας ή μεταφορά αξιογράφων με σκοπό την ενοποίηση μερίδων ή μεταφορά αξιογράφων μεταξύ λογαριασμών αξιογράφων του ίδιου δικαιούχου ως ειδικού διαπραγματευτή,

(iii) Μεταφορά αξιογράφων μέσω μεταβατικού λογαριασμού συμμετέχοντα για συνδέσεις της ATHEXCSD με άλλα ΚΑΤ. Η κίνηση αυτή αφορά τη μεταφορά αξιογράφων μεταξύ του μεταβατικού λογαριασμού συμμετέχοντα και του λογαριασμού αξιογράφων πελάτη ή πελατείας στο πλαίσιο συνδέσεων της ATHEXCSD με άλλα ΚΑΤ.

Οι ανωτέρω συναλλαγές δεν πληρούν τα ενοικιολογικά στοιχεία της πώλησης, κατά συνέπεια δεν οφείλεται ο φόρος πώλησης της παρ.2 του άρθρου 9 του ν. 2579/1998.

ε. Διευθέτηση αδυναμίας διακανονισμού

23. Η διευθέτηση αδυναμίας διακανονισμού προκύπτει όταν μια συναλλαγή δε διακανονίζεται εγκαίρως, διότι ο (αρχικός) πωλητής δεν έχει στη διάθεσή του τους τίτλους προς μεταβίβαση και ο αγοραστής έχει ζητήσει την παράδοση των τίτλων αυτών μέσω του αρμόδιου διαμεσολαβητή (Buy-in Agent). Πιο συγκεκριμένα, στην περίπτωση που ο (αρχικός) πωλητής δεν έχει διαθέσιμους τους τίτλους προς μεταβίβαση, η αρχική αυτή συναλλαγή πώλησης ακυρώνεται και ο αρμόδιος διαμεσολαβητής φροντίζει για την αγορά των τίτλων και στη συνέχεια για την πώλησή τους στον αγοραστή. Συνεπεία αυτού, υπολογίζεται φόρος πώλησης μόνο στην πώληση που πραγματοποιείται μέσω του αρμόδιου διαμεσολαβητή (Buy-in Agent).

Δ. Συναλλαγές με μετοχές εισηγμένες (πρωτογενώς ή δευτερογενώς) σε ρυθμιζόμενη αγορά ή πολυμερή μηχανισμό διαπραγμάτευσης που λειτουργεί στην Ελλάδα και στην αλλοδαπή (μετοχές dual listed).

24. Σε περίπτωση εισηγμένων μετοχών που διαπραγματεύονται στην Ελλάδα και στην αλλοδαπή (dual listed), ανάλογα με το που αυτές τηρούνται και το αν οι συναλλαγές διακανονίζονται εντός ή εκτός ΚΑΤ διακρίνονται οι ακόλουθες περιπτώσεις:

α) Μετοχές dual listed που τηρούνται σε ατομικούς λογαριασμούς στο ΣΑΤ για λογαριασμό των δικαιούχων και οι συναλλαγές πώλησης μετοχών διακανονίζονται εντός της ATHEXCSD.

Στην περίπτωση αυτή και δεδομένου ότι οι υπόψη συναλλαγές διακανονίζονται εντός του ΚΑΤ επί των συναλλαγών επιβάλλεται φόρος πώλησης σύμφωνα με την περ.γ' της παρ.2 του άρθρου 9 του ν. 2579/1998.

β) Μετοχές dual listed που τηρούνται σε συλλογικό λογαριασμό στο ΣΑΤ για λογαριασμό των δικαιούχων και οι συναλλαγές πώλησης μετοχών διακανονίζονται εντός της ATHEXCSD.

Στην περίπτωση αυτή και δεδομένου ότι οι υπόψη συναλλαγές διακανονίζονται εντός του ΚΑΤ επί των συναλλαγών επιβάλλεται φόρος πώλησης σύμφωνα με την περ.γ' της παρ.2 του άρθρου 9 του ν. 2579/1998.

γ) Μετοχές dual listed που τηρούνται σε συλλογικό λογαριασμό στο ΣΑΤ για λογαριασμό των δικαιούχων και οι συναλλαγές πώλησης μετοχών διακανονίζονται εκτός της ATHEXCSD.

Στην περίπτωση αυτή και δεδομένου ότι οι υπόψη συναλλαγές αφορούν μετοχές που τηρούνται σε συλλογικό λογαριασμό στο ΣΑΤ για λογαριασμό των δικαιούχων και διακανονίζονται εκτός του ΚΑΤ, επί των συναλλαγών επιβάλλεται φόρος πώλησης σύμφωνα με την περ.δ' της παρ.2 του άρθρου 9 του ν. 2579/1998.

δ) Μετοχές dual listed που δεν τηρούνται σε λογαριασμό αξιογράφων (ατομικό ή συλλογικό λογαριασμό) στο ΣΑΤ για λογαριασμό δικαιούχου και ο δικαιούχος είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδας.

Στην περίπτωση αυτή και δεδομένου ότι οι υπόψη συναλλαγές αφορούν μετοχές που είναι εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά ή πολυμερή μηχανισμό διαπραγμάτευσης που λειτουργούν στην αλλοδαπή, ή σε άλλους διεθνώς αναγνωρισμένους χρηματιστηριακούς θεσμούς αλλά και ο πωλητής είναι φυσικό πρόσωπο που έχει την κατοικία του στην Ελλάδα ημεδαπή επιχείρηση ή αλλοδαπή επιχείρηση που έχει μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα, επιβάλλεται φόρος πώλησης κατά την πώληση σύμφωνα με την περ.ε' της παρ.2 του άρθρου 9 του ν. 2579/1998.

ε) Μετοχές dual listed που δεν τηρούνται σε λογαριασμό αξιογράφων (ατομικό ή συλλογικό λογαριασμό) στο ΣΑΤ για λογαριασμό δικαιούχου και ο δικαιούχος δεν είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδας.

Στην περίπτωση αυτή επειδή ο πωλητής δεν αποτελεί φυσικό πρόσωπο που έχει την κατοικία του στην Ελλάδα ή ημεδαπή ή αλλοδαπή επιχείρηση που έχει μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα δεν επιβάλλεται φόρος πώλησης.

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΑΑΔΕ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΙΤΣΙΛΗΣ

II. ΚΦΔ (N. 4987/2022)**A.1093/2024**

Τροποποίηση της υπό στοιχεία Α.1169/21.7.2021 απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) «Καθορισμός του τρόπου, των διαδικασιών και των οργάνων για την εφαρμογή του άρθρου 13Α του ν. 2523/1997, για την αναστολή λειτουργίας επαγγελματικής εγκατάστασης, την επιβολή της ειδικής χρηματικής κύρωσης και του ειδικού προστίμου από τα όργανα της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων» (Β' 3294).

Αθήνα, 13/06/2024

(ΦΕΚ Β' 3451/14.6.2024)

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α) Του άρθρου 13Α του ν. 2523/1997 «Διοικητικές και ποινικές κυρώσεις στη φορολογική νομοθεσία και άλλες διατάξεις» (Α' 179) και ειδικότερα της περ. β' της παρ. 13 αυτού,

β) του ν. 5104/2024 «Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» (Α' 58), και ιδίως των άρθρων 4, 5, 30, 33, 38, 53 παρ. 9, 57 παρ. 11, 58 παρ. 1 και 2, 65, 72, 79 παρ. 4 και 85 αυτού,

γ) του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α'97),

δ) του Κεφαλαίου Α' «Σύσταση Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων» του Μέρους Πρώτου του ν. 4389/2016 «Επείγουσες διατάξεις για την εφαρμογή της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και άλλες διατάξεις» (Α' 94) και ειδικότερα του άρθρου 7, της παρ. 1 του άρθρου 14 και του άρθρου 41 αυτού.

2. Την υπό στοιχεία Δ.ΟΡΓ. Α 1125859 ΕΞ 2020/ 23.10.2020 απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. «Οργανισμός της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.)» (Β'4738), όπως αυτή τροποποιήθηκε με τις υπό στοιχεία Δ.ΟΡΓ.Α 1094743 ΕΞ 2023/25.07.2023 (Β' 4784) και υπό στοιχεία Δ.ΟΡΓ.Α 1036330 ΕΞ 2024/27.3.2024 (Β' 1960 και Β'2337) όμοιες.

3. Την υπ' αρ. 1/20.01.2016 Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου «Επιλογή και διορισμός Γενικού Γραμματέα της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών» (Υ.Ο.Δ.Δ. 18), σε συνδυασμό με τις διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 10 του άρθρου 41 του ν. 4389/2016, και τις υπ'αρ. 39/3/30.11.2017 (Υ.Ο.Δ.Δ. 689) αποφάσεις του Συμβουλίου Διοίκησης της Α.Α.Δ.Ε. και υπό στοιχεία 5294 ΕΞ 2020/17.01.2020 (Υ.Ο.Δ.Δ. 27) του Υπουργού Οικονομικών με θέμα «Ανανέωση της θητείας του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων».

4. Την υπό στοιχεία Δ.ΟΡΓ.Α 1065199 ΕΞ 2022/ 20.07.2022 απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. «Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων και εξουσιοδότηση υπογραφής "Με εντολή Διοικητή" σε όργανα της Φορολογικής Διοίκησης» (Β' 3886).

5. Τις συστατικές πράξεις των ΔΟΥ, στις οποίες καθορίζεται και η χωρική αρμοδιότητα αυτών, καθώς και την υπό στοιχεία Δ.ΟΡΓ.Α 1035451 ΕΞ 2022/21.04.2022 απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. «Ανακαθορισμός της χωρικής αρμοδιότητας ορισμένων Δημοσίων Οικονομικών Υπηρεσιών (Δ.Ο.Υ.) της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικής Διοίκησης (Γ.Δ.Φ.Δ.) της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.)» (Β' 2085).

6. Την υπό στοιχεία 1135781/4484/17.12.1997 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δημόσιας Τάξης «Τρόπος και διαδικασία εφαρμογής των διατάξεων του ν. 2523/1997 (Α' 179) για την αναστολή λειτουργίας επαγγελματικών εγκαταστάσεων επιτηδευματιών» (Β' 6/1998), σε συνδυασμό με την υποπαρ. γ' της παρ. 3 του άρθρου 41 του ν. 4389/2016.

7. Την υπό στοιχεία Α.1166/16.07.2021 κοινή απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. «Προσδιορισμός κατηγοριών υπόχρεων για την επιβολή της ειδικής χρηματικής κύρωσης της παρ.

8 του άρθρου 13 Α του ν. 2523/1997, του είδους του φορολογικού ελέγχου στο πλαίσιο του οποίου επιβάλλεται το μέτρο της αναστολής λειτουργίας επαγγελματικής εγκατάστασης, το ειδικό πρόστιμο, η ειδική χρηματική κύρωση και κάθε ειδικότερου θέματος» (Β' 3193).

8. Την υπό στοιχεία Α.1169/21.07.2021 απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. «Καθορισμός του τρόπου, των διαδικασιών και των οργάνων για την εφαρμογή του άρθρου 13Α του ν. 2523/1997, για την αναστολή λειτουργίας επαγγελματικής εγκατάστασης, την επιβολή της ειδικής χρηματικής κύρωσης και του ειδικού προστίμου από τα όργανα της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων» (Β' 3294).

9. Την ανάγκη τροποποίησης της υπό στοιχεία Α.1169/21.07.2021 (Β' 3294) απόφασης του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. αναφορικά με τη διαδικασία, τα αρμόδια όργανα για την επιβολή των κυρώσεων του άρθρου 13Α του ν. 2523/1997 και τη ρύθμιση κάθε άλλου αναγκαίου σχετικού θέματος, κατόπιν:

i. ανακαθορισμού των αρμοδιοτήτων της Διεύθυνσης Επιχειρησιακού Σχεδιασμού Ελέγχων (Δι.Ε.Σ.ΕΛ.) και της Διεύθυνσης Προγραμματισμού και Αξιολόγησης Ελέγχων και Ερευνών (Δι.Π.Α.Ε.Ε.) της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικών Λειτουργιών (Γ.Δ.Φ.Λ.), σχετικά με την εισήγηση για την επιβολή των ως άνω κυρώσεων, και

ii. της μετονομασίας των Δημοσίων Οικονομικών Υπηρεσιών (Δ.Ο.Υ.) των Νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης σε Υπηρεσίες Φορολογικής Εξυπηρέτησης και του ανακαθορισμού της δομής και των αρμοδιοτήτων αυτών, καθώς και των Κέντρων Φορολογικών Διαδικασιών και Εξυπηρέτησης (ΚΕ.ΦΟ.Δ.Ε.) Αττικής και Θεσσαλονίκης της Γ.Δ.Φ.Λ.

10. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της παρούσας απόφασης, δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του προϋπολογισμού της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Τροποποιούμε την υπό στοιχεία Α.1169/21.07.2021 (Β' 3294) απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), ως ακολούθως:

1. Στην περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 1 οι λέξεις «κατά την έννοια του ν. 4987/2022» αντικαθίστανται με τις λέξεις «κατά την έννοια του ν. 5104/2024 (Α' 58), εφεξής ΚΦΔ,» και η περ. α' διαμορφώνεται, ως εξής:

«α. Άμεσα για σαράντα οκτώ (48) ώρες, εφόσον διαπιστώνεται από τον ίδιο έλεγχο είτε η μη έκδοση ή η κατά την έννοια του ν. 5104/2024 (Α' 58), εφεξής ΚΦΔ, ανακριβής έκδοση πλέον των δέκα (10) προβλεπόμενων παραστατικών πώλησης ή ανεξαρτήτως του πλήθους, η καθαρή αξία των αγαθών ή υπηρεσιών για τα οποία δεν εκδόθηκαν παραστατικά πώλησης ή η αποκρουβείσα αξία επ' αυτών που εκδόθηκαν, αντίστοιχα, υπερβαίνει τα πεντακόσια (500) ευρώ, είτε η μη διαβίβαση στο Πληροφοριακό Σύστημα Φορολογικών Ηλεκτρονικών Μηχανισμών (ΦΗΜ) της Α.Α.Δ.Ε., πλέον των δέκα (10) στοιχείων λιανικής πώλησης που έχουν εκδοθεί μέσω Φορολογικού Ηλεκτρονικού Μηχανισμού (ΦΗΜ), ή, ανεξαρτήτως του πλήθους αυτών, η μη διαβιβασθείσα αξία των αγαθών ή των υπηρεσιών υπερβαίνει τα πεντακόσια (500) ευρώ».

2. Η παρ. 2 και η παρ. 3 του άρθρου 2 αντικαθίστανται, ως εξής:

«2. Μετά από τη διαπίστωση των οριζόμενων στην παρ. 1 του άρθρου 13Α του ν. 2523/1997, τα όργανα που διενεργούν τον έλεγχο ενημερώνουν άμεσα τον Προϊστάμενο της Υπηρεσίας τους, τον αρμόδιο για την έκδοση της πράξης της αναστολής λειτουργίας της επαγγελματικής εγκατάστασης και της ειδικής εντολής ελέγχου σύμφωνα με την παρ. 3 του παρόντος Προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. ή της Υπηρεσίας Φορολογικής Εξυπηρέτησης, καθώς και τον αρμόδιο για την εποπτεία της ως άνω Δ.Ο.Υ. ή Υπηρεσίας Φορολογικής Εξυπηρέτησης Προϊστάμενο της Φορολογικής Περιφέρειας.

3. Η ειδική εντολή ελέγχου της παρ. 2 του άρθρου 13Α του ν. 2523/1997 για την εφαρμογή του μέτρου της αναστολής λειτουργίας της επαγγελματικής εγκατάστασης εκδίδεται "Με εντολή Διοικητή" από τον Προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. στη χωρική αρμοδιότητα της οποίας βρίσκεται η διεύθυνση της επαγγελματικής εγκατάστασης για την οποία συντρέχουν οι διαπιστώσεις της παρ. 1 του άρθρου 13Α του ν. 2523/1997 ή από τον Προϊστάμενο της Υπηρεσίας Φορολογικής Εξυπηρέτησης, στην οποία αντιστοιχεί η χωρική αρμοδιότητα της αντίστοιχης πρώην Δ.Ο.Υ., σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υπό στοιχεία Δ.ΟΡΓ. Α 1125859 ΕΞ 2020/23.10.2020 (Β'4738) απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε..

Ο Προϊστάμενος της ως άνω Δ.Ο.Υ. ή Υπηρεσίας Φορολογικής Εξυπηρέτησης εκδίδει κατά την ημέρα έκδοσης της ειδικής εντολής και την κατά περίπτωση πράξη αναστολής λειτουργίας επαγγελματικής εγκατάστασης, σύμφωνα με τις διαπιστώσεις του ελέγχου.

Για την εφαρμογή της ως άνω διαδικασίας ο Προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. ή της Υπηρεσίας Φορολογικής Εξυπηρέτησης συνεργάζεται με τον Προϊστάμενο της Φορολογικής Περιφέρειας σύμφωνα με τα ανωτέρω, ο οποίος και εποπτεύει την ορθή εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας απόφασης».

3. Το δεύτερο και το τρίτο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 2 αντικαθίστανται, ως εξής:

«Εξαιρετικά, εφόσον δεν καθίσταται δυνατή η εφαρμογή του μέτρου αναστολής λειτουργίας άμεσα, σύμφωνα με τα ανωτέρω οριζόμενα, καθώς και σε περιπτώσεις που ο χρόνος έναρξης εφαρμογής του μέτρου δεν συμπίπτει με ώρες λειτουργίας της επαγγελματικής εγκατάστασης, το μέτρο εφαρμόζεται κατόπιν νέου προσδιορισμού του χρόνου έναρξης εφαρμογής του, αμέσως μόλις καταστεί δυνατό, σε ώρες λειτουργίας της επαγγελματικής εγκατάστασης, με σχετική επισημείωση του Προϊσταμένου της ως άνω Δ.Ο.Υ. ή Υπηρεσίας Φορολογικής Εξυπηρέτησης ή του οριζόμενου, από τον Προϊστάμενο, υπαλλήλου, επί της εκδοθείσας πράξης αναστολής λειτουργίας της επαγγελματικής εγκατάστασης, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των οριζόμενων στην παρούσα απόφαση.

Ο αρμόδιος σύμφωνα με τα ανωτέρω Προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. ή της Υπηρεσίας Φορολογικής Εξυπηρέτησης ή ο εξουσιοδοτούμενος από τον Προϊστάμενο υπάλληλος γνωστοποιεί στην οικεία Αστυνομική αρχή την πράξη αναστολής λειτουργίας για σαράντα οκτώ (48) ώρες».

4. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 2 αντικαθίσταται, ως εξής:

«Η πράξη της αναστολής λειτουργίας κοινοποιείται με αποδεικτικό επίδοσης στον υπόχρεο και στην οικεία Αστυνομική αρχή μαζί με έγγραφη ειδοποίηση του Προϊσταμένου της αρμόδιας ως άνω Δ.Ο.Υ. ή Υπηρεσίας Φορολογικής Εξυπηρέτησης για τον ακριβή χρόνο εφαρμογής του μέτρου».

5. Το τρίτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 3 αντικαθίσταται, ως εξής:

«Οι έγγραφες απόψεις του υπόχρεου υποβάλλονται εντός χρονικού διαστήματος πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση του σημειώματος διαπιστώσεων στη Διεύθυνση Επιχειρησιακού Σχεδιασμού Ελέγχων (ΔΙ.Ε.Σ.ΕΛ.) της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικών Λειτουργιών (Γ.Δ.Φ.Λ.) της Α.Α.Δ.Ε., εφόσον τον φορολογικό έλεγχο διενεργούν οι ελεγκτικές υπηρεσίες της Γ.Δ.Φ.Λ., πλην των Υπηρεσιών Ερευνών και Διασφάλισης Δημοσίων Εσόδων (Υ.Ε.Δ.Δ.Ε.), ή στη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Αξιολόγησης Ελέγχων και Ερευνών (ΔΙ.Π.Α.Ε.Ε.) της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικών Λειτουργιών (Γ.Δ.Φ.Λ.) της Α.Α.Δ.Ε., εφόσον τον φορολογικό έλεγχο διενεργούν οι Υ.Ε.Δ.Δ.Ε., κατά περίπτωση».

6. Το πρώτο και το δεύτερο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 3 αντικαθίστανται, ως εξής:

«Η απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. για την αναστολή λειτουργίας της επαγγελματικής εγκατάστασης, σύμφωνα με τα ανωτέρω, κοινοποιείται με αποδεικτικό επίδοσης στον υπόχρεο και στην οικεία Αστυνομική αρχή από τον Προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. στη χωρική αρμοδιότητα της οποίας βρίσκεται η διεύθυνση της επαγγελματικής εγκατάστασης στην οποία διαπιστώνονται τα οριζόμενα στην περ. α' της παρ. 3 του άρθρου 13Α του ν. 2523/1997, ή από τον Προϊστάμενο της Υπηρεσίας Φορολογικής Εξυπηρέτησης στην οποία αντιστοιχεί η χωρική αρμοδιότητα της αντίστοιχης πρώην Δ.Ο.Υ., σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υπό στοιχεία Δ.ΟΡΓ. Α 1125859 ΕΞ 2020/23.10.2020 απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε.. Με την ανωτέρω απόφαση επιδίδεται στον υπόχρεο και έγγραφη ειδοποίηση του Προϊσταμένου της ως άνω Δ.Ο.Υ. ή Υπηρεσίας Φορολογικής Εξυπηρέτησης για τον ακριβή χρόνο εκτέλεσης της απόφασης».

7. Το τέταρτο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 4 αντικαθίσταται, ως εξής:

«Οι έγγραφες απόψεις του υπαίτιου υποβάλλονται στον Προϊστάμενο της υπηρεσίας οι υπάλληλοι της οποίας διενεργούν τον έλεγχο, εντός χρονικού διαστήματος πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση του σημειώματος διαπιστώσεων».

8. Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 4 αντικαθίσταται, ως εξής:

«Η προβλεπόμενη έκθεση και ο σχετικός φάκελος υποβάλλονται στον Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. για την επιβολή των ως άνω οριζόμενων κυρώσεων δια της Διεύθυνσης Επιχειρησιακού Σχεδιασμού Ελέγχων (Δι.Ε.Σ.ΕΛ.) της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικών Λειτουργιών (Γ.Δ.Φ.Λ.) της Α.Α.Δ.Ε., εφόσον τον φορολογικό έλεγχο διενεργούν οι ελεγκτικές υπηρεσίες της, πλην των Υ.Ε.Δ.Δ.Ε., ή δια της Διεύθυνσης Προγραμματισμού και Αξιολόγησης Ελέγχων και Ερευνών (Δι.Π.Α.Ε.Ε.) της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικών Λειτουργιών (Γ.Δ.Φ.Λ.) της Α.Α.Δ.Ε., εφόσον τον φορολογικό έλεγχο διενεργούν οι Υ.Ε.Δ.Δ.Ε., κατά περίπτωση».

9. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 4 αντικαθίσταται, ως εξής:

«Σε περίπτωση που οι οριζόμενες στις υποπερ. β' και ββ' της περ. β' της παρ. 3 του άρθρου 13Α του ν. 2523/1997 πράξεις τελούνται κατά τη διάρκεια και εξαιτίας εκτέλεσης της υπηρεσίας ή για λόγους σχετικούς με την εκτέλεσή της, υπαλλήλου Υ.Ε.Δ.Δ.Ε. ή ΕΛ.ΚΕ. ή Κ.Ε.ΜΕ.ΕΠ. ή Κ.Ε.ΦΟ.ΜΕ.Π. ή Δ.Ο.Υ. ή Υπηρεσίας Φορολογικής Εξυπηρέτησης ή ΚΕ.ΦΟ.Δ.Ε. ή ΚΕ.Β.ΕΙΣ. ή ΚΕ.ΦΟ.Κ. και ανεξαρτήτως του τόπου τέλεσης των πράξεων αυτών, ο Προϊστάμενος της Υπηρεσίας στην οποία υπηρετεί ο υπάλληλος σε βάρος του οποίου τελέστηκαν οι πράξεις αυτές υπογράφει και κοινοποιεί σημείωμα διαπιστώσεων με κλήση προς ακρόαση σύμφωνα με τις διατάξεις των περιπτώσεων β' και ε' της παρ. 3 του άρθρου 13Α του ν. 2523/1997 ως προς την επιβολή του ειδικού προστίμου και της αναστολής λειτουργίας επαγγελματικής εγκατάστασης».

10. Η παρ. 8 του άρθρου 4 αντικαθίσταται, ως εξής:

«8. α. Η απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. για την επιβολή της αναστολής λειτουργίας της επαγγελματικής εγκατάστασης σύμφωνα με τα ανωτέρω οριζόμενα, κοινοποιείται με αποδεικτικό επίδοσης στο κατά περίπτωση υπαίτιο πρόσωπο ή οντότητα και στην οικεία Αστυνομική αρχή από τον Προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ., στη χωρική αρμοδιότητα της οποίας βρίσκεται η διεύθυνση της επαγγελματικής εγκατάστασης ή από τον Προϊστάμενο της Υπηρεσίας Φορολογικής Εξυπηρέτησης στην οποία αντιστοιχεί η χωρική αρμοδιότητα της αντίστοιχης πρώην Δ.Ο.Υ., σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υπό στοιχεία Δ.ΟΡΓ. Α 1125859 ΕΞ 2020/23.10.2020 απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε.. Με την ως άνω απόφαση επιδίδεται και έγγραφη ειδοποίηση του Προϊσταμένου της ως άνω Δ.Ο.Υ. ή Υπηρεσίας Φορολογικής Εξυπηρέτησης για τον ακριβή χρόνο εκτέλεσης της απόφασης. Η αναστολή λειτουργίας δεν μπορεί να αρχίσει πριν από την πάροδο τουλάχιστον πέντε (5) ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία επίδοσης της απόφασης και της σχετικής έγγραφης ειδοποίησης για το χρόνο εκτέλεσης αυτής.

β. Η απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. για την επιβολή του ειδικού προστίμου σύμφωνα με τα ανωτέρω οριζόμενα αποστέλλεται στην αρμόδια κατά τον χρόνο έκδοσής της για την παραλαβή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος Υπηρεσία του υπαίτιου διάπραξης των ως άνω πράξεων προσώπου, ο Προϊστάμενος της οποίας ενεργεί σχετικώς για τη βεβαίωση του ειδικού προστίμου σε βάρος του υπαίτιου (καταχώριση στον Α.Λ.Ε. 1560101001 - Προσαυξήσεις πρόστιμα και χρηματικές ποινές σε φορολογικά έσοδα, είδος φόρου 3514 -Ειδικό πρόστιμο άρθρου 13Α του ν. 2523/1997), για τον προσδιορισμό των τυχόν αλληλεγγύως ευθυνόμενων προσώπων σύμφωνα με τα ανωτέρω αναφερόμενα για την καταβολή του προσδιορισθέντος προστίμου και για την κοινοποίηση της ως άνω απόφασης και της σχετικής έκθεσης στους υπόχρεους.

Σε περίπτωση επιβολής του ειδικού προστίμου δεν επιβάλλεται το πρόστιμο της περ. ε' της παρ. 2 του άρθρου 54 του ν. 4987/2022 που αφορά στην παράβαση της περ. ε' της παρ. 1 του άρθρου 54 του νόμου αυτού ή το πρόστιμο της παρ. 9 του άρθρου 53 του ΚΦΔ που αφορά στην παράβαση της μη συνεργασίας κατά τη διάρκεια του φορολογικού ελέγχου.

Για την επιβολή του ειδικού προστίμου του στοιχείου (i) της περ. β' της παρ. 3 του άρθρου 13Α του ν. 2523/1997 κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 65 του ΚΦΔ».

11. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 5 αντικαθίσταται, ως εξής:

«Σε περίπτωση που συντρέχουν οι προϋποθέσεις αναστολής λειτουργίας της επαγγελματικής εγκατάστασης, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, με την πράξη επιβολής προστίμου του άρθρου 54 ΣΤ του ν. 4987/2022 ή της παρ. 11 του άρθρου 57 του ΚΦΔ κοινοποιείται στον υπαίτιο και σημείωμα διαπιστώσεων και αναγράφεται από τα ελεγκτικά όργανα ότι οι συγκεκριμένες διαπιστώσεις μπορεί να επισύρουν την επιβολή του μέτρου της αναστολής λειτουργίας, σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. γ' της παρ. 3 του άρθρου 13Α του ν. 2523/1997».

12. Το τρίτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 5 αντικαθίσταται, ως εξής:

«Οι έγγραφες απόψεις του υπαίτιου υποβάλλονται στον Προϊστάμενο της υπηρεσίας οι υπάλληλοι της οποίας διενεργούν τον έλεγχο εντός χρονικού διαστήματος πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση του σημειώματος διαπιστώσεων».

13. Το πέμπτο και το έκτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 5 αντικαθίστανται, ως εξής:

«Ο Προϊστάμενος της υπηρεσίας της οποίας οι υπάλληλοι διενεργούν τον έλεγχο, σύμφωνα με τα ανωτέρω και με την επιφύλαξη των οριζόμενων στο άρθρο 9 της παρούσας, αποστέλλει αμελλητί έγγραφο, στο οποίο παρατίθενται τα οριζόμενα σχετικά με την εφαρμογή του δευτέρου εδαφίου της περ. γ' της παρ. 3 του άρθρου 13Α του ν. 2523/1997 και φάκελο με την έκθεση ελέγχου, την πράξη επιβολής προστίμου του άρθρου 54 ΣΤ του ν. 4987/2022 ή της παρ. 11 του άρθρου 57 του ΚΦΔ, τις υποβληθείσες απόψεις του υπαίτιου για την επιβολή του μέτρου της αναστολής λειτουργίας της επαγγελματικής εγκατάστασης και κάθε πρόσφορο στοιχείο για την υπόθεση, στη Διεύθυνση Επιχειρησιακού Σχεδιασμού Ελέγχων (Δι.Ε.Σ.ΕΛ.) της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικών Λειτουργιών (Γ.Δ.Φ.Λ.) της Α.Α.Δ.Ε., εφόσον τον φορολογικό έλεγχο διενεργούν οι ελεγκτικές υπηρεσίες της, πλην των Υ.Ε.Δ.Δ.Ε., ή στη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Αξιολόγησης Ελέγχων και Ερευνών (Δι.Π.Α.Ε.Ε.) της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικών Λειτουργιών (Γ.Δ.Φ.Λ.) της Α.Α.Δ.Ε. εφόσον τον φορολογικό έλεγχο διενεργούν οι Υ.Ε.Δ.Δ.Ε.. Ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Επιχειρησιακού Σχεδιασμού Ελέγχων (Δι.Ε.Σ.ΕΛ.) ή ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Προγραμματισμού και Αξιολόγησης Ελέγχων και Ερευνών (Δι.Π.Α.Ε.Ε.), κατά περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, εισηγείται, με τη σύμφωνη γνώμη του Προϊστάμενου της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικών Λειτουργιών (Γ.Δ.Φ.Λ.) της Α.Α.Δ.Ε., για τη διάρκεια της αναστολής λειτουργίας επαγγελματικής εγκατάστασης στον Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε.».

14. Το πρώτο και το δεύτερο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 5 αντικαθίστανται, ως εξής:

«Η απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. για την αναστολή λειτουργίας της επαγγελματικής εγκατάστασης, σύμφωνα με τα ανωτέρω οριζόμενα, κοινοποιείται με αποδεικτικό επίδοσης στον υπαίτιο και στην οικεία Αστυνομική αρχή από τον Προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. στη χωρική αρμοδιότητα της οποίας βρίσκεται η διεύθυνση της επαγγελματικής εγκατάστασης, ή από τον Προϊστάμενο της Υπηρεσίας Φορολογικής Εξυπηρέτησης στην οποία αντιστοιχεί η χωρική αρμοδιότητα της αντίστοιχης πρώην Δ.Ο.Υ., σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υπό στοιχεία Δ.ΟΡΓ. Α 1125859 ΕΞ 2020/23.10.2020 απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε.. Με την απόφαση επιδίδεται στον υπόχρεο και έγγραφη ειδοποίηση του Προϊσταμένου της ως άνω Δ.Ο.Υ. ή Υπηρεσίας Φορολογικής Εξυπηρέτησης για τον ακριβή χρόνο εκτέλεσης της απόφασης».

15. Το άρθρο 6 τροποποιείται και διαμορφώνεται, ως εξής:

«Ο Προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. στη χωρική αρμοδιότητα της οποίας βρίσκεται η διεύθυνση της επαγγελματικής εγκατάστασης της οποίας αναστέλλεται η λειτουργία σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παρ. 1 και 3 του άρθρου 13Α του ν. 2523/1997, ή ο Προϊστάμενος της Υπηρεσίας Φορολογικής Εξυπηρέτησης στην οποία αντιστοιχεί η χωρική αρμοδιότητα της αντίστοιχης πρώην Δ.Ο.Υ., σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υπό στοιχεία Δ.ΟΡΓ. Α 1125859 ΕΞ 2020/23.10.2020 απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε., ή ο εξουσιοδοτούμενος από τον Προϊστάμενο υπάλληλος είναι αρμόδιοι να υπογράψουν το πρακτικό σφράγισης και αποσφράγισης, για την εφαρμογή του μέτρου της αναστολής λειτουργίας της επαγγελματικής εγκατάστασης.

Για τη σφράγιση της επαγγελματικής εγκατάστασης ο Προϊστάμενος της ως άνω Δ.Ο.Υ. ή Υπηρεσίας Φορολογικής Εξυπηρέτησης, κατά περίπτωση ή ο εξουσιοδοτούμενος υπάλληλος ζητά τη συνδρομή της Αστυνομικής αρχής ή κάθε άλλης αρμόδιας αρχής.

Κατά τη διαδικασία της σφράγισης, που ενεργείται από αστυνομικό υπάλληλο με τη σύμπραξη του ως άνω Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. ή της Υπηρεσίας Φορολογικής Εξυπηρέτησης, κατά περίπτωση ή του εξουσιοδοτούμενου υπαλλήλου, τοποθετείται στην κεντρική είσοδο της επαγγελματικής εγκατάστασης ταινία με την ένδειξη στην ελληνική γλώσσα, κατά περίπτωση, «κλειστό λόγω/φορο-λογικών παραβάσεων/παρεμπόδισης διενέργειας φορολογικού ελέγχου/απειλής χρήσης βίας σε βάρος υπαλλήλου της Α.Α.Δ.Ε./χρήσης βίας σε βάρος υπαλλήλου της Α.Α.Δ.Ε./παραβίασης ή παραποίησης ή επέμβασης στη λειτουργία φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών, από .....(ημερομηνία - ώρα) έως (ημερομηνία -ώρα), σε εκτέλεση της υπ' αρ.....πράξης/απόφασης και ταινία με την ένδειξη στην αγγλική γλώσσα, κατά περίπτωση, "closed due to tax violations/prevention of tax audit/threat of use of violence against IAPR employee/ use of violence against IAPR employee/infringement or falsification or interference in the operation of tax electronic mechanisms, from.....(date - time) until..... (date - time) in execution of No decision/act".

Ειδικά, στις περιπτώσεις που δεν είναι δυνατή η αναστολή λειτουργίας της επαγγελματικής εγκατάστασης με σφράγιση της κεντρικής εισόδου ή και κάθε άλλης εισόδου, λαμβάνεται, σε συνεννόηση με την Αστυνομική αρχή και τον αρμόδιο Προϊστάμενο της Φορολογικής Περιφέρειας για τη Δ.Ο.Υ. ή για την Υπηρεσία Φορολογικής Εξυπηρέτησης κάθε πρόσφορο μέτρο για τον τρόπο εφαρμογής της αναστολής λειτουργίας αυτής.

Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται αναλόγως τα οριζόμενα στο δεύτερο, τρίτο και τέταρτο εδάφιο της παρ. 2 και οι παρ. 3, 5, 6 και 7 της υπ' αρ. 1135781/4484/17.12.1997 (Β' 6/1998) κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Δημόσιας Τάξης».

16. Το πρώτο, το δεύτερο και το τρίτο εδάφιο του άρθρου 7 αντικαθίστανται, ως εξής:

«Σε κάθε περίπτωση παραβίασης της αναστολής λειτουργίας της επαγγελματικής εγκατάστασης, που έχει επιβληθεί σύμφωνα με το άρθρο 13Α του ν. 2523/1997, επιβάλλεται κάθε φορά επιπλέον αναστολή λειτουργίας αυτής για δέκα (10) ημέρες, με πράξη που εκδίδεται από τον Προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. στη χωρική αρμοδιότητα της οποίας ανήκει η εν λόγω επαγγελματική εγκατάσταση, ή από τον Προϊστάμενο της Υπηρεσίας Φορολογικής Εξυπηρέτησης στην οποία αντιστοιχεί η χωρική αρμοδιότητα της αντίστοιχης πρώην Δ.Ο.Υ., σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υπό στοιχεία Δ.ΟΡΓ. Α 1125859 ΕΞ 2020/23.10.2020 απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε.. Ο Προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ., στη χωρική αρμοδιότητα της οποίας βρίσκεται η διεύθυνση της επαγγελματικής εγκατάστασης στην οποία διαπιστώνονται τα ανωτέρω, ή ο Προϊστάμενος της Υπηρεσίας Φορολογικής Εξυπηρέτησης στην οποία αντιστοιχεί η χωρική αρμοδιότητα της αντίστοιχης πρώην Δ.Ο.Υ. είναι αρμόδιος να εκδίδει την πράξη της επιπλέον αναστολής λειτουργίας. Ο Προϊστάμενος της ως άνω Δ.Ο.Υ. ή Υπηρεσίας Φορολογικής Εξυπηρέτησης ή ο εξουσιοδοτούμενος από τον Προϊστάμενο υπάλληλος είναι αρμόδιοι να υπογράφουν τα πρακτικά σφράγισης και αποσφράγισης της επαγγελματικής εγκατάστασης».

17. Το έκτο εδάφιο του άρθρου 7 αντικαθίσταται, ως εξής:

«Ο Προϊστάμενος της ως άνω Δ.Ο.Υ. ή Υπηρεσίας Φορολογικής Εξυπηρέτησης, ή ο εξουσιοδοτούμενος υπάλληλος κοινοποιεί την πράξη της επιπλέον αναστολής λειτουργίας με αποδεικτικό επίδοσης στον υπόχρεο και στην οικεία Αστυνομική αρχή και ζητά τη συνδρομή της για την εφαρμογή του μέτρου».

18. Η περ. δ' της παρ. 1 του άρθρου 9 αντικαθίσταται, ως εξής:

«δ) εφόσον συντρέχουν οι διαπιστώσεις της περ. γ' της παρ. 3 του ίδιου ως άνω άρθρου και νόμου, ποσό που ισούται με το ποσό των προστίμων της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 54 ΣΤ του ν. 4987/2022 ή της περ. α' της παρ. 11 του άρθρου 57 του ΚΦΔ, προσαυξημένου κατά είκοσι τοις εκατό (20%)».

19. Το δεύτερο εδάφιο της περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 9 αντικαθίσταται, ως εξής:

«Το εν λόγω σημείωμα επέχει και θέση κλήσης προς ακρόαση ως προς την επιβολή της ειδικής χρηματικής κύρωσης και οι έγγραφες απόψεις του υπόχρεου υποβάλλονται στην υπηρεσία που διενήργησε τον έλεγχο εντός χρονικού διαστήματος είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση του σημειώματος διαπιστώσεων, με την επιφύλαξη των οριζόμενων στα άρθρα 3 και 5 της παρούσας απόφασης».

20. Το πέμπτο εδάφιο της περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 9 αντικαθίσταται, ως εξής:

«Μετά τη διαπίστωση των ως άνω οριζόμενων, τα όργανα που διενεργούν τον έλεγχο ενημερώνουν άμεσα τον Προϊστάμενο της Υπηρεσίας τους, τον Προϊστάμενο που είναι αρμόδιος για την έκδοση των πράξεων επιβολής προστίμων, σύμφωνα με τα ανωτέρω, καθώς και τον αρμόδιο Προϊστάμενο της Φορολογικής Περιφέρειας για τη Δ.Ο.Υ., στη χωρική αρμοδιότητα της οποίας βρίσκεται η διεύθυνση της επαγγελματικής εγκατάστασης στην οποία διαπιστώνονται τα οριζόμενα που επισύρουν την επιβολή της εν λόγω ειδικής χρηματικής κύρωσης ή για την Υπηρεσία Φορολογικής Εξυπηρέτησης στην οποία αντιστοιχεί η χωρική αρμοδιότητα της αντίστοιχης πρώην Δ.Ο.Υ.».

21. Η περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 9 αντικαθίσταται, ως εξής:

«β) Ειδικά, στις περιπτώσεις που συντρέχουν οι λόγοι εφαρμογής της περ. δ' της παρ. 8 του άρθρου 13Α του ν. 2523/1997 το σημείωμα διαπιστώσεων της περ. ε' της παρ. 3 του άρθρου 13Α του ν. 2523/1997 κοινοποιείται στον υπαίτιο με την πράξη επιβολής προστίμου του άρθρου 54 ΣΤ του ν. 4987/2022 ή της παρ.

11 του άρθρου 57 του ΚΦΔ, σύμφωνα και με τα οριζόμενα στο άρθρο 5 της παρούσας απόφασης και εφαρμόζονται κατά τα λοιπά αναλόγως τα οριζόμενα στην περ. α' της παρ. 2 του παρόντος άρθρου».

22. Η παρ. 3 του άρθρου 9 αντικαθίσταται, ως εξής:

«3. Η πράξη επιβολής της ειδικής χρηματικής κύρωσης κοινοποιείται στον υπόχρεο με την έκθεση ελέγχου επιβολής ειδικής χρηματικής κύρωσης.

Με την επιφύλαξη των οριζομένων στις διατάξεις της παρούσας απόφασης, για τις πράξεις επιβολής της ειδικής χρηματικής κύρωσης της παρ. 8 του άρθρου 13Α του ν. 2523/1997 εφαρμόζονται κατά τα λοιπά αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 65 του ΚΦΔ».

23. Το άρθρο 10 τροποποιείται και διαμορφώνεται, ως εξής:

«Σε περίπτωση που ο έλεγχος διενεργείται από όργανα μη υπαγόμενα στην Α.Α.Δ.Ε. στο πλαίσιο ελέγχων της αρμοδιότητάς τους και εφόσον συντρέχει η εφαρμογή του άρθρου 13Α του ν. 2523/1997, τα σχετικά έγγραφα διαπίστωσης διαβιβάζονται αμελλητί στον Προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. στη χωρική αρμοδιότητα της οποίας βρίσκεται η διεύθυνση της επαγγελματικής εγκατάστασης στην οποία συντρέχουν οι διαπιστώσεις της παρ. 1 του άρθρου 13Α του ν. 2523/1997, ή στον Προϊστάμενο της Υπηρεσίας Φορολογικής Εξυπηρέτησης στην οποία αντιστοιχεί η χωρική αρμοδιότητα της αντίστοιχης πρώην Δ.Ο.Υ., σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υπό στοιχεία Δ.ΟΡΓ. Α 1125859 ΕΞ 2020/23.10.2020 απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε..

Στις περιπτώσεις που συντρέχουν λόγοι επιβολής ειδικής χρηματικής κύρωσης της παρ. 8 του άρθρου 13Α του ν. 2523/1997, τα ως άνω έγγραφα διαβιβάζονται στη συνέχεια άμεσα από τον ως άνω Προϊστάμενο στον Προϊστάμενο της Υπηρεσίας που είναι αρμόδιος για την έκδοση των πράξεων επιβολής προστίμων σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 9 της παρούσας απόφασης.

Για το σημείωμα διαπιστώσεων, την ειδική εντολή ελέγχου, την πράξη ειδικής χρηματικής κύρωσης, την έκθεση ελέγχου της ειδικής χρηματικής κύρωσης, καθώς και τις εν γένει λοιπές διαδικασίες εφαρμόζονται αναλόγως τα οριζόμενα στα άρθρα 1,2,6 και 9 της παρούσας απόφασης κατά περίπτωση, καθώς και τα οριζόμενα στα επόμενα εδάφια του παρόντος άρθρου.

Για την επιβολή του μέτρου αναστολής λειτουργίας της επαγγελματικής εγκατάστασης ο Προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. στη χωρική αρμοδιότητα της οποίας βρίσκεται η διεύθυνση της επαγγελματικής εγκατάστασης στην οποία διαπιστώνονται τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 13Α του ν. 2523/1997, ή ο Προϊστάμενος της Υπηρεσίας Φορολογικής Εξυπηρέτησης στην οποία αντιστοιχεί η χωρική αρμοδιότητα της αντίστοιχης πρώην Δ.Ο.Υ., εκδίδει εντολή ελέγχου κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 1 της παρούσας απόφασης και οι υπάλληλοι της Δ.Ο.Υ. ή της Υπηρεσίας Φορολογικής Εξυπηρέτησης είναι αρμόδιοι να υπογράψουν και να κοινοποιούν το σχετικό σημείωμα διαπιστώσεων.

Για την επιβολή της ειδικής χρηματικής κύρωσης της παρ. 8 του άρθρου 13Α του ν. 2523/1997 ο Προϊστάμενος της Υπηρεσίας που είναι αρμόδιος για την έκδοση των πράξεων επιβολής προστίμων σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 9 της παρούσας απόφασης, εκδίδει εντολή ελέγχου κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 1 της παρούσας απόφασης και οι υπάλληλοι της εν λόγω Υπηρεσίας είναι αρμόδιοι να υπογράψουν και να κοινοποιούν το σχετικό σημείωμα διαπιστώσεων και να συντάξουν την έκθεση ελέγχου επιβολής της ως άνω ειδικής χρηματικής κύρωσης».

24. Η παρ. 1 του άρθρου 11 αντικαθίσταται, ως εξής:

«1. Για τους σκοπούς εφαρμογής του άρθρου 13Α του ν. 2523/1997 οι Προϊστάμενοι των Φορολογικών Περιφερειών, των Υ.Ε.Δ.Δ.Ε., των ΕΛ.ΚΕ., των Δ.Ο.Υ., των Υπηρεσιών Φορολογικής Εξυπηρέτησης, των ΚΕ.ΦΟ.Δ.Ε., των ΚΕ.Β.ΕΙΣ., των ΚΕ.ΦΟ.Κ., ή οι οριζόμενοι από αυτούς υπάλληλοι τελούν σε διαρκή ετοιμότητα όλο το εικοσιτετράωρο και όλες τις ημέρες της εβδομάδας και μεριμνούν κάθε φορά που καθίσταται αναγκαία η παρέμβασή τους για την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας απόφασης».

Άρθρο 2

Οι διατάξεις της παρούσας απόφασης ισχύουν κατά το μέρος που αφορούν τις Δ.Ο.Υ., τις Υπηρεσίες Φορολογικής Εξυπηρέτησης, τα ΚΕ.ΦΟ.Δ.Ε., τα ΚΕ.Β.ΕΙΣ. και τα ΚΕ.ΦΟ.Κ. των Νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης λόγω του ανακαθορισμού των αρμοδιοτήτων τους που προκύπτουν από τις διατάξεις της υπό

στοιχεία Δ. ΟΡΓ. Α 1036330 ΕΞ 2024/27.03.2024 (Β' 1960 και 2337) απόφασης του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε., από τις εκάστοτε ημερομηνίες που ορίζονται σε αυτή. Κατά το μέρος που δε σχετίζονται με τα οριζόμενα στο προηγούμενο εδάφιο οι διατάξεις της παρούσας ισχύουν από δημοσίευσής της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 3

Έναρξη ισχύος

Η απόφαση αυτή ισχύει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΙΤΣΙΛΗΣ

A.1108/2024

Τροποποίηση της υπό στοιχεία Α.1020/6.2.2024 απόφασης του Υφυπουργού Οικονομικών «Έναρξη εφαρμογής και τρόπος λειτουργίας των οριζόμενων στην παρ. 2 του άρθρου 15Α του ν. 4987/2022 (Α' 206) για την υποβολή δηλώσεων και τον προσδιορισμό του φόρου από τη διαβίβαση δεδομένων που διενεργούν οι υπόχρεες οντότητες της παρ. 1 του άρθρου 15Α του ν. 4987/2022 (Α' 206) στην ψηφιακή πλατφόρμα myDATA

Αθήνα, 08/07/2024

(ΦΕΚ Β' 4102/12.7.2024)

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α) του άρθρου 16 καθώς και της παρ. 16 του άρθρου 83 του ν. 5104/2024 «Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» (Α'58), εφεξής ΚΦΔ,

β) του ν. 4308/2014 «Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις» (Α' 251),

γ) του Κεφαλαίου Α' του Μέρους Πρώτου του ν. 4389/ 2016 «Επείγουσες διατάξεις για την εφαρμογή της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και άλλες διατάξεις» (Α' 94) και

δ) του άρθρου 38 του ν. 2873/2000 «Φορολογικές ελαφρύνσεις και απλουστεύσεις και άλλες διατάξεις» (Α' 285).

2. Την υπό στοιχεία Δ.ΟΡΓ. Α 1125859 ΕΞ 2020/ 23.10.2020 απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων «Οργανισμός της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ)» (Β' 4738).

3. Το π.δ. 142/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Οικονομικών» (Α' 181).

4. Το π.δ. 79/2023 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 131).

5. Την υπό στοιχεία 84913 ΕΞ 2024/17.6.2024 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Χρίστο Δήμα» (Β' 3472),

6. Την υπό στοιχεία Α.1138/12.6.2020 κοινή απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της ΑΑΔΕ «Καθορισμός της έκτασης εφαρμογής, του χρόνου και της διαδικασίας ηλεκτρονικής διαβίβασης δεδομένων στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, καθώς και κάθε άλλου αναγκαίου θέματος για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 15Α του ν. 4174/2013 (Κ.Φ.Δ.)» (Β' 2470).

7. Την υπό στοιχεία Α.1020/6.2.2024 απόφαση του Υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Έναρξη εφαρμογής και τρόπος λειτουργίας των οριζόμενων στην παρ. 2 του άρθρου 15Α του ν. 4987/2022 (Α' 206) για την υποβολή δηλώσεων και τον προσδιορισμό του φόρου από τη διαβίβαση δεδομένων που διενεργούν οι υπόχρεες οντότητες της παρ. 1 του άρθρου 15Α του ν. 4987/2022 (Α' 206) στην ψηφιακή πλατφόρμα myDATA» (Β' 865).

8. Την υπ' αρ. 1/20.1.2016 Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου «Επιλογή και διορισμός Γενικού Γραμματέα της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών» (Υ.Ο.Δ.Δ. 18), σε συνδυασμό με το πρώτο εδάφιο της παρ. 10 του άρθρου 41 του ν. 4389/2016 και την υπ' αρ. 39/3/30.11.2017 (Υ.Ο.Δ.Δ. 689) απόφαση του Συμβουλίου Διοίκησης της ΑΑΔΕ και την υπό στοιχεία 5294ΕΞ2020/17.01.2020 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, με θέμα «Ανανέωση της θητείας του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Υ.Ο.Δ.Δ. 27)».

9. Την από 03/07/2024 εισήγηση του Διοικητή της ΑΑΔΕ.

10. Την ανάγκη διευκόλυνσης και βελτίωσης της φορολογικής συμμόρφωσης των οντοτήτων μέσω αξιοποίησης των δεδομένων που διαβιβάζονται ηλεκτρονικά στην ΑΑΔΕ και προσυμπλήρωσης των στοιχείων των φορολογικών δηλωτικών υποχρεώσεων τους.

11. Το γεγονός ότι, από τις διατάξεις της παρούσας απόφασης, δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

Τροποποιούμε την υπό στοιχεία Α.1020/6.2.2024 απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών «Έναρξη εφαρμογής και τρόπος λειτουργίας των οριζόμενων στην παρ. 2 του άρθρου 15Α του ν. 4987/2022 (Α' 206) για την υποβολή δηλώσεων και τον προσδιορισμό του φόρου από τη διαβίβαση δεδομένων που διενεργούν οι υπόχρεες οντότητες της παρ. 1 του άρθρου 15Α του ν. 4987/2022 (Α' 206) στην ψηφιακή πλατφόρμα myDATA», ως ακολούθως:

1. Η περ. δ' της παρ. 1 του άρθρου 3 αντικαθίσταται ως εξής:

«δ) Στην περίπτωση αντικειμενικής δυσκολίας διόρθωσης ποσών εσόδων και ορθής απεικόνισης του συνολικού αθροίσματος εκρών ανά φορολογική περίοδο Δήλωσης ΦΠΑ, επιτρέπεται η διαβίβαση δεδομένων με εναλλακτικό τρόπο και συγκεκριμένα με Τύπο Παραστατικού 11.4 - Πιστωτικό Στοιχείο Λιανικής με ένδειξη «Λογιστική Εγγραφή» και διακριτή αναφορά στα σχόλια για το έτος 2024 με την ένδειξη «Δυσχέρεια Συσχέτισης». Στην περίπτωση χρήσης της ειδικής φόρμας καταχώρησης της περ. γ' της παρ. 6 του άρθρου 4 της υπό στοιχεία Α.1138/2020 κοινής απόφασης του Υφυπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της ΑΑΔΕ, στο πεδίο Σειρά αναγράφεται υποχρεωτικά και η ένδειξη "παρ. 2 αρ.16 ΚΦΔ"»

2. Η περ. δ' της παρ. 2 του άρθρου 3 αντικαθίσταται ως εξής:

δ) Στην περίπτωση αντικειμενικής δυσκολίας διαβίβασης και ορθής απεικόνισης του συνολικού αθροίσματος εισρών ανά φορολογική περίοδο Δήλωσης ΦΠΑ επιτρέπεται η διαβίβαση δεδομένων με εναλλακτικό τρόπο και συγκεκριμένα με Τύπο Παραστατικού 14.30 - Παραστατικά Οντότητας ως Αναγράφονται από την ίδια (Δυναμικό) και διακριτή αναφορά στα σχόλια για το έτος 2024 με την ένδειξη «Δυσχέρεια Συσχέτισης». Στην περίπτωση χρήσης της ειδικής φόρμας καταχώρησης της περ. γ' της παρ. 6 του άρθρου 4 της υπό στοιχεία Α.1138/2020 κοινής απόφασης του Υφυπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της ΑΑΔΕ, στο πεδίο Σειρά αναγράφεται υποχρεωτικά και η ένδειξη «παρ. 2 αρ.16 ΚΦΔ».

3. Το άρθρο 4 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 4

ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΟΡΙΩΝ ΑΝΕΚΤΩΝ ΑΠΟΚΛΙΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΕΣΟΔΩΝ - ΕΞΟΔΩΝ

Τα όρια ανεκτών αποκλίσεων από τον περιορισμό των κανόνων εσόδων - εξόδων καθορίζονται για το έτος 2024 ανά φορολογική περίοδο ως εξής:

α) Από την 1.1.2024 έως και την 30.6.2024 σε τριάντα τοις εκατό (30%) στην περίπτωση δεδομένων εσόδων, καθώς και σε τριάντα τοις εκατό (30%) στην περίπτωση δεδομένων εξόδων.

β) Από την 1.7.2024 έως και την 30.9.2024 σε δέκα τοις εκατό (10%) στην περίπτωση δεδομένων εσόδων, καθώς και σε είκοσι τοις εκατό (20%) στην περίπτωση δεδομένων εξόδων.

γ) Από την 1.10.2024 έως και την 31.12.2024 σε μηδέν τοις εκατό (0%) στην περίπτωση δεδομένων εσόδων, καθώς και σε πέντε τοις εκατό (5%) στην περίπτωση δεδομένων εξόδων.

Από την 1.1.2025 και εφεξής παύουν να υφίστανται τα επιτρεπτά όρια αποκλίσεων που ορίζονται στην παρούσα στην περίπτωση δεδομένων εσόδων και εξόδων ανά φορολογική περίοδο δήλωσης ΦΠΑ σε σχέση με τα αντίστοιχα δεδομένα που έχουν διαβιβαστεί στην ψηφιακή πλατφόρμα myDATA».

4. Η απόφαση αυτή ισχύει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΗΜΑΣ

A.1116/2024

Τροποποίηση της υπό στοιχεία A.1157/12.10.2023 απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) «Καθορισμός του χρόνου και της διαδικασίας αναβάθμισης των Μέσων Πληρωμών, που χρησιμοποιούν οι οντότητες του άρθρου 1 του ν. 4308/2014 (Α' 251), από τους Παρόχους Μέσων Πληρωμών (NSPs), για την ολοκλήρωση της διαδικασίας διασύνδεσης αυτών με τα Ταμειακά Συστήματα, καθώς και κάθε άλλου ειδικότερου θέματος για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 15B του ν. 4987/2022 (ΚΦΔ). Τροποποίηση της υπό στοιχεία A.1021/2023 (Β' 1826) απόφασης του Διοικητή της ΑΑΔΕ.» (Β' 5994)

Αθήνα, 22/07/2024

(ΦΕΚ Β' 4295/22-07-2024)

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

- α) Των περ. α και β της παρ. 17 του άρθρου 83 και του άρθρου 17 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 5104/2024, Α'58), εφεξής ΚΦΔ,
- β) των παρ. 9 και 13 του άρθρου 12 και του άρθρου 40 του ν. 4308/2014 «Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις» (Α' 251),
- γ) του Κεφαλαίου Α' του Μέρους Πρώτου του ν. 4389/2016 «Επείγουσες διατάξεις για την εφαρμογή της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και άλλες διατάξεις» (Α' 94),
- δ) της υπό στοιχεία Δ.ΟΡΓ.Α 1125859 ΕΞ 2020/23.10.2020 απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων «Οργανισμός της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.)» (Β' 4738).

2. Τις διατάξεις:

α) Της υπό στοιχεία Α.1137/06.09.2023 απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων «Καθορισμός του περιεχομένου, της διαδικασίας, του τρόπου και του χρόνου υποβολής των Δηλώσεων Μέσων Πληρωμών αναφορικά με τερματικά αποδοχής καρτών πληρωμών και λοιπών Μέσων Πληρωμών, ημεδαπών ή αλλοδαπών Παρόχων Υπηρεσιών Πληρωμών ή Παρόχων Μέσων Πληρωμών, που χρησιμοποιούν οι υπόχρεες οντότητες του άρθρου 1 του ν. 4308/2014 (Α' 251), στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, για την τήρηση του Μητρώου Μέσων Πληρωμών.» (Β' 5380),

β) της υπό στοιχεία Α.1155/2023 απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων «Καθορισμός της έκτασης εφαρμογής, του χρόνου, του τρόπου και της διαδικασίας διασύνδεσης των Μέσων Πληρωμών ηλεκτρονικής μεταφοράς κεφαλαίων στο σημείο πώλησης (Electronic Funds Transfer at the point of sale, EFT/POS), που χρησιμοποιούν οι οντότητες του άρθρου 1 του ν. 4308/2014 (Α' 251) με τα Ταμειακά τους Συστήματα, τους Παρόχους Υπηρεσιών Πληρωμών και την ΑΑΔΕ, καθώς και κάθε άλλου ειδικότερου θέματος για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 15B του ν. 4987/2022 (Κ.Φ.Δ.)». Υλοποίηση επί της

αρχής «είσπραξη μέσω κάρτας - υποχρεωτική έκδοση παραστατικού από Ταμειακό Σύστημα.» (Β' 5992 - Διόρθωση Σφάλματος Β' 6514),

γ) της υπό στοιχεία Α.1156/2023 απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων «Καθορισμός του τύπου, του περιεχομένου, της διαδικασίας και του χρόνου υποβολής της Δήλωσης Συμμόρφωσης, αναφορικά με τις απαιτήσεις λειτουργίας και διασύνδεσης με την Α.Α.Δ.Ε., των Μέσων Πληρωμών ηλεκτρονικής μεταφοράς κεφαλαίων στο σημείο πώλησης (Electronic Funds Transfer at the point of sale, EFT/POS), Παρόχων Υπηρεσιών Πληρωμών και Παρόχων Μέσων Πληρωμών ημεδαπής ή αλλοδαπής, που χρησιμοποιούν οι υπόχρεες οντότητες του άρθρου 1 του ν. 4308/2014 (Α' 251), καθώς και κάθε άλλου ειδικότερου θέματος για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 15Γ του ν. 4987/2022 (Κ.Υ.Δ.)» (Β' 5993),

δ) της υπό στοιχεία Α.1098/2022 απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων «Καθορισμός τεχνικών προδιαγραφών (πρωτόκολλο επικοινωνίας) και λοιπές λειτουργίες, για την διασύνδεση μεταξύ Φορολογικών Ηλεκτρονικών Μηχανισμών και EFT/POS τερματικών. Υλοποίηση επί της αρχής «είσπραξη μέσω κάρτας - υποχρεωτική έκδοση απόδειξης από Φ.Η.Μ» (Β' 3940),

ε) της υπό στοιχεία Α.1073/18.5.2023 απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) «Απόσυρση από τη χρήση και οριστική παύση Ειδικών Ασφαλών Φορολογικών Διατάξεων Σήμανσης Στοιχείων (ΕΑΦΔΣΣ) για το σύνολο των οντοτήτων. Παύση χρήσης απλών Φορολογικών Ηλεκτρονικών Μηχανισμών (ΦΗΜ) για τις οντότητες εστίασης που λειτουργούν με σερβίρισμα σε τραπεζοκαθίσματα και ορισμός υποχρέωσης χρήσης, ΦΗΜΑΣ Εστιατορίου ή ΦΤΜ Εστιατορίου ή ΑΔΗΜΕ Εστιατορίου» (Β' 4516 - διόρθωση σφάλματος Β' 4606).

στ) της υπό στοιχεία Α.1021/24-02-2023 απόφασης του Διοικητή της ΑΑΔΕ «Αναβάθμιση λειτουργούντων Φορολογικών Ταμειακών Μηχανών και ΑΔΗΜΕ με εξαίρεση των ΑΔΗΜΕ ταξιμέτρων» (Β' 1826),

ζ) της υπό στοιχεία Α.1157/12.10.2023 απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων «Καθορισμός του χρόνου και της διαδικασίας αναβάθμισης των Μέσων Πληρωμών, που χρησιμοποιούν οι οντότητες του άρθρου 1 του ν. 4308/2014 (Α' 251), από τους Παρόχους Μέσων Πληρωμών (NSPs), για την ολοκλήρωση της διαδικασίας διασύνδεσης αυτών με τα Ταμειακά Συστήματα, καθώς και κάθε άλλου ειδικότερου θέματος για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 15B του ν. 4987/2022 (Κ.Φ.Δ.). Τροποποίηση της υπό στοιχεία Α.1021/2023 (Β' 1826) Απόφασης του Διοικητή της ΑΑΔΕ.» (Β' 5994).

3. Την υπ' αρ. 1/20.1.2016 Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου «Επιλογή και διορισμός Γενικού Γραμματέα της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών» (Υ.Ο.Δ.Δ. 18), σε συνδυασμό με το πρώτο εδάφιο της παρ. 10 του άρθρου 41 του ν. 4389/2016 και την υπ' αρ. 39/3/30.11.2017 (Υ.Ο.Δ.Δ. 689) απόφαση του Συμβουλίου Διοίκησης της Α.Α.Δ.Ε. και την υπό στοιχεία 5294 ΕΞ 17-01-2020 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, με θέμα «Ανανέωση της θητείας του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων» (Υ.Ο.Δ.Δ. 27).

4. Την ανάγκη αφενός παροχής πρόσθετου χρόνου για την εκπλήρωση της υποχρέωσης συμμόρφωσης προς τις απαιτήσεις λειτουργίας και διασύνδεσης των τερματικών αποδοχής καρτών πληρωμών και ανάλογων μέσων πληρωμών με την Α.Α.Δ.Ε., σε περιπτώσεις διαπιστωμένων τεχνικών δυσκολιών και αφετέρου τη διασφάλιση της αρχής «είσπραξη μέσω κάρτας - υποχρεωτική έκδοση απόδειξης» σε περιπτώσεις αντικατάστασης των Ταμειακών Συστημάτων επιχειρήσεων που έχουν ήδη προβεί σε διασύνδεση Ταμειακού Συστήματος και Μέσων Πληρωμών.

5. Το γεγονός ότι, από τις διατάξεις της παρούσας απόφασης, δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού,

αποφασίζουμε:

Άρθρο Μόνο

Τροποποιούμε την υπό στοιχεία Α.1157/2023 απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. «Καθορισμός του χρόνου και της διαδικασίας αναβάθμισης των Μέσων Πληρωμών, που χρησιμοποιούν οι οντότητες του άρθρου 1 του ν. 4308/2014 (Α' 251), από τους Παρόχους Μέσων Πληρωμών (NSPs), για την ολοκλήρωση της διαδικασίας

διασύνδεσης αυτών με τα Ταμειακά Συστήματα, καθώς και κάθε άλλου ειδικότερου θέματος για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 15B του ν. 4987/2022 (Κ.Φ.Δ.). Τροποποίηση της υπό στοιχεία Α.1021/2023 (Β' 1826) απόφασης του Διοικητή της ΑΑΔΕ.» (Β'5994), ως ακολούθως:

1. Η περ. δ' της παρ. 2.5 του άρθρου 1 αντικαθίσταται ως εξής:

«δ) Έως 31.10.2024, εφόσον έχουν ήδη προβεί σε υλοποιήσεις διασύνδεσης του Ταμειακού Συστήματος με τα Μέσα Πληρωμών που διαθέτουν, οι οποίοι καίτοι δεν συμμορφώνονται επακριβώς με τα πρωτόκολλα των υπό στοιχεία Α.1098/2022 ή Α.1155/2023, κατά περίπτωση, αποφάσεων δεν επιτρέπουν κατ' ελάχιστο, την ελεύθερη πληκτρολόγηση ποσού στο Μέσο Πληρωμής και εφόσον η ΑΑΔΕ λάβει σχετική ενημέρωση από τους Παρόχους Μέσων Πληρωμών.».

2. Η παρ. 2.6 του άρθρου 1 αντικαθίσταται ως εξής:

«2.6. Οντότητες που έχουν ήδη προβεί σε διασύνδεση των Ταμειακών τους Συστημάτων με τα Μέσα Πληρωμών που διαθέτουν, υποχρεούνται, σε περίπτωση που προτίθενται να αντικαταστήσουν τα διασυνδεδεμένα Ταμειακά Συστήματα ή/και οποιοδήποτε από τα ενεργά διασυνδεδεμένα Μέσα Πληρωμών που διαθέτουν, με άλλα Ταμειακά Συστήματα ή/και Μέσα Πληρωμών, να διασφαλίσουν την εκ νέου διασύνδεση των διάδοχων Ταμειακών Συστημάτων ή/και Μέσων Πληρωμών, άμεσα εφόσον διασυνδέονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υπό στοιχεία Α.1098/2022 απόφαση του Διοικητή της ΑΑΔΕ ή σύμφωνα με τις ειδικότερες προϋποθέσεις της παρ. 4 του άρθρου 6 της υπό στοιχεία Α.1155/2023 απόφασης του Διοικητή της ΑΑΔΕ, εφόσον διασυνδέονται βάσει των οριζομένων σε αυτή. Το προηγούμενο εδάφιο καταλαμβάνει και τις περιπτώσεις διασύνδεσης σύμφωνα με την περ. γ' της παρ. 2.5 με την επιφύλαξη ωστόσο των οριζομένων στην περ. δ' της παρ. 2.5 καθώς και των παρ. 2.8 και 2.9.».

3. Η απόφαση αυτή ισχύει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΑΑΔΕ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΙΤΣΙΛΗΣ

Ε.2044/2024

Παροχή διευκρινίσεων περί της υποχρεωτικής διασύνδεσης των τερματικών Ηλεκτρονικής Μεταφοράς Κεφαλαίων στο Σημείο Πώλησης (Electronic Funds Transfer at the point of sale, EFT/POS) των οντοτήτων με τα ταμειακά τους συστήματα και την ΑΑΔΕ

Αθήνα, 19/06/2024

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Α) ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Εγκύκλιος που αφορά την παροχή διευκρινίσεων σχετικά με τη διασύνδεση των τερματικών ηλεκτρονικής μεταφοράς κεφαλαίων στο σημείο πώλησης (Electronic Funds Transfer at the point of sale, EFT/POS) που διαθέτουν οι οντότητες του άρθρου 1 του ν.4308/2014 με τα ταμειακά τους συστήματα και τα πληροφοριακά συστήματα της ΑΑΔΕ βάσει του άρθρου 17 ν. 5104/2024 ΚΦΔ.

Β) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Με την εγκύκλιο διευκρινίζονται ζητήματα σχετικά με τη διασύνδεση των Μέσων Πληρωμών που διαθέτουν οι οντότητες του άρθρου 1 του ν.4308/2014 με τα ταμειακά τους συστήματα και την ΑΑΔΕ και συγκεκριμένα για τις υπόχρεες οντότητες, το εύρος των συναλλαγών και τις εξαιρέσεις από την εν λόγω υποχρέωση.

Γ) ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

- Οντότητες του άρθρου 1 του ν.4308/2014 υπόχρεες σε χρήση τερματικών αποδοχής καρτών πληρωμών και λοιπών μέσων πληρωμών
- Πάροχοι Υπηρεσιών Πληρωμών (Acquirers)

- Πάροχοι Μέσων Πληρωμών (NSPs)
- Πάροχοι Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Έκδοσης Στοιχείων
- Οντότητες με αντικείμενο δραστηριότητας την εισαγωγή, κατασκευή και εμπορία ΦΗΜ
- Οντότητες που δραστηριοποιούνται στον τομέα της κατασκευής και της τεχνικής υποστήριξης Εμπορικών/Λογιστικών Προγραμμάτων Διαχείρισης (ERP)
- Ελεγκτικές Υπηρεσίες της ΑΑΔΕ

Με αφορμή ερωτήματα που έχουν τεθεί στην Υπηρεσία μας και προκειμένου να επιλυθούν πρακτικά ζητήματα που έχουν προκύψει κατόπιν θέσης σε ισχύ των υπό στοιχεία Α.1098/2022 (Β 3940) και Α.1155/2023 (Β 5992 και Β 6514) αποφάσεων του Διοικητή της ΑΑΔΕ, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Α. ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΩΝ ΟΝΤΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 1 ΤΟΥ Ν.4308/2014 ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΑ ΟΡΙΖΟΜΕΝΑ ΣΤΙΣ ΥΠΟ ΣΤΟΙΧΕΙΑ Α.1098/2022 ΚΑΙ Α.1155/2023 ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΑΑΔΕ

1. Η υποχρέωση διασύνδεσης των οντοτήτων του άρθρου 1 του ν.4308/2014 που διαθέτουν Φορολογικό Ηλεκτρονικό Μηχανισμό (ΦΗΜ) που δεν συνεργάζεται με ενδιάμεσο Εμπορικό/Λογιστικό Πρόγραμμα Διαχείρισης (ERP) εξειδικεύεται στις διατάξεις της υπό στοιχεία Α.1098/2022 απόφασης του Διοικητή της ΑΑΔΕ.

2. Η υποχρέωση διασύνδεσης των οντοτήτων που διαθέτουν ΦΗΜ που συνεργάζεται με ενδιάμεσο Εμπορικό/Λογιστικό Πρόγραμμα Διαχείρισης (ERP) εξειδικεύεται στις διατάξεις των υπό στοιχεία Α.1155/2023 και Α.1098/2022 αποφάσεων του Διοικητή της ΑΑΔΕ. Οι οντότητες που υπέχουν υποχρέωση διασύνδεσης έχουν τη δυνατότητα να ακολουθήσουν τα όσα ορίζονται είτε στη μία είτε στην άλλη Απόφαση ανάλογα με τις επιχειρησιακές τους απαιτήσεις.

Ι. Έκταση εφαρμογής υποχρέωσης διασύνδεσης

3. Η υποχρέωση διασύνδεσης με τον/τους ΦΗΜ ή το λογισμικό Παρόχου Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Έκδοσης Στοιχείων ισχύει καταρχήν για το σύνολο των Μέσων Πληρωμών που διαθέτει η οντότητα του άρθρου 1 του ν.4308/2014. Στην περίπτωση που η οντότητα διενεργεί αποκλειστικά χονδρικές συναλλαγές ή αποκλειστικά συναλλαγές που υπάγονται στις εξαιρέσεις της υπό στοιχεία ΠΟΛ.1002/2014 απόφασης ΓΓΔΕ και δεν κάνει χρήση ΦΗΜ δεν έχει υποχρέωση διασύνδεσης.

4. Οι οντότητες του άρθρου 1 του ν.4308/2014 που διενεργούν μεικτές συναλλαγές (είτε χονδρικές και λιανικές με υποχρέωση χρήσης ΦΗΜ είτε λιανικές με υποχρέωση χρήσης ΦΗΜ και λιανικές απαλλασσόμενες από την υποχρέωση χρήσης ΦΗΜ σύμφωνα με την υπό στοιχεία ΠΟΛ.1002/2014 Απόφαση ΓΓΔΕ), έχουν υποχρέωση διασύνδεσης των Μέσων Πληρωμών που θα επιλέξουν, για τις συναλλαγές λιανικής για τις οποίες έχουν υποχρέωση χρήσης ΦΗΜ, ενώ δεν υφίσταται υποχρέωση διασύνδεσης των Μέσων Πληρωμών που χρησιμοποιούν μόνο για συναλλαγές χονδρικής ή μόνο για συναλλαγές της υπό στοιχεία ΠΟΛ.1002/2014 απόφασης ΓΓΔΕ, εφόσον δεν κάνουν χρήση ΦΗΜ για τη διενέργεια των συναλλαγών που εμπήκουν στην ως άνω Απόφαση. Σημειώνεται ότι εφόσον η οντότητα κάνει χρήση Υπηρεσιών Παρόχου Ηλεκτρονικής Έκδοσης Στοιχείων για συναλλαγές που εντάσσονται στην υπό στοιχεία ΠΟΛ.1002/2014 Απόφαση ΓΓΔΕ δεν υπέχει υποχρέωση διασύνδεσης για τις συναλλαγές αυτές. Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι στην περίπτωση που η οντότητα διαθέτει μόνο ένα Μέσο Πληρωμών και διενεργεί μεικτές συναλλαγές, υπέχει υποχρέωση διασύνδεσης αυτού, δεδομένου ότι το εν λόγω Μέσο δέχεται πληρωμές και για συναλλαγές λιανικής με υποχρέωση χρήσης ΦΗΜ.

5. Διευκρινίζεται ότι οντότητα του άρθρου 1 του ν.4308/2014 που χρησιμοποιεί περισσότερους του ενός ΦΗΜ αλλά διαθέτει ένα και μόνο Μέσο Πληρωμών, έχει υποχρέωση διασύνδεσης αυτού με τον ΦΗΜ που χρησιμοποιείται για την διενέργεια συναλλαγών που ολοκληρώνονται με τη χρήση κάρτας πληρωμών. Οι υπόλοιποι ΦΗΜ που δεν έχουν διασυνδεθεί με Μέσο Πληρωμών δύναται να χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για την διενέργεια συναλλαγών που ολοκληρώνονται με τη χρήση μετρητών. Σε κάθε περίπτωση η οντότητα μπορεί να διασυνδέσει περισσότερα του ενός Μέσου Πληρωμών σε έναν ΦΗΜ.

6. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υπό στοιχεία Α.1155/2023 Απόφαση του Διοικητή ΑΑΔΕ δεν υφίσταται υποχρέωση διασύνδεσης για εξ αποστάσεως πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών (e-commerce συναλλαγές), για συναλλαγές που διενεργούνται μέσω αυτόματων τερματικών Πληρωμών (unattended POS) καθώς και για συναλλαγές με κάρτα που ολοκληρώνονται κατόπιν αιτήματος πληρωμής μέσω ειδικού συνδέσμου (payment link). Ειδικά για τις συναλλαγές που διενεργούνται μέσω αυτόματων τερματικών Πληρωμών

(unattended POS) διευκρινίζεται ότι σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 2 της υπό στοιχεία Α.1155/2023 Απόφασης του Διοικητή ΑΑΔΕ από την υποχρέωση διασύνδεσης εξαιρούνται αποκλειστικά οι οντότητες που δεν υπέχουν υποχρέωση χρήσης ΦΗΜ για τις συναλλαγές αυτές αλλά κάνουν χρήση ΦΗΜ ή Υπηρεσιών Παρόχου Ηλεκτρονικής Έκδοσης Στοιχείων. Συνεπώς δεν καταλαμβάνονται από την εξαίρεση οι πωλήσεις υγρών καυσίμων μέσω αυτόματων μηχανημάτων δεδομένου ότι σύμφωνα με την περ. ζ' της παρ. 4 του άρθρου 1 της υπό στοιχεία ΠΟΛ.1002/2014 Απόφασης ΓΓΔΕ οι συγκεκριμένες συναλλαγές διενεργούνται υποχρεωτικά με χρήση ΦΗΜ ή Υπηρεσιών Παρόχου Ηλεκτρονικής Τιμολόγησης. Σύμφωνα ωστόσο με την παρ. 2.9 της υπό στοιχεία Α.1157/2023 Απόφασης του Διοικητή ΑΑΔΕ (Β'5994), η σχετική υποχρέωση διασύνδεσης εκκινεί από την 01.01.2025.

7. Οι εξαιρέσεις από την υποχρέωση διασύνδεσης που αναφέρονται στην παρ. 6 καταλαμβάνουν και τις περιπτώσεις που υφίσταται υποχρέωση συμμόρφωσης με τα οριζόμενα στην υπό στοιχεία Α.1098/2022 Απόφαση του Διοικητή ΑΑΔΕ δεδομένου ότι ο δικαιολογητικός λόγος παροχής των σχετικών εξαιρέσεων (πλην της περίπτωσης αυτόματων τερματικών Πληρωμών - unattended POS-) είναι η μη τεχνολογική ωρίμανση της διαφορετικής τεχνικής λειτουργίας της διασύνδεσης που απαιτείται δεδομένου ότι οι εν λόγω συναλλαγές ολοκληρώνονται χωρίς τη φυσική παρουσία κάρτας πληρωμών (card not present transactions). Εφόσον ωριμάσει η αναγκαία τεχνική λύση, η εν λόγω εξαίρεση θα εξεταστεί εκ νέου.

8. Επισημαίνεται ότι σε περίπτωση που η οντότητα δεχτεί πληρωμές σε μη διασυνδεδεμένο Μέσο Πληρωμών για συναλλαγές για τις οποίες έχει υποχρέωση διασύνδεσης, επιβάλλεται πρόστιμο ύψους δέκα χιλιάδων ευρώ (10.000 €) ή είκοσι χιλιάδων ευρώ (20.000 €), ανάλογα με το τηρούμενο λογιστικό σύστημα σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 63 ΚΦΔ (ν. 5104/2024, Α'58).

II. Σχετικά με την διενέργεια ετεροχρονισμένων και ταυτόχρονων συναλλαγών

9. Ετεροχρονισμένες Συναλλαγές είναι αυτές για τις οποίες το παραστατικό εκδίδεται σε χρόνο προγενέστερο από τη στιγμή που ολοκληρώνεται η πληρωμή από τον αντισυμβαλλόμενο με τη χρήση Μέσου Πληρωμών. Αντίστοιχα, Ταυτόχρονες Συναλλαγές είναι αυτές για τις οποίες το παραστατικό εκδίδεται την ίδια στιγμή που ολοκληρώνεται η πληρωμή από τον αντισυμβαλλόμενο με τη χρήση Μέσου Πληρωμών.

10. Στις ετεροχρονισμένες συναλλαγές, όπως για παράδειγμα σε περιπτώσεις διανομής έτοιμου φαγητού ή έκδοσης παραστατικού κατά το σερβίρισμα διενεργείται προφόρτωση στο Μέσο Πληρωμών των δεδομένων των παραστατικών που έχουν ήδη εκδοθεί. Εφόσον τα εκδοθέντα στοιχεία προφορτωθούν στο Μέσο Πληρωμών, αυτό έχει τη δυνατότητα στην συνέχεια να πραγματοποιήσει μία ή περισσότερες συναλλαγές (π.χ. χρήση διαφορετικών καρτών) εξόφλησης για κάθε ένα από τα προφορτωμένα παραστατικά. Αν εν τέλει ο αντισυμβαλλόμενος επιλέξει να καταβάλει το αντίτιμο μετρητοίς εφόσον η οντότητα συμμορφώνεται με τα οριζόμενα στην υπό στοιχεία Α.1098/2022 απόφαση του Διοικητή ΑΑΔΕ δεν χρειάζεται να προβεί σε οποιαδήποτε περαιτέρω ενέργεια δεδομένου ότι το Μέσο Πληρωμών καταχωρεί τα στοιχεία του παραστατικού και τα έχει διαθέσιμα προς χρήση για είκοσι τέσσερις (24) ώρες και στη συνέχεια τα σχετικά στοιχεία απορρίπτονται αυτοματοποιημένα.

III. Σχετικά με τις συναλλαγές προείσπραξης

11. Στην περίπτωση διασύνδεσης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υπό στοιχεία Α.1098/2022 Απόφαση του Διοικητή της ΑΑΔΕ και εφόσον πρόκειται να εκδοθεί τιμολόγιο για συναλλαγές χονδρικής ή παραστατικό λιανικής που εμπίπτει στις διατάξεις της υπό στοιχεία ΠΟΛ.1338/1996 ΑΥΟ (συναλλαγές tax free) χωρίς χρήση ΦΗΜ ή να προεισπραχθεί ή να προκαταβληθεί ορισμένο ποσό μέσω κάρτας ή σε περίπτωση εισπράξεων τρίτων, ο ΦΗΜ εκτελεί συναλλαγή προείσπραξης, η οποία εξοφλείται μέσω κάρτας από το Μέσο Πληρωμών. Για την αποθήκευση της προείσπραξης μέσω του Μέσου Πληρωμών, ο ΦΗΜ χρησιμοποιεί τον κωδικό παραστατικού 355 «ΠΡΟΕΙΣΠΡΑΞΗ ΜΕΣΩ ΕFTPOS» που αντιστοιχεί στον Τύπο Παραστατικού 8.4 Απόδειξη Είσπραξης POS, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υπό στοιχεία Α.1138/2020 κοινή απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της ΑΑΔΕ.

12. Αντίστοιχα στην περίπτωση διασύνδεσης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υπό στοιχεία Α.1155/2023 απόφασης του Διοικητή της ΑΑΔΕ για συναλλαγές που διενεργούνται με τη χρήση Μέσου Πληρωμών και αφορούν σε προείσπραξη ή προκαταβολή, έκδοση παραστατικού λιανικής που εμπίπτει στις διατάξεις της υπό στοιχεία ΠΟΛ.1338/1996 ΑΥΟ (συναλλαγές tax free) ή τιμολογίου χωρίς χρήση ΦΗΜ δύναται να γίνεται χρήση της Απόδειξης Είσπραξης POS με Τύπο Παραστατικού 8.4, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υπό στοιχεία Α.1138/2020 κοινή Απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της ΑΑΔΕ. Επισημαίνεται ότι στην περίπτωση χρήσης Παρόχου Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Έκδοσης Στοιχείων και

ΦΗΜΑΣ, οι παραπάνω συναλλαγές πλην της προείσπραξης ή της προκαταβολής δύναται να διενεργούνται ως ταυτόχρονες με την έκδοση του προσήκοντος παραστατικού. Η απόδειξη Είσπραξης POS χρησιμοποιείται και στην περίπτωση εισπράξεων τρίτων, με αναγραφή του ΑΦΜ τρίτου για τον οποίο η οντότητα εισπράττει τα σχετικά ποσά και στη συνέχεια διενεργείται εκκαθάριση για την απόδοση των ποσών αυτών στον τρίτο.

13. Διευκρινίζεται ότι κατόπιν των τροποποιήσεων που επήλθαν στην υπό στοιχεία Α.1155/2023 Απόφαση του Διοικητή της ΑΑΔΕ με την Α.1074/2024 Απόφαση του Διοικητή ΑΑΔΕ, οι λιανικές συναλλαγές που εμπίπτουν στις διατάξεις της υπό στοιχεία ΠΟΛ.1338/1996 ΑΥΟ (tax- free) που διενεργούνται από οντότητα που κάνει χρήση ΦΗΜΑΣ ή Παρόχου Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Έκδοσης Στοιχείων και διασυνδέεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ως άνω Απόφαση διενεργούνται υποχρεωτικά από διασυνδεδεμένο Μέσο Πληρωμών. Σε περίπτωση που πρόκειται να εκδοθεί παραστατικό χωρίς χρήση ΦΗΜ με πληρωμή από κάρτα, εκτελείται συναλλαγή προείσπραξης σε διασυνδεδεμένο Μέσο Πληρωμών.

14. Περιπτώσεις συναλλαγών, κατά τις οποίες η έκδοση παραστατικού προηγείται της πληρωμής κατά χρόνο μεγαλύτερο του εικοσιτετράωρου (π.χ. έκδοση παραστατικού επί πιστώσει και καταβολή του ποσού με κάρτα σε έτερη ημερομηνία) δύναται να ολοκληρώνονται με χρήση του κωδικού παραστατικού 355 «ΠΡΟΕΙΣΠΡΑΞΗ ΜΕΣΩ ΕFTPOS» σε περίπτωση συμμόρφωσης με τα οριζόμενα στην υπό στοιχεία Α.1098/2022 Απόφαση του Διοικητή της ΑΑΔΕ.

B. ΛΟΙΠΑ ΘΕΜΑΤΑ

15. Οι αυτόνομες συσκευές All in One περιλαμβάνουν στην ίδια συσκευή λογισμικό Ταμειακού Συστήματος που διασυνδέεται με Πάροχο Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Έκδοσης Στοιχείων και λογισμικό διενέργειας συναλλαγών με κάρτα που διασυνδέεται με Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών (Acquirer) και συνεπώς δεν απαιτείται διαδικασία διασύνδεσης Ταμειακού Συστήματος και του Μέσου Πληρωμών γιατί συλλειτουργούν στην ίδια συσκευή.

16. Τα όσα διευκρινίζονται ανωτέρω παρατίθενται και υπό μορφή σύντομων ερωτήσεων και απαντήσεων (Q&As) στο παράρτημα της παρούσας, το οποίο και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος αυτής.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ερωτήσεις - Απαντήσεις για τη διασύνδεση των POS με τις Ταμειακές Μηχανές

1. Ε: Ποιες επιχειρήσεις έχουν υποχρέωση διασύνδεσης των τερματικών POS που διαθέτουν με τα Ταμειακά τους Συστήματα;

Α: Υποχρέωση διασύνδεσης υφίσταται για τη διενέργεια λιανικών συναλλαγών των επιχειρήσεων:

- που έχουν υποχρέωση χρήσης Φορολογικού Ηλεκτρονικού Μηχανισμού (ΦΗΜ) ή κάνουν χρήση αυτών,
- που έχουν υποχρέωση χρήσης ΦΗΜ ωστόσο επέλεξαν να διενεργούν τις συγκεκριμένες συναλλαγές με τη χρήση Υπηρεσιών Παρόχου Ηλεκτρονικής Έκδοσης Στοιχείων.

2. Ε: Επιχείρηση που διενεργεί λιανικές συναλλαγές έχει σε κάθε περίπτωση την υποχρέωση να διασυνδέσει τα τερματικά POS που διαθέτει με το Ταμειακό της Σύστημα;

Α: Στην περίπτωση που η επιχείρηση διενεργεί συναλλαγές για τις οποίες δεν είναι υποχρεωτική η χρήση ΦΗΜ σύμφωνα με την νομοθεσία (ΠΟΛ.1002/2014) και δεν χρησιμοποιεί ΦΗΜ, δεν έχει τη σχετική υποχρέωση διασύνδεσης για τις συγκεκριμένες συναλλαγές.

Αντίθετα, στην περίπτωση που για τις συναλλαγές λιανικής που διενεργεί, υπάρχει υποχρέωση ΦΗΜ, η επιχείρηση έχει υποχρέωση διασύνδεσης του συνόλου των τερματικών POS που διαθέτει με τον/τους ΦΗΜ που χρησιμοποιεί.

3. Ε: Επιχείρηση που διενεργεί αποκλειστικά χονδρικές συναλλαγές έχει υποχρέωση να διασυνδέσει τα τερματικά POS που διαθέτει με το Ταμειακό της Σύστημα;

Α: Όχι, δεν έχει υποχρέωση διασύνδεσης.

4. Ε: Επιχείρηση με μεικτές συναλλαγές (είτε χονδρικές και λιανικές με υποχρέωση χρήσης ΦΗΜ είτε λιανικές με υποχρέωση χρήσης ΦΗΜ και λιανικές που απαλλάσσονται από την χρήση ΦΗΜ βάσει της ΠΟΛ.1002/2014) έχει την υποχρέωση να διασυνδέσει όλα τα τερματικά POS που διαθέτει με το Ταμειακό της Σύστημα, για το σύνολο των συναλλαγών της;

A: Όχι, έχει την υποχρέωση να διασυνδέσει τα τερματικά POS που θα επιλέξει, για τις συναλλαγές λιανικής για τις οποίες έχει υποχρέωση χρήσης ΦΗΜ ή για τις οποίες χρησιμοποιεί ΦΗΜ παρά το ότι δεν έχει υποχρέωση.

Δεν έχει την υποχρέωση να διασυνδέσει αποκλειστικά και μόνο τα τερματικά POS μέσω των οποίων ολοκληρώνονται:

- συναλλαγές χονδρικής ή
- συναλλαγές που απαλλάσσονται από την χρήση ΦΗΜ βάσει της ΠΟΛ.1002/2014, εφόσον δεν κάνει χρήση ΦΗΜ για τη διενέργεια των συναλλαγών αυτών.

Επισημαίνεται ότι σε περίπτωση που επιχείρηση δεχτεί πληρωμές σε μη διασυνδεδεμένο τερματικό POS για συναλλαγές για τις οποίες έχει υποχρέωση διασύνδεσης, επιβάλλεται πρόστιμο ύψους 10.000 ή 20.000 €, ανάλογα με το τηρούμενο λογιστικό σύστημα.

Για την τήρηση της σχετικής υποχρέωσης η ΑΑΔΕ προχωρά σε εκτεταμένες διασταυρώσεις των στοιχείων που τηρούνται στα πληροφοριακά της συστήματα, καθώς και στοιχείων τρίτων, ενώ, σε κάθε περίπτωση, η συμμόρφωση ελέγχεται και στο πλαίσιο των ελέγχων ορθής τήρησης βιβλίων και έκδοσης στοιχείων (προληπτικοί έλεγχοι).

5. E: Επιχείρηση με μεικτές συναλλαγές (είτε χονδρικές και λιανικές με υποχρέωση χρήσης ΦΗΜ είτε λιανικές με υποχρέωση χρήσης ΦΗΜ και λιανικές που υπάγονται στην ΠΟΛ.1002/2014) εφόσον διαθέτει ένα και μόνο τερματικό POS έχει την υποχρέωση να το διασυνδέσει με το Ταμειακό της Σύστημα;

A: Ναι, στην περίπτωση αυτή υφίσταται υποχρέωση διασύνδεσης του τερματικού POS της επιχείρησης, δεδομένου ότι το εν λόγω τερματικό δέχεται πληρωμές και για συναλλαγές λιανικής με υποχρέωση χρήσης ΦΗΜ.

6. E: Επιχείρηση έχει περισσότερους του ενός ΦΗΜ και ένα ή περισσότερα τερματικά POS. Πρέπει όλοι οι ΦΗΜ να διασυνδεθούν με το/τα τερματικά POS;

A: Όχι, καθώς υφίσταται υποχρέωση διασύνδεσης όλων των τερματικών POS με κάποιον ή κάποιους εκ των ΦΗΜ. ΦΗΜ που δεν έχουν διασυνδεθεί με κάποιο εκ των τερματικών POS δύναται να χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για συναλλαγές μετρητοίς.

7. E: Επιχείρηση μπορεί να διασυνδέσει περισσότερα του ενός POS σε ένα ΦΗΜ;

A: Ναι μπορεί να διασυνδέσει περισσότερα του ενός POS σε ένα ΦΗΜ. Οι συνήθεις τεχνικές προδιαγραφές επιτρέπουν τη δυνατότητα σύνδεσης τουλάχιστον τριών (3) τερματικών POS σε έναν ΦΗΜ εφόσον φυσικά το επιθυμεί η επιχείρηση.

8. E: Πώς λειτουργούν οι αυτόνομες συσκευές All in One;

A: Οι αυτόνομες συσκευές All in One περιλαμβάνουν στην ίδια συσκευή:

- λογισμικό Ταμειακού Συστήματος που διασυνδέεται με Πάροχο Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Έκδοσης Στοιχείων και
  - λογισμικό διενέργειας συναλλαγών POS που διασυνδέεται με Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών (Acquirer).
- Συνεπώς δεν απαιτείται διαδικασία διασύνδεσης Ταμειακού Συστήματος και POS γιατί συλλειτουργούν στην ίδια συσκευή.

9. E: Οι αυτόνομες συσκευές All in One διενεργούν αποκλειστικά συναλλαγές με τη χρήση κάρτας;

A: Όχι, οι αυτόνομες συσκευές All in One διενεργούν συναλλαγές και με λοιπούς τρόπους π.χ. μετρητά, επί πιστώσει.

10. E: Οι αυτόνομες συσκευές All in One μπορούν να εκδίδουν τιμολόγια, δελτία παραγγελίας εστίασης και συναλλαγές Tax Free;

A: Ναι, μέσω των αυτόνομων συσκευών All in One οι επιχειρήσεις μπορούν να διενεργούν τις παραπάνω συναλλαγές.

11. E: Ποιες οντότητες είναι αδειοδοτημένες να διαθέτουν στην αγορά αυτόνομες συσκευές All in One;

A: Οι αυτόνομες συσκευές All in One διατίθενται στην αγορά αποκλειστικά από Παρόχους Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Έκδοσης Στοιχείων που αδειοδοτούνται από την ΑΑΔΕ. Οι σχετικές αδειοδοτήσεις αναρτώνται στην επίσημη ιστοσελίδα της ΑΑΔΕ, στην εξής διεύθυνση: <https://www.aade.gr/mydata/adeiodotimena-logismika-parohon-ilektronikis-timologisis>

12. Ε: Υπάρχει υποχρέωση διασύνδεσης για εξ αποστάσεως πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών (e-commerce συναλλαγές), καθώς και για συναλλαγές που διενεργούνται μέσω αυτόματων τερματικών Πληρωμών (unattended POS);

Α: Όχι, οι παραπάνω συναλλαγές εξαιρούνται της διασύνδεσης.

13. Ε: Τι ισχύει για τις επιχειρήσεις που διαθέτουν ΦΗΜ που συνεργάζεται με λογισμικό σύστημα ERP σε σχέση με το πρωτόκολλο διασύνδεσης;

Α: Οι υποχρεώσεις διασύνδεσης για τις επιχειρήσεις που διαθέτουν ΦΗΜ που συνεργάζεται με λογισμικό σύστημα ERP, εξειδικεύονται στις διατάξεις των Α.1155/2023 και Α.1098/2022 Αποφάσεων του Διοικητή της ΑΑΔΕ και οι επιχειρήσεις μπορούν να ακολουθήσουν τα όσα ορίζονται είτε στη μία είτε στην άλλη ανάλογα με τις επιχειρησιακές τους απαιτήσεις.

14. Ε: Ποιες είναι οι Ταυτόχρονες Συναλλαγές που διενεργούνται με τη χρήση POS;

Α: Ταυτόχρονες Συναλλαγές είναι αυτές για τις οποίες το παραστατικό εκδίδεται την ίδια στιγμή που ολοκληρώνεται η πληρωμή από τον πελάτη με τη χρήση POS.

15. Ε: Ποιες είναι οι Ετεροχρονισμένες Συναλλαγές που διενεργούνται με τη χρήση POS;

Α: Ετεροχρονισμένες Συναλλαγές είναι αυτές για τις οποίες το παραστατικό εκδίδεται σε χρόνο προγενέστερο από τη στιγμή που ολοκληρώνεται η πληρωμή από τον πελάτη με τη χρήση POS.

16. Ε: Σε ποιες περιπτώσεις χρησιμοποιείται η Απόδειξη Είσπραξης POS (προείσπραξη μέσω τερματικού POS);

Α: α) Στην περίπτωση διασύνδεσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Α.1098/2022 Απόφαση του Διοικητή της ΑΑΔΕ, ο ΦΗΜ εκτελεί συναλλαγή προείσπραξης, η οποία εξοφλείται μέσω κάρτας από το EFTPOS εφόσον πρόκειται να εκδοθεί τιμολόγιο χονδρικών συναλλαγών ή παραστατικό tax free χωρίς χρήση ΦΗΜ ή να προεισπραχθεί ή να προκαταβληθεί ορισμένο ποσό μέσω κάρτας. β) Στην περίπτωση διασύνδεσης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Α.1155/2023 Απόφαση του Διοικητή της ΑΑΔΕ μπορεί να γίνεται χρήση της Απόδειξης Είσπραξης POS για συναλλαγές που διενεργούνται με τη χρήση POS και αφορούν σε προείσπραξη ή προκαταβολή, έκδοσης παραστατικού tax free ή τιμολογίου χωρίς χρήση ΦΗΜ.

Επισημαίνεται ότι στην περίπτωση διασύνδεσης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Α.1155/2023 απόφαση του Διοικητή της ΑΑΔΕ και χρήσης Υπηρεσιών Παρόχου Ηλεκτρονικής Έκδοσης Στοιχείων και ΦΗΜΑΣ οι παραπάνω συναλλαγές, πλην της προείσπραξης ή της προκαταβολής, διενεργούνται με την ταυτόχρονη έκδοση του απαιτούμενου φορολογικού παραστατικού.

17. Ε: Σε ποιες περιπτώσεις χρησιμοποιείται η Απόδειξη Είσπραξης POS για εισπράξεις τρίτων;

Α: Η Απόδειξη Είσπραξης POS για εισπράξεις τρίτων χρησιμοποιείται για συναλλαγές που διενεργούνται με τη χρήση POS και αφορούν σε εισπραξη ποσών για λογαριασμό τρίτων. Στις περιπτώσεις αυτές αναγράφεται και το ΑΦΜ του τρίτου για τον οποίο η επιχείρηση εισπράττει τα σχετικά ποσά και στη συνέχεια διενεργείται εκκαθάριση για την απόδοση των ποσών αυτών στον τρίτο.

18. Ε: Μπορούν τα ποσά Πληρωμών στις συναλλαγές POS να είναι μεγαλύτερης αξίας από τη συνολική αξία του παραστατικού ή των παραστατικών που σχετίζονται;

Α: Όχι. Εξαιρείται η περίπτωση που το επιπλέον ποσό αφορά σε φιλοδώρημα το οποίο καταχωρείται διακριτά στο τερματικό POS. Σε κάθε περίπτωση, εφόσον η αξία του ποσού πληρωμής είναι μικρότερη της συνολικής αξίας του παραστατικού η συναλλαγή ολοκληρώνεται κανονικά.

19. Ε: Επιχείρηση που έχει διασυνδεθεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Α.1155/2023 και διενεργεί μόνο συναλλαγές λιανικής που υπάγονται στην ΠΟΛ.1002/2014 και αφορούν σε έκδοση παραστατικών tax-free (πλην των λοιπών συναλλαγών λιανικής), μπορεί να έχει και δεύτερο μη διασυνδεδεμένο τερματικό POS για την λήψη πληρωμών που αφορούν τις συγκεκριμένες συναλλαγές tax free;

Α: Όχι. Ειδικά οι συναλλαγές tax-free που διενεργούνται από οντότητα που κάνει χρήση ΦΗΜΑΣ ή Υπηρεσιών Παρόχου Ηλεκτρονικής Έκδοσης Στοιχείων και διασυνδέεται σύμφωνα με την Α.1155/2023, διενεργούνται υποχρεωτικά από διασυνδεδεμένο τερματικό POS. Σε περίπτωση που πρόκειται να εκδοθεί παραστατικό χωρίς χρήση ΦΗΜ με πληρωμή από κάρτα, εκτελείται συναλλαγή προείσπραξης σε διασυνδεδεμένο τερματικό POS.

20. Ε: Επιχείρηση εστίασης που δεν χρησιμοποιεί σύστημα ανοιχτών τραπεζιών αλλά εκδίδει απευθείας απόδειξη κατά το σερβίρισμα, χρειάζεται να ζητά από τον πελάτη να υποδείξει εκ των προτέρων τον τρόπο εξόφλησης (μετρητά ή κάρτα), και, στην περίπτωση πληρωμών με κάρτα, να ζητά άμεση εξόφληση από αυτόν, διότι διαφορετικά δεν θα μπορεί να τον εξυπηρετήσει;

Α.: Όχι. Σε καμία περίπτωση η επιχείρηση δεν χρειάζεται να διαταράξει τον συνήθη τρόπο λειτουργίας της και να παραβιάσει την υποχρέωσή της για έκδοση απόδειξης με κάθε σερβίρισμα. Αναλυτικότερα προβλέπονται τα εξής:

- Στην περίπτωση που έχει εκδοθεί από τον ΦΗΜ η σχετική απόδειξη και η επιχείρηση δεν γνωρίζει τον τρόπο εξόφλησης, τότε τα εκδοθέντα στοιχεία προφορτώνονται στο τερματικό POS.

- Το τερματικό έχει τη δυνατότητα στην συνέχεια να πραγματοποιήσει μία ή περισσότερες συναλλαγές (π.χ. χρήση διαφορετικών καρτών) εξόφλησης για κάθε μία από τις προφορτωμένες αποδείξεις.

- Αν τελικά ο πελάτης πληρώσει μετρητοίς, η επιχείρηση, εφόσον διασυνδέεται σύμφωνα με την Α.1098/2022, δεν χρειάζεται να προβεί σε οποιαδήποτε περαιτέρω ενέργεια για τις αποδείξεις που έχει ήδη προφορτώσει.

21. Ε: Πώς διενεργούνται μέσω POS συναλλαγές για τις οποίες η έκδοση του παραστατικού (τιμολόγιο, απόδειξη λιανικής πώλησης) προηγείται της Πληρωμής αυτού π.χ. διανομέας έτοιμου φαγητού (delivery);

Α: Διενεργείται προφόρτωση στο τερματικό POS των δεδομένων των παραστατικών που έχουν ήδη εκδοθεί ώστε αυτό να εξοφληθεί μεταγενέστερα.

22. Ε: Ξενοδοχείο που προσφέρει και υπηρεσίες εκτός πακέτου διαμονής (π.χ. υπηρεσίες εστίασης) και ο πελάτης ζητεί να χρεωθούν στο δωμάτιο ώστε να εξοφλήσει συνολικά με την αποχώρησή του, πρέπει να τον υποχρεώσει, εφόσον επιθυμεί να πληρώσει με κάρτα, να εξοφλήσει τις σχετικές υπηρεσίες με την έκδοση της απόδειξης;

Α: Όχι. Στην περίπτωση που προσφέρονται στον πελάτη εντός του ξενοδοχείου, υπηρεσίες που δεν περιλαμβάνονται στο πακέτο της «Συμφωνημένης Τιμής Δωματίου», τότε για κάθε μία από αυτές τις συναλλαγές εκδίδονται διακριτά παραστατικά πώλησης στον εκάστοτε οριζόμενο χρόνο (συνήθως με την ολοκλήρωση της συναλλαγής ή με το σερβίρισμα κλπ). Εφόσον το ξενοδοχείο χρησιμοποιεί εφαρμογές λογισμικού Property Management System (PMS - Σύστημα παρακολούθησης των ημερήσιων εσόδων και των λογαριασμών των «διαμενόντων πελατών») και ο πελάτης δεν επιθυμεί να πληρώσει με τη λήψη του παραστατικού, κατά την αποχώρησή του εκδίδεται ΑΠΥ για το πακέτο διαμονής, στην οποία περιλαμβάνονται και οι ήδη εκδοθείσες αποδείξεις για τις λοιπές παρασχεθείσες υπηρεσίες και το συνολικό ποσό εξοφλείται με τη χρήση του τερματικού POS στο σημείο έκδοσης της ΑΠΥ του πακέτου διαμονής.

Ο Διοικητής της ΑΑΔΕ
Γεώργιος Πιτσιλής

III. ΦΠΑ (Ν. 2859/2000)

E.2036/2024

Κοινοποίηση διοικητικής κωδικοποίησης του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ν. 2859/2000, Α' 248)

Αθήνα, 20/05/2024

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΥ

A) ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Η εγκύκλιος αφορά στην κοινοποίηση διοικητικής κωδικοποίησης του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ν. 2859/2000, Α'248) στο πλαίσιο υλοποίησης του Επιχειρησιακού Σχεδίου 2024 της Α.Α.Δ.Ε.

B) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Με την παρούσα κοινοποιείται η διοικητική κωδικοποίηση του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας, με αναφορά στις κυριότερες εν ισχύ συναφείς κανονιστικές αποφάσεις και ερμηνευτικές εγκυκλίους και οδηγίες, ως εργαλείο για την εξυπηρέτηση και την διευκόλυνση των πολιτών.

Γ) ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Η εγκύκλιος αφορά όσους εμπλέκονται στην τήρηση και εφαρμογή των περί Φ.Π.Α. διατάξεων (Υπηρεσίες της Α.Α.Δ.Ε, υποκείμενοι στον φόρο, λογιστές κλπ).

Στο πλαίσιο υλοποίησης του Επιχειρησιακού Σχεδίου 2024 της Α.Α.Δ.Ε. ΣΜ.2.1.241 και προς διευκόλυνση της λειτουργίας των Δ.Ο.Υ. αλλά και για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών, κοινοποιούμε Διοικητική Κωδικοποίηση του Κώδικα Φ.Π.Α. όπως ισχύει έως και την 1η Ιανουαρίου 2024 (ενημερωμένη μέχρι και τον ν. 5079/2023, Α' 215), με παράθεση ανά άρθρο των εν ισχύ συναφών κανονιστικών αποφάσεων και των σημαντικότερων ερμηνευτικών εγκυκλίων και οδηγιών που έχουν εκδοθεί από την έναρξη ισχύος αυτού έως 31/12/2023, αλλά και με τον προϊσχύοντα ν. 1642/1986.

Προκειμένου η κωδικοποίηση αυτή να είναι εύχρηστη και αποτελεσματική, παρατίθενται υπό μορφή υποσημειώσεων και οι αλλαγές που έχουν γίνει στη σχετική νομοθεσία, με αναφορά στο περιεχόμενο των σχετικών διατάξεων των νόμων καθώς και στην ημερομηνία έναρξης ισχύος τους.

Για την ευχερέστερη ανάγνωση σημειώνεται ότι πίνακας αντιστοίχισης των άρθρων του ν. 1642/1986 και του Κώδικα Φ.Π.Α. έχει κοινοποιηθεί με την εγκύκλιο E.2044/2022.

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΑΑΔΕ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΙΤΣΙΛΗΣ

E.2047/2024

Εφαρμοστέος συντελεστής ΦΠΑ, από 1.7.2024, στην διάθεση για επιτόπια κατανάλωση καφέ, κακάο, τσαγιού, χαμομηλιού και λοιπών αφεψημάτων από επιχειρήσεις εστίασης

Αθήνα, 28/06/2024

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΥ

A) ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Παρέχονται διευκρινίσεις σχετικά με τον συντελεστή ΦΠΑ που ισχύει από 1.7.2024 στην διάθεση καφέ, κακάο, τσαγιού, χαμομηλιού και λοιπών αφεψημάτων για επιτόπια κατανάλωση.

Β) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Παρέχονται διευκρινίσεις προκειμένου οι επιχειρήσεις εστίασης καθώς και οι συναφείς με αυτές επιχειρήσεις να εφαρμόζουν ,από 1.7.2024, συντελεστή ΦΠΑ 24% στην παράδοση καφέ, κακάο, τσαγιού, χαμομηλιού και λοιπών αφεψημάτων για επιτόπια κατανάλωση.

Γ) ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Υποκείμενους στο φόρο που δραστηριοποιούνται στον τομέα παροχής υπηρεσιών εστίασης εν γένει και στους πελάτες των επιχειρήσεων αυτών που καταναλώνουν επιτοπίως καφέ, κακάο, τσάι, χαμομήλι και λοιπά αφεψήματα.

1. Με τις διατάξεις των άρθρων 53 του ν. 5073/2023 (Α' 204) και 102 του ν. 5079/2023 (Α'215) τροποποιήθηκαν, μεταξύ άλλων, οι παράγραφοι 51 του κεφαλαίου Α' και 6 του Κεφαλαίου Β' του Παραρτήματος ΙΙΙ του Κώδικα ΦΠΑ έτσι ώστε να εφαρμόζονται:

- μειωμένος συντελεστής ΦΠΑ δεκατρία (13%) στα μη αλκοολούχα ποτά, χωρίς προσθήκη αλκοόλης σε οποιαδήποτε αναλογία (Δ.Κ. ΕΧ 2202) και στα αεριούχα νερά της Δ.Κ. 2201 (Δ.Κ. ΕΧ 2201), χωρίς να τίθεται χρονικός περιορισμός για την εφαρμογή του μειωμένου συντελεστή στα είδη αυτά, και

- μειωμένος συντελεστής ΦΠΑ 13% στην εκμετάλλευση καφενείων, καφετεριών, ζαχαροπλασטיών, εστιατορίων, ψητοπωλείων, οινομαγειρείων και λοιπών συναφών προς αυτές επιχειρήσεων, πλην των κέντρων διασκέδασης, με εξαίρεση τη διάθεση αλκοολούχων και μη αλκοολούχων ποτών, χυμών και ροφημάτων, με ρητή αναφορά ότι, κατ' εξαίρεση, εφαρμόζεται μειωμένος συντελεστής 13% έως και την 30ή Ιουνίου 2024 αποκλειστικά στη διάθεση καφέ, κακάο, τσαγιού, χαμομηλιού και λοιπών αφεψημάτων από τις επιχειρήσεις αυτές.

Με την εγκύκλιο Ε.2002/2024 του Διοικητή της ΑΑΔΕ κοινοποιήθηκαν, μεταξύ άλλων, οι ως άνω διατάξεις και δόθηκαν διευκρινίσεις για την εφαρμογή αυτών.

2. Επιπροσθέτως, με την εγκύκλιο Ε. 2005/2024 του Διοικητή της ΑΑΔΕ διευκρινίστηκε ότι:

- εφαρμόζεται μειωμένος συντελεστής ΦΠΑ 13% στην παράδοση μη αλκοολούχων ποτών, χυμών και ροφημάτων (συμπεριλαμβανομένων των καφέ, κακάο, τσαγιού, χαμομηλιού και λοιπών αφεψημάτων) από τις επιχειρήσεις εστίασης προς τους πελάτες τους στην περίπτωση που τα αγαθά αυτά δεν αποτελούν μέρος μιας συνολικής επιτόπιας παροχής υπηρεσίας εστίασης,

- την παράδοση μη αλκοολούχων ποτών, χυμών και ροφημάτων σε «πακέτο» (take away ή delivery) εφαρμόζεται, κάθε φορά, ο οικείος συντελεστής ΦΠΑ του Κεφαλαίου Α' «ΑΓΑΘΑ» του Παραρτήματος ΙΙΙ του Κώδικα ΦΠΑ.

3. Ενόψει των ανωτέρω επισημαίνεται ότι

- από την 1η.7.2024 εφαρμόζεται ο κανονικός συντελεστής ΦΠΑ 24% στην επιτόπια κατανάλωση (σερβιριζόμενα) κάθε είδους καφέδων, κακάο, τσαγιού, χαμομηλιού και λοιπών αφεψημάτων και συνεπώς, ο κανονικός συντελεστής ΦΠΑ 24% εφαρμόζεται σε όλα τα αλκοολούχα και μη αλκοολούχα ποτά χυμούς και ροφήματα που διατίθενται για επιτόπια κατανάλωση.

- εξακολουθεί και μετά την 1η.7.2024 να εφαρμόζεται ο μειωμένος συντελεστής ΦΠΑ 13% στην παράδοση μη αλκοολούχων ποτών, χυμών και ροφημάτων σε «πακέτο» (take away και delivery), συμπεριλαμβανομένων των καφέ, κακάο, τσάι και χαμομήλι και λοιπών αφεψημάτων καθώς συνιστούν παραδόσεις αγαθών τα οποία περιλαμβάνονται στην περ. 51 του Κεφαλαίου Α' του παραρτήματος ΙΙΙ του Κώδικα ΦΠΑ καθώς επίσης και όταν η παράδοση αυτών από τις επιχειρήσεις εστίασης προς τους πελάτες τους δεν αποτελεί μέρος μιας συνολικής επιτόπιας παροχής υπηρεσίας εστίασης.

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΑΑΔΕ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΙΤΣΙΛΗΣ

Ε.2049/2024

Κοινοποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 2020/283 του Συμβουλίου της 18ης Φεβρουαρίου 2020 για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 904/2010, όσον αφορά μέτρα ενίσχυσης της διοικητικής συνεργασίας για την καταπολέμηση της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ, και του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2022/1504 της Επιτροπής της 6ης Απριλίου 2022 για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) αρ. 904/2010 του Συμβουλίου όσον αφορά τη δημιουργία κεντρικού ηλεκτρονικού συστήματος πληροφοριών για τις πληρωμές (CESOP) για την καταπολέμηση της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ

Αθήνα, 04/07/2024

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΥ**Α) ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ**

Κοινοποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 2020/283 του Συμβουλίου της 18ης Φεβρουαρίου 2020 για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 904/2010 όσον αφορά μέτρα ενίσχυσης της διοικητικής συνεργασίας για την καταπολέμηση της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ και του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2022/1504 της Επιτροπής της 6ης Απριλίου 2022 για την θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) αρ. 904/2010 του Συμβουλίου όσον αφορά τη δημιουργία κεντρικού ηλεκτρονικού συστήματος πληροφοριών για τις πληρωμές (CESOP) για την καταπολέμηση της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ.

Β) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Με τους ανωτέρω Κανονισμούς, οι οποίοι έχουν ως στόχο την καταπολέμηση της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ στο ηλεκτρονικό εμπόριο, προβλέπεται η δημιουργία του CESOP, τα τεχνικά μέτρα για τη δημιουργία του και τη συντήρησή του, τα καθήκοντα της Επιτροπής για την τεχνική διαχείρισή του, η σύνδεση και συνολική διαλειτουργικότητα μεταξύ του CESOP και των εθνικών ηλεκτρονικών συστημάτων, ο τρόπος και ο χρόνος υποβολής των δεδομένων στο σύστημα από τις φορολογικές διοικήσεις των κρατών μελών, οι πρακτικές ρυθμίσεις σχετικά με τους υπαλλήλους συνδέσμους του Eurofisc, οι οποίοι θα έχουν πρόσβαση στο CESOP και οι διαδικασίες σχετικά με τα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα ασφάλειας για την ανάπτυξη και λειτουργία του CESOP.

Γ) ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Η παρούσα εγκύκλιος αφορά στις καθ' ύλην αρμόδιες Υπηρεσίες της ΑΑΔΕ και στους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών.

Σας κοινοποιούμε συνημμένους για ενημέρωση και εφαρμογή τους κάτωθι Κανονισμούς:

- Κανονισμός (ΕΕ) 2020/283 του Συμβουλίου της 18ης Φεβρουαρίου 2020 για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 904/2010, όσον αφορά μέτρα ενίσχυσης της διοικητικής συνεργασίας για την καταπολέμηση της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ
- Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1504 της Επιτροπής της 6ης Απριλίου 2022 για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) αρ. 904/2010 του Συμβουλίου, όσον αφορά τη δημιουργία κεντρικού ηλεκτρονικού συστήματος πληροφοριών για τις πληρωμές (CESOP) για την καταπολέμηση της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ

Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 904/2010 του Συμβουλίου, της 7ης Οκτωβρίου 2010, «για τη διοικητική συνεργασία και την καταπολέμηση της απάτης στον τομέα του φόρου προστιθέμενης αξίας» καθορίζει τους κανόνες και τις διαδικασίες που επιτρέπουν στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών να συνεργάζονται και να ανταλλάσσουν μεταξύ τους όλες τις πληροφορίες που επιτρέπουν την ορθή εφαρμογή του ΦΠΑ, να ελέγχουν την ορθή εφαρμογή του ΦΠΑ, ιδίως επί των ενδοκοινοτικών συναλλαγών, και να καταπολεμούν την απάτη στον τομέα του ΦΠΑ. Στον εν λόγω Κανονισμό καθορίζονται, μεταξύ άλλων, οι κανόνες και οι διαδικασίες που επιτρέπουν στα κράτη μέλη να συλλέγουν και να ανταλλάσσουν ηλεκτρονικώς τις εν λόγω πληροφορίες.

Επίσης καθορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών συμβάλλουν στην προστασία των εσόδων ΦΠΑ του συνόλου των κρατών μελών.

1. Με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2020/283 του Συμβουλίου, με εφαρμογή από την 1η Ιανουαρίου 2024, τροποποιείται ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 904/2010 του Συμβουλίου, προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της αποτελεσματικότερης καταπολέμησης της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ, μέσω της δημιουργίας ενός κεντρικού ηλεκτρονικού συστήματος πληροφοριών για πληρωμές («CESOP»), στο οποίο τα κράτη μέλη θα διαβιβάζουν τις πληροφορίες για πληρωμές που συλλέγουν και θα μπορούν να αποθηκεύουν σε εθνικό επίπεδο.

Το σύστημα CESOP δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της ανάπτυξης του διασυνοριακού ηλεκτρονικού εμπορίου, όπου η πώληση αγαθών και η παροχή υπηρεσιών απευθύνεται σε τελικούς καταναλωτές σε κράτος μέλος διαφορετικό από αυτό του προμηθευτή. Καθώς οι τελικοί καταναλωτές στα κράτη μέλη κατανάλωσης όπου οφείλεται ο ΦΠΑ δεν έχουν υποχρέωση τήρησης βιβλίων, απαιτούνται κατάλληλα μέσα για τον εντοπισμό και τον έλεγχο των επιχειρήσεων που ασκούν δόλιες πρακτικές στον τομέα του διασυνοριακού ηλεκτρονικού εμπορίου προκειμένου να αποφύγουν υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τον ΦΠΑ.

Το σύστημα CESOP έχει ως στόχο να συγκεντρώνει, να αναλύει και να αποθηκεύει, σε σχέση με μεμονωμένους δικαιούχους, όλες τις σχετικές με τον ΦΠΑ πληροφορίες περί διασυνοριακών πληρωμών που διαβιβάζονται στις εθνικές φορολογικές αρχές από τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών, οι οποίοι κατέχουν συγκεκριμένα στοιχεία για την ταυτοποίηση του παραλήπτη ή δικαιούχου της διασυνοριακής πληρωμής μαζί με λεπτομέρειες σχετικά με την ημερομηνία, το ποσό και το κράτος μέλος προέλευσης της πληρωμής. Οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών που κατέχουν αυτές τις πληροφορίες θα τις διαβιβάζουν στις εθνικές φορολογικές αρχές για την περαιτέρω αποστολή τους στο σύστημα CESOP.

Οι κύριες τροποποιήσεις του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 904/2010 του Συμβουλίου, σύμφωνα με το άρθρο 1 του Κανονισμού (ΕΕ) 2020/283, είναι οι κάτωθι:

- Στο άρθρο 2 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 904/2010 του Συμβουλίου προστίθενται οι ορισμοί «πάροχος υπηρεσιών πληρωμών», «πληρωμή», «πληρωτής» και «δικαιούχος», που είναι απαραίτητοι για την υλοποίηση του συστήματος, σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2015/2366 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Νοεμβρίου 2015, σχετικά με υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά.

- Στο κεφάλαιο V του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 904/2010, του οποίου ο τίτλος διαμορφώνεται ως «ΣΥΛΛΟΓΗ, ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ», πριν το άρθρο 17, παρεμβάλλεται η ακόλουθη επικεφαλίδα: «ΤΜΗΜΑ 1 Αυτοματοποιημένη πρόσβαση σε ειδικές πληροφορίες αποθηκευμένες στα εθνικά ηλεκτρονικά συστήματα». Μετά το άρθρο 24, παρεμβάλλεται το ακόλουθο τμήμα: «ΤΜΗΜΑ 2 Το κεντρικό ηλεκτρονικό σύστημα πληροφοριών για τις πληρωμές, καθώς και το άρθρο 24α, με το οποίο ορίζεται ότι η Επιτροπή αναπτύσσει, συντηρεί, φιλοξενεί και διαχειρίζεται τεχνικά κεντρικό ηλεκτρονικό σύστημα πληροφοριών για τις πληρωμές («CESOP») με σκοπό τις έρευνες σχετικά με εικαζόμενη απάτη στον τομέα του ΦΠΑ ή για τον εντοπισμό περιπτώσεων απάτης στον τομέα του ΦΠΑ.

- Σύμφωνα με το νέο άρθρο 24β του ως άνω Τμήματος 2 κάθε κράτος μέλος συλλέγει από τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών τις πληροφορίες για τους δικαιούχους και τις πληρωμές που αναφέρονται στο άρθρο 243β της οδηγίας 2006/112/ΕΚ το αργότερο έως το τέλος του μήνα που έπεται του ημερολογιακού τριμήνου το οποίο αφορούν οι πληροφορίες, μέσω τυποποιημένου ηλεκτρονικού εντύπου και τις διαβιβάζει στο CESOP το αργότερο τη δέκατη ημέρα του δεύτερου μήνα που έπεται του ημερολογιακού τριμήνου το οποίο αφορούν οι πληροφορίες μέσω της κεντρικής υπηρεσίας διασύνδεσης ή των υπηρεσιών διασύνδεσης ή των αρμοδίων υπαλλήλων που ορίζονται από την αρμόδια αρχή κάθε κράτους μέλους. Κάθε κράτος μέλος δύναται να αποθηκεύει τις ως άνω πληροφορίες σε ένα εθνικό ηλεκτρονικό σύστημα.

- Σύμφωνα με το νέο άρθρο 24γ του ως άνω Τμήματος 2 το CESOP έχει τις ακόλουθες δυνατότητες σχετικά με πληροφορίες που διαβιβάζονται σύμφωνα το άρθρο 24β παράγραφος 3 του ανωτέρω Τμήματος 2: α) να αποθηκεύει τις πληροφορίες, β) να συγκεντρώνει τις πληροφορίες για κάθε μεμονωμένο δικαιούχο, γ) να αναλύει τις πληροφορίες που αποθηκεύονται, μαζί με τις σχετικές στοχευμένες πληροφορίες που γνωστοποιούνται ή συλλέγονται δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 904/2010, δ) να καθιστά τις πληροφορίες που αναφέρονται στα ως άνω στοιχεία α), β) και γ) προσβάσιμες στους υπαλλήλους συνδέσμου του Eurofisc. Επιπλέον, ορίζεται ότι το CESOP διατηρεί τις ως άνω πληροφορίες για περίοδο πέντε ετών, κατ' ανώτατο όριο, από την παρέλευση του έτους κατά το οποίο οι πληροφορίες διαβιβάστηκαν σε αυτό.

- Σύμφωνα με το νέο άρθρο 24δ του ως άνω Τμήματος 2 η πρόσβαση στο CESOP χορηγείται μόνο σε υπαλλήλους συνδέσμου του Eurofisc, οι οποίοι διαθέτουν ταυτοποίηση προσωπικού χρήστη για το CESOP και στην περίπτωση που η εν λόγω πρόσβαση συνδέεται με έρευνες για εικαζόμενη απάτη στον τομέα του ΦΠΑ ή για τον εντοπισμό περιπτώσεων απάτης στον τομέα του ΦΠΑ.
- Σύμφωνα με το νέο άρθρο 24ε του ως άνω Τμήματος 2 η Επιτροπή εγκρίνει με εκτελεστικές πράξεις της: α) τα τεχνικά μέτρα για τη δημιουργία και συντήρηση του CESOP, β) τα καθήκοντα της Επιτροπής για την τεχνική διαχείριση του CESOP, γ) τις τεχνικές λεπτομέρειες της υποδομής και των εργαλείων που απαιτούνται για να διασφαλίζεται η σύνδεση και η συνολική λειτουργικότητα μεταξύ των εθνικών ηλεκτρονικών συστημάτων που αναφέρονται στο άρθρο 24β και του CESOP, δ) τα τυποποιημένα ηλεκτρονικά έντυπα που αναφέρονται στο ως άνω άρθρο 24β παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο στοιχείο β), ε) τις τεχνικές και άλλες λεπτομέρειες σχετικά με την πρόσβαση στις πληροφορίες που αναφέρονται στο ως άνω άρθρο 24γ παράγραφος 1 στοιχείο δ), στ) τις πρακτικές ρυθμίσεις για την ταυτοποίηση των υπαλλήλων συνδέσμων του Eurofisc, όπως αναφέρονται στο άρθρο 36 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 904/2010, που θα έχει πρόσβαση στο CESOP σύμφωνα με το ως άνω άρθρο 24δ, ζ) τις διαδικασίες που πρέπει να χρησιμοποιούνται ανά πάσα στιγμή από την Επιτροπή οι οποίες διασφαλίζουν ότι εφαρμόζονται τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα ασφάλειας για την ανάπτυξη και λειτουργία του CESOP, η) τους ρόλους και τις αρμοδιότητες των κρατών μελών και της Επιτροπής όσον αφορά τις λειτουργίες του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
- Με το νέο άρθρο 24στ του ως άνω Τμήματος 2 ορίζεται ότι το κόστος δημιουργίας, λειτουργίας και συντήρησης του CESOP βαρύνει τον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένου του κόστους ασφαλούς σύνδεσης μεταξύ του CESOP και των εθνικών ηλεκτρονικών συστημάτων που αναφέρονται στο ως άνω άρθρο 24β παράγραφος 2 και εκείνου των υπηρεσιών που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή των δυνατοτήτων που αναφέρονται στο ως άνω άρθρο 24γ παράγραφος 1. Επιπλέον, κάθε κράτος μέλος επιβαρύνεται με το κόστος όλων των αναγκαίων αναπτύξεων στο εθνικό του ηλεκτρονικό σύστημα που αναφέρεται στο προαναφερθέν άρθρο 24β παράγραφος 2 και είναι υπεύθυνο για αυτές.

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2020/283 του Συμβουλίου αυτός τίθεται σε ισχύ την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ημερομηνία δημοσίευσης η 2/3/2020) και εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2024.

2. Σε συνέχεια του Κανονισμού (ΕΕ) 2020/283 του Συμβουλίου εκδόθηκε ο εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1504 της Επιτροπής της 6ης Απριλίου 2022 για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 904/2010 του Συμβουλίου όσον αφορά τη δημιουργία κεντρικού ηλεκτρονικού συστήματος πληροφοριών για τις πληρωμές (CESOP) για την καταπολέμηση της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ.

Για να διασφαλιστεί η ορθή λειτουργία του CESOP και σύμφωνα με το άρθρο 24ε στοιχείο α) του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 904/2010, είναι αναγκαίο να υιοθετηθούν τα τεχνικά μέτρα για τη δημιουργία του CESOP.

Οι κύριες ρυθμίσεις του εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2022/1504 αφορούν στα ακόλουθα:

- Στο άρθρο 1 του εκτελεστικού Κανονισμού ορίζονται τα λειτουργικά χαρακτηριστικά των τεχνικών μέτρων που αναπτύσσει η Επιτροπή για τη δημιουργία του CESOP και τα καθήκοντα που αυτή εκτελεί για τη συντήρησή του
- Σύμφωνα με το άρθρο 2 του εκτελεστικού Κανονισμού η Επιτροπή εκτελεί τα ακόλουθα καθήκοντα για την τεχνική διαχείριση του CESOP: α) τήρηση και επικαιροποίηση του καταλόγου των υπαλλήλων συνδέσμων του Eurofisc που έχουν πρόσβαση στο CESOP και του μοναδικού τους προσωπικού κωδικού ταυτοποίησης χρήστη σύμφωνα με το άρθρο 5, β) εφαρμογή των οργανωτικών και τεχνικών μέτρων ασφάλειας που αναφέρονται στο άρθρο 6, γ) κατάρτιση, τήρηση και διατήρηση καταλόγου, βάσει των δεδομένων που παρέχουν τα κράτη μέλη, των παρόχων υπηρεσιών πληρωμών που έχουν υποβάλει δεδομένα σύμφωνα με το άρθρο 24β παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 904/2010, δ) παροχή στους υπαλλήλους συνδέσμου του Eurofisc που έχουν πρόσβαση στο CESOP αυτοματοποιημένης πρόσβασης στον κατάλογο που διατηρείται σύμφωνα με το στοιχείο γ), ε) παροχή τεχνικής βοήθειας στους υπαλλήλους συνδέσμου του Eurofisc κατά τη χρήση του CESOP, στ) παροχή εκπαίδευσης στους υπαλλήλους συνδέσμου του Eurofisc σχετικά με τη χρήση του CESOP.

- Με το άρθρο 3 του εκτελεστικού Κανονισμού καθορίζεται η σύνδεση και συνολική διαλειτουργικότητα μεταξύ του CESOP και των εθνικών ηλεκτρονικών συστημάτων. Ειδικότερα, τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν ότι τα εθνικά ηλεκτρονικά συστήματα για τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τις πληρωμές είναι λειτουργικά και ικανά να συλλέγουν τις πληροφορίες για τις πληρωμές σύμφωνα με το άρθρο 24β παράγραφος 1 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 904/2010 και διαβιβάζουν στο CESOP μόνο τις πληροφορίες για τις πληρωμές που είναι πλήρεις, για τις οποίες έχουν συμπληρωθεί όλα τα υποχρεωτικά πεδία σύμφωνα με το άρθρο 243δ της οδηγίας 2006/112/ΕΚ, και πληρούν τις απαιτήσεις που ορίζονται στο παράρτημα του εκτελεστικού Κανονισμού. Η Επιτροπή εξασφαλίζει τη διαλειτουργικότητα μεταξύ του CESOP και των εθνικών ηλεκτρονικών συστημάτων.
- Στο άρθρο 4 του εκτελεστικού Κανονισμού ορίζεται ότι το τυποποιημένο ηλεκτρονικό έντυπο για τη διαβίβαση των πληροφοριών του άρθρου 24β παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 904/2010 υποβάλλεται σε τυποποιημένο μορφότυπο XML σύμφωνα με τον πίνακα δεδομένων του παραρτήματος του εν λόγω εκτελεστικού κανονισμού.
- Με το άρθρο 5 του εκτελεστικού Κανονισμού ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με τους υπαλλήλους συνδέσμους του Eurofisc που θα έχουν πρόσβαση στο CESOP. Συγκεκριμένα, τα κράτη μέλη ορίζουν τους υπαλλήλους συνδέσμους του Eurofisc που θα έχουν πρόσβαση στο CESOP και κοινοποιούν τα ονόματά τους και τις ηλεκτρονικές διευθύνσεις τους στην Επιτροπή. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή για κάθε τροποποίηση στις προαναφερθείσες πληροφορίες που έχουν διαβιβαστεί, συμπεριλαμβανομένων των τροποποιήσεων όσον αφορά τους υπαλλήλους συνδέσμους του Eurofisc που έχουν οριστεί, εγκαίρως και το αργότερο 30 ημερολογιακές ημέρες μετά την τροποποίηση. Η Επιτροπή παρέχει αμέσως στους προαναφερθέντες υπαλλήλους συνδέσμους του Eurofisc μοναδικό προσωπικό κωδικό ταυτοποίησης χρήστη για πρόσβαση στο CESOP.
- Με το άρθρο 6 του εκτελεστικού Κανονισμού καθορίζονται οι διαδικασίες σχετικά με τα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα ασφαλείας για την ανάπτυξη και λειτουργία του CESOP. Ειδικότερα, τα κράτη μέλη παρέχουν στην Επιτροπή πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή και κάθε επικαιροποίηση των ιδίων μέτρων ασφαλείας σε εθνικό επίπεδο ενώ η Επιτροπή ενημερώνει τα κράτη μέλη, έως τις 30 Απριλίου κάθε έτους από το έτος που έπεται της ημερομηνίας εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνονται για την ασφάλεια του CESOP. Οι πληροφορίες αυτές αναφέρουν τουλάχιστον τα εξής: α) τα συμβάντα ασφαλείας που σημειώθηκαν κατά το προηγούμενο έτος και τον τρόπο με τον οποίο έχουν επιλυθεί, β) λεπτομέρειες σχετικά με τα μέτρα ασφαλείας που έχουν ληφθεί ή τις τροποποιήσεις των υφιστάμενων μέτρων ασφαλείας και γ) αξιολόγηση των υφιστάμενων μέτρων ασφαλείας και εκτίμηση της ανάγκης, σύμφωνα με την Επιτροπή, τροποποίησης των εν λόγω μέτρων.
- Με το άρθρο 7 του εκτελεστικού Κανονισμού καθορίζονται οι ρόλοι και οι αρμοδιότητες των υπευθύνων επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία.
- Στο άρθρο 8 του εκτελεστικού Κανονισμού ορίζεται ότι αυτός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ημερομηνία δημοσίευσης η 12/9/2022) και εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2024.

Για οποιαδήποτε πληροφορία ή διευκρίνιση σχετική με την παρούσα εγκύκλιο, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνούν στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου cesop@aade.gr.

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΙΤΣΙΛΗΣ

IV. ΕΛΠ (N. 4308/2014)**A.1100/2024**

Τροποποίηση της υπό στοιχεία Α.1073/2023 απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) «Απόσυρση από τη χρήση και οριστική παύση Ειδικών Ασφαλών Φορολογικών Διατάξεων Σήμανσης Στοιχείων (ΕΑΦΔΣΣ) για το σύνολο των οντοτήτων. Παύση χρήσης απλών Φορολογικών Ηλεκτρονικών Μηχανισμών (ΦΗΜ) για τις οντότητες εστίασης που λειτουργούν με σερβίρισμα σε τραπεζοκαθίσματα και ορισμός υποχρέωσης χρήσης, ΦΗ-ΜΑΣ Εστιατορίου ή ΦΤΜ Εστιατορίου ή ΑΔΗΜΕ Εστιατορίου» (Β' 4516 και Β'4606)

Αθήνα, 01/07/2024

(ΦΕΚ Β' 3803/01-07-2024)

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

- α) Των άρθρων 12 και 40 του ν. 4308/2014 «Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις» (Α' 251),
- β) του Κεφαλαίου Α' του μέρους Πρώτου του ν. 4389/2016 «Επείγουσες διατάξεις για την εφαρμογή της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και άλλες διατάξεις» (Α' 94),
- γ) της υπό στοιχεία Δ.ΟΡΓ.Α 1125859 ΕΞ 2020/23.10.2020 απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων «Οργανισμός της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ)» (Β' 4738),
- δ) της υπό στοιχεία ΠΟΛ 1220/2012 απόφασης του Υφυπουργού Οικονομικών «Κωδικοποίηση Συμπλήρωση τεχνικών προδιαγραφών Φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών και συστημάτων. Διαδικασίες χρήσης και λειτουργίας τους. Προδιαγραφές αποστελλομένων αρχείων στην ΓΓΠΣ» (Β' 3517),
- ε) της υπό στοιχεία Α.Υ.Ο.Ο. ΠΟΛ.1015/10.1.2012 «Χρονικά όρια δυνατότητας διάθεσης ΦΗΜ και φορολογικών μνημών» (Β' 257),
- στ) της υπό στοιχεία Α.Υ.Ο.Ο. ΠΟΛ.1063/26.3.2008 απόφασης «Απαγόρευση εισαγωγής/παραγωγής, σφράγισης και διάθεσης παλαιών μοντέλων ΦΗΜ και φορολογικών μνημών αυτών, των οποίων η άδεια καταλληλότητας υπερβαίνει τα 4 έτη από την ημερομηνία χορήγησής της» (Β' 633),
- ζ) της υπό στοιχεία Α.Υ.Ο.Ο. ΠΟΛ.1234/9.10.2002 «Τεχνικές προδιαγραφές φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών και συστημάτων» (Β' 1362),
- η) της υπό στοιχεία Α.1173/2022 απόφασης του Διοικητή της ΑΑΔΕ «Τροποποίηση τεχνικών προδιαγραφών ΦΗΜ» (Β' 6953),
- θ) της υπό στοιχεία Α.1024/31.1.2020 απόφασης του Διοικητή της ΑΑΔΕ «Συμπληρωματικές τεχνικές προδιαγραφές πρωτοκόλλου επικοινωνίας και κρυπτογράφησης για την διαβίβαση δεδομένων στο πληροφοριακό σύστημα των ΦΗΜ.» (Β' 317),
- ι) της υπό στοιχεία ΠΟΛ.1068/24.3.2015 απόφασης της Γενικής Γραμματέως Δημοσίων Εσόδων «Διαδικασίες έγκρισης και ανάκλησης Φ.Η.Μ.. Υποχρεώσεις κατόχων άδειας καταλληλότητας Φορολογικών Ηλεκτρονικών Μηχανισμών (Φ.Η.Μ.), πωλητών Φ.Η.Μ., πιστοποιημένων τεχνικών Φ.Η.Μ., κατόχων - χρηστών Φ.Η.Μ.»(Β'497),
- ια) της υπό στοιχεία Α.1035/2020 απόφασης του Υφυπουργού Οικονομικών «Υποχρεώσεις Παρόχων Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Έκδοσης Στοιχείων και διαδικασίες ελέγχου παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικής έκδοσης στοιχείων» (Β' 551),
- ιβ) της υπό στοιχεία Α.1073/18.5.2023 απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) «Απόσυρση από τη χρήση και οριστική παύση Ειδικών Ασφαλών Φορολογικών Διατάξεων Σήμανσης Στοιχείων (ΕΑΦΔΣΣ) για το σύνολο των οντοτήτων. Παύση χρήσης απλών Φορολογικών Ηλεκτρονικών Μηχανισμών (ΦΗΜ) για τις οντότητες εστίασης που λειτουργούν με σερβίρισμα σε τραπεζοκαθίσματα και ορισμός υποχρέωσης χρήσης, ΦΗ-ΜΑΣ Εστιατορίου ή ΦΤΜ Εστιατορίου ή ΑΔΗΜΕ Εστιατορίου» (Β' 4516 και Β'4606),
- ιγ) της υπό στοιχεία Α.1157/12.10.2023 απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) «Καθορισμός του χρόνου και της διαδικασίας αναβάθμισης των Μέσων Πληρωμών, που χρησιμοποιούν οι οντότητες του άρθρου 1 του ν. 4308/2014 (Α' 251), από τους Παρόχους Μέσων Πληρωμών (NSPs), για την ολοκλήρωση της διαδικασίας διασύνδεσης αυτών με τα Ταμειακά Συστήματα, καθώς και κάθε άλλου ειδικότερου θέματος για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 15B του ν. 4987/2022 (ΚΦΔ). Τροποποίηση της υπό στοιχεία Α.1021/2023 (Β' 1826) απόφασης του Διοικητή της ΑΑΔΕ.» (Β' 5994),
- ιδ) της υπ' αρ. 1/20.1.2016 Πράξης του Υπουργικού Συμβουλίου «Επιλογή και διορισμός Γενικού Γραμματέα της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών» (Υ.Ο.Δ.Δ. 18), σε συνδυασμό με

τις διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 10 του άρθρου 41 του ν. 4389/2016, την υπ' αρ. 39/3/30.11.2017 (Υ.Ο.Δ.Δ. 689) απόφαση του Συμβουλίου Διοίκησης της ΑΑΔΕ και την υπό στοιχεία 5294 ΕΞ 17-01-2020 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, «Ανανέωση της θητείας του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων». (Υ.Ο.Δ.Δ. 27).

2. Την ανάγκη παροχής πρόσθετου χρόνου για τη διευκόλυνση των φορολογουμένων ως προς την εκπλήρωση της υποχρέωσης απόσυρσης και οριστικής παύσης χρήσης όλων των ΕΑΦΔΣΣ.

3. Το γεγονός ότι η απόφαση αυτή δεν προκαλεί δαπάνη σε βάρος του Προϋπολογισμού της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ),

αποφασίζουμε:

Άρθρο Μόνο

Τροποποιούμε την υπό στοιχεία Α.1073/18.5.2023 απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. με θέμα «Απόσυρση από τη χρήση και οριστική παύση Ειδικών Ασφαλών Φορολογικών Διατάξεων Σήμανσης Στοιχείων (ΕΑΦΔΣΣ) για το σύνολο των οντοτήτων. Παύση χρήσης απλών Φορολογικών Ηλεκτρονικών Μηχανισμών (ΦΗΜ) για τις οντότητες εστίασης που λειτουργούν με σερβίρισμα σε τραπεζοκαθίσματα και ορισμός υποχρέωσης χρήσης, ΦΗΜΑΣ Εστιατορίου ή ΦΤΜ Εστιατορίου ή ΑΔΗΜΕ Εστιατορίου» Β' 4516 και Β'4606), ως ακολούθως:

1. Το άρθρο 1 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 1

Απόσυρση από τη χρήση και οριστική παύση Ειδικών Ασφαλών Φορολογικών Διατάξεων Σήμανσης Στοιχείων (ΕΑΦΔΣΣ)

1. Οι οντότητες που εκδίδουν τα λογιστικά τους στοιχεία με τη χρήση ΕΑΦΔΣΣ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υπό στοιχεία ΠΟΛ.1220/2012 (Β' 3517) απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών ή είναι κάτοχοι αυτών, παύουν τη χρήση αυτών έως και την 31.07.2024 και έχουν υποχρέωση υποβολής δήλωσης οριστικής παύσης τους. Οι ως άνω οντότητες από την 01.08.2024 και εφεξής έχουν την υποχρέωση χρήσης λοιπών τύπων ΦΗΜ ή υπηρεσιών Παρόχου ηλεκτρονικής έκδοσης στοιχείων λιανικής πώλησης. Ειδικά, οι οντότητες πρατηρίων καυσίμων παύουν τη χρήση και έχουν υποχρέωση υποβολής δήλωσης οριστικής παύσης των ΕΑΦΔΣΣ έως και την 31.12.2024.

2. Οι προθεσμίες του πρώτου και δεύτερου εδαφίου της παρ. 1 παρατείνονται έως 31.10.2024 και 1.11.2024 αντίστοιχα, εφόσον οι οντότητες κάνουν χρήση ΕΑΦΔΣΣ ως τμήμα Ταμειακού Συστήματος που διασυνδέεται με Μέσα Πληρωμών και οι σχετικές διασυνδέσεις πληρούν τα οριζόμενα στην περ. δ' της παρ. 2.5 της υπό στοιχεία Α.1157/2023 Απόφασης Διοικητή της ΑΑΔΕ.».

2. Το άρθρο 2 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 2

Παύση χρήσης απλών Φορολογικών Ηλεκτρονικών Μηχανισμών (ΦΗΜ) από τις οντότητες εστίασης που λειτουργούν με σερβίρισμα σε τραπεζοκαθίσματα.

Οι οντότητες εστίασης που λειτουργούν με σερβίρισμα σε τραπεζοκαθίσματα και εκδίδουν τα λογιστικά τους στοιχεία με τη χρήση απλών ΦΗΜ της υπό στοιχεία ΠΟΛ.1220/2012 απόφασης του Υφυπουργού Οικονομικών παύουν τη χρήση αυτών έως και την 31.07.2024.

3. Η παρ. 1 του άρθρου 3 αντικαθίσταται ως εξής:

«1.α) Οι οντότητες εστίασης που λειτουργούν με σερβίρισμα σε τραπεζοκαθίσματα και εκδίδουν τα λογιστικά τους στοιχεία με τη χρήση ΕΑΦΔΣΣ, από την 01.08.2024 και εφεξής έχουν την υποχρέωση χρήσης ΦΗΜΑΣ Εστιατορίου ή ΦΤΜ Εστιατορίου ή ΑΔΗΜΕ Εστιατορίου, που πληρούν τις τεχνικές προδιαγραφές που ορίζονται στην υπό στοιχεία Α.1173/2022 απόφαση του Διοικητή της ΑΑΔΕ ή υπηρεσιών Παρόχου ηλεκτρονικής έκδοσης στοιχείων λιανικής πώλησης.

β) Η προθεσμία της περ. α' παρατείνεται έως την 01.11.2024, εφόσον οι οντότητες κάνουν χρήση ΕΑΦΔΣΣ ως τμήμα Ταμειακού Συστήματος που διασυνδέεται με Μέσα Πληρωμών και οι σχετικές διασυνδέσεις πληρούν τα οριζόμενα στην περ. δ' της παρ. 2.5 της Α.1157/2023 Απόφασης Διοικητή της ΑΑΔΕ.».

4. Η παρ. 2 του άρθρου 3 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Οι οντότητες εστίασης που λειτουργούν με σερβίρισμα σε τραπέζοκαθίσματα και εκδίδουν τα λογιστικά τους στοιχεία με τη χρήση απλών ΦΗΜ, από την 1.8.2024 και εφεξής, έχουν την υποχρέωση χρήσης ΦΗΜΑΣ Εστιατορίου ή ΦΤΜ Εστιατορίου ή ΑΔΗΜΕ Εστιατορίου που πληρούν τις τεχνικές προδιαγραφές που ορίζονται στην υπό στοιχεία Α.1173/2022 ή Παρόχου υπηρεσιών ηλεκτρονικής έκδοσης στοιχείων λιανικής πώλησης.».

Η απόφαση αυτή ισχύει από την δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΙΤΣΙΛΗΣ

A.1101/2024

Τροποποίηση της υπό στοιχεία Α.1157/12.10.2023 απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) «Καθορισμός του χρόνου και της διαδικασίας αναβάθμισης των Μέσων Πληρωμών, που χρησιμοποιούν οι οντότητες του άρθρου 1 του ν. 4308/2014 (Α' 251), από τους Παρόχους Μέσων Πληρωμών (NSPs), για την ολοκλήρωση της διαδικασίας διασύνδεσης αυτών με τα Ταμειακά Συστήματα, καθώς και κάθε άλλου ειδικότερου θέματος για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 15B του ν. 4987/2022 (ΚΦΔ). Τροποποίηση της υπό στοιχεία Α.1021/2023 (Β' 1826) απόφασης του Διοικητή της ΑΑΔΕ» (Β' 5994)

Αθήνα, 01/07/2024

(ΦΕΚ Β' 3804/01-07-2024)

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

- α) Των περ. α και β της παρ. 17 του άρθρου 83 και του άρθρου 17 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 5104/2024, Α'58), εφεξής ΚΦΔ,
- β) των παρ. 9 και 13 του άρθρου 12 και του άρθρου 40 του ν. 4308/2014 «Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις» (Α' 251),
- γ) του Κεφαλαίου Α' του Μέρους Πρώτου του ν. 4389/2016 «Επείγουσες διατάξεις για την εφαρμογή της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και άλλες διατάξεις» (Α' 94),
- δ) της υπό στοιχεία Δ.ΟΡΓ.Α 1125859 ΕΞ 2020/23.10.2020 απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων «Οργανισμός της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.)» (Β' 4738).

2. Τις διατάξεις:

- α) Της υπό στοιχεία Α.1137/06.09.2023 απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων «Καθορισμός του περιεχομένου, της διαδικασίας, του τρόπου και του χρόνου υποβολής των Δηλώσεων Μέσων Πληρωμών αναφορικά με τερματικά αποδοχής καρτών πληρωμών και λοιπών Μέσων Πληρωμών, ημεδαπών ή αλλοδαπών Παρόχων Υπηρεσιών Πληρωμών ή Παρόχων Μέσων Πληρωμών, που χρησιμοποιούν οι υπόχρεες οντότητες του άρθρου 1 του ν. 4308/2014 (Α' 251), στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, για την τήρηση του Μητρώου Μέσων Πληρωμών» (Β' 5380),
- β) της υπό στοιχεία Α.1155/2023 απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων «Καθορισμός της έκτασης εφαρμογής, του χρόνου, του τρόπου και της διαδικασίας διασύνδεσης των Μέσων Πληρωμών ηλεκτρονικής μεταφοράς κεφαλαίων στο σημείο πώλησης (Electronic Funds Transfer at the point of sale, EFT/ POS), που χρησιμοποιούν οι οντότητες του άρθρου 1 του ν. 4308/2014 (Α' 251) με τα Ταμειακά τους Συστήματα, τους Παρόχους Υπηρεσιών Πληρωμών και την ΑΑΔΕ, καθώς και κάθε άλλου ειδικότερου θέματος για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 15B του ν. 4987/2022 (Κ.Φ.Δ.)». Υλοποίηση επί της

αρχής «είσπραξη μέσω κάρτας - υποχρεωτική έκδοση παραστατικού από Ταμειακό Σύστημα» (Β' 5992, διόρθωση σφάλματος Β' 6514).

γ) της υπό στοιχεία Α.1156/2023 απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων «Καθορισμός του τύπου, του περιεχομένου, της διαδικασίας και του χρόνου υποβολής της Δήλωσης Συμμόρφωσης, αναφορικά με τις απαιτήσεις λειτουργίας και διασύνδεσης με την Α.Α.Δ.Ε., των Μέσων Πληρωμών ηλεκτρονικής μεταφοράς κεφαλαίων στο σημείο πώλησης (Electronic Funds Transfer at the point of sale, EFT/POS), Παρόχων Τηλεπρεσίων Πληρωμών και Παρόχων Μέσων Πληρωμών ημεδαπής ή αλλοδαπής, που χρησιμοποιούν οι υπόχρεες οντότητες του άρθρου 1 του ν. 4308/2014 (Α' 251), καθώς και κάθε άλλου ειδικότερου θέματος για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 15Γ του ν. 4987/2022 (Κ.Υ.Δ.).» (Β' 5993),

δ) της υπό στοιχεία Α.1098/13-7-2022 απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων «Καθορισμός τεχνικών προδιαγραφών (πρωτόκολλο επικοινωνίας) και λοιπές λειτουργίες, για την διασύνδεση μεταξύ Φορολογικών Ηλεκτρονικών Μηχανισμών και EFT/POS τερματικών. Υλοποίηση επί της αρχής «είσπραξη μέσω κάρτας - υποχρεωτική έκδοση απόδειξης από Φ.Η.Μ» (Β'3940),

ε) της υπό στοιχεία Α.1073/18.5.2023 απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) «Απόσυρση από τη χρήση και οριστική παύση Ειδικών Ασφαλών Φορολογικών Διατάξεων Σήμανσης Στοιχείων (ΕΑΦΔΣΣ) για το σύνολο των οντοτήτων. Παύση χρήσης απλών Φορολογικών Ηλεκτρονικών Μηχανισμών (ΦΗΜ) για τις οντότητες εστίασης που λειτουργούν με σερβίρισμα σε τραπέζοκαθίσματα και ορισμός υποχρέωσης χρήσης, ΦΗΜΑΣ Εστιατορίου ή ΦΤΜ Εστιατορίου ή ΑΔΗΜΕ Εστιατορίου» (Β' 4516, διόρθωση σφάλματος Β'4606),

στ) της υπό στοιχεία Α.1021/24.2.2023 απόφασης του Διοικητή της ΑΑΔΕ «Αναβάθμιση λειτουργούντων Φορολογικών Ταμειακών Μηχανών και ΑΔΗΜΕ με εξαίρεση των ΑΔΗΜΕ ταξιμέτρων» (Β' 1826),

ζ) της υπό στοιχεία Α.1157/12.10.2023 απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων «Καθορισμός του χρόνου και της διαδικασίας αναβάθμισης των Μέσων Πληρωμών, που χρησιμοποιούν οι οντότητες του άρθρου 1 του ν. 4308/2014 (Α' 251), από τους Παρόχους Μέσων Πληρωμών (NSPs), για την ολοκλήρωση της διαδικασίας διασύνδεσης αυτών με τα Ταμειακά Συστήματα, καθώς και κάθε άλλου ειδικότερου θέματος για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 15B του ν. 4987/2022 (Κ.Φ.Δ.). Τροποποίηση της υπό στοιχεία Α.1021/2023 (Β' 1826) απόφασης του Διοικητή της ΑΑΔΕ.» (Β' 5994).

3. Την υπ' αρ. 1/20.1.2016 Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου «Επιλογή και διορισμός Γενικού Γραμματέα της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών» (Υ.Ο.Δ.Δ. 18), σε συνδυασμό με το πρώτο εδάφιο της παρ. 10 του άρθρου 41 του ν. 4389/2016 και την υπ' αρ. 39/3/30.11.2017 (Υ.Ο.Δ.Δ. 689) απόφαση του Συμβουλίου Διοίκησης της Α.Α.Δ.Ε. και την υπό στοιχεία 5294 ΕΞ 17-01-2020 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, με θέμα «Ανανέωση της θητείας του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων» (Υ.Ο.Δ.Δ. 27).

4. Την ανάγκη παροχής πρόσθετου χρόνου για την εκπλήρωση της υποχρέωσης συμμόρφωσης προς τις απαιτήσεις λειτουργίας και διασύνδεσης των τερματικών αποδοχής καρτών πληρωμών και ανάλογων μέσων πληρωμών με την Α.Α.Δ.Ε., με σκοπό την ορθή εκπλήρωση των υποχρεώσεων των οντοτήτων του άρθρου 1 του ν. 4308/2014 που απορρέουν από τα οριζόμενα στο άρθρο 17 ΚΦΔ, καθώς και την τεχνική αδυναμία διασύνδεσης ορισμένων τύπων ΦΗΜ με συγκεκριμένα Μέσα Πληρωμών.

5. Το γεγονός ότι, από τις διατάξεις της παρούσας απόφασης, δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού,

αποφασίζουμε:

ΑΡΘΡΟ ΜΟΝΟ

Τροποποιούμε την υπό στοιχεία Α.1157/2023 απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. με θέμα «Καθορισμός του χρόνου και της διαδικασίας αναβάθμισης των Μέσων Πληρωμών, που χρησιμοποιούν οι οντότητες του άρθρου 1 του ν. 4308/2014 (Α' 251), από τους Παρόχους Μέσων Πληρωμών (NSPs), για την ολοκλήρωση της διαδικασίας διασύνδεσης αυτών με τα Ταμειακά Συστήματα, καθώς και κάθε άλλου ειδικότερου θέματος για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 15B του ν. 4987/2022 (Κ.Φ.Δ.). Τροποποίηση της υπό στοιχεία Α.1021/2023 (Β' 1826) απόφασης του Διοικητή της ΑαΔΕ» (Β' 5994), ως ακολούθως:

1. Η περ. γ' της παρ. 2.5 του άρθρου 2 αντικαθίσταται ως εξής:

«γ) Έως και την 30.9.2024, εφόσον διασυνδέονται σύμφωνα με το πρωτόκολλο επικοινωνίας της υπό στοιχεία Α.1155/2023 (Β' 5992) απόφασης του Διοικητή της ΑΑΔΕ.».

2. Η περ. ε' της παρ. 2.5 του άρθρου 2 παύει να ισχύει από την έναρξη ισχύος της παρούσας απόφασης.

3. Οι παρ. 2.8 και 2.9 αντικαθίστανται ως εξής:

«2.8. Οι οντότητες που εκδίδουν τα λογιστικά τους στοιχεία με τη χρήση ΕΑΦΔΣΣ ή είναι κάτοχοι αυτών και έχουν υποχρέωση δήλωσης οριστικής παύσης τους έως και την 31.7.2024, έχουν υποχρέωση διασύνδεσης των Μέσων Πληρωμών που διαθέτουν με το Ταμειακό Σύστημά τους που λειτουργεί είτε με ΦΗΜ είτε με Πάροχο Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Έκδοσης Στοιχείων και με το οποίο αντικαθιστούν την οριστικώς αποσυρόμενη ΕΑΦΔΣΣ, έως και την 31.7.2024 εφόσον η διασύνδεση ακολουθεί τα οριζόμενα στην Α.1098/2022 απόφαση του Διοικητή της ΑΑΔΕ και έως και την 30.9.2024 εφόσον η διασύνδεση ακολουθεί τα οριζόμενα στην Α.1155/2023 Απόφαση του Διοικητή της ΑΑΔΕ. Τα ανωτέρω δεν αίρουν την υποχρέωση διασύνδεσης λοιπών τύπων ΦΗΜ πλην ΕΑΦΔΣΣ ή λογισμικού Παρόχου Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Έκδοσης Στοιχείων που η οντότητα τυχόν χρησιμοποιεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παρ. 2.5 ή 2.7 κατά περίπτωση.

2.9. Πρατήρια καυσίμων, που εκδίδουν τα λογιστικά τους στοιχεία με τη χρήση ΕΑΦΔΣΣ ή είναι κάτοχοι αυτών και έχουν υποχρέωση δήλωσης οριστικής παύσης τους έως και την 31.12.2024, έχουν υποχρέωση διασύνδεσης των Μέσων Πληρωμών που διαθέτουν, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις υπό στοιχεία Α.1098/2022 και Α.1155/2023 αποφάσεις του Διοικητή της ΑΑΔΕ, με το Ταμειακό Σύστημά τους που λειτουργεί είτε με ΦΗΜ είτε με Πάροχο Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Έκδοσης Στοιχείων και με το οποίο αντικαθιστούν την οριστικώς αποσυρόμενη ΕΑΦΔΣΣ, από την 01.01.2025.».

4. Η απόφαση αυτή ισχύει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ Α.Α.Δ.Ε.
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΙΤΣΙΛΗΣ

A.1102/2024

Τροποποίηση της υπό στοιχεία Α.1155/9.10.2023 απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) «Καθορισμός της έκτασης εφαρμογής, του χρόνου, του τρόπου και της διαδικασίας διασύνδεσης των Μέσων Πληρωμών ηλεκτρονικής μεταφοράς κεφαλαίων στο σημείο πώλησης (Electronic Funds Transfer at the point of sale, EFT/POS), που χρησιμοποιούν οι οντότητες του άρθρου 1 του ν. 4308/2014 (Α' 251) με τα Ταμειακά τους Συστήματα, τους Παρόχους Υπηρεσιών Πληρωμών και την ΑΑΔΕ, καθώς και κάθε άλλου ειδικότερου θέματος για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 15B του ν. 4987/2022 (Κ.Φ.Δ.)». Υλοποίηση επί της αρχής «είσπραξη μέσω κάρτας - υποχρεωτική έκδοση παραστατικού από Ταμειακό Σύστημα» (Β'5992 και Β' 6514)

Αθήνα, 01/07/2024

(ΦΕΚ Β' 3804/01-07-2024)

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

- α) Της παρ. 17 του άρθρου 83 και του άρθρου 17 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 5104/2024, Α'58), εφεξής ΚΦΔ,
- β) του Κεφαλαίου Α' του Μέρους Πρώτου του ν. 4389/2016 «Επείγουσες διατάξεις για την εφαρμογή της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και άλλες διατάξεις» (Α' 94).

2. Τις διατάξεις:

- α) Της υπό στοιχεία Α.1137/2023 απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων «Καθορισμός του περιεχομένου, της διαδικασίας, του τρόπου και του χρόνου υποβολής των Δηλώσεων Μέσων Πληρωμών αναφορικά με τερματικά αποδοχής καρτών πληρωμών και λοιπών Μέσων Πληρωμών, ημεδαπών ή αλλοδαπών Παρόχων Υπηρεσιών Πληρωμών ή Παρόχων Μέσων Πληρωμών, που

χρησιμοποιούν οι υπόχρεες οντότητες του άρθρου 1 του ν. 4308/2014 (Α' 251), στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, για την τήρηση του Μητρώου Μέσων Πληρωμών» (Β' 5380),

β) της υπό στοιχεία Α.1098/2022 απόφασης του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων «Καθορισμός τεχνικών προδιαγραφών (πρωτόκολλο επικοινωνίας) και λοιπές λειτουργίες, για τη διασύνδεση μεταξύ Φορολογικών Ηλεκτρονικών Μηχανισμών και ΕFT/POS τερματικών. Υλοποίηση επί της αρχής «είσπραξη μέσω κάρτας - υποχρεωτική έκδοση απόδειξης από Φ.Η.Μ.» (Β' 3940),

γ) της υπό στοιχεία Α.1035/2020 απόφασης του Υφυπουργού Οικονομικών «Υποχρεώσεις Παρόχων Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Έκδοσης Στοιχείων και διαδικασίες ελέγχου παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικής έκδοσης στοιχείων» (Β' 551).

δ) της υπό στοιχεία Α.1138/2020 κοινής απόφασης του Υφυπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της ΑΑΔΕ «Καθορισμός της έκτασης εφαρμογής, του χρόνου και της διαδικασίας ηλεκτρονικής διαβίβασης δεδομένων στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, καθώς και κάθε άλλου αναγκαίου θέματος για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 15Α του ν. 4174/2013 (Κ.Φ.Δ.)», (Β' 2470),

ε) της υπό στοιχεία Α.1155/2023 απόφασης του Διοικητή της ΑΑΔΕ «Καθορισμός της έκτασης εφαρμογής, του χρόνου, του τρόπου και της διαδικασίας διασύνδεσης των Μέσων Πληρωμών ηλεκτρονικής μεταφοράς κεφαλαίων στο σημείο πώλησης (Electronic Funds Transfer at the point of sale, EFT/POS), που χρησιμοποιούν οι οντότητες του άρθρου 1 του ν. 4308/2014 (Α' 251) με τα Ταμειακά τους Συστήματα, τους Παρόχους Υπηρεσιών Πληρωμών και την ΑΑΔΕ, καθώς και κάθε άλλου ειδικότερου θέματος για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 15Β του ν. 4987/2022 (Κ.Φ.Δ.)». Υλοποίηση επί της αρχής «είσπραξη μέσω κάρτας - υποχρεωτική έκδοση παραστατικού από Ταμειακό Σύστημα» (Β' 5992 και Β' 6514).

3. Την υπό στοιχεία Δ.ΟΡΓ.Α 1125859 ΕΞ 2020/23.10.2020 απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων «Οργανισμός της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ)» (Β' 4738).

4. Την υπ' αρ. 1/20.1.2016 Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου «Επιλογή και διορισμός Γενικού Γραμματέα της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών» (Υ.Ο.Δ.Δ. 18), σε συνδυασμό με τις διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 10 του άρθρου 41 του ν. 4389/2016 και τις αποφάσεις υπ' αρ. 39/3/30.11.2017 (Υ.Ο.Δ.Δ. 689) του Συμβουλίου Διοίκησης της ΑΑΔΕ, και υπό στοιχεία 5294 ΕΞ 17-01-2020 του Υπουργού Οικονομικών, με θέμα «Ανανέωση της θητείας του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων» (Υ.Ο.Δ.Δ. 27).

5. Την ανάγκη διασύνδεσης των Μέσων Πληρωμών με τα Ταμειακά Συστήματα, τους Παρόχους Υπηρεσιών Πληρωμών και την ΑΑΔΕ, με σκοπό τη διασφάλιση της έκδοσης παραστατικών σε συναλλαγές που διενεργούνται με τη χρήση Μέσων Πληρωμών και την περιστολή της φοροδιαφυγής.

6. Το γεγονός ότι, από τις διατάξεις της απόφασης αυτής, δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του Προϋπολογισμού της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων,

αποφασίζουμε:

Τροποποιούμε την υπό στοιχεία Α.1155/9.10.2023 απόφαση του Διοικητή της ΑΑΔΕ «Καθορισμός της έκτασης εφαρμογής, του χρόνου, του τρόπου και της διαδικασίας διασύνδεσης των Μέσων Πληρωμών ηλεκτρονικής μεταφοράς κεφαλαίων στο σημείο πώλησης (Electronic Funds Transfer at the point of sale, EFT/POS), που χρησιμοποιούν οι οντότητες του άρθρου 1 του ν. 4308/2014 (Α' 251) με τα Ταμειακά τους Συστήματα, τους Παρόχους Υπηρεσιών Πληρωμών και την ΑΑΔΕ, καθώς και κάθε άλλου ειδικότερου θέματος για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 15Β του ν. 4987/2022 (Κ.Φ.Δ.)». Υλοποίηση επί της αρχής «είσπραξη μέσω κάρτας - υποχρεωτική έκδοση παραστατικού από Ταμειακό Σύστημα» ως ακολούθως:

ΑΡΘΡΟ ΜΟΝΟ

1. Το τελευταίο εδάφιο της περ. γ της παρ. 1 του άρθρου 4 αντικαθίσταται ως εξής:

«Τα Μέσα Πληρωμών, σε περίπτωση επιτυχημένης ολοκλήρωσης της πληρωμής, διαβιβάζουν την Υπογραφή Πληρωμής Ταμειακού Συστήματος ΥΠΑΗΕΣ και ΦΗΜ - (Provider's Signature/ECR Token), τη

Μοναδική Ταυτότητα Πληρωμής, την Ταυτότητα Μέσου Πληρωμών_TID, το ποσό πληρωμής και ενδεχόμενο φιλοδώρημα (amount tip).

2. Η παρ. 4 του άρθρου 6 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Στην περίπτωση απώλειας διασύνδεσης των Ταμειακών Συστημάτων, των Μέσων Πληρωμών και των Παρόχων Υπηρεσιών Πληρωμών Acquirer,) ή στην περίπτωση αντικατάστασης του ταμειακού συστήματος που διασυνδέεται με το Μέσο Πληρωμών επιτρέπεται η ενεργοποίηση της αυτόνομης λειτουργίας του Μέσου Πληρωμών (POS) με την αποστολή σχετικής κλήσης από το Μέσο Πληρωμών (POS) προς το Μητρώο Pos που τηρείται στην ΑΑΔΕ σύμφωνα με την υπό στοιχεία Α.1137/2023 απόφαση του Διοικητή της ΑΑΔΕ. Η σχετική κλήση περιέχει κατ' ελάχιστο τον ΑΦΜ οντότητας και την ταυτότητα του Μέσου Πληρωμών (POS) (TID_MID) καθώς και πεδίο με την τιμή 1 για την περίπτωση της απώλειας διασύνδεσης ή με την τιμή 2 για την περίπτωση αντικατάστασης του διασυνδεδεμένου με το Μέσο Πληρωμών ταμειακό σύστημα.

Η ενεργοποίηση της αυτόνομης λειτουργίας του Μέσου Πληρωμών (POS) αφορά ενδεικτικά τις παρακάτω περιπτώσεις:

α) Μη ολοκλήρωση της διαδικασίας δημιουργίας Υπογραφής Πληρωμής (Provider's Signature/ECR Token) είτε από τον Πάροχο Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Έκδοσης Στοιχείων ΥΠΑΗΕΣ είτε από τον ΦΗΜ.

β) Μη διασύνδεση του Ταμειακού Συστήματος (ERP) και του Μέσου Πληρωμών (POS) για τη λήψη της Υπογραφής Πληρωμής (Provider's Signature/ECR Token) από το Μέσο Πληρωμών (POS) [1ο Βήμα Διασύνδεσης].

γ) Μη δυνατότητα ή μη ολοκλήρωση ελέγχου της Υπογραφής Πληρωμής (Provider's Signature/ECR Token) από το Μέσο Πληρωμών (POS).

δ) Αδυναμία διαβίβασης αιτήματος πληρωμής από το Μέσο Πληρωμών (POS) προς τον Acquirer [2ο Βήμα Διασύνδεσης].

ε) Αδυναμία διαβίβασης έγκρισης αιτήματος πληρωμής από τον Acquirer προς το Μέσο Πληρωμών (POS) [3ο Βήμα Διασύνδεσης].

στ) Αδυναμία δημιουργίας Μοναδικής Ταυτότητας Πληρωμής από το Μέσο Πληρωμών (POS).

ι) Αδυναμία επικοινωνίας Μέσου Πληρωμών (POS) και Ταμειακού Συστήματος (ERP) για τη λήψη Υπογραφή Πληρωμής (Provider's Signature/ECR Token), Μοναδικής Ταυτότητας Πληρωμής, ποσού πληρωμής και τυχόν φιλοδωρήματος [4ο Βήμα Διασύνδεσης].

Για τις παραπάνω περιπτώσεις στις οποίες ενεργοποιείται η αυτόνομη λειτουργία του Μέσου Πληρωμών (POS), οι συναλλαγές που ολοκληρώνονται με τον τρόπο αυτό επισημαίνονται διακριτά και διαβιβάζονται από τα Μέσα Πληρωμών (POS) στο Ταμειακό Σύστημα για σκοπούς συσχέτισης τους με τα παραστατικά που εκδόθηκαν και πληρώθηκαν συνολικά ή κατά μέρος με τη χρήση Μέσου Πληρωμών (POS).

Ο χρόνος έναρξης της αυτόνομης λειτουργίας εκκινεί με την θετική απάντηση της ΑΑΔΕ για την ενεργοποίηση της αυτόνομης λειτουργίας κατόπιν της σχετικής κλήσης από το Μέσο Πληρωμών (POS) προς το Μητρώο POS της υπό στοιχεία Α.1137/2023 απόφασης του Διοικητή της ΑΑΔΕ και ολοκληρώνεται εντός σαράντα οκτώ (48) ωρών για τις περιπτώσεις απώλειας διασύνδεσης και εντός είκοσι τεσσάρων (24) ωρών για την περίπτωση αντικατάστασης ταμειακού συστήματος που διασυνδέεται με Μέσο Πληρωμής. Η αυτόνομη λειτουργία του Μέσου Πληρωμών (POS) δύναται να ολοκληρώνεται σε χρόνο προγενέστερο από αυτόν που προβλέπεται στο προηγούμενο εδάφιο και αντιστοιχεί στον χρόνο λήψης από το Μέσο Πληρωμών (POS) της πρώτης, μετά την έναρξη αυτόνομης λειτουργίας, Υπογραφής Πληρωμής (Provider's Signature/ECR Token) και ισοδυναμεί με την αποκατάσταση της απώλειας διασύνδεσης ή της ολοκλήρωσης διασύνδεσης του νεότερου ταμειακού συστήματος με το Μέσο Πληρωμής.

Ειδικά στην περίπτωση αυτόνομης λειτουργίας του Μέσου Πληρωμών λόγω αντικατάστασης του ταμειακού συστήματος και εφόσον εντός είκοσι τεσσάρων (24) ωρών δεν ολοκληρωθεί η διασύνδεση με νέο ταμειακό

σύστημα, διακόπτεται από τον Πάροχο Μέσων Πληρωμών (NSP) η δυνατότητα διενέργειας συναλλαγών με κάρτα με το συγκεκριμένο τερματικό.

Στην περίπτωση απώλειας διασύνδεσης είτε του Ταμειακού Συστήματος ERP με τον Πάροχο Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Έκδοσης Στοιχείων ΥΠΑΗΕΣ ή τον ΦΗΜ είτε του Παρόχου Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Έκδοσης Στοιχείων ΥΠΑΗΕΣ ή του ΦΗΜ με την ΑΑΔΕ για τη διαβίβαση των σχετικών δεδομένων στην ψηφιακή πλατφόρμα myDATA, ισχύουν τα οριζόμενα στην παρ. 6 του άρθρου 5 της υπό στοιχεία Α.1138/2020 κοινής απόφασης του Υφυπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της ΑΑΔΕ.».

3. Η απόφαση αυτή ισχύει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΙΤΣΙΛΗΣ

Δ. ΕΡΓΑΤΙΚΑ - ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ Α.Π. 37271/21-06-2024 Οδηγίες για την Εφαρμογή της Ψηφιακής Κάρτας Εργασίας

Αθήνα, 21/06/2024

Με το άρθρο 74 του ν. 4808/2021 (Α' 101) και με την υπ' αριθμ. 49758/26-5-2022 ΥΑ (Β' 2668), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, **θεσπίστηκε νομικό πλαίσιο για την ψηφιακή οργάνωση του χρόνου εργασίας και την ψηφιακή κάρτα εργασίας.**

Σύμφωνα με την παρ.1 του Μέρους Α της υπ' αριθμ. 49758/26-5-2022 Υ.Α., όλες οι επιχειρήσεις-εργοδότες της Χώρας υποχρεούνται να διαθέτουν και να λειτουργούν ηλεκτρονικό σύστημα μέτρησης του χρόνου εργασίας των εργαζομένων τους, με σύμβαση ή σχέση εξαρτημένης εργασίας, άμεσα συνδεδεμένο και διαλειτουργικό, σε πραγματικό χρόνο, με το Π.Σ. ΕΡΓΑΝΗ II. **Η μέτρηση του χρόνου εργασίας πραγματοποιείται με τη χρήση ψηφιακής κάρτας εργασίας.**

Περαιτέρω, με την παρ.2 του Μέρους Α' της ανωτέρω ΥΑ, όπως τροποποιήθηκε με τις υπ' αριθμ. 113169/27.12.2023 Υ.Α. (Β' 7421/28-12-2023) και υπ' αριθμ. 24595/28.03.2024 Υ.Α. (Β' 1966/29.03.2024), προσδιορίζεται το πεδίο εφαρμογής του συστήματος της ψηφιακής κάρτας εργασίας, **το οποίο στην παρούσα φάση εφαρμογής, περιλαμβάνει:**

1. Το σύνολο των τραπεζών της χώρας, από 01.07.2022.
2. Τα σούπερ μάρκετ με περισσότερους από 250 εργαζόμενους **(με κύριο ΚΑΔ 4711)**, από 01.07.2022.
3. Τις εταιρείες φύλαξης **(με κύριο ΚΑΔ 801* και 802*)**, από 16.02.2023
4. Τις εταιρείες ιδιωτικής ασφάλισης **(με κύριο ΚΑΔ 651*)**, από 16.02.2023.
5. Τις ΟΣΕ Α.Ε., ΕΡΓΟΣΕ, Σταθερές Συγκοινωνίες Α.Ε, ΟΣΥ, ΟΑΣΑ, ΟΣΕΘ, ΟΑΣΘ, Αττικό μετρό, Κτιριακές Υποδομές Α.Ε., Εγνατία Οδός Α.Ε., ΕΥΔΑΠ και ΕΛΤΑ, καθώς και τη Hellenic Train και την Ελληνική Εταιρεία Συντήρησης Σιδηροδρομικού Υλικού, από 22.03.2023.
6. Τις επιχειρήσεις που ανήκουν στον κλάδο της βιομηχανίας **[με κύριο ΚΑΔ από 10 έως και 33, πλην του διψήφιου 19, των τετραψήφιων 3011 και το 3012 και των Ελληνικών Αμυντικών Συστημάτων Α.Β.Ε.Ε (ΕΒΟ - ΠΥΡ- ΚΑΛ)]**, από 01.01.2024.
7. Τις επιχειρήσεις που ανήκουν στον κλάδο του λιανικού εμπορίου **(με κύριο ΚΑΔ 47)** από 01.01.2024.

Υπενθυμίζεται ότι οι εν λόγω επιχειρήσεις-εργοδότες υποχρεούνται, με βάση τις σχετικές υπουργικές αποφάσεις, από τις ως άνω ημερομηνίες να διαθέτουν και να ενεργοποιούν αντιστοίχως, σύστημα ψηφιακής κάρτας εργασίας για το σύνολο των εργαζομένων τους με σύμβαση ή σχέση εξαρτημένης εργασίας, που απασχολούνται με φυσική παρουσία στο χώρο παροχής εργασίας της επιχείρησης, περιλαμβανομένων και των εργαζομένων που απασχολούνται στις ανωτέρω επιχειρήσεις μέσω δανεισμού.

Με στόχο την βέλτιστη εφαρμογή του συστήματος της ψηφιακής κάρτας από τις υπόχρεες επιχειρήσεις-εργοδότες όσο και την διευκόλυνση του ελεγκτικού έργου από την Επιθεώρηση Εργασίας και σε συνέχεια ερωτημάτων που έχει δεχθεί η Υπηρεσία, παρέχονται οι ακόλουθες επιπλέον διευκρινίσεις:

Α. Γενικές παραδοχές σχετικά με τη χρήση της ψηφιακής κάρτας εργασίας κατά την παρούσα φάση (Πρώτη Φάση Εφαρμογής)

Στην παρούσα φάση, και μέχρι την ολοκλήρωση της πλήρους εφαρμογής του συστήματος της ψηφιακής κάρτας στο σύνολο των επιχειρήσεων-εργοδοτών της Χώρας, η μέτρηση του χρόνου εργασίας, που πραγματοποιείται με τη χρήση της ψηφιακής κάρτας, περιορίζεται μόνο στην μέτρηση του χρόνου κατά τον οποίο οι εργαζόμενοι των ενταγμένων επιχειρήσεων απασχολούνται με φυσική παρουσία στις κτιριακές εγκαταστάσεις της επιχείρησης.

Συνεπώς, η σήμανση της ψηφιακής κάρτας απεικονίζει την πρώτη είσοδο και την τελευταία έξοδο από τις κτιριακές εγκαταστάσεις της επιχείρησης, η οποία σε περιπτώσεις εργαζομένων που δεν ξεκινούν ή δεν ολοκληρώνουν την εργασία τους σε αυτές, δεν ισοδυναμεί με μέτρηση του συνολικού ημερήσιου χρόνου απασχόλησής τους. Για την μέτρηση του συνολικού χρόνου ημερήσιας απασχόλησης των εργαζομένων συνυπολογίζεται το προδηλωθέν ωράριο στην Ψηφιακή Οργάνωση του Χρόνου Εργασίας στο ΠΣ ΕΡΓΑΝΗ, το προγραμματισμένο ωράριο και η σήμανση της ψηφιακής κάρτας εργασίας.

B. Κύριος ΚΑΔ εργοδότη/επιχείρησης στο TAXIS και ένταξη στην Ψηφιακή Κάρτα Εργασίας

Αναφορικά με τους δύο νέους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας που εντάχθηκαν στον μηχανισμό της ψηφιακής κάρτας από την 1η Ιανουαρίου 2024, ήτοι τον κλάδο της βιομηχανίας και τον κλάδο του λιανεμπορίου, διευκρινίζονται τα εξής:

1. Εφόσον ο κύριος ΚΑΔ εργοδότη/επιχείρησης στο TAXIS έχει πρώτα δύο ψηφία από 10 έως και 33 και το 47 [με εξαίρεση το διψήφιο 19, τα τετραψήφια 3011, 3012 και 3315 και τα Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα Α.Β.Ε.Ε (ΕΒΟ - ΠΥΡ- ΚΑΛ)], όλοι οι εργαζόμενοι του εν λόγω εργοδότη/επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένων και όσων απασχολούνται σε υποκαταστήματά του, **σε ενταγμένους ΚΑΔ**, υπάγονται στο Μηχανισμό της Ψηφιακής Κάρτας Εργασίας.

- Συνεπώς, όταν ο κύριος ΚΑΔ εργοδότη στο TAXIS είναι μεν ένας από τους εντασσόμενους αλλά υφίστανται υποκαταστήματα που ανήκουν σε κλάδους οικονομικής δραστηριότητας (π.χ. Ξενοδοχεία, Εστίαση, Γυμναστήρια) που δεν έχουν ενταχθεί έως τώρα στην ψηφιακή κάρτα και οι οποίοι, λόγω της ιδιαιτερότητάς τους, θα ενταχθούν σε επόμενο στάδιο, δεν υφίσταται υποχρέωση εφαρμογής του μηχανισμού της ψηφιακής κάρτας **στην παρούσα φάση για το υποκατάστημα**.

2. Σε περιπτώσεις επιχειρήσεων που ο κύριος ΚΑΔ εργοδότη στο TAXIS υπάγεται στον μηχανισμό της ψηφιακής κάρτας εργασίας και εκτελούνται **πολλαπλές δραστηριότητες στον ίδιο χώρο**, εκ των οποίων κάποιες δεν έχουν υπαχθεί ακόμα στην ψηφιακή κάρτα (π.χ. εστίαση), **δεν υπάρχει υποχρέωση** εφαρμογής του μηχανισμού **για το σύνολο των εργαζομένων** της επιχείρησης αυτής, καθώς είναι εξαιρετικά δύσκολο, κατά την ελεγκτική διαδικασία να γίνει διαχωρισμός των δραστηριοτήτων. Ενδεικτικά αναφέρεται το ακόλουθο παράδειγμα: Επιχείρηση που έχει υπαχθεί στον μηχανισμό της ψηφιακής κάρτας εργασίας, βάσει κύριου ΚΑΔ εργοδότη στο TAXIS, και εντός των κτιριακών εγκαταστάσεών της υφίσταται ταυτόχρονα παρασκευαστήριο προϊόντων ζύμης, γλυκών κλπ, τμήμα πώλησης προϊόντων καθώς και χώρος με τραπεζοκαθίσματα για εξυπηρέτηση πελατών, δεν έχει υποχρέωση εφαρμογής του συστήματος της ψηφιακής κάρτας εργασίας για το σύνολο των εργαζομένων της.

3. **ΕΞΑΙΡΕΣΗ** από την εφαρμογή του συστήματος της Ψηφιακής Κάρτας Εργασίας για το σύνολο των εργαζομένων του εργοδότη - επιχείρησης υφίσταται όταν ο εργοδότης -επιχείρηση εντάσσεται στον μηχανισμό της ψηφιακής κάρτας εργασίας, βάσει κύριου ΚΑΔ εργοδότη στο TAXIS, αλλά ο ΚΑΔ αυτός δεν παράγει οικονομική δραστηριότητα (δηλαδή αυτή είναι μηδέν) γεγονός που αποδεικνύεται από το έντυπο Ε3 και ο δευτερεύων ΚΑΔ, ο οποίος αποτελεί την κυρίαρχη οικονομικά επιχειρηματική δραστηριότητα, δεν είναι ενταγμένος ΚΑΔ.

4. Εφόσον ο κύριος ΚΑΔ εργοδότη/επιχείρησης στο TAXIS **ΔΕΝ ΑΝΗΚΕΙ** στους κλάδους που έχουν ενταχθεί στον μηχανισμό της Ψηφιακής Κάρτας Εργασίας, δεν εντάσσεται στον μηχανισμό της Ψηφιακής Κάρτας Εργασίας το σύνολο της επιχείρησης, ακόμα και αν τα υποκαταστήματα έχουν ΚΑΔ που με βάση τις σχετικές ΥΑ εντάσσονται στον Μηχανισμό της Κάρτας Εργασίας.

Γ. Εξαιρέσεις από την Ψηφιακή Οργάνωση του Χρόνου Εργασίας και από τον Μηχανισμό της Ψηφιακής Κάρτας Εργασίας

1. **ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ** από την υποχρέωση Ψηφιακής Οργάνωσης του Χρόνου Εργασίας στο Π.Σ. ΕΡΓΑΝΗ ΙΙ, που προβλέπεται στην υπ' αρ. 49758/26-5-2022 Υ.Α, και συνεπώς και από το μηχανισμό της Ψηφιακής Κάρτας, οι φορείς του Δημοσίου και τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου, εν γένει, που απασχολούν υπάλληλους Ι.Δ.Α.Χ. ή Ι.Δ.Ο.Χ., εφόσον ισχύουν για αυτούς οι ρυθμίσεις του Ενιαίου Μισθολογίου (ν. 4354/2015, Α' 176), και δεν έχουν εφαρμογή σε αυτούς οι διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας για την υπερεργασία και την υπερωριακή απασχόληση (άρθρο 58, ν. 4808/2021). Η ως άνω εξαίρεση υφίσταται και στις περιπτώσεις φορέων του Δημοσίου και Νομικών Προσώπων Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου, εν γένει, οι οποίοι απασχολούν υπάλληλους Ι.Δ.Α.Χ. ή Ι.Δ.Ο.Χ. σε έργα/προγράμματα (λόγου χάρη Ε.Λ.Κ.Ε.) που χρηματοδοτούνται από ιδιωτικούς, διεθνείς και ίδιους πόρους, και οι πάσης φύσεως αποδοχές τους καταβάλλονται μέσω της Ενιαίας Αρχής Πληρωμής.

2. **ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ** από την υποχρεωτική ένταξη στον Μηχανισμό της Ψηφιακής Κάρτας Εργασίας, τα Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα Α.Β.Ε.Ε (ΕΒΟ - ΠΥΡΚΑΛ) καθώς και οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους κλάδους της ενέργειας, των πετρελαιοειδών, των ορυχείων και των ναυπηγείων, όπως αυτοί εξειδικεύονται κάθε φορά βάσει ΚΑΔ στις ισχύουσες υπουργικές αποφάσεις, για το σύνολο των δραστηριοτήτων τους ανεξάρτητα αν ο ΚΑΔ αυτός είναι κύριος ή δευτερεύων, και σε κάθε περίπτωση εφόσον οι δραστηριότητες αυτές αποτελούν την κυρίαρχη οικονομικά επιχειρηματική δραστηριότητα του εργοδότη-

επιχείρησης γεγονός που αποδεικνύεται από το έντυπο Ε3. Ενδεικτικά αναφέρονται ο κλάδος των ναυπηγείων, η εξαίρεση του οποίου συμπεριλαμβάνει και παρεμφερείς δραστηριότητες όπως για παράδειγμα την επισκευή και συντήρηση πλοίων, σκαφών, αεροσκαφών κλπ και ο κλάδος των ορυχείων, η εξαίρεση του οποίου συμπεριλαμβάνει και παρεμφερείς δραστηριότητες όπως, για παράδειγμα, τα λατομεία.

3. **ΔΕΝ ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ** στον Μηχανισμό της Ψηφιακής Κάρτας Εργασίας α) οι εργάτες γης, β) οι αλιεργάτες και γ) οι εργαζόμενοι σε οικοδομοτεχνικά έργα.

4. **ΔΕΝ ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ** στον Μηχανισμό της Ψηφιακής Κάρτας οι δικηγόροι που αμείβονται με πάγια αντιμισθία.

Τέλος, επισημαίνεται ότι δεν υπάρχει επί του παρόντος δυνατότητα προαιρετικής ένταξης στον Μηχανισμό της Ψηφιακής Κάρτας Εργασίας. Συνεπώς, για τις επιχειρήσεις/εργοδότες που δεν έχουν ενταχθεί έως τώρα στον σχετικό μηχανισμό, η υπαγωγή θα πραγματοποιηθεί σταδιακά ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας ή/και ανά πλήθος εργαζομένων που απασχολούν, ενώ για τις προθεσμίες και τις λοιπές λεπτομέρειες υπαγωγής, θα ακολουθήσουν σχετικές ανακοινώσεις από το Υπουργείο με βάση τον σχετικό σχεδιασμό που έχει γίνει.

Δ. Σήμανση της Ψηφιακής Κάρτας Εργασίας - Αποκλίσεις μεταξύ του δηλωθέντος ωραρίου στην Ψηφιακή Οργάνωση του Χρόνου Εργασίας και σημάνσεων («χτυπημάτων») της Ψηφιακής Κάρτας Εργασίας

Από τη στιγμή που μια επιχείρηση - εργοδότης εντάσσεται στον μηχανισμό της Ψηφιακής Κάρτας Εργασίας, είναι υποχρεωμένη, ανεξαρτήτως αριθμού εργαζομένων, να διαθέτει και να ενεργοποιεί αντιστοίχως, σύστημα ψηφιακής κάρτας εργασίας για το σύνολο των εργαζομένων της με σύμβαση ή σχέση εξαρτημένης εργασίας, που απασχολούνται με φυσική παρουσία στο χώρο παροχής εργασίας της επιχείρησης, (ήτοι, στην παρούσα φάση εφαρμογής, στις κτιριακές της εγκαταστάσεις), συμπεριλαμβανομένων και όσων απασχολούνται σε αυτήν μέσω δανεισμού, λαμβανομένων υπόψη των εξαιρέσεων της παραγράφου Γ (βλέπε ανωτέρω).

Με τη χρήση της ψηφιακής κάρτας, σημαίνεται η πρώτη είσοδος και η τελευταία έξοδος από τις κτιριακές εγκαταστάσεις της επιχείρησης, η οποία σε συνδυασμό με το συμβατικό προδηλωθέν και το προγραμματισμένο ημερήσιο ωράριο στο Π.Σ. ΕΡΓΑΝΗ, παράγει αποτελέσματα σε σχέση με τον πραγματικό ημερήσιο χρόνο απασχόλησης των εργαζομένων, όπως την ώρα έναρξης και λήξης της εργασίας, τη διάρκεια του διαλείμματος, καθώς και την υπέρβαση του νόμιμου ωραρίου εργασίας.

Γενικά, η σήμανση της ψηφιακής κάρτας θα πρέπει να είναι σύμφωνη με την πραγματική έναρξη ή την πραγματική λήξη της απασχόλησης στις κτιριακές εγκαταστάσεις της επιχείρησης. Σε αντίθετη περίπτωση επιβάλλονται οι προβλεπόμενες κυρώσεις. Αυτό σημαίνει ότι αν βρεθεί εργαζόμενος να εργάζεται στις κτιριακές εγκαταστάσεις της επιχείρησης πριν την έναρξη του ψηφιακά δηλωθέντος ωραρίου εργασίας του και δεν έχει σημάνει την κάρτα του ή βρεθεί να εργάζεται αφού έχει σημάνει την κάρτα του κατά τη λήξη του ψηφιακά δηλωθέντος ωραρίου του, επιβάλλονται κυρώσεις.

Επιπλέον αποκλίσεις μεταξύ του ψηφιακά δηλωθέντος ωραρίου και της σήμανσης της ψηφιακής κάρτας, χωρίς τροποποίηση του ωραρίου εργασίας, θεωρούνται αποδεκτές όταν αυτές δικαιολογούνται από την φύση της εργασίας ή από τον τρόπο οργάνωσης της εργασίας. (π.χ. ο εργαζόμενος είναι πωλητής και έχει ωράριο 9:00 με 17:00, οπότε ξεκινάει την εργασία του σε πελάτη και σημαίνει την κάρτα του κατά την πρώτη είσοδο στις κτιριακές εγκαταστάσεις της επιχείρησης, που λαμβάνει χώρα στις 12:00. Αν ο εν λόγω εργαζόμενος αποχωρήσει στις 17:00 και σημαίνει την κάρτα του κατά την έξοδο του, η σχετική απόκλιση μεταξύ πραγματικής έναρξης και λήξης της εργασίας και των σημάνσεων της ψηφιακής κάρτας δεν αποτελεί πρόβλημα). Αντιθέτως, αποκλίσεις μεταξύ του ψηφιακά δηλωθέντος ωραρίου και της σήμανσης της ψηφιακής κάρτας που σηματοδοτούν υπερβάσεις του ημερήσιου ωραρίου εργασίας, υπόκεινται σε έλεγχο από την Επιθεώρηση Εργασίας για να διαπιστωθεί αν έχουν τηρηθεί όλες προβλεπόμενες, από την εργατική νομοθεσία, διαδικασίες.

Σε κάθε περίπτωση ο αριθμός των χτυπημάτων της ψηφιακής κάρτας εργασίας των εργαζομένων σε επίπεδο ημέρας θα πρέπει να είναι ζυγός αριθμός, και συγκεκριμένα:

Α) Μηδέν (0) χτύπημα, όταν ο εργαζόμενος εργάζεται με το σύστημα της τηλεργασίας ή δεν έχει καθόλου φυσική παρουσία στις κτιριακές εγκαταστάσεις της επιχείρησης κατά μια συγκεκριμένη ημέρα για λόγους που

δικαιολογούνται από την φύση της εργασίας του (π.χ. περιοδεύων πωλητής, οδηγός κ.α.) ή την κατάσταση (π.χ. απεργία, μη προσέλευση στην εργασία κ.α.)

Β) Δύο (2) χτυπήματα, όταν ο εργαζόμενος εργάζεται με συνεχές ωράριο στις κτιριακές εγκαταστάσεις της επιχείρησης, στην οποία περίπτωση θα πρέπει να σημάνει την κάρτα του κατά την πρώτη είσοδο στην επιχείρηση και κατά την τελευταία έξοδο από αυτήν. Ευνόητο είναι ότι δεν λαμβάνονται υπόψη τυχόν ενδιάμεσα χτυπήματα.

Γ) Τέσσερα (4) χτυπήματα, στην περίπτωση που ο εργαζόμενος εργάζεται με σπαστό ωράριο στις κτιριακές εγκαταστάσεις της επιχείρησης, στην οποία περίπτωση θα πρέπει να σημάνει την κάρτα του κατά την πρώτη είσοδο και κατά την τελευταία έξοδο, τόσο του πρώτου όσο και του δεύτερου τμήματος του ωραρίου του. Ευνόητο είναι ότι σε καμία περίπτωση δεν λαμβάνονται υπόψη τυχόν ενδιάμεσα χτυπήματα. **Η ευθύνη για την ορθή εφαρμογή του συστήματος της ψηφιακής κάρτας εργασίας, για την ορθή χρήση της από τον εργαζόμενο καθώς και για την τήρηση του ψηφιακά δηλωθέντος ωραρίου βαρύνει τον εργοδότη.**

Η σήμανση της ψηφιακής κάρτας εργασίας, η οποία θα πρέπει να είναι σύμφωνη με την ψηφιακή δήλωση του ωραρίου εργασίας, **αποτελεί υποχρέωση του εργαζομένου που δεν μπορεί να υποκατασθαιθεί κατ' άλλο τρόπο από τον εργοδότη** (π.χ. συμπλήρωση ελλιπών «χτυπημάτων» από τον εργοδότη).

Η υποχρέωση για σήμανση της ψηφιακής κάρτας υφίσταται και στις περιπτώσεις που ο εργαζόμενος ξεκινά την εργασία του στο υποκατάστημα Α της επιχείρησης και την ολοκληρώνει στο υποκατάστημα Β της ίδιας επιχείρησης. Στην προκειμένη περίπτωση, ο εργαζόμενος θα πρέπει να έχει οπωσδήποτε δύο σήμανσεις κάρτας εντός της ημέρας, εκ των οποίων η πρώτη σήμανση (σήμανση εισόδου) θα πρέπει να είναι στο υποκατάστημα Α και η δεύτερη σήμανση (σήμανση εξόδου) θα πρέπει να είναι στο υποκατάστημα Β και ως έναρξη της εργασίας με φυσική παρουσία στις κτιριακές εγκαταστάσεις της επιχείρησης θα θεωρείται η αρχική σήμανση της κάρτας στο υποκατάστημα Α και ως λήξη της εργασίας με φυσική παρουσία στις κτιριακές εγκαταστάσεις της επιχείρησης θα θεωρείται η τελική σήμανση της κάρτας στο υποκατάστημα Β.

Στην περίπτωση που ο εργαζόμενος ολοκληρώνει την εργασία του στο Υποκατάστημα Β, τότε η δεύτερη σήμανση στο Υποκατάστημα Β θα υποδηλώνει και το τέλος της εργασίας του.

Υπό αυτό το πρίσμα, παρατίθενται ενδεικτικές περιπτώσεις αποκλίσεων μεταξύ σημάτων της ψηφιακής κάρτας και δηλωθέντος ωραρίου ή ελλείψεων σήμανσης της ψηφιακής κάρτας και επισημαίνονται τα εξής:

1. «Ευέλικτη Προσέλευση» και σήμανση της ψηφιακής κάρτας

Για όσες επιχειρήσεις είναι ενταγμένες στο μηχανισμό της ψηφιακής κάρτας και έχουν προβεί σε ενεργοποίηση της κάρτας, δίνεται η δυνατότητα, κατόπιν ρητής συμφωνίας του εργοδότη με τον εργαζόμενο (η οποία συμφωνία μπορεί να αποδεικνύεται με κάθε πρόσφορο μέσο) για ευέλικτη προσέλευση μέχρι 120 λεπτά.

Σε περίπτωση που εφαρμόζεται «Ευέλικτη Προσέλευση», η αφετηρία για την έναρξη της ευέλικτης προσέλευσης είναι η δηλωθείσα έναρξη του ωραρίου στην ψηφιακή οργάνωση του χρόνου εργασίας και η προσέλευση - έναρξη της εργασίας, είναι δυνατή εντός Χ λεπτών (από 0 έως 120 λεπτά κατ' ανώτατο) από την δηλωθείσα έναρξη κι εντεύθεν.

Αυτό σημαίνει ότι αν το δηλωθέν ωράριο στην ψηφιακή οργάνωση του χρόνου εργασίας είναι 09:00-17:00 και έχει συμφωνηθεί ευέλικτη προσέλευση 30 λεπτών, ο εργαζόμενος οφείλει να προσέλθει στην επιχείρηση μεταξύ 9:00 και 9:30 και η σήμανση της κάρτας θα πρέπει να έχει γίνει εντός αυτού του χρονικού διαστήματος. Σε μια τέτοια περίπτωση η αποχώρηση μετά την συμπλήρωση θώρου, ήτοι μεταξύ 17:00 και 17:30 θεωρείται δικαιολογημένη, εφόσον βέβαια αποδεικνύεται από την σήμανση της ψηφιακής κάρτας και του συμφωνηθέντα όρου περί ευέλικτης προσέλευσης.

Επομένως, μια συμφωνημένη ευέλικτη προσέλευση 30 λεπτών δεν συνεπάγεται ότι ο εργαζόμενος μπορεί να προσέλθει και να σημάνει την κάρτα του πριν την έναρξη του δηλωθέντος ωραρίου, δηλαδή για παράδειγμα στις 8:30 αντί για τις 9:00. Στην προκειμένη περίπτωση, αν υφίσταται σήμανση της ψηφιακής κάρτας και δεν έχει προηγηθεί μεταβολή του δηλωθέντος ωραρίου (είτε με Σταθερό είτε με Μεταβαλλόμενο /Τροποποιούμενο ανά ημέρα) πριν την ανάληψη υπηρεσίας από τον εργαζόμενο (εφόσον η επιχείρηση έχει επιλέξει το προαναγγελτικό σύστημα), αυτό θεωρείται αναντιστοιχία μεταξύ δηλωθέντος ωραρίου και

σήμανσης της ψηφιακής κάρτας και εφόσον διαπιστωθεί από την Επιθεώρηση Εργασίας, δύναται να επιβληθούν κυρώσεις.

2. Δυνατότητα επιλογής απολογιστικού συστήματος καταχώρισης αλλαγών ωραρίου, οργάνωσης χρόνου εργασίας και υπερωριών

Ο ν. 5053/2023 δίνει πλέον τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις/εργοδότες που το επιθυμούν, να κάνουν χρήση της δυνατότητας υιοθέτησης απολογιστικού συστήματος καταχώρισης αλλαγών ωραρίου, οργάνωσης χρόνου εργασίας και υπερωριών για τους εργαζομένους τους.

Συγκεκριμένα, με το άρθρο 22 του ν.5053/2023 εισάγεται η δυνατότητα για τις επιχειρήσεις που έχουν ενταχθεί στον μηχανισμό της ψηφιακής κάρτας εργασίας, εφόσον το επιθυμούν, **να μην καταχωρίζουν εκ των προτέρων** τις αλλαγές ή την τροποποίηση του ωραρίου εργασίας ή της οργάνωσης του χρόνου εργασίας ή την υπερωριακή απασχόληση πριν από την έναρξη πραγματοποίησής τους.

Εφόσον οι επιχειρήσεις κάνουν χρήση αυτής της επιλογής, υποχρεούνται:

α) να δηλώνουν, **έως και την τελευταία ημέρα του τρέχοντος ημερολογιακού μήνα**, στην «Ψηφιακή Δήλωση επιλογής προαναγγελτικού ή απολογιστικού συστήματος καταχώρισης αλλαγών ωραρίου, οργάνωσης χρόνου εργασίας και υπερωριών» ότι για το επόμενο χρονικό διάστημα, **το οποίο δεν μπορεί να είναι μικρότερο του ενός ημερολογιακού μήνα**, θα καταχωρίζουν τις αλλαγές του ωραρίου εργασίας ή της οργάνωσης του χρόνου εργασίας και των υπερωριών απολογιστικά, εντός του ίδιου μήνα.

β) να καταχωρίζουν τις σχετικές αλλαγές, έως τη λήξη του επόμενου ημερολογιακού μήνα από τον μήνα πραγματοποίησής τους.

Ενδεικτικά δίδεται το ακόλουθο παράδειγμα. Έστω ότι επιχείρηση επιθυμεί να κάνει χρήση του απολογιστικού συστήματος από τον μήνα Απρίλιο και μετά. Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να μπει στο σύστημα μέχρι την τελευταία ημέρα του μηνός Μαρτίου και να δηλώσει ότι από την 1η Απριλίου θα καταχωρίζει τις αλλαγές του ωραρίου εργασίας ή της οργάνωσης του χρόνου εργασίας και των υπερωριών απολογιστικά. Εν συνέχεια, θα πρέπει να μπει μέχρι το τέλος του μηνός Μαΐου και να καταχωρίσει τυχόν αλλαγές του ωραρίου εργασίας ή της οργάνωσης του χρόνου εργασίας ή υπερωριών που έλαβαν χώρα κατά τον μήνα Απρίλιο. Αντιστοίχως για τον μήνα Μάιο, θα πρέπει να μπει μέχρι το τέλος Ιουνίου και να καταχωρίσει τυχόν αλλαγές του ωραρίου εργασίας ή της οργάνωσης του χρόνου εργασίας ή υπερωριών που έλαβαν χώρα κατά τον Μάιο και ούτω καθεξής. Η εν λόγω επιχείρηση έχει τη δυνατότητα, εφόσον το επιθυμεί, να επιλέγει κάθε μήνα διαφορετικό σύστημα (είτε προαναγγελτικό, είτε απολογιστικό) καταχώρισης αλλαγών ωραρίου, οργάνωσης χρόνου εργασίας και υπερωριών.

Τονίζεται ότι δεν επιτρέπεται η συνδυαστική εφαρμογή των δύο συστημάτων εντός του ίδιου μήνα.

Επισημαίνεται βέβαια ότι και στην περίπτωση απολογιστικής δήλωσης:

α) απαιτείται ένας αρχικός προγραμματισμός από τις επιχειρήσεις (π.χ σε επίπεδο εβδομάδας ή μήνα) ώστε να υφίσταται ένα αρχικό δηλωθέν ωράριο.

β) εάν βρεθεί εργαζόμενος να εργάζεται στον χώρο παροχής εργασίας της επιχείρησης χωρίς να υφίσταται σήμανση της ψηφιακής κάρτας εργασίας, ή εάν υφίσταται χτύπημα και κατά την έναρξη και κατά την λήξη του δηλωθέντος ωραρίου και βρεθεί εργαζόμενος να απασχολείται μετά τη λήξη του ωραρίου, η αναντιστοιχία αυτή επισύρει τις προβλεπόμενες διοικητικές κυρώσεις από την Επιθεώρηση Εργασίας. Στο σημείο αυτό πρέπει να σημειωθεί ότι η παραμονή εργαζομένων σε κοινόχρηστους χώρους της επιχείρησης, όπως αποδυτήρια, κυλικεία, γυμναστήρια, αίθουσες ψυχαγωγίας, πριν την έναρξη ή μετά την λήξη της εργασίας τους, αποτελεί θέμα που άπτεται της εσωτερικής οργάνωσης και λειτουργίας της εκάστοτε επιχείρησης και νομίμως γίνεται, **ΑΛΛΑ** σε περίπτωση ελέγχου από την Επιθεώρηση Εργασίας, το βάρος της απόδειξης, ότι οι εν λόγω εργαζόμενοι παραμένουν στην επιχείρηση, χωρίς να εργάζονται, βαρύνει τον εργοδότη.

Ευνόητο είναι ότι οι επιχειρήσεις/εργοδότες που έχουν επιλέξει το απολογιστικό σύστημα, έχουν τη δυνατότητα εφόσον το επιθυμούν να επανέλθουν στο προαναγγελτικό σύστημα, αλλά και πάλι θα πρέπει να μπου στο ΕΡΓΑΝΗ II και να το δηλώσουν πριν από την έναρξη του ημερολογιακού μήνα κατά τον οποίο θέλουν να επανέλθουν στην προαναγγελτική διαδικασία.

Τέλος σημειώνεται ότι η δυνατότητα επιλογής απολογιστικού συστήματος καταχώρισης αλλαγών ωραρίου, οργάνωσης χρόνου εργασίας και υπερωριών είναι εφικτή για την πλήρη επιχειρησιακή εφαρμογή του ΕΡΓΑΝΗ II, από την 01.07.2024.

3. Ελλείψεις σημάνσεων της ψηφιακής κάρτας εργασίας ή μη έγκαιρη υποβολή σημάνσεων της ψηφιακής κάρτας από την επιχείρηση στο ΕΡΓΑΝΗ II

Η σήμανση της ψηφιακής κάρτας εργασίας θα πρέπει να είναι σύμφωνη με την ψηφιακή δήλωση του ωραρίου εργασίας και θα πρέπει να υφίσταται πάντα, εκτός αν αυτό δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους που έχουν σχέση με την φύση ή με τον τρόπο οργάνωσης της εργασίας.

(Οι περιπτώσεις δικαιολογημένης μη σήμανσης κάρτας αναλύονται στην ενότητα 4 που ακολουθεί).

Επιπλέον, όπως προαναφέρθηκε, η σήμανση της ψηφιακής κάρτας αποτελεί υποχρέωση του εργαζόμενου αλλά η ευθύνη για την ορθή εφαρμογή της και την ορθή χρήση της από τον εργαζόμενο, την τήρηση του ψηφιακά δηλωθέντος ωραρίου και της ενημέρωσης του ΕΡΓΑΝΗ βαρύνει τον εργοδότη.

Υπό αυτό το πρίσμα εξετάζονται ενδεικτικά οι ακόλουθες περιπτώσεις.

α) Παράλειψη σήμανσης της ψηφιακής κάρτας από τον εργαζόμενο

Όπως προαναφέρθηκε, η σήμανση της ψηφιακής κάρτας αποτελεί υποχρέωση του εργαζόμενου, η οποία θα πρέπει να τηρείται. Αυτό άλλωστε προκύπτει και από το άρθρο 652 του Αστικού Κώδικα σύμφωνα με το οποίο «ο εργαζόμενος οφείλει να εκτελέσει με επιμέλεια την εργασία που ανέλαβε και ευθύνεται για τη ζημία που προξενείται στον εργοδότη από δόλο ή από αμέλειά του».

Όστοςο είναι πιθανόν, από αμέλεια να μην χτυπηθεί η κάρτα κάποιου εργαζομένου κατά την έναρξη ή τη λήξη της εργασίας του. Δεδομένου ότι ένα τέτοιο ενδεχόμενο είναι πιθανό, και στα πλαίσια της καλής πίστης, **είναι σκόπιμο να γίνονται αποδεκτά μέχρι 3 μονά χτυπήματα τον μήνα ανά εργαζόμενο, στην οποία περίπτωση, η σχετική διαπίστωση από την Επιθεώρηση Εργασίας, θα συνεπάγεται σύσταση και όχι επιβολή προστίμου.**

β) Άρνηση Σήμανσης της Ψηφιακής Κάρτας ή συστηματική και συνειδητή μη σήμανση της Ψηφιακής Κάρτας

Προκειμένου να αποκλειστεί η άρνηση σήμανσης ή η συστηματική και συνειδητή μη σήμανση της ψηφιακής κάρτας από τους εργαζομένους, οι επιχειρήσεις/ εργοδότες έχουν τη δυνατότητα:

- Είτε να συμπεριλάβουν τη σχετική υποχρέωση στη σύμβαση των εργαζομένων,
- Είτε, εφόσον έχουν καταρτισμένο Εσωτερικό Κανονισμό Εργασίας, να υφίσταται σχετική πρόβλεψη περί υποχρέωσης τήρησης του ωραρίου από τους εργαζόμενους στο πλαίσιο του πειθαρχικού δικαίου της επιχείρησης.

Σε καμία περίπτωση ωστόσο δεν είναι επιτρεπτά τα ακόλουθα:

- I. Η μονομερής χρέωση ημερών αδείας ή ο συμψηφισμός των αποδοχών των εργαζομένων, από τους εργοδότες λόγω μη ορθής χρήσης της ψηφιακής κάρτας εργασίας και
- II. Το κλείσιμο της ημερήσιας χρονοπαρουσίας μονομερώς από τον εργοδότη (forced clock-out).

Επίσης, η επαναλαμβανόμενη μη υποβολή δηλώσεων έναρξης και λήξης στο ΠΣ ΕΡΓΑΝΗ συνιστά αιτία ελέγχου από την Επιθεώρηση Εργασίας (risk analysis).

γ) Μη υποβολή ή εκπρόθεσμη υποβολή σημάνσεων της ψηφιακής κάρτας από την επιχείρηση στο ΕΡΓΑΝΗ II

Για τις επιχειρήσεις που έχουν ενταχθεί στον μηχανισμό της ψηφιακής κάρτας εργασίας, η υποχρέωση διαβίβασης των σημάνσεων του μηχανισμού της ψηφιακής κάρτας εργασίας, δηλ. της ενάρξεως και της λήξεως της εργασίας των εργαζομένων, στο Π.Σ. ΕΡΓΑΝΗ II, βαρύνει του Εργοδότη.

Η δήλωση γεγονότος έναρξης/λήξης ψηφιακής κάρτας εργασίας, πρέπει να υποβάλλεται με μέγιστο χρόνο καθυστέρησης (γεγονότος έναρξης / λήξης) 15' Λεπτών. Το χρονικό περιθώριο υποβολής αφορά κάθε τόπο υποβολής που έχει επιλέξει ο εργοδότης, είτε με συμπλήρωση της Φόρμας, είτε με εισαγωγή XML, είτε με την υποβολή μέσω API είτε με το Card Scanner.

Επιπλέον, δεν επιτρέπεται, η εκπρόθεσμη δήλωση γεγονότος έναρξης / λήξης ψηφιακής κάρτας εργασίας. Η αιτιολόγηση εκπρόθεσμης δήλωσης επιτρέπεται ΜΟΝΟ σε περιπτώσεις γεγονότος ανωτέρας βίας ή αντικειμενικής αδυναμίας που δεν οφείλεται σε υπαιτιότητα του εργοδότη και εμποδίζει τη λειτουργία του συστήματος μέτρησης του χρόνου εργασίας των εργαζομένων ή τη διαβίβαση των στοιχείων του συστήματος αυτού στο Π.Σ. ΕΡΓΑΝΗ II και αφορά στους παρακάτω λόγους:

- ❖ Πρόβλημα στα Συστήματα του Εργοδότη ή
- ❖ Πρόβλημα στην Ηλεκτροδότηση/Τηλεπικοινωνίες ή
- ❖ Πρόβλημα Σύνδεσης με το ΠΣ Εργάνη

Στην περίπτωση αυτή, ο εργοδότης υποχρεούται να προβεί στις εξής ενέργειες:

α) Να ειδοποιήσει άμεσα, με κάθε πρόσφορο τρόπο, την οικεία Επιθεώρηση Εργασίας για το πρόβλημα.

β) Να ειδοποιήσει άμεσα, με κάθε πρόσφορο τρόπο, την οικεία Επιθεώρηση Εργασίας αμέσως μόλις λήξει η κατάσταση ανωτέρας βίας ή αντικειμενικής αδυναμίας που δεν οφείλεται σε υπαιτιότητα του εργοδότη, η οποία εμποδίζει τη λειτουργία του συστήματος μέτρησης του χρόνου εργασίας των εργαζομένων ή τη διαβίβαση των στοιχείων του συστήματος αυτού στο Π.Σ. ΕΡΓΑΝΗ.

γ) Να μπει στο Π.Σ. ΕΡΓΑΝΗ και να κάνει εκπρόθεσμη δήλωση αποστέλλοντας παράλληλα τα στοιχεία του συστήματος μέτρησης του χρόνου εργασίας των εργαζομένων, για το διάστημα που δεν είχε τη δυνατότητα να το κάνει, εφόσον αυτό είναι εφικτό.

Ως προς τον τρόπο ειδοποίησης, διευκρινίζεται ότι γίνεται με κάθε πρόσφορο μέσο, όπως για παράδειγμα email, SMS κ.α.

Ως προς τον χρόνο αρχικής ειδοποίησης, διευκρινίζεται ότι είναι άμεσος σε σχέση με το ίδιο το γεγονός που σημαίνει ότι η ειδοποίηση πραγματοποιείται όταν αυτό καταστεί δυνατό και όχι αργότερα από το ίδιο 24ωρο της αυτής εργάσιμης ημέρας που το γεγονός έλαβε χώρα. Ο λόγος προς τούτο είναι για να μην υπάρχουν καταχρήσεις ως προς τα πραγματικά γεγονότα ανωτέρας βίας ή αντικειμενικής αδυναμίας.

4. Περιπτώσεις δικαιολογημένης μη σήμανσης της ψηφιακής κάρτας εργασίας

Παρότι, η σήμανση της ψηφιακής κάρτας εργασίας αποτελεί υποχρέωση όλων των εργαζομένων που απασχολούνται με φυσική παρουσία στο χώρο παροχής εργασίας της επιχείρησης, υφίστανται περιπτώσεις όπου η μη σήμανση θεωρείται δικαιολογημένη και σε περίπτωση ελέγχου από την Επιθεώρηση Εργασίας, δεν επιφέρει κυρώσεις. Οι περιπτώσεις αυτές εξειδικεύονται ως εξής:

I. Εργαζόμενοι με τηλεργασία

Ο Μηχανισμός της Ψηφιακής κάρτας, στην παρούσα φάση, εφαρμόζεται μόνο για εργαζόμενους με φυσική παρουσία στον χώρο παροχής εργασίας της επιχείρησης και συνεπώς οι εργαζόμενοι που εργάζονται με τηλεργασία δεν έχουν υποχρέωση για σήμανση της ψηφιακής κάρτας κατά τις ημέρες που εργάζονται με το συγκεκριμένο σύστημα οργάνωσης του χρόνου εργασίας.

Συνεπώς, αν η επιχείρηση έχει υποβάλει δήλωση ψηφιακής οργάνωσης του χρόνου εργασίας στην οποία, κατά συγκεκριμένη χρονική περίοδο ή κατά συγκεκριμένες ημέρες απασχόλησης εντός της εβδομάδας, οι εργαζόμενοι εμφανίζονται σε τηλεργασία, η μη σήμανση της κάρτας τους κατά τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο ή κατά τις συγκεκριμένες ημέρες απασχόλησης εντός της εβδομάδας, θεωρείται δικαιολογημένη και δεν επιφέρει κυρώσεις.

Υπάρχει ωστόσο και η περίπτωση όπου κάποιοι εργαζόμενοι επιθυμούν να εργαστούν με φυσική παρουσία ορισμένο χρονικό διάστημα μιας ημέρας και με τηλεργασία κατά το υπόλοιπο χρονικό διάστημα της ίδιας ημέρας. Στο Π.Σ. ΕΡΓΑΝΗ δίνεται η δυνατότητα πολλαπλού χαρακτηρισμού εντός της ίδιας ημέρας, για την περίπτωση όπου κάποιος δεν ξεκινά ή δεν ολοκληρώνει την εργασία του στον ίδιο τόπο παροχής εργασίας.

Στην περίπτωση αυτή αν π.χ. ένας εργαζόμενος ξεκινήσει να εργάζεται με τηλεργασία και ολοκληρώσει την εργασία του με φυσική παρουσία στον τόπο παροχής εργασίας της επιχείρησης ή το αντίστροφο, οφείλει κατά την είσοδο και κατά την έξοδο από τον χώρο παροχής εργασίας με φυσική παρουσία να σημάνει την ψηφιακή του κάρτα.

II. Ειδικές κατηγορίες εργαζομένων με μη σταθερό τόπο παροχής εργασίας, ο οποίος μεταβάλλεται συνεχώς μέσα στην ημέρα

Υπάρχουν συγκεκριμένες κατηγορίες εργαζομένων οι οποίοι, βάσει της φύσης του αντικειμένου εργασίας τους (π.χ. ιατρικοί επισκέπτες, επιθεωρητές πωλήσεων, περιοδεύοντες πωλητές, τεχνικοί, οδηγοί, εργαζόμενοι που επισκέπτονται τους πελάτες του εργοδότη τους, διαφημιστές κλπ.) δεν έχουν έναν σταθερό τόπο παροχής εργασίας αλλά είναι αναγκασμένοι να μετακινούνται τακτικά από τον έναν τόπο παροχής εργασίας στον άλλο, κατά την διάρκεια της ημέρας.

Δεδομένης της αντικειμενικής δυσκολίας που υφίσταται για την σήμανση της ψηφιακής κάρτας των εν λόγω εργαζομένων σε κάθε σημείο που μπορεί να βρίσκονται κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, είναι σκόπιμη η αντιμετώπιση τους με τον ίδιο τρόπο που αντιμετωπίζονται και οι εργαζόμενοι με τηλεργασία.

Συνεπώς, οι συγκεκριμένες κατηγορίες εργαζομένων δεν θα έχουν υποχρέωση για σήμανση της ψηφιακής κάρτας κατά τις ημέρες που εργάζονται εκτός του σταθερού τόπου παροχής εργασίας της επιχείρησης και μετακινούνται τακτικά και εντός της ίδιας ημέρας από το ένα σημείο στο άλλο.

Στην προκειμένη περίπτωση, κατά την οποία δεν υφίσταται σήμανση κάρτας κατά την έναρξη, ή/και κατά τη λήξη της απασχόλησης των εργαζομένων αυτών με φυσική παρουσία στις κτιριακές εγκαταστάσεις της επιχείρησης, θα τεκμαίρεται ως ωράριο εργασίας για τη συγκεκριμένη ημέρα, το δηλωθέν στο ΠΣ ΕΡΓΑΝΗ ημερήσιο ωράριο εργασίας και η μη σήμανση της κάρτας τους κατά τις συγκεκριμένες ημέρες απασχόλησης εντός της εβδομάδας, θα θεωρείται δικαιολογημένη και δεν θα επιφέρει κυρώσεις.

Εφόσον, οι εν λόγω εργαζόμενοι βρεθούν να απασχολούνται σε σημείο εκτός του σταθερού τόπου εργασίας τους και προκειμένου να μπορούν να αποδείξουν ότι θεωρείται δικαιολογημένη η μη σήμανση της ψηφιακής κάρτας στις εγκαταστάσεις των πελατών τους, θα πρέπει να φέρουν μαζί τους αντίγραφο της σύμβασης εργασίας τους καθώς και αντίγραφο του πίνακα προσωπικού, από τα οποία να προκύπτει όχι μόνο ο εργοδότης τους αλλά και η ειδικότητά και ο τόπος παροχής εργασίας τους, από τα οποία να συνάγεται η δυνατότητα μη σήμανσης της ψηφιακής τους κάρτας.

Αντιθέτως, αν οι εργαζόμενοι των εν λόγω κατηγοριών έχουν σταθερό τόπο παροχής εργασίας, εκτός των κτιριακών εγκαταστάσεων της επιχείρησης/εργοδότη αλλά σε χώρο που έχει διατεθεί στην επιχείρηση/εργοδότη για αποκλειστική χρήση από αυτήν μέσω μίσθωσης, π.χ. πωλητές μιας συγκεκριμένης επιχείρησης που εργάζονται σταθερά σε shop-in-a-shop άλλης επιχείρησης, τεχνικοί επιχείρησης που παρέχουν τις υπηρεσίες τους σταθερά στην έδρα άλλης επιχείρησης αλλά σε χώρο που έχει μισθωθεί και χρησιμοποιείται αποκλειστικά από την επιχείρηση/εργοδότη τους, **τότε η υποχρέωση σήμανσης της ψηφιακής κάρτας για τις εν λόγω κατηγορίες εργαζομένων δεν αίρεται και αυτοί είναι υποχρεωμένοι να σημαίνουν κάρτα στον τόπο όπου σταθερά παρέχουν τις υπηρεσίες τους.**

Ευνόητο είναι ότι αν οι εν λόγω εργαζόμενοι βρεθούν να απασχολούνται με φυσική παρουσία, είτε στον σταθερό τόπο παροχής εργασίας της επιχείρησης/εργοδότη τους, είτε σε σταθερό τόπο παροχής εργασίας, εκτός των εγκαταστάσεων της επιχείρησης/εργοδότη, οφείλουν να έχουν σημάνει την κάρτα τους. Σε αντίθετη περίπτωση, θα επιβάλλονται κυρώσεις από την Επιθεώρηση Εργασίας.

III. Διευθυντικά Στελέχη

Οι εργαζόμενοι που κατέχουν θέση εποπτείας, ή διεύθυνσης, ή εμπιστευτική, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υπ.αριθμ. 90972/15-11-2021 Υ.Α (Β' 5393), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τις υπ.αριθμ. 113169/27.12.2023 Υ.Α (Β' 7421) και 24595/28-03-2024 (Β' 1966), απογράφονται κανονικά στην διαδικασία της ψηφιακής οργάνωσης του χρόνου εργασίας.

Για τους εν λόγω εργαζόμενους απαιτείται η υποβολή Δήλωσης Μεταβολής Στοιχείων Εργασιακής Σχέσης - Οργάνωση Χρόνου Εργασίας καθώς και η συμπλήρωση: Ψηφιακή οργάνωση του χρόνου εργασίας:[**NAI**]-Κάρτα Εργασίας: [**NAI**] **ΑΛΛΑ** δεν απαιτείται Ψηφιακό Ωράριο και Δήλωση Έναρξης - Λήξης Ψηφιακής Κάρτας.

Συνεπώς, οι συγκεκριμένοι εργαζόμενοι εξαιρούνται από την υποχρέωση σήμανσης της ψηφιακής κάρτας, εφόσον από την ατομική σύμβαση εργασίας τους και από τον τρόπο που είναι δηλωμένοι στο Π.Σ. ΕΡΓΑΝΗ προκύπτει ότι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της ως άνω Υ.Α.

Ευνόητο είναι ότι εφόσον δεν πληρούνται τα ανωτέρω, σε περίπτωση που βρεθούν εργαζόμενοι να απασχολούνται στον χώρο παροχής εργασίας του εργοδότη χωρίς να υφίσταται σήμανση της ψηφιακής τους κάρτας, θα επιβάλλονται από την Επιθεώρηση Εργασίας, οι προβλεπόμενες κυρώσεις.

5. Σήμανση της Ψηφιακής Κάρτας Εργασίας για εργαζόμενους α) σε επιχειρήσεις security β) στην Βιομηχανία, γ) με Δανεισμό και δ) σε εργολαβίες

Υπάρχουν περιπτώσεις επιχειρήσεων που παρουσιάζουν ιδιαιτερότητες ως προς τον τόπο και τον τρόπο οργάνωσης της εργασίας και συνεπώς η υποχρέωση σήμανσης της ψηφιακής κάρτας, από τους εργαζομένους τους, ενδέχεται να παρουσιάζει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την ελεγκτική διαδικασία. Οι περιπτώσεις αυτές εξειδικεύονται ως εξής:

I. Εργαζόμενοι σε επιχειρήσεις παροχής ιδιωτικής προστασίας & Δραστηριότητες υπηρεσιών συστημάτων προστασίας (Security)

Οι επιχειρήσεις με κύρια δραστηριότητα (βάσει ΚΑΔ) την παροχή υπηρεσιών φύλαξης και προστασίας με Κ.Α.Δ. 8010 και 8020 (Υ.Α. 113169/27-12-2023 και Υ.Α. 24595/28-03-2024), έχουν ενταχθεί στον μηχανισμό της ψηφιακής κάρτας εργασίας από την 16η Φεβρουαρίου 2023 και συνεπώς υποχρεούνται από την ως άνω ημερομηνία να διαθέτουν και να ενεργοποιούν αντιστοίχως, σύστημα ψηφιακής κάρτας εργασίας για το σύνολο των εργαζομένων τους με σύμβαση ή σχέση εξαρτημένης εργασίας, που απασχολούνται με φυσική παρουσία στο χώρο παροχής εργασίας της επιχείρησης, περιλαμβανομένων και των εργαζομένων που απασχολούνται στις ανωτέρω επιχειρήσεις μέσω δανεισμού.

Οι ανωτέρω επιχειρήσεις αποτελούν μια ειδική κατηγορία επιχειρήσεων εκ της φύσεως της δραστηριότητάς τους, αλλά και εκ των περιστάσεων γενικότερα, καθώς έργο τους είναι η παροχή υπηρεσιών φύλαξης σε άλλες επιχειρήσεις/εγκαταστάσεις κ.α. Αυτό σημαίνει ότι οι εργαζόμενοι των εν λόγω εταιρειών παροχής φύλαξης και προστασίας ως επί το πλείστον δεν έχουν φυσική παρουσία στις εγκαταστάσεις ή στην έδρα της επιχείρησης εργοδότη τους .

Συνεπώς, βάσει των ανωτέρω και προκειμένου να εφαρμοστεί με ορθολογικό, αξιόπιστο και ελέγξιμο τρόπο, το σύστημα της ψηφιακής κάρτας εργασίας για την εν λόγω κατηγορία επιχειρήσεων, ο τόπος παροχής εργασίας, στον οποίο οφείλουν να διαθέτουν και να ενεργοποιούν σύστημα ψηφιακής κάρτας για το σύνολο των εργαζομένων τους με φυσική παρουσία, δεν μπορεί παρά να συνδέεται άρρηκτα με τον εκάστοτε χώρο ή τόπο εγκατάστασης, ή την εκάστοτε γεωγραφική περιφέρεια, εντός της οποίας παρέχεται το έργο της παροχής υπηρεσιών φύλαξης και προστασίας. Ευνόητο, λοιπόν είναι ότι η σήμανση της ψηφιακής κάρτας των εργαζομένων τους, θα πρέπει να λαμβάνει χώρα οπουδήποτε οι εν λόγω εργαζόμενοι παρέχουν τις υπηρεσίες τους με φυσική παρουσία, είτε πρόκειται για τις εγκαταστάσεις της επιχείρησης που τους απασχολεί, είτε πρόκειται για χώρο ή τόπο εγκατάστασης άλλης επιχείρησης στην οποία παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες φύλαξης και προστασίας.

Σε ότι αφορά τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να γίνει η χρονοσήμανση της ψηφιακής κάρτας εργασίας στην προκειμένη περίπτωση παρέχονται εναλλακτικές επιλογές στον Ενιαίο Οδηγό Εφαρμογής Οργάνωσης Χρόνου Εργασίας - Ψηφιακής Κάρτας Εργασίας - Υπηρεσίες Διαλειτουργικότητας - Web API -Χρήση της εφαρμογής για κινητές συσκευές Ergani CardScanner (Έκδοση 01.01.2024).

Επισημαίνεται ότι για τις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών φύλαξης, η υποχρέωση διαβίβασης των σημάνσεων του μηχανισμού της ψηφιακής κάρτας εργασίας, δηλαδή της ενάρξεως και την λήξεως της εργασίας των εργαζομένων, στο ΠΣ ΕΡΓΑΝΗ, δύναται να υποβάλλεται μέχρι τις 23:59 της ημέρας που

αφορούν. Το χρονικό περιθώριο υποβολής αφορά όλους τους τρόπους υποβολής, είτε με συμπλήρωση της Φόρμας, είτε με εισαγωγή xml, είτε με την υποβολή μέσω API είτε με το Card Scanner.

II. Εργαζόμενοι επιχειρήσεων που ανήκουν στον κλάδο της βιομηχανίας και έχουν ενταχθεί στον μηχανισμό της ψηφιακής κάρτας

Για τους εργαζόμενους επιχειρήσεων που ανήκουν στον κλάδο της βιομηχανίας και από 01.01.2024 έχουν υποχρέωση να χρησιμοποιούν την ψηφιακή κάρτα για τη **μέτρηση του χρόνου εργασίας τους**, επισημαίνονται τα εξής:

Γενικά, ως χρόνος εργασίας θεωρείται κάθε περίοδος κατά τη διάρκεια της οποίας ο εργαζόμενος βρίσκεται στη διάθεση του εργοδότη και ασκεί τα καθήκοντα του, σύμφωνα με τις ισχύουσες ρυθμίσεις για κάθε κατηγορία εργαζομένων (αρ. 2 του Π.Δ. 88/1999), ενώ **δεν περιλαμβάνονται σε αυτόν, οι διακοπές και τα διαλείμματα εργασίας (αρ. 14 του Π.Δ.27.6.1932 όπως ισχύει) καθώς και ο χρόνος προετοιμασίας του εργαζόμενου προς παροχή εργασίας** [π.χ. η είσοδος στην περιοχή των εγκαταστάσεων της επιχείρησης, η αλλαγή ενδυμασίας εφόσον αυτή απαιτείται λόγω της θέσης/καθηκόντων εργασίας, η μετάβαση στη θέση παροχής εργασίας, το πλύσιμο μετά την ολοκλήρωση της εργασίας κ.λ.π., (ΑΠ 317/1965)], εκτός αν υφίσταται διαφορετική συμφωνία μεταξύ εργοδότη και εργαζομένου.

Η Βιομηχανία είναι ένας κλάδος οικονομικής δραστηριότητας, στον οποίο ενδέχεται να απαιτείται χρόνος προετοιμασίας των εργαζομένων, πριν την ανάληψη υπηρεσίας και μετά την λήξη της.

Στην περίπτωση που ισχύει κάτι τέτοιο, ο χρόνος αυτός, ο οποίος δεν δύναται να υπερβαίνει τα **30' λεπτά προ της έναρξης και τα 30' λεπτά μετά τη λήξη της εργασίας** (εκτός αν απαιτείται μεγαλύτερος χρόνος προετοιμασίας που δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους και μπορεί να αποδειχτεί κατά την ελεγκτική διαδικασία), δεν αποτελεί χρόνο εργασίας και συνεπώς η σήμανση της ψηφιακής κάρτας για την εν λόγω κατηγορία εργαζομένων θα πρέπει να λαμβάνει χώρα:

- Κατά την έναρξη της εργασίας, μετά το πέρας της ολοκλήρωσης του χρόνου προετοιμασίας για ανάληψη υπηρεσίας και
- Κατά την λήξη της εργασίας, πριν την έναρξη του χρόνου προετοιμασίας για αποχώρηση.

Επισημαίνεται ότι σε περίπτωση που βρεθεί εργαζόμενος να εργάζεται κατά τον χρόνο προετοιμασίας για ανάληψη υπηρεσίας ή ξεκινήσει να εργάζεται μετά την ολοκλήρωση της προετοιμασίας για ανάληψη υπηρεσίας χωρίς να έχει σημάνει την ψηφιακή του κάρτα, θα επιβάλλονται από την Επιθεώρηση Εργασίας οι προβλεπόμενες κυρώσεις. Το ίδιο ισχύει και στις περιπτώσεις που ο εργαζόμενος έχει σημάνει την κάρτα του κατά την λήξη της εργασίας του και συνεχίσει να εργάζεται κατά τον χρόνο προετοιμασίας για αποχώρηση.

III. Εργαζόμενοι με Δανεισμό

Όπως έχει καταστεί σαφές, η υποχρέωση των επιχειρήσεων που είναι ενταγμένες στον μηχανισμό της ψηφιακής κάρτας να διαθέτουν και να ενεργοποιούν ψηφιακές κάρτες για το σύνολο των εργαζομένων τους με φυσική παρουσία στο χώρο παροχής εργασίας της επιχείρησης, **συμπεριλαμβάνει και τους εργαζόμενους που απασχολούνται στις ανωτέρω επιχειρήσεις μέσω δανεισμού¹**.

Δεδομένου ότι, κατά την διάρκεια του δανεισμού, ο τρίτος (έμμεσος) εργοδότης είναι αυτός που ασκεί το διευθυντικό δικαίωμα και συνεπώς καθορίζει τους ουσιαστικούς και τυπικούς όρους εργασίας του εργαζομένου, δηλαδή το είδος και τον τόπο εργασίας, ασκεί έλεγχο και εποπτεία σ' αυτόν και ρυθμίζει τα χρονικά όρια εργασίας του, ο έμμεσος εργοδότης είναι και αυτός που, κατά τη διάρκεια του δανεισμού, υποχρεούται να τηρεί τους αναγκαστικούς κανόνες της εργατικής νομοθεσίας, π.χ. τις διατάξεις για τα χρονικά όρια εργασίας και τις υπερωρίες, τις διατάξεις για την εργασία Κυριακών/ αργιών κ.ο.κ. και δεσμεύεται για την παροχή αμοιβής για πρόσθετη εργασία, υπερεργασία, υπερωρία και απασχόληση κατά ημέρα Κυριακή ή ημέρες αργίας, καθώς και για τήρηση των διατάξεων περί χρονικών ορίων εργασίας.

Ως εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι ο έμμεσος εργοδότης είναι αυτός ο οποίος βαρύνεται με την υποχρέωση εφαρμογής του συστήματος της ψηφιακής κάρτας εργασίας, σε περίπτωση που η επιχείρηση του εντάσσεται, με βάση τον κύριο ΚΑΔ εργοδότη στο ΤΑΧΙΣ, στο σύστημα της ψηφιακής κάρτας εργασίας. Το ίδιο ισχύει και όταν ο έμμεσος εργοδότης απασχολεί εργαζόμενους μέσω Επιχείρησης Προσωρινής Απασχόλησης (Ε.Π.Α.)

Αντιστρόφως εφόσον ο έμμεσος εργοδότης είναι επιχείρηση που ο κύριος ΚΑΔ της δεν περιλαμβάνεται στους υπόχρεους για τήρηση του μηχανισμού της ψηφιακής κάρτας εργασίας, οι εργαζόμενοι του καθώς και αυτοί που έχουν παραχωρηθεί σε αυτόν μέσω δανεισμού, δεν έχουν υποχρέωση να διαθέτουν και να ενεργοποιούν ψηφιακή κάρτα εργασίας ακόμα και αν οι τελευταίοι, είναι εργαζόμενοι επιχείρησης - εργοδότη που έχει ενταχθεί στον μηχανισμό της ψηφιακής κάρτας εργασίας.

IV. Εργαζόμενοι σε «επιχειρήσεις - παρόχους» (εργολάβους)

Ως προς τις «επιχειρήσεις - παρόχους» (δηλαδή εργολάβους), που συνάπτουν συμβάσεις παροχής έργου, το καθοριστικό στοιχείο της σύμβασης, είναι το αποτέλεσμα της εργασίας και όχι η εργασία καθεαυτή, καθ' όλο το χρόνο της εκτέλεσης του έργου. Συνεπώς, είναι δυνατόν, στο πλαίσιο σύμβασης παροχής έργου, το έργο να παρέχεται, εντός ή εκτός των εγκαταστάσεων του εργολάβου ή ο τόπος παροχής της εργασίας να αλλάζει συχνά, ή να απαιτεί συνεχείς μετακινήσεις ανάλογα με τις εργασίες που πρέπει να εκτελεστούν για την ολοκλήρωση του έργου.

Στην προκειμένη περίπτωση, η φύση του έργου που πρέπει να εκτελεστεί παίζει καθοριστική σημασία για τον προσδιορισμό του τόπου παροχής εργασίας.

Περαιτέρω, η «επιχείρηση-πάροχος» (δηλ. ο εργολάβος) ασκεί επί του προσωπικού του πειθαρχική εξουσία, ελέγχει αυτό από πλευράς έγκαιρης προσέλευσης και γενικά παρουσίας στο χώρο εργασίας, καθορίζει τυχόν ζητήματα εναλλαγής ομάδων εργασίας, είναι η μόνη αρμόδια να χορηγεί άδειες απουσίας λόγω ασθένειας ή για άλλους λόγους, να διακανονίζει τη χορήγηση ετήσιων κανονικών αδειών με αποδοχές να ορίζει το χρόνο διαλείμματος και να επιλύει κάθε τρέχον εργασιακό πρόβλημα του εν λόγω προσωπικού στο χώρο εργασίας. Συνεπώς το απασχολούμενο για την εκτέλεση του αναληφθέντος έργου προσωπικό προσλαμβάνεται και τελεί υπό το διευθυντικό δικαίωμα της «επιχείρησης -παρόχου» η οποία είναι και η αποκλειστικά υπόχρεη να καταβάλλει σε αυτό τις συμφωνηθείσες ή νόμιμες αποδοχές, καθώς και να καλύπτει αυτό από κοινωνικοασφαλιστικής πλευράς καταβάλλοντας τις ασφαλιστικές του εισφορές (Ι. Ληξουριώτη: Γνωμ. ΔΕΝ τ.1689/2016).

Ενόψει των ανωτέρω νομικών δεδομένων, επισημαίνονται τα εξής:

Όταν ο εργολάβος έχει κύριο ΚΑΔ στο TAXIS έναν από τους αναφερόμενους στην εισαγωγή της παρούσας και η εργασία που απαιτείται για την ολοκλήρωση του έργου παρέχεται από τον ίδιο ή από τρίτους που έχουν προσληφθεί από αυτόν για την ολοκλήρωση του έργου, εντός των κτιριακών εγκαταστάσεων του εργολάβου, τότε είναι σαφές ότι οι εργαζόμενοι του εργολάβου έχουν υποχρέωση για σήμανση της ψηφιακής κάρτας εργασίας.

Το ίδιο ισχύει και στις περιπτώσεις που ο εν λόγω εργολάβος εκτελεί τις εργασίες που απαιτούνται για την ολοκλήρωση του έργου που έχει αναλάβει στις εγκαταστάσεις άλλου εργοδότη, αλλά ο τόπος που παρέχεται η εργασία έχει διατεθεί σε αυτόν μέσω μίσθωσης ή υπομίσθωσης και χρησιμοποιείται αποκλειστικά από αυτόν για την ολοκλήρωση του έργου.

Αντιθέτως, όταν οι εργασίες που απαιτούνται για την εκτέλεση του έργου, εκτελούνται από εργαζόμενους του εργολάβου στις εγκαταστάσεις άλλου εργοδότη, χωρίς να υφίσταται καθεστώς μίσθωσης ή υπομίσθωσης, δεν υπάρχει υποχρέωση σήμανσης της ψηφιακής κάρτας των εργαζομένων του εργολάβου στις εγκαταστάσεις του άλλου εργοδότη, ακόμα και αν ο εργολάβος έχει ενταχθεί στον μηχανισμό της ψηφιακής κάρτας εργασίας.

Ευνόητο είναι ότι όταν ο εργολάβος ΔΕΝ έχει κύριο ΚΑΔ στο TAXIS έναν από τους αναφερόμενους στην εισαγωγή της παρούσας, δεν υπάρχει υποχρέωση σήμανσης ψηφιακής κάρτας από τους εργαζόμενους του, ακόμα και αν αυτοί απασχολούνται εντός των εγκαταστάσεων άλλου εργοδότη που έχει ενταχθεί στον μηχανισμό της ψηφιακής κάρτας εργασίας.

Η ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ANNA ΣΤΡΑΤΙΝΑΚΗ

¹ Ως δανεισμός ορίζεται η τριμερής σχέση, κατά την οποία ο αρχικός εργοδότης παραχωρεί (δηλαδή δανείζει) τις υπηρεσίες του εργαζόμενου του, με τη συγκατάθεση του τελευταίου, σε τρίτο εργοδότη για κάποιο χρονικό διάστημα και με σκοπό να χρησιμοποιηθεί από αυτόν για τις ανάγκες του και κάτω από τη δική του ευθύνη, χωρίς όμως να διακόπτεται ο ενοχικός δεσμός του εργαζομένου με τον αρχικό εργοδότη.

ΥΠΟΥΡΓΟΙ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ -ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΟΙΝΗ ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ (Κ.Υ.Α.) 39686/10-07-2024 (ΦΕΚ Β' 4099/12-07-2024) Ειδική άδεια και παροχή προστασίας της μητρότητας για όλες τις μισθωτές του ΕΦΚΑ ή άλλου φορέα ασφάλισης ασθένειας μισθωτών

Έχοντας υπόψη:

1. Το άρθρο 228 του π.δ. 80/2022 «Κώδικας Ατομικού Εργατικού Δικαίου» (Α' 222), όπως διαμορφώθηκε με το άρθρο 150 του ν. 5078/2023 «Αναμόρφωση επαγγελματικής ασφάλισης, εξορθολογισμός ασφαλιστικής νομοθεσίας, συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, σύστημα διορισμού και προσλήψεων των εκπαιδευτικών της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης και λοιπές διατάξεις» (Α' 211) και την παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 5089/2024 «Ισότητα στον πολιτικό γάμο, τροποποίηση του Αστικού Κώδικα σε άλλες διατάξεις» (Α' 27).
2. Το άρθρο 151, τις παρ. 4 και 5 του άρθρου 154 και την παρ. 3 του άρθρου 155 του ν. 5078/2023, «Αναμόρφωση επαγγελματικής ασφάλισης, εξορθολογισμός ασφαλιστικής νομοθεσίας, συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, σύστημα διορισμού και προσλήψεων των εκπαιδευτικών της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης και λοιπές διατάξεις» (Α' 211).
3. Το άρθρο 142 του ν. 3655/2008 «Διοικητική και οργανωτική μεταρρύθμιση του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις» (Α' 58), όπως διαμορφώθηκε με το άρθρο 43 του ν. 4997/2022 «Εξορθολογισμός ασφαλιστικής και συνταξιοδοτικής νομοθεσίας, ενίσχυση ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και άλλες διατάξεις» (Α' 219).
4. Το άρθρο 36 και την περ. η' του άρθρου 54 του ν. 4808/2021 «Για την Προστασία της Εργασίας Σύσταση Ανεξάρτητης Αρχής «Επιθεώρηση Εργασίας» Κύρωση της Σύμβασης 190 της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας για την εξάλειψη της βίας και παρενόχλησης στον κόσμο της εργασίας Κύρωση της Σύμβασης 187 της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας για το Πλαίσιο Προώθησης της Ασφάλειας και της Υγείας στην Εργασία Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1158 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Ιουνίου 2019 για την ισορροπία μεταξύ της επαγγελματικής και της ιδιωτικής ζωής, άλλες διατάξεις του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και λοιπές επείγουσες ρυθμίσεις» (Α' 101).
5. Το άρθρο 43 του ν. 4997/2022 «Εξορθολογισμός ασφαλιστικής και συνταξιοδοτικής νομοθεσίας, ενίσχυση ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και άλλες διατάξεις» (Α' 219).
6. Τον ν. 3896/2010 «Εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης - Εναρμόνιση της κείμενης νομοθεσίας με την Οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006 και άλλες συναφείς διατάξεις» (Α' 207).
7. Την παρ. 11 του άρθρου 32 του ν. 4387/2016 «Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας Μεταρρύθμιση ασφαλιστικού συνταξιοδοτικού συστήματος Ρυθμίσεις φορολογίας εισοδήματος και τυχερών παιγνίων και άλλες διατάξεις» (Α' 85).
8. Τον ν. 4921/2022 «Δουλειές Ξανά: Αναδιοργάνωση Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης και ψηφιοποίηση των υπηρεσιών της, αναβάθμιση δεξιοτήτων εργατικού δυναμικού και διάγνωσης των αναγκών εργασίας και άλλες διατάξεις» (Α' 75).
9. Τον ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α' 143).
10. Τον ν. 4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: Οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133).
11. Τον ν. 4727/2020 «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) - Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις» (Α' 184).
12. Τον ν. 4624/2019 «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και

ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις» (Α' 137).

13. Το άρθρο 90 του Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα (π.δ. 63/2005, Α' 98), όπως διατηρήθηκε σε ισχύ με την περ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133).

14. Το π.δ. 80/2016 «Ανάληψη υποχρεώσεων από τους διατάκτες» (Α' 145).

15. Το π.δ. 134/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης» (Α' 168).

16. Το άρθρο 7 του π.δ. 84/2019 «Σύσταση και κατάργηση Γενικών Γραμματειών και Ειδικών Γραμματειών/Ενιαίων Διοικητικών Τομέων Υπουργείων» (Α' 123).

17. Το π.δ. 77/2023 «Σύσταση Υπουργείου και μετονομασία Υπουργείων - Σύσταση, κατάργηση και μετονομασία Γενικών και Ειδικών Γραμματειών - Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων, θέσεων προσωπικού και εποπτευόμενων φορέων» (Α' 130).

18. Το π.δ. 32/2024 «Διορισμός Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 91).

19. Την παρ. 3 του άρθρου 2 του π.δ. 6/2022 «Σύσταση και μετονομασία Γενικών Γραμματειών, σύσταση Ειδικής Γραμματείας, μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων» (Α' 17).

20. Την υπ' αρ. 33891/606/7.5.2008 απόφαση της Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας «Ειδική παροχή προστασίας μητρότητας» (Β' 833).

21. Την υπ' αρ. 47360/2023 απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων «Προϋποθέσεις, διαδικασία, καθώς και άλλες λεπτομέρειες για τη μεταβίβαση της ειδικής άδειας προστασίας μητρότητας, από τη μητέρα στον πατέρα του τέκνου, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 142 του ν. 3655/2008 (Α' 58), όπως τροποποιήθηκε και διαμορφώθηκε με το άρθρο 43 του ν. 4997/2022 (Α' 219)» (Β' 3104).

22. Την υπ' αρ. 28843/18-4-2024 κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και της Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης «Ειδική παροχή προστασίας της μητρότητας για ελεύθερες επαγγελματίες, αυτοαπασχολούμενες και αγρότισσες του άρθρου 151 του ν. 5078/2023 (Α' 211)» (Β' 2293).

23. Την υπ' αρ. 112875/22.12.2023 υπουργική απόφαση «Καθορισμός δαπανών για τις οποίες ορίζει ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης διατάκτη τον ίδιο ή άλλο όργανο, ορισμός αποφαινόμενου οργάνου, καθορισμός διαχειριστή έργου/υπόλογου για πληρωμές δαπανών ΠΔΕ, καθορισμός υπηρεσιών που ασκούν διοικητική υποστήριξη για θέματα διατάκτη για το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας» (Β' 7605).

24. Την υπό στοιχεία 3981 ΕΞ 25-02-2020 απόφαση του Υπουργού Επικρατείας «Παροχή Υπηρεσίας Αυθεντικοποίησης Χρηστών OAuth2.0 σε Πληροφοριακά Συστήματα τρίτων Φορέων» (Β' 762).

25. Την υπό στοιχεία 29810 ΕΞ 2020/23.10.2020 απόφαση του Υπουργού Επικρατείας «Διαδικασία αυθεντικοποίησης υπαλλήλων του δημοσίου τομέα σε ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες» (Β' 4798).

26. Την υπό στοιχεία 5620 ΕΞ 26-02-2021 απόφαση του Υπουργού Επικρατείας «Ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων για την υποβολή αιτήσεων και την έκδοση εγγράφων μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr ΕΨΠ) καθώς και για τη χρήση των θυρίδων φορέων και χρηστών που τηρούνται σε αυτή» (Β' 849).

27. Την υπό στοιχεία 6810 ΕΞ 2021/9.3.2021 απόφαση του Υπουργού Επικρατείας «Λειτουργία Εθνικού Μητρώου Επικοινωνίας (Ε.Μ.Επ.)» (Β' 988).

28. Την υπό στοιχεία 102928 ΕΞ/2023/10.7.2023 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Οικονομικών «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Οικονομικών Αθανάσιο Πετραλιά» (Β'4441).

29. Την υπ' αρ. 65928/13.7.2023 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Παναγιώτη Τσακλόγλου» (Β' 4526).

30. Την υπ' αρ. 33399/24.5.2024 εισήγηση της Προϊσταμένης της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

31. Το γεγονός ότι από την εφαρμογή της παρούσας προκαλείται δαπάνη, εκτιμώμενη σε ποσό ύψους σε ποσό ύψους 9.509.310,00 ευρώ ετησίως, στον προϋπολογισμό της ΔΥΠΑ, ενώ η συνολική δαπάνη για το οικονομικό έτος 2024 εκτιμάται σε ποσό ύψους 20.564.910,00 ευρώ στον προϋπολογισμό της ΔΥΠΑ, η οποία για το έτος 2024 είναι εντός ορίων τρέχοντος ΜΠΔΣ και έχουν εκδοθεί οι σχετικές αποφάσεις ανάληψης υποχρέωσης για το έτος 2024, όπως αποτυπώνονται στην υπό στοιχείο 29 εισήγηση της Προϊσταμένης της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης,

αποφασίζουμε:

Τον καθορισμό της διαδικασίας, του τρόπου, των προϋποθέσεων, καθώς και κάθε αναγκαίας λεπτομέρειας για την εφαρμογή του άρθρου 228 του π.δ. 80/2022 (Α' 222), όπως διαμορφώθηκε με το άρθρο 150 του ν. 5078/2023 (Α' 211) και της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 5089/2024 (Α' 27), ως προς την επέκταση της ειδικής άδειας και παροχής προστασίας μητρότητας σε όλες τις μισθωτές του ε-ΕΦΚΑ, ή άλλου φορέα ασφάλισης ασθένειας μισθωτών, στις έμμισθες δικηγόρους και στους ομόφυλους συζύγους στην περίπτωση απόκτησης κοινού τέκνου ως εξής:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Ειδική Άδεια Προστασίας της Μητρότητας

Άρθρο 1

Πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα εφαρμόζεται σε εργαζόμενες και εργαζόμενους με σύμβαση ή σχέση εξαρτημένης εργασίας και σε δικηγόρους με σύμβαση έμμισθης εντολής της παρ. 11 του άρθρου 32 του ν. 4387/2016 (Α' 85). Για τις ανάγκες εφαρμογής της παρούσας ως «μισθωτές» ή «μισθωτοί» νοούνται οι εργαζόμενες/οι με σχέση εξαρτημένης εργασίας και οι δικηγόροι με σύμβαση έμμισθης εντολής, χωρίς να αποδίδονται στους τελευταίους ιδιότητες ή χαρακτηριστικά που αφορούν στην εξαρτημένη εργασία. Επίσης, για την εφαρμογή της παρούσας ως «μη μισθωτές» και «μη μισθωτοί» νοούνται οι ελεύθερες/οι επαγγελματίες, αυτοαπασχολούμενες/οι και αγρότισσες/ τους του άρθρου 151 του ν. 5078/2023 (Α' 211).

2. Η φυσική, θετή και τεκμαιρόμενη μητέρα του άρθρου 1464 του Αστικού Κώδικα που εργάζεται με σχέση εξαρτημένης εργασίας ορισμένου ή αορίστου χρόνου, με πλήρη ή μερική απασχόληση, σε επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις ή με έμμισθη εντολή, δικαιούται την ειδική άδεια προστασίας της μητρότητας του άρθρου 228 του π.δ. 80/2022 (Α' 222). Σε περίπτωση υιοθεσίας τέκνου, δικαιούχος καθίσταται η εργαζόμενη εφόσον το τέκνο έχει ενταχθεί στην οικογένεια και έως την ηλικία των οκτώ (8) ετών και εφαρμόζονται οι ορισμοί των περ. α) και β) της παρ. 1 του άρθρου 228 του π.δ. 80/2022 (Α' 222), ως ισχύει κάθε φορά.

3. Για την άσκηση του δικαιώματος της παρ. 1 του παρόντος, σε περίπτωση απόκτησης κοινού παιδιού από ομόφυλους συζύγους, ο δικαιούχος της ειδικής άδειας γονέας που εργάζεται με σχέση εξαρτημένης εργασίας ορισμένου ή αορίστου χρόνου, με πλήρη ή μερική απασχόληση, σε επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις ή με έμμισθη εντολή καθορίζεται με κοινή δήλωση των συζύγων προς τον εργοδότη ή τους εργοδότες τους. Δεν μπορεί να καταστεί αρχικός δικαιούχος της ειδικής άδειας προστασίας της μητρότητας ο γονέας που έχει ασκήσει δικαίωμα στην άδεια πατρότητας, παρά μόνο κατόπιν μεταβίβασης σε αυτόν, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 3 της παρούσας. Σε περίπτωση υιοθεσίας τέκνου δικαιούχος καθίσταται η εργαζόμενη ή ο εργαζόμενος, εφόσον το τέκνο έχει ενταχθεί στην οικογένεια και έως την ηλικία των οκτώ (8) ετών, και εφαρμόζονται, αναλόγως, οι ορισμοί των περ. α) και β) της παρ. 1 του άρθρου 228 του π.δ. 80/2022 (Α' 222), ως ισχύει κάθε φορά.

4. Σε περίπτωση που το δικαίωμα στην ειδική άδεια και παροχή προστασίας της μητρότητας έχει αρχικώς ασκηθεί σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 36 του ν. 4808/2021 (Α' 101), τόσο η ειδική άδεια προστασίας της μητρότητας του παρόντος Κεφαλαίου όσο και η ειδική παροχή προστασίας της μητρότητας του Κεφαλαίου Β' της παρούσας δύνανται να συνεχισθούν και να ολοκληρωθούν με αίτησή της/του, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας, σε περίπτωση που η/ο δικαιούχος αναλάβει μισθωτή εργασία στον ιδιωτικό τομέα,

συνεχόμενα και σε κάθε περίπτωση πριν την παρέλευση 10 ημερών από την με οποιοδήποτε τρόπο λήξη της σύμβασης εργασίας, σύμφωνα με την οποία έκανε αρχικώς χρήση του δικαιώματος. Ομοίως με τις ρυθμίσεις του προηγούμενου εδαφίου, το δικαίωμα στην ειδική άδεια και παροχή προστασίας της μητρότητας συνεχίζεται και σε οποιαδήποτε περίπτωση αλλαγής εργοδότη στον ιδιωτικό τομέα πριν την παρέλευση 10 ημερών.

Άρθρο 2 **Χορήγηση ειδικής άδειας προστασίας της μητρότητας**

1. Η ειδική άδεια προστασίας της μητρότητας χορηγείται μετά τη λήξη της άδειας μητρότητας (άδεια τοκετού και λοχείας) ή και της ισόχρονης προς το μειωμένο ωράριο άδειας (άδεια φροντίδας), ως ισχύουν κάθε φορά, σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις ή τις ειδικότερες ευνοϊκότερες ρυθμίσεις που εφαρμόζονται σε κάθε κλάδο για τα θέματα αυτά. Η ειδική άδεια προστασίας της μητρότητας δύναται επίσης να χορηγείται και στις εργαζόμενες που αμέσως μετά τα ανωτέρω διαστήματα κάνουν χρήση του συνόλου ή τμήματος της ετήσιας κανονικής άδειας. Σε περίπτωση που το δικαίωμα στην ετήσια άδεια δεν είναι δυνατόν να χορηγηθεί εμπρόθεσμα μετά την ειδική άδεια προστασίας της μητρότητας, σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά ετήσιες προθεσμίες για τη χορήγησή της, τότε η ετήσια άδεια υποχρεωτικά προηγείται της ειδικής άδειας προστασίας της μητρότητας. Τυχόν προηγούμενη της ειδικής άδειας προστασίας της μητρότητας χορήγηση άλλης νόμιμης άδειας, όπως ενδεικτικά η γονική άδεια, γίνεται αποδεκτή, χωρίς να επηρεάζεται το δικαίωμα στην ειδική άδεια και παροχή προστασίας της μητρότητας.

2. Ως ημερομηνία έναρξης της ειδικής άδειας προστασίας της μητρότητας ορίζεται η επομένη της λήξης των αδειών της προηγούμενης παραγράφου. Δικαιολογημένη παρέκκλιση για την έναρξη της ειδικής άδειας προστασίας της μητρότητας και για την προθεσμία υποβολής αίτησης για την ειδική παροχή του Κεφαλαίου Β' της παρούσας συνιστούν η άσκηση ένστασης προς τον οικείο ασφαλιστικό φορέα για την επιδότηση μητρότητας, ή προς τη ΔΥΠΑ για τη χορήγηση της ειδικής παροχής του Κεφαλαίου Β; μέχρι την κοινοποίηση της απόφασης του αρμοδίου οργάνου, ή τυχόν καθυστέρηση του οικείου ασφαλιστικού φορέα να καταβάλει την επιδότηση άδειας μητρότητας, καθώς και κάθε ανυπαίτιο κώλυμα της/του δικαιούχου.

3. Η διάρκεια της ειδικής άδειας προστασίας της μητρότητας ορίζεται σε εννέα (9) μήνες. Η/ο εργαζόμενη/ος δύναται να κάνει χρήση του συνόλου ή τμήματος αυτής.

Σε περίπτωση μεταβίβασης του δικαιώματος εφαρμόζεται το άρθρο 3 της παρούσας και ιδίως το άρθρο 2 της υπ' αρ. 47360/2023 απόφασης του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (Β' 3104), όταν ο άλλος γονέας είναι μισθωτός κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 1 της παρούσας. Επίσης, η/ο εργαζόμενη/ος δύναται να διακόψει την ειδική άδεια προστασίας της μητρότητας, με έγγραφη συμφωνία του εργοδότη.

4. Η ανωτέρω άδεια χορηγείται έπειτα από ενημέρωση της/του δικαιούχου στον εργοδότη η οποία γίνεται εγγράφως, ηλεκτρονικά ή με κάθε άλλο πρόσφορο τρόπο, ένα μήνα πριν την έναρξη της εν λόγω άδειας. Οι εργοδότες, σε κάθε περίπτωση εξαρτημένης εργασίας, υποχρεούνται να αναρτούν τα στοιχεία χορήγησης της ειδικής άδειας προστασίας της μητρότητας στο Π.Σ. ΕΡΓΑΝΗ.

Άρθρο 3 **Μεταβίβαση του δικαιώματος**

1. Η φυσική, θετή και τεκμαιρόμενη μητέρα του άρθρου 1464 του Αστικού Κώδικα, ή στην περίπτωση των ομόφυλων συζύγων ο δικαιούχος γονέας κατά την έννοια του άρθρου 1 της παρούσας, δικαιούται να μεταβιβάσει έως επτά (7) μήνες από την ειδική άδεια προστασίας της μητρότητας της παρ. 1 του άρθρου 1 της παρούσας προς τον έτερο γονέα, ανεξαρτήτως αν αυτός εργάζεται με σχέση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου, ή με έμμισθη εντολή, ή είναι ελεύθερος επαγγελματίας ή αυτοαπασχολούμενος ή αγρότης. Για την περίπτωση της μεταβίβασης του δικαιώματος της ειδικής άδειας και παροχής προστασίας της μητρότητας εφαρμόζεται, αναλόγως κάθε φορά, η υπ' αρ. 47360/2023 (Β' 3104) απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, ή η υπ' αρ. 28843/18-4-2024 κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και της Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, όταν ο άλλος γονέας είναι μη μισθωτός.

2. Σε περίπτωση μεταβίβασης του δικαιώματος της ειδικής παροχής από τον δικαιούχο στον άλλο γονέα, σύμφωνα με την υπ' αρ. 28843/18-4-2024 κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και της Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, από τον αρχικό δικαιούχο στον άλλο

γονέα που εργάζεται ως μισθωτός, κατά την έννοια της παρούσας, μεταβιβάζεται το πλήρες δικαίωμα τόσο στην ειδική άδεια όσο και στην ειδική παροχή προστασίας της μητρότητας του άρθρου 5 της παρούσας.

Άρθρο 4 **Εργασιακά δικαιώματα**

1. Ο χρόνος απουσίας της εργαζόμενης ή του εργαζόμενου από την εργασία κατά τη διάρκεια της ειδικής άδειας προστασίας της μητρότητας, λογίζεται ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας για τον υπολογισμό της ετήσιας κανονικής άδειας, της προϋπηρεσίας για τον καθορισμό της αμοιβής και της αποζημίωσης σε περίπτωση απόλυσης, αλλά και κάθε δικαιώματος που απορρέει από τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας.

2. Κατά τη διάρκεια της ειδικής άδειας εφαρμόζονται όλες οι γενικές και ειδικές διατάξεις που αφορούν στην προστασία και στην διατήρηση της απασχόλησης και των όρων εργασίας, την επιστροφή στην ίδια θέση εργασίας ή σε ισοδύναμη θέση εργασίας, με όχι λιγότερο ευνοϊκούς επαγγελματικούς όρους και συνθήκες και στο δικαίωμα η εργαζόμενη ή ο εργαζόμενος να επωφεληθεί από οποιαδήποτε βελτίωση των συνθηκών εργασίας την οποία θα εδικαιούτο κατά την απουσία της/του, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κεφάλαιο Γ' του Μέρους ΙΙΙ του ν. 4808/2021 και τις διατάξεις του ν. 3896/2010.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' **Ειδική παροχή προστασίας της μητρότητας**

Άρθρο 5 **Φορέας καταβολής της παροχής -Καταβαλλόμενο ποσό - Προϋποθέσεις**

1. Η Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (ΔΥΠΑ), κατά τη διάρκεια της άδειας, υποχρεούται να καταβάλλει στην/στον δικαιούχο αυτής, μηνιαίως, ποσό ίσο με τον εκάστοτε ισχύοντα κατώτατο μισθό, καθώς και αναλογία δώρων εορτών και επιδόματος ετήσιας άδειας. Σε περίπτωση απασχόλησης της/του αρχικού δικαιούχου μέχρι και τέσσερις (4) ώρες ημερησίως ή μέχρι δεκατρείς (13) ημέρες τον μήνα κατά μέσο όρο, κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, που προηγείται της άδειας κυοφορίας, το καταβαλλόμενο από τη ΔΥΠΑ ποσό ισούται με το μισό του καθοριζόμενου ανωτέρω. Σε περίπτωση μερικής απασχόλησης της/του αρχικής/ού δικαιούχου, κατά την οποία το πλήρες ωράριο του συγκρίσιμου εργαζόμενου με πλήρη απασχόληση είναι μικρότερο του καθοριζόμενου από το άρθρο 55 του ν. 4808/2021 (Α' 101), τότε για την καταβολή ολόκληρης ή μισής παροχής λαμβάνεται υπόψη η σχετική κατά το ήμισυ αναλογία του προηγούμενου εδαφίου.

2. Απαραίτητες προϋποθέσεις για τη χορήγηση της ειδικής παροχής προστασίας της μητρότητας από τη ΔΥΠΑ είναι η/ο δικαιούχος της άδειας του Κεφαλαίου Α' της παρούσας:

α) να βρίσκεται σε ενεργή εργασιακή σχέση εξαρτημένης εργασίας ή σε ενεργή σύμβαση έμμισθης εντολής και

β) να έχει εκδοθεί απόφαση επιδότησης μητρότητας (κυοφορία και λοχεία, ή μόνο για το μεταγενέστερο τμήμα της άδειας μητρότητας για τις περιπτώσεις των τεκμαιρόμενων μητέρων και υιοθεσίας) από οποιοδήποτε ενταχθέντα στον e-ΕΦΚΑ Φορέα, Τομέα, Κλάδο ή Λογαριασμό ασφάλισης μισθωτών ή άλλο φορέα ασφάλισης ασθένειας μισθωτών εκτός e-ΕΦΚΑ, υπό την ιδιότητα της μισθωτής ή μη μισθωτής κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 1 της παρούσας, σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν. 4097/2012 (Α' 235).

Άρθρο 6 **Αίτηση - Απαραίτητα Στοιχεία/Δικαιολογητικά**

1. Η αίτηση χορήγησης της ειδικής παροχής προστασίας της μητρότητας υποβάλλεται αποκλειστικά με ηλεκτρονικό τρόπο, κατόπιν αυθεντικοποίησης της/του αιτούσας/ούντος την παροχή, μέσω των ηλεκτρονικών υπηρεσιών της ΔΥΠΑ στην Υπηρεσία ΚΠΑ2 του τόπου κατοικίας της/του. Η αίτηση επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του ν. 1599/1986 (Α' 75) ως προς τα στοιχεία που περιλαμβάνονται και αναφέρονται σε αυτήν. Η ανακρίβεια των δηλωθέντων στοιχείων επισύρει την απόρριψη της αίτησης και τις προβλεπόμενες ποινικές και διοικητικές κυρώσεις. Η αίτηση συνιστά εξουσιοδότηση προς τη ΔΥΠΑ για τη χρήση και επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων που περιλαμβάνονται σε αυτήν, προκειμένου να διενεργηθεί ο απαιτούμενος έλεγχος ώστε να διαπιστωθεί η πλήρωση των προϋποθέσεων της παρ. 2 του άρθρου 5 της παρούσας.

2. Η αίτηση υποβάλλεται οποτεδήποτε εντός εξήντα (60) ημερών από τη χορήγηση της ειδικής άδειας προστασίας της μητρότητας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο Α' της παρούσας.

3. Οι αρμόδιοι υπάλληλοι της ΔΥΠΑ έχουν πρόσβαση, στα στοιχεία της ηλεκτρονικής υπηρεσίας της παρ. 1 του παρόντος άρθρου για τον έλεγχο και τη διεκπεραίωση των αιτημάτων. Από τον αρμόδιο υπάλληλο της ΔΥΠΑ εξετάζονται τα εξής:

α) Η ενεργή εργασιακή σχέση εξαρτημένης εργασίας ή ενεργή σύμβαση έμμισθης εντολής κατά την έναρξη της ειδικής άδειας προστασίας της μητρότητας, το είδος, η μορφή, η διάρκεια της εργασιακής σχέσης και προκειμένου για τις συμβάσεις ορισμένου χρόνου η ημερομηνία λήξης τους, μέσω του Π.Σ. ΕΡΓΑΝΗ, προκειμένου για την εξαρτημένη εργασία, ενώ σε κάθε άλλη περίπτωση προσκομίζεται βεβαίωση του εργοδότη.

Ο υπολογισμός της ισόχρονης άδειας φροντίδας παιδιού αντί μειωμένου ωραρίου, όταν χορηγείται πριν την ειδική άδεια προστασίας της μητρότητας αφορά στα μέρη της σύμβασης εργασίας και ο έλεγχος αφορά μόνο σε τυχόν απώλεια δικαιώματος.

Σε περίπτωση που μετά την έκδοση απορριπτικής απόφασης διαπιστωθεί από την υπηρεσία ότι αυτή βασίστηκε σε εσφαλμένα στοιχεία ή κρίση ή με αίτηση της/ του δικαιούχου προσκομισθούν στοιχεία, από τα οποία προκύπτει η πλήρωση των προϋποθέσεων για τη χορήγηση της ειδικής παροχής, η απόφαση αυτή ανακαλείται άμεσα από τη διοίκηση, ανεξάρτητα από τυχόν υποβολή ένδικου βοηθήματος, και εκδίδεται η σχετική απόφαση χορήγησης της ειδικής παροχής.

β) Αντίγραφο απόφασης επιδόματος μητρότητας από οποιονδήποτε ενταχθέντα στον e-ΕΦΚΑ Φορέα, Τομέα, Κλάδο ή Λογαριασμό ασφάλισης μισθωτών ή από άλλο φορέα ασφάλισης ασθένειας μισθωτών εκτός e-ΕΦΚΑ, υπέρ της/του δικαιούχου, σύμφωνα με την περ. β) της παρ. 2 του άρθρου 5 της παρούσας. Για τις περιπτώσεις υιοθεσίας τα έγγραφα σχετικά με την ένταξη του τέκνου στην οικογένεια, σύμφωνα με τις περ. α) και β) της παρ. 1 του άρθρου 228 του π.δ. 80/2022 (Α' 222), ως ισχύει κάθε φορά.

γ) Υπεύθυνη δήλωση της/του δικαιούχου με την οποία αναλαμβάνει την υποχρέωση να γνωστοποιήσει εντός 8 ημερών στην Υπηρεσία της ΔΥΠΑ οποιαδήποτε μεταβολή της εργασιακής της/του σχέσης.

δ) Αριθμός λογαριασμού (IBAN) της/του δικαιούχου.

Άρθρο 7

Καταβολή Ειδικής παροχής προστασίας της μητρότητας - Διακοπή

1. Μετά την υποβολή της αίτησης η αρμόδια Υπηρεσία ΚΠΑ2 της ΔΥΠΑ προβαίνει σε οίκοθεν έλεγχο της πλήρωσης των προϋποθέσεων χορήγησης της παροχής του άρθρου 5 του Κεφαλαίου Β' της παρούσας με βάση τα τηρούμενα στοιχεία των αρμοδίων κατά περίπτωση φορέων. Κατά την επεξεργασία της αίτησης, σε περίπτωση που η αυτεπάγγελτη διαδικασία αναζήτησης των στοιχείων/δικαιολογητικών δεν είναι εφικτή, οι αιτούσες/ ούντες καλούνται να τα προσκομίσουν ή να τα επισυνάψουν στην ηλεκτρονική τους αίτηση.

2. Αρμόδιο όργανο για την αναγνώριση του δικαιώματος ένταξης στην παροχή είναι ο Προϊστάμενος της Υπηρεσίας ΚΠΑ2, στην οποία υποβάλλεται η αίτηση, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 6 της παρούσας.

3. Η παροχή καταβάλλεται σε μηνιαίες δόσεις, όπως ορίζεται από την απόφαση αναγνώρισης της αρμόδιας υπηρεσίας ΚΠΑ2 της ΔΥΠΑ, με πίστωση λογαριασμού που τηρείται από τη/τον δικαιούχο. Για κάθε πληρωμή της ΔΥΠΑ εκδίδεται Χρηματικό Ένταλμα Πληρωμής από την αρμόδια Οικονομική Υπηρεσία. Τα Χρηματικά Εντάλματα Πληρωμής εξοφλούνται από το οικείο τμήμα ταμείου της αρμόδιας Οικονομικής Υπηρεσίας.

4. Η ΔΥΠΑ ελέγχει καθ' όλη τη διάρκεια της παροχής την πλήρωση των προϋποθέσεων χορήγησης της παροχής, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 5 της παρούσας.

5. Ο χρόνος της ειδικής άδειας προστασίας της μητρότητας λογίζεται ως χρόνος ασφάλισης στους κλάδους κύριας σύνταξης και ασθένειας του e-ΕΦΚΑ, ή άλλου φορέα ασφάλισης ασθένειας μισθωτών εκτός e-ΕΦΚΑ, καθώς και στους οικείους φορείς επικουρικής ασφάλισης, οι δε προβλεπόμενες εισφορές υπολογίζονται επί

του κατά περίπτωση αναφερόμενου παραπάνω ποσού, από το οποίο η ΔΥΠΑ παρακρατεί την προβλεπόμενη εισφορά ασφαλισμένου και την αποδίδει στους αρμόδιους φορείς μαζί με την προβλεπόμενη εισφορά εργοδότη που βαρύνει τη ΔΥΠΑ. Σε περίπτωση καταβολής μικρότερου ποσού επιδότησης, μειώνεται αναλογικά και ο χρόνος προς αναγνώριση στην ασφάλιση.

6. Η παροχή διακόπτεται στις εξής περιπτώσεις:

α) έληξε με οποιονδήποτε τρόπο η εργασιακή σχέση με βάση την οποία η/ο δικαιούχος αιτήθηκε και έλαβε την ειδική παροχή προστασίας της μητρότητας, εκτός εάν στη συνέχεια συνήψε νέα σύμβαση εργασίας με οποιονδήποτε εργοδότη, σύμφωνα με το β' εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 1 της παρούσας, από τον οποίο συνέχισε να λαμβάνει την ειδική άδεια προστασίας της μητρότητας, ή

β) η/ο δικαιούχος υπέβαλε σχετικό αίτημα, ή

γ) βρέθηκε σε επιτόπιο έλεγχο να απασχολείται στον εργοδότη, από τον οποίο έλαβε την ειδική άδεια προστασίας της μητρότητας σύμφωνα με το Κεφάλαιο Α' της παρούσας. Στην περίπτωση αυτή, η ειδική παροχή προστασίας της μητρότητας διακόπτεται, από τον μήνα κατά τον οποίο διενεργήθηκε ο έλεγχος και εφεξής.

7. Σε περίπτωση που η μητέρα, ή ο δικαιούχος γονέας σε περίπτωση ομόφυλων συζύγων, πριν τη χορήγηση της ειδικής άδειας, εργάζεται ταυτόχρονα ως μισθωτή/ τός και μη μισθωτή/τός και λάβει την παροχή με την πρώτη ιδιότητα, σύμφωνα με το άρθρο 1 της παρούσας, αλλά κατά τη διάρκεια της άδειας απωλέσει την ιδιότητα αυτή, τότε, για το διάστημα που απομένει, δικαιούται να λάβει την ειδική παροχή με την ιδιότητά της/του ως μη μισθωτής/ού, εφόσον υποβάλλει σχετικό αίτημα στη ΔΥΠΑ, ή να μεταβιβάσει άδεια ή και παροχή στον πατέρα ή τον άλλο γονέα, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στις ισχύουσες κανονιστικές πράξεις.

8. Το δικαίωμα στην ειδική παροχή προστασίας της μητρότητας διατηρείται και στην περίπτωση που υπάρχει μετάπτωση της/του δικαιούχου από την ιδιότητα της/ του μισθωτής/ού στην ιδιότητα της/του μη μισθωτής/ ού, για το διάστημα της άδειας που υπολείπεται, και εφαρμόζονται τα ειδικότερα οριζόμενα στις ισχύουσες κανονιστικές πράξεις.

9. Η ειδική παροχή προστασίας μητρότητας είναι αφορολόγητη, ανεκχώρητη και ακατάσχετη στα χέρια Δημοσίου ή τρίτων, δεν υπόκειται σε οποιοδήποτε τέλος, εισφορά ή άλλη κράτηση υπέρ του Δημοσίου ή του e-ΕΦΚΑ.

Άρθρο 8

Αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά

Σε περίπτωση αχρεωστήτης καταβολής της ειδικής παροχής, λόγω ανάκλησης της απόφασης χορήγησής της ως μη δικαιούχου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρούσα, με πλήρη και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, το αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό αναζητείται, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τις διατάξεις περί Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.) του ν. 4978/2022 (Α' 190).

Άρθρο 9

Ενστάσεις

Ενστάσεις κατά των αποφάσεων των αρμοδίων οργάνων ασκούνται εντός ανατρεπτικής προθεσμίας 30 ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησής τους, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 10 της παρούσας και εξετάζονται από το αρμόδιο όργανο σύμφωνα με την εκδοθείσα κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 70 του ν. 3996/2011 (Α' 170) απόφαση του ΔΣ της ΔΥΠΑ. Οι ενστάσεις, με ευθύνη του προεδρεύοντος του ως άνω αρμοδίου οργάνου, εξετάζονται κατά προτεραιότητα και σε κάθε περίπτωση το αρμόδιο όργανο οφείλει να γνωστοποιεί στην/στον προσφεύγουσα/οντα την απόφασή του επί της προσφυγής το αργότερο μέσα σε τρεις (3) μήνες από τότε που η ανωτέρω προσφυγή ασκήθηκε. Κατά την εξέταση της ένστασης δεν επηρεάζει την κρίση του οργάνου τυχόν άσκηση άλλου νόμιμου δικαιώματος ή ακόμη και τυχόν προσωρινή επιστροφή στη θέση εργασίας της προσφεύγουσας ή του προσφεύγοντος, ενώ σε τέτοια περίπτωση το δικαίωμα στην ειδική παροχή δύναται να ξεκινά μετά την κοινοποίηση της σχετικής απόφασης, εφόσον αυτή είναι θετική για την

προσφεύγουσα ή τον προσφεύγοντα, σύμφωνα με την αίτησή της/του, μετά την κοινοποίηση της απόφασης του αρμοδίου οργάνου.

Άρθρο 10 **Κοινοποίηση απόφασης**

1. Η κατά τα παραπάνω απόφαση χορήγησης της ειδικής παροχής προστασίας της μητρότητας αποτελεί έγκυρη διοικητική πράξη που φέρει μηχανογραφική αποτύπωση της σφραγίδας της ΔΥΠΑ και της υπογραφής του Προϊσταμένου του κατά τόπον αρμόδιου ΚΠΑ2 της ΔΥΠΑ.

2. Η απόφαση κοινοποιείται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) που έχει δηλώσει η/ο δικαιούχος στην αίτησή της/του ή στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) που έχει καταχωρίσει στο Εθνικό Μητρώο Επικοινωνίας (Ε.Μ.Επ.), χωρίς να απαιτείται άλλη κοινοποίηση σε αυτήν/όν σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 29 του ν. 4727/2020 (Α' 184). Η απόφαση θεωρείται ότι κοινοποιήθηκε μετά από την παρέλευση δέκα (10) πλήρων εργασίμων ημερών από τη γνωστοποίησή της με χρήση ΤΠΕ, όπως αυτή τηρείται στην ηλεκτρονική υπηρεσία και αναγράφεται στην απόφαση, εκτός εάν η/ο αποδέκτης αποδείξει τη συνδρομή λόγων ανωτέρας βίας, οι οποίοι δεν επέτρεψαν την πρόσβαση στο περιεχόμενο του εγγράφου που της/ του γνωστοποιήθηκε με χρήση ΤΠΕ ή εφόσον αυτή η αδυναμία οφείλεται σε λόγους που αφορούν στις ηλεκτρονικές υπηρεσίες της ΔΥΠΑ. Η απόφαση θεωρείται ότι κοινοποιήθηκε και στην περίπτωση που αναρτηθεί στην προσωπική θυρίδα της/του δικαιούχου που τηρείται στην Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr - ΕΨΠ), εφόσον η/ο δικαιούχος το δηλώσει ρητά στην αίτησή της/του, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 26 του ν. 4727/2020 (Α' 184). Σε περίπτωση έκδοσης απορριπτικής απόφασης περιλαμβάνεται πλήρης και εμπειριστατωμένη αιτιολόγηση αυτής.

Άρθρο 11 **Προσωπικά δεδομένα δικαιούχων**

1. Τα προσωπικά δεδομένα των δικαιούχων που αιτούνται τη λήψη της ειδικής παροχής προστασίας της μητρότητας διατηρούνται για τουλάχιστον είκοσι (20) έτη από την πληρωμή τους στο πληροφοριακό σύστημα της ΔΥΠΑ, σύμφωνα με το άρθρο 6 του παρόντος και τις ισχύουσες διατάξεις για την αναγνώριση πλασματικού χρόνου μητρότητας. Στα υποκείμενα των δεδομένων αναγνωρίζεται ότι μπορούν να ασκήσουν τα δικαιώματα εκείνα ενώπιον της ΔΥΠΑ που τους αναγνωρίζει ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων (Γ.Κ.Π.Δ.).

2. Τα δεδομένα συλλέγονται σύμφωνα με τα άρθρα 14 και την παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 4670/2020 (Α' 43) για το σκοπό της χορήγησης της ειδικής παροχής προστασίας της μητρότητας. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία τυγχάνουν επεξεργασίας, περιορίζονται στα απολύτως απαραίτητα, προκειμένου να υλοποιηθούν οι διατάξεις της παρούσας και της σχετικής νομοθεσίας, επί τη βάση της οποίας εκδίδεται, και αφορούν στα πρόσωπα που αιτούνται την ειδική παροχή προστασίας της μητρότητας σύμφωνα με την παρούσα.

3. Υποκείμενα των δεδομένων είναι τα φυσικά πρόσωπα, τα οποία υποβάλλουν την ηλεκτρονική αίτηση για τη χορήγηση της ειδικής παροχής προστασίας της μητρότητας.

4. Κατά τη συλλογή και επεξεργασία των δεδομένων, η ΔΥΠΑ, ως υπεύθυνος επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων, πρέπει πάντοτε να διασφαλίζει την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, σύμφωνα με το άρθρο 9Α του Συντάγματος, την κείμενη νομοθεσία και, ιδίως, σύμφωνα με τις διατάξεις του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων [Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, ΕΕ L 119 (Γ.Κ.Π.Δ.)]. Η πρόσβαση στα δεδομένα και η επεξεργασία για τη χορήγηση της ειδικής παροχής προστασίας της μητρότητας επιτρέπονται μόνο με χρήση κατάλληλων διαπιστευτηρίων από προσωπικό που έχει τις κατάλληλες εξουσιοδοτήσεις. Ο κάθε χρήστης φορέας του συστήματος δεν έχει δικαίωμα πρόσβασης στα λοιπά δεδομένα του συστήματος.

5. Η διάθεση διαδικτυακών υπηρεσιών στη ΔΥΠΑ μέσω του Κέντρου Διαλειτουργικότητας της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης (Γ.Γ.Π.Σ.Ψ.Δ.) διενεργείται σύμφωνα με το ισχύ-ον Πλαίσιο Ασφάλειας Πληροφοριακών Συστημάτων της Γ.Γ.Π.Σ.Ψ.Δ. του Υπουργείου

Ψηφιακής Διακυβέρνησης, την πολιτική ορθής χρήσης διαδικτυακών υπηρεσιών και τις διατάξεις περί προστασίας τυχόν δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η ΔΥΠΑ έχει την υποχρέωση λήψης και διαρκούς τήρησης των κατάλληλων και αναγκαίων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων ασφάλειας των λαμβανομένων πληροφοριών και, κατ' ελάχιστον, την καταγραφή και παρακολούθηση των προσβάσεων, τη διασφάλιση ιχνηλασιμότητας και την προστασία των διακινούμενων δεδομένων από κάθε παραβίαση, καθώς και από σκόπιμη ή τυχαία απειλή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

Άρθρο 12

Τελικές και Μεταβατικές διατάξεις

1. Οι αιτήσεις και οι υπεύθυνες δηλώσεις των δικαιούχων της ειδικής άδειας προστασίας της μητρότητας, σύμφωνα με το άρθρο 1 της παρούσας, για την χορήγηση της ειδικής παροχής προστασίας της μητρότητας που έχουν υποβληθεί προς τη ΔΥΠΑ από την έναρξη ισχύος του άρθρου 150 του ν. 5078/2023 (Α' 211), λαμβανομένων υπόψη και των δικαιούχων της παρ. 3 του άρθρου 155 του ίδιου νόμου, καθώς και των δικαιούχων των παρ. 1 και 2 του άρθρου 6 του ν. 5089/2024 (Α' 27) και εντεύθεν, επέχουν θέση αίτησης της παρ. 1 του άρθρου 6 του Κεφαλαίου Β' και εξετάζονται με σειρά προτεραιότητας, με βάση την ημερομηνία κατάθεσης, σύμφωνα με την παρούσα.

2. Οι αιτήσεις και οι υπεύθυνες δηλώσεις των ασφαλισμένων μητέρων των φορέων ασφάλισης ασθένειας μισθωτών εκτός e-ΕΦΚΑ, θα υποβάλλονται χειρόγραφα στο κατά τόπον αρμόδιο ΚΠΑ2 της ΔΥΠΑ, μέχρι την ολοκλήρωση των διαδικασιών ένταξης αυτών στο πληροφοριακό σύστημα.

3. Κατά την πρώτη εφαρμογή του άρθρου 228 του π.δ. 80/2022 (Α' 222), όπως διαμορφώθηκε με το άρθρο 150 του ν. 5078/2023 (Α' 211) και σύμφωνα και με την παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 5089/2024 (Α' 27) και λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 155 του ν. 5078/2023 (Α' 211), του άρθρου 43, της παρ. 2 του άρθρου 83 και της παρ. 1 του άρθρου 85 του ν. 4997/2022 (Α' 219), οι νέες/οι δικαιούχοι της ειδικής άδειας και παροχής προστασίας της μητρότητας, σύμφωνα και με τα ειδικότερα οριζόμενα στην παρούσα, ήτοι, μισθωτές/οί ασφαλισμένες/οι του e-ΕΦΚΑ (πλην του τ. ΙΚΑ - ΕΤΑΜ), ή άλλου φορέα ασφάλισης ασθένειας μισθωτών, οι έμμισθες/οι δικηγόροι και οι ομόφυλοι σύζυγοι στην περίπτωση απόκτησης κοινού τέκνου, που δεν υπέβαλαν αίτηση ή υπεύθυνη δήλωση προς τη ΔΥΠΑ κατά την παρ. 1 του παρόντος άρθρου μετά τις 25/11/2022, δύνανται, κατόπιν αιτήματος τους προς τον εργοδότη και τη ΔΥΠΑ να εκκινήσουν την εννεάμηνη ειδική άδεια και παροχή προστασίας της μητρότητας, εντός χρονικού διαστήματος εξήντα (60) ημερολογιακών ημερών από τη δημοσίευση της παρούσας. Κατά τα λοιπά, εκτός από την ανωτέρω παρέκκλιση για την ημερομηνία έναρξης και αίτησης της ειδικής άδειας και παροχής προστασίας της μητρότητας, εφαρμόζονται και στις ανωτέρω περιπτώσεις όλες οι διατάξεις της παρούσας και ιδίως του άρθρου 5 αυτής.

4. Μέχρι την προσαρμογή των συστημάτων του e-ΕΦΚΑ ή άλλου φορέα ασφάλισης ασθένειας μισθωτών εκτός e-ΕΦΚΑ για την καταβολή του επιδόματος μητρότητας στον γονέα που ασκεί το δικαίωμα στην άδεια μητρότητας, σε περίπτωση απόκτησης κοινού παιδιού από ομόφυλους συζύγους, προκειμένου για την καταβολή της ειδικής παροχής προστασίας της μητρότητας από τη ΔΥΠΑ, η προϋπόθεση της περ. β) της παρ. 2 του άρθρου 5 του Κεφαλαίου Β' της παρούσας θεωρείται ότι έχει πληρωθεί εφόσον η αιτούσα ή ο αιτών την ειδική παροχή προστασίας της μητρότητας, ως αρχική/ός δικαιούχος αυτής σύμφωνα με την παρούσα, πληροί αναλόγως τις ασφαλιστικές προϋποθέσεις που θέτει ο e-ΕΦΚΑ ή άλλος φορέα ασφάλισης ασθένειας μισθωτών εκτός e-ΕΦΚΑ, για την καταβολή επιδόματος μητρότητας στις θετές μητέρες.

5. Ο χρόνος ασφάλισης που έχει διανυθεί από την έναρξη ισχύος των διατάξεων του άρθρου 150 του ν. 5078/2023, θεωρείται χρόνος ασφάλισης στους Κλάδους Κύριας Σύνταξης και Ασθένειας σε είδος και σε χρήμα των ενταγμένων στον e-ΕΦΚΑ φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών ή στον οικείο φορέα ασφάλισης ασθένειας μισθωτών, καθώς και στους οικείους φορείς επικουρικής ασφάλισης.

6. Η υπ' αρ. 33891/606/7.5.2008 απόφαση της Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας «Ειδική παροχή προστασίας μητρότητας» (Β' 833), καταργείται.

Άρθρο 13
Έναρξη ισχύος

Η παρούσα απόφαση ισχύει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 10/07/2024

Οι Υπουργοί

Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών - ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ

Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης - ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ

Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης - ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΣΑΚΛΟΓΛΟΥ

Ε. ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ Σ.Λ.Ο.Τ.

ΣΛΟΤ 223/2024

Ερώτημα εάν εισαγόμενα αγαθά σε καθεστώς τελωνειακής αποταμίευσης προσμετρώνται στα αποθέματα

Αθήνα, 07/02/2024

Ανώνυμη εταιρεία, εδρεύουσα στην Ελλάδα, πρόκειται να εισάγει από τρίτη χώρα αγαθά (εξαρτήματα για την παραγωγική της διαδικασία) με συμφωνηθέντα όρο παράδοσης των άνω αγαθών στις εγκαταστάσεις της (incoterms: DAP Delivered at place).

Τα άνω αγαθά κατά την εισαγωγή τους πρόκειται να τεθούν σε ειδικό καθεστώς τελωνειακής αποταμίευσης, ώστε να εκτελωνίζονται και να παραλαμβάνονται κατά το χρόνο που θα απαιτούνται για τις ανάγκες της παραγωγής.

Τίθεται λοιπόν το ερώτημα εάν τα αγαθά αυτά καθ' ον χρόνο παραμένουν στο καθεστώς αποταμίευσης, πρέπει να προσμετρώνται στα αποθέματα της Εταιρείας.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Στο Παράρτημα Ι του ν. 4308/2014 τα Περιουσιακά Στοιχεία ορίζονται ως: «Πόροι επί των οποίων η επιχείρηση ασκεί έλεγχο, ως αποτέλεσμα γεγονότων του παρελθόντος και από τους οποίους αναμένει μελλοντικά οικονομικά οφέλη».

Το κόστος κτήσης των αποθεμάτων επί των οποίων ασκεί έλεγχο μια οικονομική οντότητα περιλαμβάνει το σύνολο των δαπανών που απαιτούνται για να φθάσουν αυτά στην παρούσα θέση και κατάστασή τους. Στη Λογιστική Οδηγία για την εφαρμογή του ν. 4308/2014, παράγραφοι 20.2.1 & 20.2.2, αναφέρονται τα εξής: «Ο όρος “παρούσα θέση” αναφέρεται στη γεωγραφική θέση στην οποία βρίσκονται (π.χ. σε αποθήκη στην Αθήνα ή στη Θεσσαλονίκη). Ο όρος “κατάσταση” αναφέρεται στο στάδιο επεξεργασίας για παραγόμενα προϊόντα. Το κόστος αγοράς για εμπορεύματα και υλικά περιλαμβάνει την τιμή αγοράς, τους εισαγωγικούς δασμούς και άλλους φόρους (εκτός εκείνων που η οντότητα μπορεί στη συνέχεια να ανακτήσει από την φορολογική αρχή, όπως ο ΦΠΑ), μεταφορικά, κόστη παράδοσης και άλλα κόστη άμεσα επιρριπτά στην απόκτηση των ετοιμών αγαθών, υλικών και υπηρεσιών. Εμπορικές εκπτώσεις, μειώσεις τιμών και άλλα παρόμοια στοιχεία αφαιρούνται κατά τον προσδιορισμό του κόστους κτήσης των αποθεμάτων».

Με βάση τον όρο «Delivered At Place» (DAP), ο πωλητής είναι υπεύθυνος για την παράδοση των αγαθών, έτοιμων για εκφόρτωση, στον καθορισμένο προορισμό. Ο πωλητής αναλαμβάνει όλους τους κινδύνους μέχρι την εκφόρτωση, η οποία γίνεται με κόστος και κίνδυνο του αγοραστή. Μετά την άφιξη των εμπορευμάτων στη χώρα προορισμού, ο τελωνισμός στη χώρα εισαγωγής πρέπει να ολοκληρωθεί από τον αγοραστή με δικά του έξοδα και κινδύνους, συμπεριλαμβανομένων όλων των τελωνειακών δασμών και φόρων.

Σύμφωνα και με τα όσα προβλέπονται από τον Ενωσιακό Τελωνειακό Κώδικα, η Τελωνειακή Αποταμίευση είναι ειδικό καθεστώς, το οποίο επιτρέπει την είσοδο και την αποθήκευση μη ενωσιακών αποθεμάτων σε αποθήκες τελωνειακής αποταμίευσης, οι οποίες είναι εγκεκριμένες από την Τελωνειακή Υπηρεσία και στις οποίες τα εν λόγω αποθέματα μπορούν να παραμείνουν για απεριόριστο χρονικό διάστημα, με αναστολή καταβολής των δασμοφορολογικών επιβαρύνσεων που τους αναλογούν έως την εκκαθάριση του καθεστώτος. Για να εξέλθουν από την αποθήκη, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν ή να πωληθούν, πρέπει να καταβληθούν οι αναλογούσες δασμοφορολογικές επιβαρύνσεις.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, με την ολοκλήρωση της παράδοσης στον καθορισμένο τόπο μετά την εκφόρτωση, η ελληνική εταιρεία αποκτά τον έλεγχο επί των αποθεμάτων. Το καθεστώς τελωνειακής αποταμίευσης δεν αναιρεί το γεγονός ότι η εταιρεία έχει την κυριότητα αυτών. Συνεπώς, τα αγαθά κατά το χρόνο παραμονής τους στο καθεστώς τελωνειακής αποταμίευσης, αναγνωρίζονται ως αποθέματα της εταιρείας.

Σημειώνεται ότι κατά την εξαγωγή τους από την τελωνειακή αποθήκη, το κόστος των αγαθών θα επιβαρυνθεί με τους εισαγωγικούς δασμούς, δαπάνες εκτελωνισμού και λοιπά έξοδα εισαγωγής, όπως ορίζει η παράγραφος 2 του άρθρου 20 του ν. 4308/2014.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΣΛΟΤ
ΤΑ ΜΕΛΗ

ΣΛΟΤ 859/2024 Λογιστικός Χειρισμός Οικονομικής Ενίσχυσης

Αθήνα, 12/03/2024

Σε συνέχεια της με αριθ.πρωτ. 924 ΕΞ 17/04.2023 Γνωμοδότησης του Σ.ΛΟ.Τ., σας υποβάλλουμε ξανά το ερώτημα που είχε υποβληθεί, ορθώς διατυπωμένο και με συμπλήρωση και άλλων περιπτώσεων, και παρακαλούμε για την όσο το δυνατό γρηγορότερη απάντησή σας.

Σύμφωνα με την παρ.6 του άρθρου 1 του ν. 4308/2014 «Οι οντότητες που, υποχρεωτικά ή προαιρετικά, συντάσσουν τις χρηματοοικονομικές τους καταστάσεις βάσει των Δ.Π.Χ.Α. εφαρμόζουν μόνο τα άρθρα 3 έως και 15 και την παρ.32 του άρθρου 29 του παρόντος νόμου». Περαιτέρω, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παρ. 8 και 9 του άρθρου 3 «Το σχέδιο λογαριασμών του Παραρτήματος Γ' χρησιμοποιείται ως μέρος του λογιστικού συστήματος της οντότητας, σε ό,τι αφορά στην ονοματολογία, στο βαθμό ανάλυσης και συγκέντρωσης των λογαριασμών, καθώς και στο περιεχόμενό τους ....» και «Εναλλακτικά του σχεδίου λογαριασμών του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 8 του παρόντος άρθρου, κάθε οντότητα που υπόκειται σε αυτόν το νόμο έχει τη δυνατότητα να εφαρμόσει το σχέδιο λογαριασμών, όπως ισχύει κατά την 31η Δεκεμβρίου 2014».

Κατόπιν των ανωτέρω, παρακαλούμε όπως μας γνωρίσετε σε ποιο λογαριασμό του Λογιστικού Σχεδίου θα καταχωρηθούν τα ακόλουθα έσοδα τόσο στην περίπτωση που η οντότητα εξακολουθεί να εφαρμόζει το σχέδιο λογαριασμών του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου (Ε.Γ.Λ.Σ.) όσο και στην περίπτωση που η οντότητα εφαρμόζει το σχέδιο λογαριασμών των Ε.Λ.Π:

1. Οικονομική ενίσχυση που δόθηκε από το Κράτος σε εταιρεία, λόγω της πανδημίας, για την κάλυψη απώλειας εσόδων μειωμένων κατά τα αποφευχθέντα έξοδα (έξοδα παραγωγής)
2. Επιδότηση ενοικίων (που δεν καταβλήθηκαν) λόγω της πανδημίας
3. Αποζημίωση αναχρηματοδότησης λόγω οφέλους που προέκυψε από αναχρηματοδότηση δανειακών συμβάσεων

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Όπως αναφέρεται και στην Ερμηνευτική Οδηγία και στην ενότητα 3.8.1 και 3.9.1 «...Η διάταξη του νόμου ορίζει ότι το σχέδιο των λογαριασμών του παραρτήματος Γ είναι υποχρεωτικό σε ό,τι αφορά την ονοματολογία, το βαθμό ανάλυσης και συγκέντρωσης των λογαριασμών (ανάλυση – ταξινόμηση σε πρωτοβάθμιους, δευτεροβάθμιους, κ.λπ.), καθώς και το περιεχόμενό τους, όπως αυτά καθορίζονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Συνεπώς, και σύμφωνα με τις επικρατούσες διεθνείς πρακτικές, δεν είναι υποχρεωτική η χρήση των κωδικών του προτεινόμενου σχεδίου λογαριασμών.

3.9.1 Οι οντότητες, με επιλογή τους, μπορούν να συνεχίσουν να χρησιμοποιούν το υπάρχον σχέδιο λογαριασμών που είναι σε ισχύ κατά την 31η Δεκεμβρίου 2014, δηλαδή το σχέδιο λογαριασμών του Π.Δ. 1123/1980 ή του Π.Δ. 148/1984 περί εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Ασφαλιστικών Επιχειρήσεων ή του Π.Δ. 384/1992 περί εφαρμογής Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Τραπεζών, κατά περίπτωση. Οίκοθεν νοείται ότι οι οντότητες οφείλουν να προβαίνουν στις απαραίτητες προσαρμογές και προσθήκες στο σχέδιο λογαριασμών που τηρούν για την κάλυψη των απαιτήσεων του παρόντος νόμου και των πληροφοριακών τους αναγκών.

Παρακάτω παραθέτουμε τους προτεινόμενους λογαριασμούς σε κάθε μια από τις παραπάνω περιπτώσεις:

Περίπτωση λογιστικού γεγονότος	Προτεινόμενος λογαριασμός κατά Ε.Γ.Λ.Σ. και Ε.Λ.Π.
Οικονομική ενίσχυση που δόθηκε από το Κράτος σε εταιρεία, λόγω της πανδημίας, για την κάλυψη απώλειας εσόδων μειωμένων κατά τα αποφευχθέντα έξοδα (έξοδα παραγωγής).	Το ποσό της οικονομικής ενίσχυσης και το όφελος από τη μη καταβολή ενοικίων καταχωρίζεται στους κάτωθι λογαριασμούς, ανάλογα με την περίπτωση: · Αν η εταιρεία εφαρμόζει το σχέδιο λογαριασμών του Ε.Γ.Λ.Σ. : Λογαριασμούς της ομάδας 74 και ενδεικτικά ο λογαριασμός 74.03 «Ειδικές επιχορηγήσεις-επιδοτήσεις».
Επιδότηση ενοικίων (που δεν καταβλήθηκαν) λόγω της πανδημίας.	

Περίπτωση λογιστικού γεγονότος	Προτεινόμενος λογαριασμός κατά Ε.Γ.Λ.Σ. και Ε.Λ.Π.
	Αν η εταιρεία εφαρμόζει το σχέδιο λογαριασμών από το Παράρτημα Γ του ν. 4308/2014: Λογαριασμός 71.04 «Άλλα λειτουργικά έσοδα» με αντίστοιχη ανάπτυξη σε τριτοβάθμιο επίπεδο ή εναλλακτικά σε νέο λογαριασμό 71.06 για την οικονομική ενίσχυση.
Αποζημίωση αναχρηματοδότησης λόγω οφέλους που προέκυψε από αναχρηματοδότηση δανειακών συμβάσεων.	Το κέρδος που αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα από αναχρηματοδοτήσεις (αναδιαρθρώσεις) δανειακών συμβάσεων καταχωρίζεται στους κάτωθι λογαριασμούς, ανάλογα με την περίπτωση: Αν η εταιρεία χρησιμοποιεί το σχέδιο λογαριασμών του Ε.Γ.Λ.Σ, σε έναν υπολογαριασμό της ομάδας 81 «Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα» Αν η εταιρεία χρησιμοποιεί το σχέδιο λογαριασμών από το Παράρτημα Γ του ν. 4308/2014, σε υπολογαριασμό της ομάδας 79 «Ασυνήθη έσοδα και κέρδη».

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΣΛΟΤ
ΤΑ ΜΕΛΗ

ΣΛΟΤ 905/2024

Ερώτημα για εμφάνιση εσόδων από επιχορηγήσεις έργων / σχεδίων δράσης (action grants) έρευνας, εκπαίδευσης, ανάπτυξης τεχνολογικών εφαρμογών κλπ. στον κύκλο εργασιών

Αθήνα, 11/05/2024

Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία (Ι.Κ.Ε.) έχει ως βασικό αντικείμενο δραστηριότητας την έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία στις τεχνολογικές και κοινωνικές επιστήμες, και στον καταστατικό της σκοπό μεταξύ άλλων και το σχεδιασμό – υλοποίηση έργων για την εκπαίδευση, τη δια βίου μάθηση, την έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη κ.α. που χρηματοδοτούνται από εθνικούς, ευρωπαϊκούς και διεθνείς μηχανισμούς (ενδεικτικά Horizon, Erasmus+, EuropeAid, Justice, Worldbank, ΕΣΠΑ, κ.ά.), ενώ το κύριο μέρος των εσόδων της προέρχεται από επιχορηγήσεις από τους ανωτέρω μηχανισμούς.

Η εταιρεία έχει ως βασική της δραστηριότητα τη συμμετοχή και υλοποίηση έργων/σχεδίων δράσης χρηματοδοτούμενων από φορείς όπως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (action grants), τα οποία προκύπτουν κατόπιν διαγωνιστικής διαδικασίας, απαντώντας σε ανοιχτές προσκλήσεις (open calls). Συγκεκριμένα,

- Η εταιρεία για την εκπλήρωση του καταστατικού της σκοπού, έχει διακριτό τμήμα Ευρωπαϊκών προγραμμάτων και έργων, το οποίο εργάζεται για την υποβολή προτάσεων χρηματοδότησης σε ανοιχτές προσκλήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και την υλοποίηση των εγκεκριμένων έργων.
- Οι επιχορηγήσεις αφορούν στην υλοποίηση έργων/σχεδίων δράσης (action grants) έρευνας, εκπαίδευσης, ανάπτυξης τεχνολογικών εφαρμογών κλπ. και όχι στη λειτουργία της επιχείρησης (operational grants).
- Οι επιχορηγήσεις για την υλοποίηση έργων/σχεδίων δράσης (action grants) έρευνας, εκπαίδευσης, ανάπτυξης τεχνολογικών εφαρμογών κλπ. αποτελούν τη σημαντικότερη πηγή εσόδων της εταιρείας, καλύπτοντας τα έξοδα της εταιρείας για την παροχή των υπηρεσιών της στο πλαίσιο υλοποίησης των ως άνω επιχορηγούμενων έργων/σχεδίων δράσης.

Συγκεκριμένα, τα έσοδα από επιχορηγήσεις για την υλοποίηση έργων/σχεδίων δράσης (action grants) αποτελούν το 77% των εσόδων για το έτος 2022, 74% των εσόδων για το έτος 2021, 67% για το έτος 2020, και 67% για το έτος 2019.

Δύναται η εταιρεία να εμφανίσει τα έσοδα από τις επιχορηγήσεις για την υλοποίηση έργων/σχεδίων δράσης (action grants) έρευνας, εκπαίδευσης, ανάπτυξης τεχνολογικών εφαρμογών κλπ. στον κύκλο εργασιών της;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Δεδομένου ότι τα εν λόγω έσοδα (και τα σχετικά έξοδα), αποτελούν το βασικό αντικείμενο των εργασιών της εταιρείας, άνω του 65%, επιβάλλεται να εμφανίζονται στον κύκλο εργασιών της. Αυτό προβλέπεται από την παράγραφο 12 του άρθρου 16 του Ν. 4308/2014 που ορίζει ότι «η μορφή, το περιεχόμενο και η ονοματολογία των κονδυλίων και των λογαριασμών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων προσαρμόζονται εάν απαιτείται από την ιδιαίτερη φύση του κλάδου δραστηριότητας της οντότητας». Τυχούσα αμφισβήτηση που μπορεί να προκύπτει από το Παράρτημα Γ του νόμου που παρατίθεται το Σχέδιο Λογαριασμών και ανάλυση του κονδυλίου Λοιπά Συνήθη Έσοδα με ΚΑ 71, το οποίο περιλαμβάνει το λογαριασμό «Επιχορηγήσεις Λοιπών Εξόδων», δεν έχει έρεισμα διότι ο τίτλος του κονδυλίου είναι λοιπά συνήθη έσοδα και τα λοιπά δεν μπορεί να αποτελούν ποσοστό των εσόδων άνω του 65%, καθόσον ο τίτλος «λοιπά» συνήθως δηλώνει διάφορα ποσά που δεν εντάσσονται σε συγκεκριμένη ομάδα και είναι σχετικά μη σημαντικά.

Η παρούσα γνωμάτευση αναφέρεται αποκλειστικά στην εμφάνιση των εσόδων στην κατάσταση αποτελεσμάτων και δεν εκφράζεται γνώμη για το εάν τα περιγραφόμενα ποσά αφορούν πράγματι έσοδα σύμφωνα με το ισχύον λογιστικό πλαίσιο, γεγονός που κρίνεται με βάση τα εκάστοτε πραγματικά περιστατικά και τους κανόνες του λογιστικού πλαισίου.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΣΛΟΤ
ΤΑ ΜΕΛΗ

ΣΛΟΤ 1302/2024

Άδειες χρηστών πρόσβασης σε πρόγραμμα Η/Υ

Αθήνα, 08/05/2024

Νομική οντότητα προβαίνει σε γενναία “αναβάθμιση” του Εμπορικού/Λογιστικού προγράμματος (Software).

Στην ουσία το παλιό πρόγραμμα δεν ικανοποιούσε τις ανάγκες της εταιρείας μας και προστέθηκαν στο πρόγραμμα νέες δυνατότητες.

Θα μπορούσαμε να το ονομάσουμε και “νέο” πρόγραμμα γιατί τα όρια “αναβάθμισης” ή “νέου” προγράμματος είναι δυσδιάκριτα; Οι τεχνικές δυνατότητες όμως πλέον αντιστοιχούν σε ένα νέο πρόγραμμα.

Παράλληλα με τη λεγόμενη αναβάθμιση, αναβαθμίσαμε και τη δυνατότητα των 20 παλαιών θέσεων χρηστών (οι οποίες υπήρχαν) να έχουν πρόσβαση στο πρόγραμμα.

Αυτό διότι οι παλιές θέσεις χρηστών πρόσβασης δεν μπορούσαν να λειτουργήσουν στο νέο πρόγραμμα. Επίσης αγοράσαμε και 5 νέες θέσεις χρηστών.

ΕΡΩΤΗΣΗ

Οι 25 θέσεις χρηστών πρόσβασης αυξάνουν την αξία του παγίου ή μήπως οι 20 παλιές είναι έξοδο και οι 5 νέες αυξάνουν την αξία του παγίου;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Ο ν. 4308/2014 δεν αναφέρεται αναλυτικά στις δαπάνες βελτίωσης των παγίων πέραν της γενικής πρόβλεψης του άρθρου 18 παράγραφος 1 β η οποία ορίζει ότι οι δαπάνες βελτίωσης, γενικά προσαυξάνουν τη λογιστική αξία των παγίων εφόσον πληρούνται τα κριτήρια αναγνώρισης του περιουσιακού στοιχείου.

Λεπτομερής αναφορά στο θέμα γίνεται από το Δ.Λ.Π. 38, στο οποίο μπορεί να αναζητηθεί καθοδήγηση βάσει της παραγράφου 7 του άρθρου 17 του νόμου. Συγκεκριμένα, η παράγραφος 20 του ΔΛΠ 38 με τίτλο «Άυλα περιουσιακά στοιχεία», προβλέπει:

«Η φύση των άυλων περιουσιακών στοιχείων είναι τέτοια που, σε πολλές περιπτώσεις, δεν υπάρχουν προσθήκες σε ένα τέτοιο περιουσιακό στοιχείο ή αντικαταστάσεις μέρους αυτού. Κατά συνέπεια, οι περισσότερες μεταγενέστερες δαπάνες είναι πιθανό να διατηρούν τα αναμενόμενα μελλοντικά οικονομικά οφέλη που ενσωματώνονται σε ένα υφιστάμενο άυλο περιουσιακό στοιχείο αντί να ανταποκρίνονται στον ορισμό ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου και τα κριτήρια αναγνώρισής του».

Βάσει αυτών, εναπόκειται στη διοίκηση της οντότητας να κρίνει με βάση τα πραγματικά γεγονότα, αν η πραγματοποιηθείσα αναβάθμιση του συστήματος αποτελεί προσαύξηση της λογιστικής αξίας του υπάρχοντος ή έξοδο που πρέπει να αναγνωρισθεί στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΣΛΟΤ
ΤΑ ΜΕΛΗ

ΣΛΟΤ 1476/2024

Λογιστική αντιμετώπιση κενών υλικών συσκευασίας

Αθήνα, 11/05/2024

Παρακαλώ θερμά για την παροχή από μέρους σας διευκρινήσεων – υποδείξεων επί των παρακάτω ερωτημάτων:

1. Πώς αντιμετωπίζονται από μία βιομηχανία τα κενά υλικά συσκευασίας φυσικού ανθρακούχου μεταλλικού νερού (φιάλες, κιβώτια) που καλύπτονται με λογαριασμούς εγγυοδοσίας; Ως αποθέματα ή ως πάγια;
2. Στην περίπτωση που αντιμετωπίζονται ως πάγια, ποιος ο ετήσιος συντελεστής απόσβεσης αυτών;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Τα κενά υλικά συσκευασίας εφόσον προορίζονται για περισσότερες της μιας περιόδους και δεν παύουν να αναγνωρίζονται κατά την πώληση των αποθεμάτων που περιέχουν (δηλαδή δεν αναγνωρίζεται έσοδο από αυτά), πληρούν τον ορισμό των ενσωμάτων παγίων στοιχείων.

Τούτο προκύπτει από τους ορισμούς του Ν. 4308/2014 (και των Δ.Π.Χ.Α.), κατά τους οποίους:

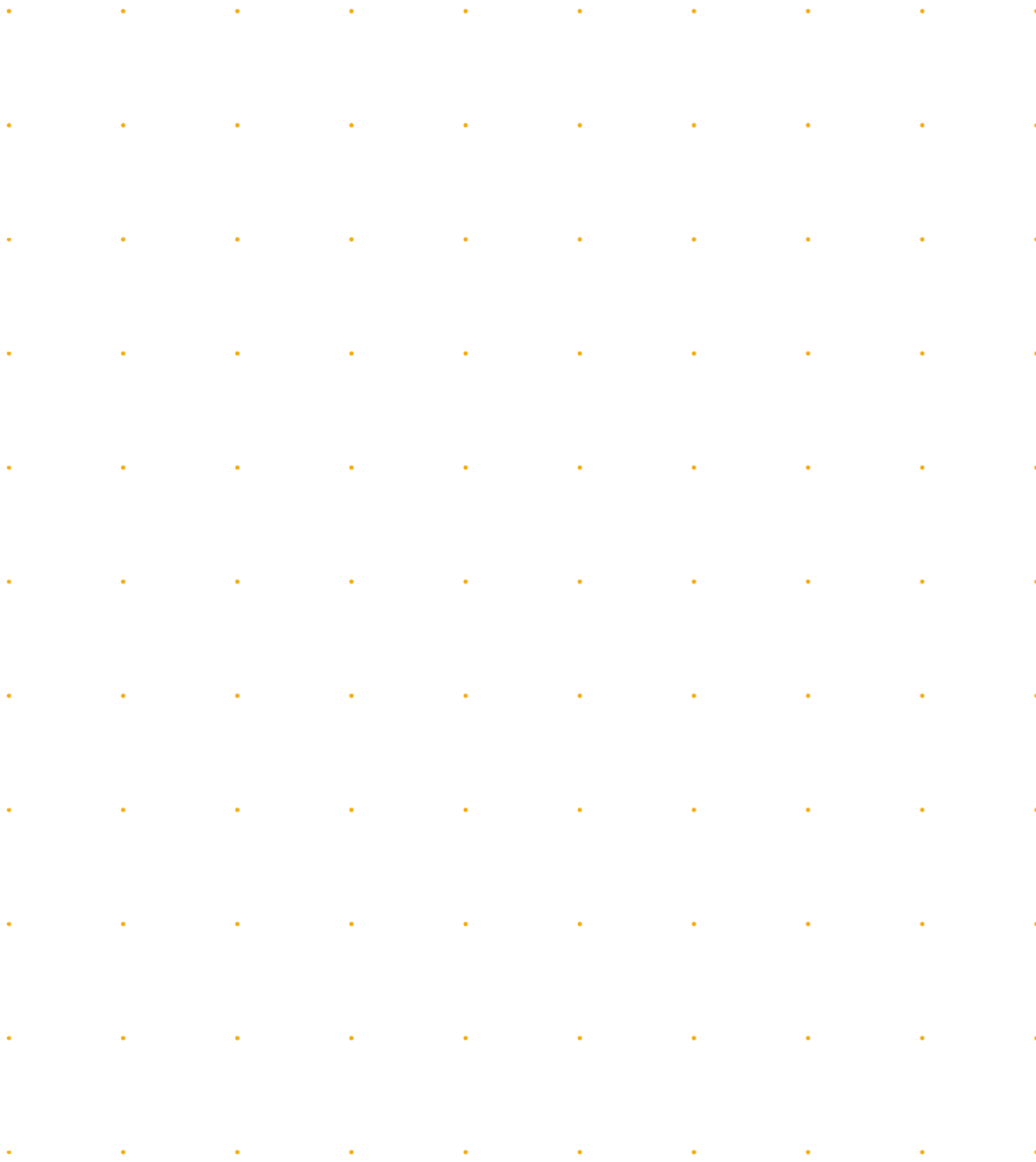
(α) Αποθέματα είναι τα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται για πώληση στη συνήθη δραστηριότητα, ή στην παραγωγική διαδικασία με σκοπό την πώληση, ή με τη μορφή υλικών και εφοδίων που πρόκειται να αναλωθούν για την παραγωγική δραστηριότητα ή για την προσφορά υπηρεσιών.

(β) Ενσώματα πάγια είναι τα περιουσιακά στοιχεία που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν κατά τρόπο διαρκή για τους σκοπούς της οντότητας και αναμένεται να προσφέρουν οφέλη πέραν της μιας ετήσιας περιόδου.

Γενικά όμως, η παρακολούθηση τέτοιων στοιχείων ως παγίων και η διενέργεια αποσβέσεων είναι δυσχερής, για λόγους όπως οι μεγάλες ποσότητες, η μικρή σχετικά αξία ανά τεμάχιο, οι απώλειες, οι σημαντικές φθορές που υφίστανται κλπ. Συνεπώς, η ένταξή τους στα ενσώματα πάγια απαιτεί κρίση εκ μέρους της διοίκησης, τόσο για την αναγνωριζόμενη μονάδα (unit of account), που μπορεί να είναι κατά αποκτώμενη παρτίδα, καθορισμένη ποσότητα, πελάτη, κλπ, όσο και για τις αποσβέσεις που διενεργούνται βάσει της εκτιμώμενης περιόδου στην οποία αναμένεται να χρησιμοποιούνται οικονομικά, λαμβάνοντας υπόψη τους ανωτέρω παράγοντες.

Συνήθως πάντως, η διεθνής πρακτική σε τέτοιες περιπτώσεις και για την αποφυγή των δυσκολιών που προαναφέρθηκαν, είναι η άμεση αναγνώριση των εν λόγω στοιχείων ως έξοδα στην περίοδο που αποκτώνται, εφόσον η αξία ανά τεμάχιο δεν υπερβαίνει το όριο της αξίας που έχει τεθεί από τη διοίκηση για αναγνώριση ενός στοιχείου ως παγίου (π.χ. 1.500 ευρώ/μονάδα), λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της σημαντικότητας για τις οικονομικές καταστάσεις (παράγραφος 5 του άρθρου 17 του ν. 4308/2014).

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΣΛΟΤ
ΤΑ ΜΕΛΗ

Φωκίωνος Νέγρη 3, 112 57, Αθήνα

T: 210 8691100

F: 210 8617328 - 210 8618016

E: solcrowe@solcrowe.gr

www.solcrowe.gr